OCAK 2001
SAYI:70 1.750.000 TL.

POPÜLER SİNEMA DERGİSİ

sinema

ISSN 1300-8161

"Yüzleşme"

Stallone'li bir yeniden çevirim

Sinema bir kez daha Mars'ta

"Kırmızı Gezegen"

Traji-komik kan davası

"HEMŞO"

Özel efekt harikası

"Dinozor"

70
9 771300 816004

Türkiye'nin Kış Lezzeti

İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa, Eskişehir...
Tüm sinema kentlerinde, her seçkin sinemanın yakınında bir MADO Cafe var. Filmden önce. Filmden sonra.
MADO Cafelere uğrayın, sinemalı günleri kış lezzetinin tadına vararak yaşayın!

MADO

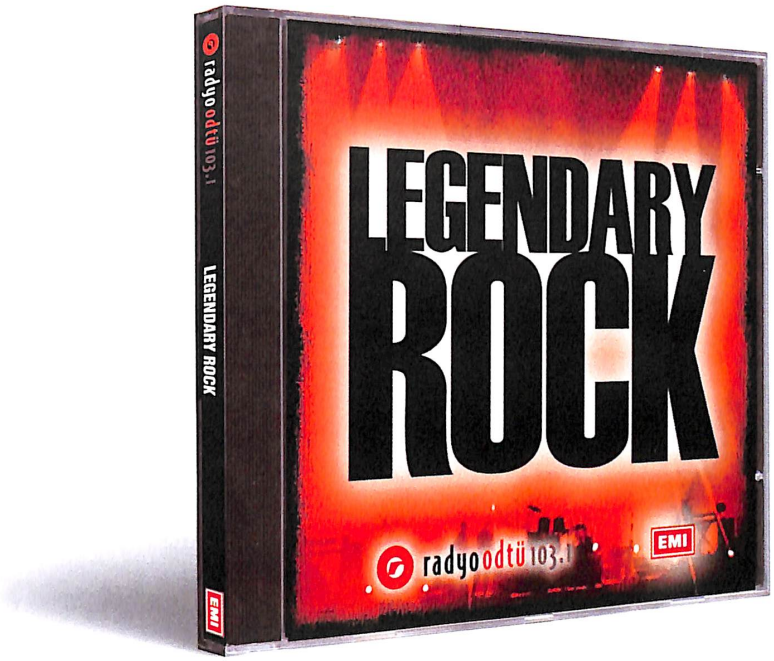

radyo odtü 6. doğumgününde

benzersiz müziğini sizlerle paylaşıyor.

"LEGENDARY ROCK" 31 Ocak'ta EMI etiketi ile

tüm müzik marketlerde...

EMI

radyo odtü 103.1

www.radyo-odtu.com.tr

Kredi kartı çok ama

...alışveriş
yaptıkça
bedava uçak bileti
kazandıranı
var mı?

• 18 milyondan fazla işyerinde geçer.
• Her 1 milyonluk harcamaya
2 mil kazandırır.

...üye mağazalardan
alışveriş yaptıkça
daha çok
bedava uçak bileti
kazandıranı
var mı?

Shop&Miles'ın üye mağazaları:

- Christofle • Derishow
- Derishow Mimarca
- Group Florence Nightingale
- Macrocenter • Max&Co.
- Monev • North Shields
- Pal Zileri • Shell
- Sports International
- STG Turizm • Vetrina

...THY, American Airlines,
Swissair, Sabena,
TAP-Air Portugal ile uçtukça
daha da çok
bedava uçak bileti
kazandıranı
var mı?

...“economy class”
biletinizi
“business class”a
çevireni
var mı?

...havaalanında
arabanızı
park edeni
var mı?

THY'nin resmi kredi kartı. Garanti'den.

Garanti | TÜRK HAVA YOLLARI

www.shopandmiles.com 444 0 333

1 NUMARA HEARST

İmtiyaz Sahibi
ERCAN ARIKLI
Genel Yönetmen
MEHMET E. DEMIREL
Genel Yönetmen Yardımcıları
AHMET ÖRS
NÜKHET SARIOĞULLARI

Genel Yayın Yönetmeni
(Sorumlu)
MEHMET AÇAR
Görsel Yönetmen
FILIZ DAL
Yazı İşleri
SENEM ERDINE, BURÇIN S. YALÇIN,
ENGIN ERTAN

MEDİ GRUP

Genel Müdür-(Dergiler)
ECE ARMAN
Genel Müdür Yardımcıları
TÜLIN ÇIM HÜSEYINOĞLU
BORA ÜNEN
Satış Direktörü
AYFER GENÇ DEVELIOĞLU
Satış Müdürü
EBRU ONUR
Pazarlama Operasyonları Direktörü
TÜLAY TOSUN
Rezervasyon Tel:
0212/291 11 11 Dahili: 3033-3130-3032
Rezervasyon Fax:
0212/219 91 81
Ankara Temsilcisi
NURCAN TÜRKÖZ TULUY
Tel: 0312/468 50 50
Fax: 0312/467 36 20
İzmir Temsilcisi
SEVTAP ER
Tel: 0232/461 67 00
Fax: 0232/461 30 32

İnsan Kaynakları Koordinatörü
ŞAKIR GÜLSEVER
İşletme Müdürü
AYDAN ERBUĞ
Pazarlama Müdürü
BORA ÇIFTÇI
İdare Müdürü
ZELIHA DÜNDAR
Tanıtım Sorumlusu
LEVENT GÜRÜN
Teknik Müdür
ENGIN ALTUNTAŞ
Ofset Hazırlık Müdürü
AKIF ÖZKAYA

SINEMA
1 NUMARA HEARST YAYINCILIK A.Ş.
ÜRÜNÜDÜR
Adres: Teşvikiye Bostanı Sokak No: 8
Nişantaşı, 80200 İstanbul
Telefon: (0212) 291 11 11
Ankara Bürosu: (0312) 468 50 50
DAĞITIM
Birleşik Basın Dağıtım A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
BASKI VE CILT
Medya Ofset: (0216) 585 91 06 - 04

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SINEMA dergisine, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

Okur Hizmetleri Servisi: (0212) 315 30 87 - 315 30 63
Fax: (0212) 2199168 E-Mail: abone @ birnumara.com.tr

KAPAK TASARIMI: SERHAT GÜRPINAR

90'LARDA NELER OLDU?

1970, hatta 1971 yılında çekilmiş bir filmi 60'lı yılların sinemasına bağlamak gerekir bazen. Çünkü o tarihlerde 70'ler nedir, ne değildir, henüz kesinleşmemiştir. Sözgelimi Lucas'ın 1978 yapımı "Yıldız Savaşları", bana kalırsa 80'ler sineması çerçevesinde değerlendirilmelidir; çünkü onyıllık dönemlere göre ifade edilen genel eğilimler bazen takvimlere bağlı olarak işlemez. Örneğin, 90'lı yıllar sinemasının genel karakteristikleri ancak 1995'e doğru ortaya çıkabilmiştir. "80'ler sineması" dediğimiz şey ise neredeyse 70'lerin sonlarına doğru başlayıp 90'ların ortasına kadar sürmüştür ve etkisini hala sürdürmektedir.

Peki neydi 80'ler sinemasının genel karakteristikleri? Muhafazakar değerlerin tırmanması; klasik hikaye anlatma sinemasının kutsanması; büyük bütçeli filmlerin artışı; video klip estetiğinin iki yan etkisi: görsel zanaatkarlığın tırmanışı ve hızlı kurgu tekniklerinin gelişmesi; çağdaş aksiyon türünün keşfedilmesi ve türlerin sentezi...

Peki ya 90'lar?

Evet, bugün artık elimizde rahatlıkla "90'lar sineması"na dahil edebileceğimiz birçok genel eğilim var.

Sözgelimi romantik komediler... 70'lerin ilk yarısının sonlarına doğru unutulmaya yüz tutan, 80'lerde adı neredeyse hiç anılmayan romantik komedi türü son 10 yıla damgasını vurdu. Hem de ne vurmak... "Özel Bir Kadın" ile öyle bir süreç başladı ki büyük Hollywood stüdyoları romantik komedisiz bir sezon geçirmemeye özen gösterdiler...

Sonra, Amerikan bağımsız sinemasının önlenemez tırmanışı... Bilmem, bu konuda yeni bir şey söyleyebilir miyim? Ama son 5 yıldır yazılarımı takip edenlerin ezberledikleri birkaç noktayı tekrar edeyim. Amerikan bağımsızları alternatif sinema arayışlarına öncülük ettiler ve 60'lardaki Yeni Dalga akımını hatırlatan bir hava estirdiler. Hollywood'un hemen yanıbaşında çektikleri düşük bütçeli filmlerle dünya sinemasının gidişatını da etkilediler...

Bağımsızların içinden fırlayan Tarantino ise sadece iki filmle Avrupa'ya, Asya'ya ve bizim memlekete kadar uzanan bir ekol yarattı... Belki de tümüyle 90'lara ait en önemli fenomendi bu "Tarantinesk" filmler.

80'lerde unutulan, tukaka edilen 70'lerin ticari sinemasına geri dönüldü... O dönemin popüler filmlerini hatırlatan "Out Of Sight", "Jackie Brown", "Ronin" gibi filmler bir yana, bu ay seyredeceğimiz "Get Carter" ve "60 Saniye" gibi kimi yeniden çevirimler de yapıldı. Bu eğilime bağlı olarak 70'lerin popüler TV dizileri 90'ların gişe şampiyonlarına dönüştü ("Görevimiz Tehlike", "Tatlı Sert", "Charlie'nin Melekleri")... "Cesur Yürek"in gişe başarısından ilham alarak çekilen tarihsel aksiyon ya da kılıç şıkırtılı filmlere ("İlk Şövalye", "Üç Silahşörler", "Maskeli Kahraman Zorro" vb) de geri dönüldü.

Bu arada Britanya'da popüler sinemayı derinden etkileyen "Mezarımı Derin Kaz", "Trainspotting" ve "Lock, Stock and Two Smoking Barrels" gibi filmler çekildi..

80'ler sinemasından kalan "türlerin sentezi" mirası özellikle aksiyonun bilinen her türe bir altyapı oluşturmasıyla sürdü. Aksiyon, bilimkurguya, kara filme, komediye, romantik komediye ve tarihsel filmlere dahil oldu...

90'lara Hollywood karşısında büyük bir eziklikle giren Avrupa sineması ise "ezeli düşman Hollywood"un silahlarını kuşandı. Festivalleri ve "sanat sineması" zincirlerini kapsayan dış pazarları hiç önemsemeden, sadece Amerikan filmlerine giden seyircileri hedefleyen "ulusal popüler sinema"lar yeniden doğdu. Türkiye'nin de dahil olduğu bu eğilim özellikle İspanya, Yunanistan ve Almanya'da hissedildi. Tarihin her döneminde Hollywood karşısında kendi kimliğini koruyan Fransız sineması ise hiç istifini bozmadan kendi serüvenine kaldığı yerden devam etti. Orada kendi seyircisiyle barışık bir popüler sinema hep vardı, 90'larda da devam etti. Orada dar kitleye seslenen filmler çeken, alternatif arayışlara giren yönetmenler hep vardı, onlar 90'larda da filmler çekmeye devam ettiler... Büyük yönetmenlerin beşiği İtalya ise 90'larda dünya sinemasına pek ciddi bir katkı yapamadı. Popüler İtalyan sineması da önceki 10 yıla oranla çok ciddi bir patlama yaşamadı.

Tabii bir de Uzakdoğu sinemasından esen rüzgarlar vardı.

Lakin son iki yılda yukarıda özetlemeye çalıştığımız manzarada çok ciddi bir değişim yaşanıyor. 1999 ve 2000 seneleri önümüzdeki yılların sineması üzerine bence gerçekten çok önemli ipuçları veriyor. Bu konuda korku gerilim sinemasının yeniden moda olması, Avrupa'da esen minimalist rüzgarlar başta olmak üzere söyleyecek birkaç şeyimiz var ama yerimiz bitti. İsterseniz, tüm bunları önümüzdeki sayılara bırakalım...

Hepinize mutlu yıllar...

MEHMET AÇAR
memacar@yahoo.com

"Dikey Limit"

OCAK

DİKEY LİMİT
VERTICAL LIMIT
Yönetmen: Martin Campbell. Oyuncular: Chris O'Donnell, Bill Paxton, Robin Tunney, Scott Glenn, Izabella Scorupco, Nicholas Rea. Senaryo: Terry Hayes. Görüntü Yönetmeni: David Tattersall. Müzik: James Newton Howard. Kurgu: Thom Noble. Yapım Tasarımcısı: Jon Bunker. Yapımcı: Martin Campbell, Robert King, Marcia Nasatir. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 26 Ocak.

Yıllar önce iki kardeş, Peter (Chris O'Donnell) ve Annie (Robin Tunney) babalarıyla beraber dağa tırmanırken korkunç bir kaza yaşamışlardır. Peter o zaman ani bir kararla kardeşinin ve kendisinin hayatını kurtarmak için babasının ipini kesmek zorunda kalmıştır. Bu olaydan sonra dağcılığı bırakan Peter doğa fotoğrafçısı olup kendini toplumdan soyutlamış, kardeşi Annie ise babasının hayallerinin peşinden giderek dünyanın en yüksek zirvelerine tırmanmayı seçmiştir. Fakat yeryüzünün en yüksek ikinci zirvesi K2'ye tırmanırken Annie'nin başına kötü bir kaza gelir; artık yaklaşık 26.000 feet derinlikte bir buz yarığında hapistir. Kızkardeşinden haber alamayan Peter hemen bir arama grubu oluşturarak onu kurtarmak için zamana karşı bir yarışa girişir. Zira kızkardeşinin o zirvede donarak ölmesi işten bile değildir.

NOTLAR: Çekimleri 100 milyon dolarlık bir bütçeyle Yeni Zelanda'da yapılan "Vertical Limit", ABD'de gösterime girdikten 1,5 ay sonra bizim sinemalarımızda. Filmin yönetmenlik koltuğunda "Golden Eye" ve "The Mask Of Zorro"yu da çeken Martin Campbell'ı görüyoruz.

ZOR BABA
MEET THE PARENTS
Yönetmen: Jay Roach. Oyuncular: Robert De Niro, Ben Stiller, Owen Wilson, Teri Polo, Blythe Danner, James Rebhorn, Jon Abrahams. Senaryo: Jim Herzfeld, John Hamburg (Greg Glienna ile Mary Ruht Clarke'nin öyküsünden). Görüntü Yönetmeni: Peter James. Müzik: Randy Newman. Kurgu: Jon Poll. Yapım Tasarımcısı: Rusty Smith. Yapımcı: Robert De Niro, Jay Roach, Jane Rosenthal, Nancy Tenenbaum. Süre: 107 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 29 Aralık.

Greg Focker (Ben Stiller) kız arkadaşı Pam'e (Teri Polo) sırılsıklam aşıktır ve o çok önemli soruyu, yani evlenme teklifini yapmaya hazırlanmaktadır. Tam teklifini yapacağı anda Pam'in kızkardeşinden telefon gelir. Kızkardeşi Debbie evlenmek üzeredir. Greg o sırada anlar ki Pam'e yapacağı evlilik teklifinin anahtarı gelecekteki kayınpederi Jack Byrnes'ın (Robert De Niro) elindedir. Dolayısıyla, Pam'in kızkardeşinin nikahına katılmak için New York'a yapacakları yolculuk Greg için çok önemli bir fırsattır. Pam'in ailesinin evine vardıklarında Greg mutlu bir aile tablosuyla karşılaşır: birbirlerini çok seven bir karı-koca ile biri erkek ikisi kız üç çocuk ve bir de sevimli kedi... Başına gelen en stresli durumları bile genelde aptalca esprilerle başvurarak atlatmayı beceren Greg gibi birisi için emekli bir bahçıvan olan Jack Byrnes ile başa çıkmak kolay iş değildir. Çünkü Jack'in büyük kızı Pam çok kıymetlidir. O güne kadarki damat adaylarının hiçbirisini gözü tutmamış ve onları kızına layık bulmamıştır. Hele hele Greg gibi kedi düşmanı bir erkek hemşireyi beğenebilmesi imkansız gibidir. Greg iyi izlenim bırakabilmek için elinden geleni yaparken havaalanında valizini kaybederek olumsuzluklarla dolu yolculuğunun ilk adımını atmış olur.

NOTLAR: ABD'de ekimin başlarında gösterime giren ve bir anda tam anlamıyla gişe canavarına dönüşen "Zor Baba" bu ayın en iyi komedilerinden biri olarak göze çarpıyor.

BALALAYKA
Yönetmen: Ali Özgentürk. Oyuncular: Uğur Yücel, Cem Davran, Ozan Güven, Yekaterina Rednikova, Ercan Yazgan, Nadezha Gorelova, Necdet Yakın, Atılay Uluışık. Senaryo: Işıl Özgentürk. Görüntü Yönetmeni: Mirsad Heroviç. Müzik: Aşkın Arsunan. Yapımcı: Erol Avcı. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 29 Aralık.

Puslu bir Batum sabahında köhne bir otobüs, İstanbul'a doğru çeşitli duraklardan Rus kadın yolcularını toplayarak yola çıkar. Bu kadın dolu otobüsün üç erkek yolcusu vardır: babalarının vasiyetini yerine getirmek için yıllar sonra biraraya gelen üç kardeş... Hayata babasının gözlükleriyle bakan Necati Bey (Uğur Yücel); açık denizlerin maceraperest gemicisi Hasan (Cem Davran) ve yıllardır görmedikleri, Almanya'dan gelen küçük kardeşleri Mehmet (Ozan Güven)... İşte bu

"Zor Baba"

farklı karakterler ve hayatlar aynı yolculukta buluşur, yeni arzular ve aşklarla burun buruna gelirler.

NOTLAR: 1,5 milyon doları aşan bütçesiyle bu senenin iddialı Türk filmlerinden biri "Balalayka". 70 kopyayla gösterime girecek filmin çekimleri, hatırlayacaksınız Kemal Sunal'ın vefatıyla ertelenmişti.

KIRMIZI GEZEGEN
RED PLANET

Yönetmen: Antony Hoffman. Oyuncular: Val Kilmer, Carrie-Ann Moss, Tom Sizemore, Benjamin Bratt, Simon Baker, Terence Stamp. Senaryo: Jonathan Lemkin. Görüntü Yönetmeni: Peter Suschitzky. Müzik: Graeme Revell. Kurgu: Robert Lambert, Dallas Puett. Yapım Tasarımcısı: Owen Paterson. Yapımcı: Mark Canton, Bruce Berman, Jorge Saralegui. Süre: 106 dk. Yapım: Avustralya-ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 29 Aralık.

2050 yılında Dünya yok olmanın eşiğindedir ve insanlık için tek umut

Mars'ta kurulacak olan ilk kolonidir. Bunun için kurulan Mars Yüzey Oluşturma Programı'nda bir arıza meydana gelince Yarbay Kate Bowman (Carrie-Ann Moss) komutasındaki bir grup Mars'a gönderilir. Ancak grup kızıl gezegene vardığında, olanların tahmin edilenden çok daha korkunç boyutta olduğunu görürler. Yüzeye çarparak iniş yapan uzay aracındaki ekip herhangi bir dönüş aracı olmadığı ve keşif robotu da kontrolden çıktığı için ne yapacağını bilememektedir. Başka bir gezegende mahsur kalan ekip yeni bir soruyla da karşı karşıyadır: Mars gerçekten ıssız bir gezegen mi, yoksa bazı canlılara evsahipliği yapıyor mu?

NOTLAR: Nike, Michelin, Marlboro, American Airlines, Miller ve Budweiser biraları için reklam filmleri yönetirken "Red Planet"la ilk sinema çalışmasına imza atan Antony Hoffman bu bilimkurgu-gerilim filminde zengin bir oyuncu kadrosu kurmayı başarmış. 75 milyon dolara çekilen film ABD'de gişede hiç de parlak olmayan bir sonuç almıştı.

YÜZLEŞME
GET CARTER

Yönetmen: Stephen T. Kay. Oyuncular: Sylvester Stallone, Miranda Richardson, Rachael Leigh Cook, Michael Caine, Alan Cumming, Mickey Rourke, Gretchen Mol. Senaryo: David McKenna (Ted Lewis'in "Jack's Return Home" adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Mauro Fiore. Müzik: Tyler Bates. Kurgu: Jerry Greenberg. Yapım Tasarımcısı: Charles Wood. Yapımcı: Mark Canton, Neil Canton, Elie Samaha. Süre: 102 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros-Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 12 Ocak.

Jack Carter (Sylvester Stallone) tüm yaşamını başka insanlar için bir şeyler toplayarak geçirmiştir. Kimilerinin borçlarını tahsil etmiş, kimilerinin "birtakım işleri"ni halletmiş, kimileri için de çeşitli cezalar infaz etmiştir. Las Vegas'ta yalnız bir hayat süren Jack bir gün kardeşinin bir kazada öldüğü haberini alır. Cenazeye katılmak üzere soluğu doğup büyüdüğü yer olan Seattle'da alır. Jack bu yolculuğu ayrıca geçmişte ailesiyle yaşadığı sorunlarla yüzleşebilmek için de bir fırsat olarak görmektedir. Seattle'da kardeşinin karısı Gloria (Miranda Richardson) ve kızı Doreen'le (Rachael Leigh Cook) görüşür. Her ikisi de Jack'in bu ani ilgisinden kuşkulanır. Buna karşılık Jack kardeşinin ölümüyle ilgili bulguları değerlendirdikçe bunun bir kaza olmadığını anlar. Ve Doreen'in de yardımıyla şehrin karanlık bölgelerinde kardeşinin ölümünden sorumlu olan kişileri aramaya başlar.

NOTLAR: Uzun bir aradan sonra yeniden sinemaya dönen Sylvester Stallone 1971 tarihli aynı adlı filmin yeniden çevirimiyle karşımıza geliyor. Zengin oyuncu kadrolu bir macera filmi isteyen sinemaseverler kaçırmamalı.

"Balalayka"

"Yüzleşme"

"Pokemon 2: En Güçlü O"

POKEMON 2: EN GÜÇLÜ O
POKEMON 2: THE POWER OF ONE

Yönetmen: Michael Haigney. Seslendirenler: Sercan Gidişoğlu, İris Karaküçük, Levent Sülün, Hakkı Ergök, Şenay Gürler, Devrim Parscan, Berrak Kuş, Hakan Vanlı. Senaryo: Jonathan Lemkin. Müzik: Ralph Schuckett, John Loeffler. Yapımcı: Norman J. Grossfeld. Süre: 102 dk. Yapım: Japonya-ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 19 Ocak.

Ash'in macerası bu kez güçlü bir fırtınayla kendisinin ve arkadaşlarının Shamouti Adası'nda karaya vurmalarıyla başlar. Tam bu sırada yıllık festivalleri için kahraman rolünü vermeye hazırlanan ada yerlileri Ash'i görür, rolü ona teklif ederler. Eğlenceli bir fikirmiş gibi göründüğünden Ash de bunu kabul eder. Festival eski bir efsaneyi canlandırmaktadır. Üç güçlü Pokémon Moltes, Zapdos ve Articuno, Ateş Adası, Yıldırım Adası ve Buz Adası olarak, barındırdığı elemente göre adlandırılan adalarda bu elementleri yöneterek dünyanın dengesini korumaktadır. Bu üçü yüzyıllar boyunca uyum içinde yaşarlar. Ancak efsaneye göre bu huzurlu birlikte varoluş, bir gün bozulacak ve elementler serbest kalarak dünya üzerine kaos hakim olacaktır. Bunu engelleyebilecek tek kişi ise Seçilmiş Kişi'dir. Festivalin ve Ash'in adalara olan sembolik yolculuğu başlayacağı sırada esrarengiz bir Pokemon

AYIN FİLMLERİ

koleksiyoncusu olan Lawrence III dengeyi bozacak olan Moltres'i ele geçirir. Böylece efsane de hayata geçmeye başlar. Açgözlü koleksiyoncu bundan sonra gözünü Zapdos'a diker. Esas amacı ise koleksiyonun baş parçası olan ve denizlerde yaşayan efsanevi Lugia'dır. Lawrence III, Luiga'nın ancak üç kuşun ele geçirilmesinden sonra ortaya çıkacağına inanır. Onun davranışları yüzünden ateş, yıldırım ve buz kontrolsüz bir şekilde dünyaya tahribat verirken bunu engelleyebilecek tek kişi Ash'tir.

NOTLAR: İlki gerek yurtdışında gerekse de ülkemizde son derece sevilen "Pokémon" serisinin ikinci ayağı da bu ay sinemalarımızda. Sizler Pokémon'ların sonuncusunda yine Ash'in birbirinden zorlu maceralarına tanık olurken bizler de size bir üçüncü filmin kapıda olduğu müjdesini iletelim.

GRINCH
THE GRINCH

Yönetmen: Ron Howard. Oyuncular: Jim Carrey, Christine Baranski, Bill Irwin, Jeffrey Tambor, Taylor Momsen, Anthony Hopkins. Senaryo: Peter Seaman, Jeffrey Price. Görüntü Yönetmeni: Donald Peterman. Müzik: James Horner. Kurgu: Dan Hanley, Michael Hill. Yapım Tasarımcısı: Michael Corenblith. Yapımcı: Brian Grazer, Ron Howard. Süre: 105 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 26 Ocak.

Whoville kasabasında Noel hazırlıkları tüm hızıyla sürerken kasabanın kuzeyindeki Crumpit dağındaki mağarasında huysuz bir adam onları tepeden izlemektedir. Ansızın adamın dudaklarının kenarında şeytani bir gülümseme belirir; aklına bir fikir gelmiştir. Ama iğrenç bir fikir... Yine de, bu onun ilk yaramazlığı olmayacaktır. Çünkü o dünyanın en kötü, alçak, karaktersiz ve ahlaksız adamı Grinch'ten (Jim Carrey) başkası değildir. Gelgelelim Grinch'in neden bu kadar iğrenç bir adam olduğunu kimse tam olarak bilmez. Hatta hayattaki tek yoldaşı olan Max adlı köpeği bile... Kimbilir, belki kafasını doğuştan sağa doğru döndürememesinden, belki ayakkabılarının çok sıkmasından, belki de kalbinin normal insanlara göre iki kat küçük olmasındandır. Ancak sebebi ne olursa olsun kesin olan bir şey vardır: Noel geldiğine göre Grinch bu güzel dönemin keyfini insanlardan çalmak zorundadır!

NOTLAR: Yurtdışında iyi bir gişe hasılatı elde eden "Apollo 13", "Ransom-Fidye" gibi filmlerinden tanıdığımız, son olarak da "Ed TV" isimli komedisini seyrettiğimiz yönetmen Ron Howard, Jim Carrey'yi ilk defa yanına alarak fantastik bir komedi filmine imza atıyor. Film özellikle efekt ve makyaj çalışmasıyla dikkat çekiyor.

DİNOZOR
DINOSAUR

Yönetmen: Ralpg Zondag, Eric Leighton. Seslendirenler: Toprak Sergen, Ece Gönenç, Sarp Bozkurt, Zafer Önen, Canan Sürmeli, Kaya Akarsular, Doğa Rutkay. Senaryo: John Harrison, Robert Nelson Jacobs. Görüntü Yönetmeni: David R. Hardberger, S. Douglas Smith. Müzik: James Newton Howard. Kurgu: H. Lee Peterson. Yapım Tasarımcısı: Walter P. Martishius. Yapımcı: Pam Marsden. Süre: 85 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 19 Ocak.

Bundan 65 milyon yıl önce Aladar adındaki Iguanodon türü bir dinozor, daha kuluçkadayken kaçırılarak ailesinden koparılmış ve uzak bir adada Lemur türü maymunlar tarafından büyütülmüştür. Çok büyük bir meteor yağmurunun başlamasıyla birlikte adadaki yaşam tam anlamıyla kaosa dönüşür. Bunun üzerine çareyi ana karaya göç etmekte bulan Aladar ve Lemur ailesinin birkaç üyesi orada göç halindeki bir dinozor grubuna katılarak güvenli bir sığınak arayışına girer. Suyun ve yiyeceğin zaten çok kıt olduğu bir ortamda kana susamış yırtıcı hayvan sürüleri de ayrı bir tehdit oluşturmaktadır. Bu yüzden uzun yolculuk sırasında tehlikelerin ardı arkası kesilmez. Bütün bunların üzerine bir de Aladar'ın yaratıcı zekasının ve sürekli olarak "talihsiz" Lemur'lara arka çıkmasının getirdiği tepkiler eklenir. Grubun acımasız ve taş kalpli lideri Kron aklını ona takmıştır ve en az kendisi kadar acımasız yardımcısı Bruton ile elele vererek Aladar'ı yok etmeye kararlıdır. Ancak Kron'un kızkardeşi Nera'nın desteğini alan Aladar, istemeden de olsa "geleneksel yöntemlere" karşı meydan okumaya başlar. Bu mücadelesinin sonunda başarıya ulaşmanın tek yolunun uyum içinde birlikte çalışmaktan geçtiğini kanıtlayacaktır.

NOTLAR: 127.5 milyon dolar gibi yüksek bir bütçeyle çekilen "Dinozor"un orijinal seslendirme kadrosunda D.B. Sweeney, Alfre Woodard, Ossie Davis, Max Casella ve Joan Plowright gibi isimler var. Disney'in ailece izlenebilecek animasyonlarından biriyle daha karşı karşıyayız.

GÖLGELERİN DİLİ: BLAIR CADISI 2
BOOK OF SHADOWS: BLAIR WITCH 2

Yönetmen: Joe Berlinger. Oyuncular: Kim Director, Jeffrey Donovan, Erica Leerhsen, Tristen Skyler, Stephen Barker Turner. Senaryo: Dick Beebe, Joe Berlinger. Görüntü Yönetmeni: Nancy Schreiber. Müzik: Carter Burwell. Kurgu: Sarah Flack. Yapım Tasarımcısı: Vince Peranio. Yapımcı: Bill Carraro. Süre: 91 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 12 Ocak.

"The Blair Witch Project" filminin doğuşu, medyanın filmin doğaüstü

bir efsaneye dair yarattığı aldatmacayla da pekişerek meraklı kişilerin filmin seti Burkittsville, Maryland'e akın etmesine neden olur. Akıl hastanesinden yeni çıkmış olan Jeff (Jeffrey Donovan) de bunlardan biridir. Jeff, Blair Cadısı'na karşı güçlü bir saplantısı olmasına rağmen bunu paraya çevirmiştir: gençleri Cadı'nın sık sık bulunduğu Burkittsville'in Black Hills yöresine turlara çıkarmaktadır. Bu gençlerden biri de Erica'dır (Erica Leershen). Ayrıca, master öğrencileri Tristen (Tristen Skyler) ve Stephen (Stephen Barker Turner)

AYIN FİLMLERİ

da Blair Cadısı hakkında bir kitap yazmaktadır. Dört kişilik gruptaki son kişi ise şeytani bir kız olan Kim'dir (Kim Director). Bir zamanlar bu cadının emriyle 7 çocuğu öldüren Rustin Parr'ın evinde bir gece geçiren bu gençler sabah uyandıklarında hiç uyumadıklarını ve önceki gece ne yaptıklarını hatırlamadıklarını farkederler. Hemen kasabaya dönerler. Fakat oradan yalnız dönmediklerini, yanlarında "bir şey" ya da "birisi"yle geldiklerini anlarlar.

NOTLAR: Hasılat rekorları kıran ve sinema tarihinin en çok kâr eden filmleri arasına adını yazdıran "Blair Cadısı"nın devam filmiyle karşı karşıyayız. Yine ilki gibi gerçek ile kurmacanın arasındaki farkı bulanıklaştıran bu devam filmini de özellikle korku gerilimden hoşlananların kaçırmaması gerek.

DUNGEONS & DRAGONS

Yönetmen: Courtney Solomon. Oyuncular: Justin Whalin, Marlon Wayans, Thora Birch, Zoe McLellan, Kristen Wilson, Lee Arenberg, Bruce Payne, Jeremy Irons. Senaryo: Caroll Cartwright, Topper Lilien. Görüntü Yönetmeni: Douglas Milsome. Müzik: Justin Caine Burnett. Kurgu: Caroline Ross. Yapım Tasarımcısı: Bryce Perrin. Yapımcı: Courtney Solomon, Kia Jam, Thomas M. Hammel. Yapım: ABD-Çek Cumhuriyeti. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 29 Aralık.

Izmer İmparatorluğu bölünmüş bir ülkedir. Ülkede Mages adı verilen, büyü yapanların en seçkin tabakası olan, ancak aşağı tabakadan olan büyücüler yaşamaktadır. Izmer'in genç imparatoriçesi Savina (Thora Birch) herkes için mutluluk ve eşitlik istemektedir; ancak bir Mage olan Profion (Jeremy Irons) Savina'yı tahttan indirebilmek için türlü entrikalar çevirmekte ve kendi kurallarını koymak istemektedir. İmparatoriçenin Izmer'in altın ejderhalarına hükmeden bir saltanatı vardır. Profion'un da imparatoriçenin bu saltanatına hükmetmek için Mage meclisinin hilelerine sahip olması gerekmektedir. Profion'un bu amaçla ölüm saçarak Izmer'i mahvetmeye çalışacağını bilen Savina, efsanevi Savrille asasını bulmak zorundadır. Bu asa altın ejderhadan daha güçlü bir görünümü olan kırmızı ejderhanın gücünü kontrol etmektedir. Bu arada Ridey (Justin Whalin) ve Snais (Marlon Wayans) adında iki hırsız farkında olmadan Savina'nın asayı bulmasına alet olurlar. Fakat Profion da imparatoriçeyle savaş yapmak için gerekli hazırlıkları yapmaktadır. Kısacası, Izmer'in geleceği pek yakında değişecektir.

NOTLAR: Aynı adlı, popüler bir FRP (Fantasy Role Playing) türü bilgisayar oyunundan sinemaya uyarlanan "Dungeons & Dragons" 29 yaşındaki yönetmen Courtney Solomon'un ilk filmi. Fantastik maceralardan hoşlananlara hitap eden bir filmle yüz yüzeyiz.

FİLLER VE ÇİMEN

Yönetmen: Derviş Zaim. Oyuncular: Haluk Bilginer, Ali Sürmeli, Sanem Çelik, Bülent Kayabaş, Uğur Polat, Taner Birsel, Ezel Akay, Taner Barlas. Senaryo: Derviş Zaim. Görüntü Yönetmeni: Ertunç Şenkay. Müzik: Serdar Ateşer. Kurgu: Mustafa Preşeva. Sanat Yönetmeni: Mustafa Ziya Ülkenciler. Yapımcı: Ali Akdeniz, Fatoş Akdeniz, Bahadır Atay, Derviş Zaim. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 5 Ocak.

Uluslararası maratoncu olan Havva (Sanem Çelik) silgi fabrikasında çalışmaktadır. Kardeşi Ildem, doğudaki askerliği sırasında mayına basıp sakat kalmıştır ve acil tıbbi yardıma ihtiyacı vardır. Havva'nın amacı Avrasya maratonunu kazanmak ve verilen para ödülünü kardeşinin tedavisinde kullanmaktır. Antrenmanları sırasında aldığı tek destek lüks bir otelden gelen yiyecek yardımıdır. Ancak otel, mafya tarafından ucuza satın alınmak istemektedir. Otel sahibi Ali (Taner Barlas) oteli satın almak isteyen ünlü uyuşturucu baronu Sabit'e (Haluk Bilginer) karşı direnişinin bedelini canıyla öder. Bu arada, Sabit uyuşturucudan kazandığı paranın bir kısmını sus payı olarak bakan Aziz Bebek'e (Bülent Kayabaş) dolaylı yoldan yollamaktadır. Ancak parayı bakana vermesi gereken tetikçi Camoka (Ali Sürmeli) kendi krallığını kurmak amacıyla paraya el koyunca işler karışır.

NOTLAR: "Tabutta Rövesata"nın yönetmeni Derviş Zaim yeni ve iddialı bir filmle sinema salonlarımıza geliyor. 26 kopyayla gösterime giren "Filler ve Çimen", Türkiye'deki kaosu Susurluk kazasından sonraki süreci fon olarak kullanarak betimleyen bir film.

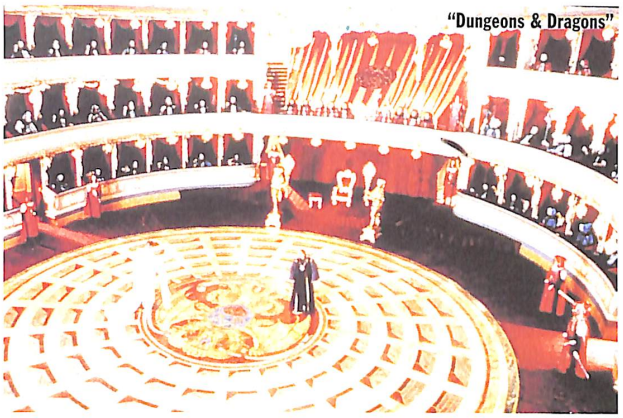
"Dungeons & Dragons"

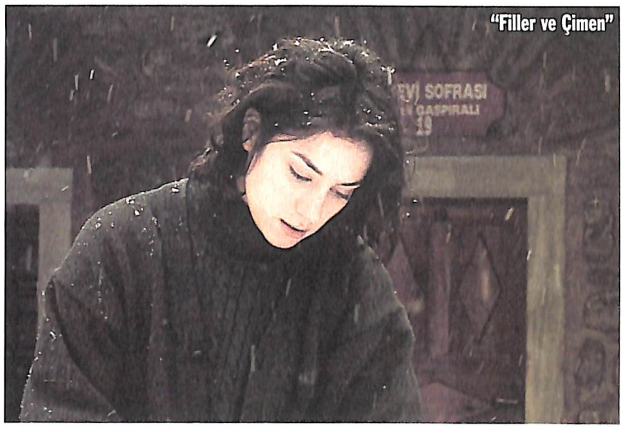
"Filler ve Çimen"

"Hemşo"

HEMŞO

Yönetmen: Ömer Uğur. Oyuncular: Mehmet Ali Erbil, Okan Bayülgen, Demet Şener, Özlem Yıldız, Sümer Tilmaç, Yılmaz Köksal, Cengiz Küçükayvaz, Oya Aydoğan. Senaryo: Ömer Uğur, Resul Ertaş. Görüntü Yönetmeni: Uğur İçbak. Müzik: Arto Tunçboyaciyan. Sanat Yönetmeni: Mustafa Ziya Ülkenciler. Yapımcı: Ferdi Eğilmez. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 19 Ocak.

Cebrail (Okan Bayülgen) köyünde törelere ve geleneklere bağlı bir hayat sürmekte ve yıllar öncesine ait bir düşmanlığın kinini gütmektedir. 20 yıl boyunca hesaplaşmak için beklediği Yaşar'ın (Mehmet Ali Erbil) İstanbul'da görüldüğü haberini duyunca soluğu İstanbul'da alır. Dolandırıcılıktan para kazanan kurnaz Yaşar ile köyünü geçikmeli bir intikam uğruna terk eden Cebrail tesadüfen karşılaşırlar. Ama ortada bir sorun vardır: Cebrail, karşısındaki adamın aslında hısmı olduğundan habersizdir.

NOTLAR: Bu yılın gişede iddialı filmi "Hemşo", yönetmen Ömer Uğur'un ilk büyük bütçeli filmi.

Elestiri

KRİTİK ALINTILAR

"Karanlıkta Dans"

"Ayrıca sinemanın her yönden çöktüğü, bol argolu ya da büyük bütçeli göz boyamaya yarayan filmlerle gişe hasılatının arandığı bir ortamda Brecht'in yapıtlarını andıran, benzersiz lirik bir çalışmaya imza atıyor yönetmen. Filmi, bir Avrupalının gözünden Amerika taşrasının durumu, sakat adalet sistemi ve ölüm cezasına karşı bir duruş şeklinde okumak da olası. Sağlık hizmetlerindeki çarpıklık, sosyal ilişkilerdeki zayıflık gibi etmenlerin geçerli olduğu bir ortamda kişinin fiziksel ve tinsel tükenmesi için her şeyin geçerli olduğu mekânda duygusal bir masala hayat veriyor Von Trier."

Cumhur Canbazoğlu, CUMHURİYET

"Ne var ki öykü genel haliyle fazlasıyla arabesk ve seyircinin gözyaşlarını hemen teslim almaya yönelik (keza filmin galası sonrası etraf mendil ıslatanlardan geçilmiyordu). Araya işçi sınıfının mücadelesi, idam cezası gibi temaları da sıkıştıran Trier, bu kez de kendi çocukluk sevdası olan 'müzikal bir filme' soyunmuş. Hayranlarının yine yere göğe sığdıramayacaklarına eminim, ama ben kendi adıma Türk sinemasında örneklerini defalarca izlediğim bu türden bir öyküye ne yazık ki sıcak bakamayacağım... Başrol oyuncusu Björk'ün de, üstesinden kolayca kalkabileceği bir rolle karşımıza geldiğini düşünüyorum..."

Uğur Vardan, YENİ BİNYIL

BOX OFFICE

1 - 3 ARALIK 8 - 10 ARALIK

FİLM *Haftalık Antrakt Sinema Gazetesi'nden alınmıştır.*	HAFTA SAYISI	HAFTA SONU SEYİRCİ SAYISI	TOPLAM SEYİRCİ
TÜRKİYE			
Charlie'nin Melekleri	2	85.177	228.880
Gizli Gerçek	2	75.566	183.801
Tavuklar Firarda	1	34.865	34.865
Geyik Muhabbeti	3	30.774	151.187
Hücre	3	24.793	130.057
X-Men	5	14.789	238.966
Kapışma	4	8.661	86.195
Karanlıkta Dans	1	7.724	7.724
Gerçek Efsaneler 2	4	7.101	68.172
Şangay'lı Kovboy	5	6.178	80.409

FİLM	HAFTA SAYISI	HAFTA SONU HASILATI (milyon £)	TOPLAM HASILAT (milyon £)
İNGİLTERE			
The Grinch	2	2.5	6.4
Charlie'nin Melekleri	3	1.3	9.2
102 Dalmatians	1	1.1	1.1
Gizli Gerçek	8	0.2	12.6
Kırmızı Gezegen	2	0.1	0.6
Savaş Sanatı	1	0.1	0.1
Gerçek Efsaneler 2	2	0.1	0.5
Billy Elliot	11	0.1	16.4
Ufak Sahtekarlıklar	2	0.1	0.3
Çıtır Kızlar	8	0.1	3.4
Bedazzled	5	0.07	3.2
Pitch Black	5	0.05	2.7
Memento	8	0.05	1.0
Borstal Boy	1	0.03	0.03
Dinozor	10	0.03	13.1

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Cem Altınsaray	Tunca Arslan	Atilla Dorsay	Engin Ertan	Sevin Okyay	Murat Özer	Uygar Şirin	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın
Dar Alanda Kısa Paslaşmalar	★★★½	★★	★★★	★★★½	★★★½	★★★½	★★★½	★★	★★	★★★½	★★½
Çıtır Kızlar	★★½	★½	-	★★★	★	★★½	-	-	★★★	-	★★½
Saklı Seçilmişler	★½	-	★½	★½	★	★★	-	★	★★	★½	★½
Melekler Çetesi	-	★	★½	-	★	-	-	-	★★★	-	-
Aşk Silahı	-	-	-	-	★	★★½	★★★	-	★	-	-
Tavuklar Firarda	-	★★★★½	-	★★★	★★★★½	★★★★	★★½	★½	★★★★½	★★★	★★★
Charlie'nin Melekleri	★★	★★★	★	★★½	★★★	★★½	★★★	★★½	★★★	★★½	★★★
Bilinmeyen Kod	★★½	-	★★★½	★★★	★	★★★★	★★★★	★★½	★★★★	★★★★	★★★
Gizli Gerçek	★★★	★★★	★★★	★★★½	★★★	★★	★★★½	★★★½	★★★★	★★★½	★★★½
Korkusuz	★★	-	-	★★	★½	-	★★★½	-	-	★★½	-
Filler ve Çimen	★★★	-	★★★	-	★★★★	★★★	★★★★	-	-	★★★½	★★★★
Üstteki Kadın	-	-	★½	★★½	-	-	-	-	-	★★	★★
6. Gün	★★★	★★★	-	-	★★	★★★	-	-	-	★★½	★★½
İzleyici	★★	★½	★½	★★	★	-	-	-	-	-	★★½
Zor Baba	★★★	-	-	★★½	★★½	-	★★★	-	-	★★★	★★★

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

Elestiri

Arnold'ın biriyle baş edilemezken ikinci Arnold "piyasaya sürülüyor" ve takdir edersiniz ki kötü adamların hiç şansı kalmıyor.

6. GÜN *Arnie'nin -her filminde olduğu gibi- oraya buraya koşuşturduğu, sıradan bir bilimkurgu aksiyon.*

Kanadalı yönetmen Roger Spottiswoode kariyerinin üçüncü filmi olan 1983 tarihli "Under Fire-Ateş Altında"yla neredeyse "Hollywood'un solunda" görülen bir yönetmen olarak addedilmeye başlanmıştı. 1979'da ABD'nin Nikaragua'daki sivil savaşta sağcı hükümeti desteklemesini ve gerillalara karşı sözkonusu hükümetin tarafını tutmasını eleştiren bir filmdi "Ateş Altında". Gerçi, ondan tam bir yıl önce Costa Gavras, "Missing-Kayıp"la ABD'nin orta ve güney Amerika'daki bu politikasını eleştirmişti. Gelin görün ki Spottiswoode'un "Ateş Altında"sı da bu konuda önemli bir konuma yerleşti, hatta 3 yıl sonra Oliver Stone'un "Salvador"da benzeri bir konuyu yine cesur bir şekilde işlemesinin yolunu açıyordu belki.

Ardından Spottiswoode'un kariyeri son derece sıradan bir seyir izledi: sadece komedi ve aksiyonlardan oluşan yarım düzine film... "Turner & Hooch-Dikkat Köpek Var", "Air America", "Stop! Or My Mom Will Shoot" ve "Tomorrow Never Dies-Yarın Asla Ölmez" bunların en popüler olanları. Her biri sıradanlığı aşamayan yapıtlar... İşte Kanadalı yönetmenin ilk bilimkurgusu olan "The 6th Day-6. Gün"e bu hislerle giderken karşıma ortalama bir film çıkacağını tahmin ediyordum.

Yakın geçmişte olanların kısa bir dökümünü yaparak başlıyor film: 1997'de insanoğlu Dolly adlı bir koyunu kopyalar, 2000 yılına gelindiğinde bilimadamları insan geninin haritasını çıkarır. Sonra yakın geleceğe geçeriz. Bilimadamları insan klonlamayı denemiş, fakat deney başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Ve bilimin uğradığı bu başarısızlık sonucunda insan klonlama da Hıristiyanlık öğretisinde insanoğlunun Tanrı tarafından altıncı günde yaratılmasına atfen "6. Gün Yasası"yla yasaklanır. Bu ortamda Michael Drucker (Tony Goldwyn) yasal olan hayvan klonlama işiyle uğraşırken yasadışı yollardan da insan "yaratmaktadır". Adam Gibson (Arnold Schwarzenegger) ise "bu dünyada" bir helikopter pilotudur. Karısı ve kızıyla birlikte bir müstakil evde mutlu bir yaşam sürmektedir. Bir gün eve döndüğünde doğumgünü kutlamasında kendisinin klonlanmış halini görür ve şaşırır. Bundan sonrası Adam'ın "Hayatımı geri istiyorum" düsturunu gerçekleştirmeye çalışmasıyla geçecektir.

Adam Gibson "doğal hayattan yana" bir karakter. Örneğin evcil hayvanların klonlanabilmesine rağmen kızının köpeği öldüğünde Adam onun kopyalanmasına izin vermiyor. Ya da traş olurken teknolojinin ona getirdiği olanaklardan yararlanmıyor da tersine ucuz jiletler kullanıyor bu iş için. Bununla ilgili olarak arkadaşı Hank'e (Michael Rapaport) "İnsan olduğumu hatırlatıyor" diyor.

Filmin temel söylemi ve ideolojisi ise son derece muhafazakar bir temele dayanıyor: anımsarsanız, Dolly kopyalandığında köktendinciler ve tutucular klonlamayı kınamışlar, insanoğlunun Tanrı'laşmaktan uzak durması gerektiğini savunmuşlardı. "6. Gün"ün temel derdi de bu fikri izleyicisine sonuna kadar aşılamak. Özellikle klonlamayla ilgili herşeyi çirkin bir estetik anlayışla sunuyor film. Drucker'in şirketinde klonlama işleminin gerçekleştirildiği "cenin"ler bu çirkin estetik anlayışın merkezine yerleşiyor. Kaldı ki, Adam'ın kızı Clara'nın ondan istediği "simülatif arkadaş" bile son derece çirkin. Bu çirkinlik filmin sonlarına doğru Drucker'ın yarım kalan klonlama işleminin sonucunda ortaya çıkan ucubeyle doruğa ulaşıyor. Yine de, filmin finalinde bu söylem Adam'ın, kızına arkadaşı Hank'in klonlanmış kedisini hediye etmesiyle yumuşuyor. Böylece film, klonlama işleminin Dolly'de durması gerektiğini, daha öteye gitmenin zararlı olabileceğini, hele bu "ürünün" patenti bir büyük şirketin eline geçerse o şirketin nasıl bir Tanrı haline gelebileceğini belirtmeyi ihmal etmiyor.

Burada devreye girip filme epeyce zarar veren bir şeyden bahsetmek gerek: bu "şey" başroldeki Arnold'dan başkası değil. Yüzüne duygu katma konusunda çok başarısız olan Avusturyalı oyuncu "6.Gün"de zaman zaman absürd bir performans sergiliyor. Hatta bu durum giderek komik hale geliyor; ancak bu komikliğin pek de amaçlanmış bir mizahı bünyesinde barındırdığını söylemek zor. Kuşkusuz, Arnold'ın filmde sürekli sarfettiği "Hayatımı geri istiyorum" repliğiyle sağa sola koşuşturarak "Total Recall-Gerçeğe Çağrı"daki karakterine, "Geri dönebilirim" sözüyle de "The Terminator"deki meşhur sahnesine gönderme yapmasının keyif verdiğini söylemek mümkün.

Öte yandan, kurguculuktan gelen Roger Spottiswoode'un ise hızlı bir kurguyla kotardığı, örneğin sekansları birleştirirken -artık "techno kurgu" diye mi adlandırsak- ilginç denemelere giriştiği bir film "6. Gün". Gelin görün ki, filmde bunun dışında pek de sözünü etmeye değecek fazla şey yok.

"6. Gün", Hollywood bilimkurgularındaki klasik muhafazakar temaları -çok zengin bir şekilde olmasa da- bünyesinde barındırıyor. Bu açıdan filmi çok da önemsemek pek doğru değil. Yakın geçmişte yaşadığımız birtakım klonlama deneyleri ve insan genlerinde bilimadamlarının yaptığı bazı keşiflerin -daha da ileriye gidildiği zaman- insanlık tarihinde onulmaz yaralar açabileceğini belirtmekten öteye gidemiyor. Spottiswoode'dan ise bundan sonra ciddiye alınabilecek filmler beklemek bir lüks benim için. Belki onu klonlarsak ortaya çıkacak olan kopya bizim için daha ağırbaşlı filmler çeker.

BURÇİN S. YALÇIN

★★1/2 (The 6th Day) Yönetmen: Roger Spottiswoode. Oyuncular: Arnold Schwarzenegger, Robert Duvall, Michael Rapaport, Wendy Crewson, Tony Goldwyn, Michael Rooker, Robert Duvall. Senaryo: Cormac ve Marianne Wibberley. Görüntü Yönetmeni: Pierre Mignot. Müzik: Trevor Rabin. Kurgu: Michel Arcand, Mark Conte, Dominique Fortin. Yapım Tasarımcısı: James D. Bissell, John Willett. Yapımcı: Jon Davison, Mike Medavoy, Arnold Schwarzenegger. Yapım: Kanada-ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 15 Aralık.

Elestiri

Michelle Pfeiffer, senaryonun yüklediği ağır yükün altından, üzerine fazla bir şey söylemeyi bile anlamsız kılacak, olağanüstü bir performansla kalkıyor.

GİZLİ GERÇEK

Filmin yüzeyindeki gerilim hikayesini kaldırınca, altından Amerikan ailesiyle ilgili sert saptamalar çıkıyor.

Gerilim sineması, 40 ile 60'lı yıllar arasında saltanatını sürdükten sonra, 70'lerin sonlarından itibaren, başka temalarla flörte girerek psikolojik-gerilim gibi yeni türler oluşturdu, başka türlerin içinde eridi, bir türden ziyade bir "motif"e dönüştü. "Gizli Gerçek" ise, ilginç bir şekilde, bir gerilim filmi. Katıksız, klasik bir gerilim. Ve tek kelimeyle "gerilim." Önüne, ardına bir şey eklenmesine gerek olmayan cinsten.

"Gizli Gerçek", "Scream-Çığlık" veya "Last Action Hero-Son Muhtesem Kahraman"ın yaptığı gibi, hem kendi türünün klişeleriyle dalga geçip, hem de onları kullanarak türü yeniden yaratmaya soyunmuyor. Ama 90'ların eğilimlerinden tümüyle bağımsız da değil... Referansları yine sinemadan: seyircinin türle ilgili "bilgi ve birikimini" kullanıyor. Bazen seyircinin aleyhine kullanıyor üstelik... Karakterlerini, seyircinin ezbere bildiği mekanların ve durumların ortasına koyuyor mesela. "Evet" diyor seyirci, "şimdi bir şey olacak." İşin ilginç tarafı, bazen oluyor, bazen olmuyor. Film, türün klişelerini, gerilimin bir parçası haline getiriyor kısacası. Dahası, perili evden gizemli cinayete, hayaletlerden aynalara kadar, gerilim sinemasının birçok öğesinden yararlanıyor, ama türle dalga geçmiyor. Aksine, "gerilim"i fazlasıyla ciddiye alıyor.

Filmin başarısını ölçmemiz için kritik önem taşıyan soruya gelelim: Bu "gerilim"in seyirci üzerindeki etkisi ne? Lafı dolaştırmaya gerek yok, "Gizli Gerçek" izlediğim en ("korkunç" kesinlikle doğru sözcük değil) tedirgin edici ve ürkütücü filmlerden biri... Peki ama her şey bu kadar "klasik" ve tanıdıkken, üstelik ortada öyle ahım şahım bir senaryo da yokken, bu nasıl oluyor diye soracak olursanız, cevap belli: Robert Zemeckis.

Zemeckis'le ilgili düşüncem açık. Özetleyeyim: "Forrest Gump" ve "Mesaj" bence 90'ların en iyi filmlerinden ikisi. Zemeckis'in kimi zaman plan-sekanslara dönüşen uzun planlarını, pan yapmak dışında hareket ettirmeyi pek sevmediği kamerasını, geniş açılarını, genel planlarını (ve kaydırmayla yakın planlara dönüşmelerini), düzgün ve ölçülü kadrajlarını tanıyoruz artık. Zemeckis bu üslubunu, son iki filminde girdiği olgunluk döneminin ustalığıyla birleştiriyor ve "Gizli Gerçek"i, rahatlıkla düşebileceği yerlerden alıp, kalburüstü bir gerilime dönüştürüyor.

Zemeckis'in sinematografik tercihlerinin türe nasıl denk düştüğünü görmek kadar, filmdeki "zamanlama"lar üzerine düşünmek de başlı başına bir keyif olabilir sinemaseverler için... "Gizli Gerçek"i izleyip, planların birbirini hangi sırayla takip etmesi ve hangi planın perdede kaç saniye kalması gerektiği gibi hayati sinemasal kararların ne kadar doğru verildiğini görmek lazım... Zemeckis'in filme bonkörce serpiştirdiği küçük görsel sürprizler bir yana, uzunca bir banyo sahnesi var ki, antolojilere girse yeridir. Bu kadar "basit" bir sahnenin, böylesine ürkütücü bir hal alması ve inanılmaz sinemasal lezzetler içermesi gerçekten hayranlık verici.

Zemeckis'in başarısında katkısı olan iki büyük yardımcısı var, anmadan geçmek olmaz. Biri, Michelle Pfeiffer. Senaryonun yüklediği ağır yükün altından, üzerine fazla bir şey söylemeyi bile anlamsız kılacak, olağanüstü bir performansla kalkıyor. "Yılın en iyi kadın oyunculuklarından biri" demekle yetinelim.

İkincisi ise, filmdeki ses çalışması. "Sinemada ses" konusunda iki çift laf etmek isteyen herkesin, "Gizli Gerçek"e kulak vermesi gerek bence. Filmin seslerinde, gürültülü efektlerle dolu olmadığı için kulakların hemen idrak edemeyebileceği, son derece ince bir işçilik var. Diyalogun zaman zaman neredeyse hiç olmadığı filmde, yaprak hışırtılarından su damlalarına kadar sayısız ayrıntıyı barındıran "soundtrack", filmin hayatla temasını ve gerilimin dozunu hayli artırıyor. Tabii, Silvestri'nin müziğinin de katkısıyla.

"Gizli Gerçek"in özgün adının, "altında yatan sey" anlamına gelmesi de boşuna değil. Zira filmin yüzeyindeki gerilim hikayesini kaldırınca, altından Amerikan ailesiyle ilgili sert saptamalar çıkıyor. Filmdeki mutlu ailenin altına baktığımızda ise, hayattaki en büyük tutkusunu evliliği için feda eden bir kadın, kendini işine fazlasıyla vermiş bir adam ve fazlasıyla yıpranmış bir birliktelikle karşılaşıyoruz. Biraz daha aşağılardan ise ihanet ve cinayet çıkıyor. Pencerelerinden ve evlerini ayıran çitten takip ettikleri komşu ailede ise (ki bu iki aile arasındaki ilişkinin, "röntgencilik" ve "bilinmeyen" gibi konular açısından nasıl bereketli olduğunu anlatmaya yerimiz yetmez), görünen korkunç nefretin altından akıllara durgunluk verecek bir aşk çıkıyor. Filmdeki birtakım objelerin (örneğin fotoğrafların ve suların) altından neler çıktığını ise burada açıklamayalım. Zemeckis, bir yandan "Amerikan ailesi"nin altını kazıyor ("altını oyuyor" da denebilir), bir yandan da "her şey göründüğü gibi değildir" diyor, "altına bakın."

Kısacası, "Gizli Gerçek"te her şeyin altından başka bir şey çıkıyor. Zemeckis'in "popüler sinemacı" görüntüsünün altından, usta bir yönetmen çıkalı ise çok oldu. "Gizli Gerçek", hâlâ görmeyenler için...

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@yahoo.com

★★★1/2 (What Lies Beneath) Yönetmen: Robert Zemeckis. Oyuncular: Harrison Ford, Michelle Pfeiffer, Diana Scarwid, Joe Morton, James Remar, Miranda Otto. Senaryo: Clark Gregg, Sarah Kernochan. Görüntü Yönetmeni: Don Burgess. Müzik: Alan Silvestri. Kurgu: Arthur Schmidt. Yapım Tasarımı: Rick Garden, William James Teegarden. Yapımcı: Robert Zemeckis, Jack Rapke, Steve Starkey. Süre: 129 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 24 Kasım.

Aile boyu sigorta

Akhesap sahibine, eşine ve 12-18 yaş arasındaki çocuklarına ücretsiz kaza sigortası

Başınıza kaza gelmeden Akbank'a gelin, ailece ücretsiz sigortalanmak için Akhesap açtırın. Akhesap'ınız varsa, hesap ortalamanızı artırın. Böylece, alacağınız tazminat da artsın!

AKBANK
Güveninizin Eseri
www.akbank.com.tr

Vadesiz hesap ortalaması 4 milyon TL ve üzerinde olan her Akhesap sahibi ve eşi için "kaza ya da depremden dolayı" ***vefat tazminatı, daimi maluliyet, tedavi masrafları*** vadesiz hesap ortalamasının 15 katı ve kişi başına maksimum 6 milyar TL ile, ***vefat masrafları ve hastane gündelik tazminatı*** karşılığı ise, vadesiz hesap ortalamasının 10 katı kadar ve 250 milyon TL ile sınırlıdır. Akhesap sahibinin 12-18 yaş arası çocukları içinse, ***vefat masrafları*** vadesiz hesap ortalamasının 10 katı kadar ve 250 milyon TL ile, **tedavi masrafları** da vadesiz hesap ortalamasının 15 katı kadar ve 6 milyar TL ile sınırlıdır.

Akbank'ın AKHAYAT Sigorta A.Ş. işbirliğiyle sunduğu Ücretsiz Kaza Sigortası ile ilgili sormak istediğiniz her şeyi dilediğiniz Akbank şubesinden ya da Müşteri Hizmetleri Merkezi'nden (0212 282 44 44) öğrenebilirsiniz. Ayrıntılı bilgiler Poliçe Koşulları Broşürü'nde.

Samuel L. Jackson'ı John Shaft rolünde izlemek filmin kayda değer iki özelliğinden birisi. Diğeri müzik...

KORKUSUZ

Singleton'ın John Shaft'i yeniden canlandırma çabası, sıradan bir televizyon dizisi düzeyinde...

1971 yapımı ilk "Shaft" gerek siyahi sinemanın temelini atan filmlerden olması, gerekse kült kimliğiyle sinema tarihinde önemli bir yere sahip. Aslında 29 yıl öncesinin, Gordon Parks imzalı "Shaft"inin çok iyi bir film olduğunu söylemek zor. Yer yer tıkanan ve zorlama ilerleyen bir senaryo, zayıf oyunculuk ve tutuk bir dramatik yapı ilk "Shaft"in pek de göz ardı edilemeyecek kusurları. Yine de John Shaft karakterinin ilginçliği, Gordon Parks'ın komediyle aksiyonu iyi dengeleyen tarzı ve gayet eğlenceli olması sayesinde rahatlıkla izlenen bir filmdi "Shaft". Sosyoloji ve sinema tarihi açısından önemli yönleri ise bu unsurların ardında kalan alt metinlerdi. Oysa yeni "Shaft" yüzeydeki unsurlar açısından çok zayıf olduğu gibi, onların ardında da pek dikkat çekici bir şey barındırmıyor.

Singleton, senaryosunun yazımına da katıldığı filmiyle izleyiciyi New York'un arka sokaklarındaki suç ortamına götürmeyi ve azınlıkların oluşturduğu ceteleri karşımıza getirmeyi hedefliyor. Bunun yanında polislerin de bu pisliğin içinde olduğu, ırkçılık ve bu acımasız suç dünyasında ayakta kalabilmek için güçlü olmanın zorunluluğu gibi konulara da dikkat çekmek istiyor. Ancak Singleton'ın ve senaryoya katkısı olan arkadaşlarının bu mevzulara bakarken yer verdikleri öğeler gereksiz bir zıpırlık, etkileyicilikten uzak bir sertlik içeriyor. Zaten başka filmlerden fazlasıyla aşina olduğumuz bu konular sert bir "hayatın gerçeği" olmaktan çıkıyor, manasız bir küfür ve şiddet gösterisine dönüşüyor. Yeterince iyi işlenmemiş karakterlerin gereksiz öfkesi izleyiciyi rahatsız etmek veya şaşırtmak şöyle dursun, bir yerden sonra feci şekilde sıkıcı bir hal alıyor.

Bu duruma biraz açıklık getirmek gerekirse: Singleton'ın bir numaralı hatası New York'taki farklı etnik kökenleri biraraya getirmesi oluyor. Orijinal "Shaft"te John Shaft beyazların zencilere yönelik ırkçı tavırlarına yerinde cevabını vermekte ve konu gereği bir zenci mafya babasının kızını, beyaz mafyadan kurtarmaktaydı. Yeni "Shaft"te ise karşımızda psikopat bir WASP (Beyaz Anglo Sakson Protestan), onu masa olarak kullanarak sınıf atlamaya hevesli Dominikli bir uyuşturucu simsarı, filmdeki işlenen suçu kanıtlayabilecek bir İtalyan asıllı Amerikalı ve bu olayı sonuca ulaştırmaya kararlı siyahi John Shaft var. Kısaca esmer ve beyaz tenlilerin iyi ve kötü saflarındaki sayısı eşit. Ancak film bu yaklaşımıyla ırkçılık konusunda söylemek istediklerini net bir yere ulaştıramadığı gibi, ilk "Shaft"in ortaya koyduğu söylevlere de teğet geçiyor. En azından, çok primitif düzeyde de olsa, 1971 yapımı "Shaft"te mevzu siyahlar ve beyazlar arasındayken oklar hedefi buluyordu. Oysa Singleton'ın derdi eğer tarafsız kalmak ve ırkçılığı geniş bir alana yaymaksa ne yazık ki inandırıcı olamıyor. Sonuç olarak da ilk "Shaft"in cesareti ve keskin kararlılığı karşısında eziliyor.

Bir diğer sorunsa Singleton'ın adalet eleştirisinde kendisini belli ediyor. Orijinal John Shaft "bireysel" takılan, suç kavramını kendisine göre tanımlayan bağımsız bir adalet dağıtıcısıyken; yeni John Shaft bizzat New York polisinin bir parçası. Zaman zaman dik kafalılık yapması, hatta yargıya inancını kaybedince rozetini fırlatıp mahkeme duvarına saplaması da ikna edici olmuyor. 2000'lerin Shaft'i sistemin bir parçası ve bu da ciddi bir hayal kırıklığı. Bu arada yargının taraflılığına ilişkin söylev de tam anlamıyla bir yere oturmuyor. Singleton'ın filmde değinmeye çalıştığı pek çok öğe gibi havada kalıyor ve pek de doyurucu olmayan bir sonuca bağlanıyor.

John Singleton'ın "Shaft"i tam anlamıyla bir yeniden çevirim değil. Filmdeki John Shaft eski Shaft'in yeğeni, hatta 1971 yılında Shaft'i oynayan Richard Roundtree yeni "Shaft"te de rol alıyor. Ancak karşımızdaki film bir devam filmi de değil; çünkü ilk filmlerin kahramanı olan John Shaft'in bir macerasını da izlemiyoruz. Açıkçası yeni "Shaft"in ne olduğu konusundaki bu belirsizlik belki de gereksizliği ve başarısızlığını kanıtlayan bir diğer unsur. Ortada olan yegane şey daha iyisini yapabilecek bir kadronun harcandığı. Bu filmin, en azından iyi kötü ırkçılığa karşı bir tavır koymayı ve izleyiciyi eğlendirmeyi becermiş ilk filmin karşısında ciddi anlamda sönük kaldığını belirtmek gerek. Sadece Samuel L. Jackson'ı John Shaft rolünde izlemek kısmen eğlenceli o kadar- ki onun gibi bir oyuncu bile bu kadar kötü bir bütün içerisinde kendisinin yarısı kadar yetenekli Roundtree'nin canlandırdığı John Shaft kadar etkileyici olamıyor.

Son olarak hem zayıf öyküsü ve senaryosu, hem de episodlardan oluşuyor hissi veren, devamlılıktan uzak görsel tarzı ile kötü bir televizyon dizisini anımsatan bu "Shaft"te, Isaac Hayes'in sık sık kulağımıza çalınan "Theme From Shaft"inin filme bir nebze güzellik kattığının altını çizmek isterim. Hoş çalınan şarkı sadece ilk film için bestelenen orijinalinin yeni bir düzenlemesi; ama yine de bu kötü filme az bucuk haysiyet katmayı beceriyor. Ancak Hayes'in "Can You Dig it?" (Çaktın mı?) sorusunu bu sefer yanıtsız bırakmayı tercih ediyorum. Çünkü bu "Shaft"in hangi akla hizmet çekildiğini hiç mi hiç çakamadım.

ENGİN ERTAN

★1/2 (Shaft) Yönetmen:John Singleton. Oyuncular:Samuel L. Jackson, Christian Bale, Jeffrey Wright, Vanessa Williams, Toni Collette, Busta Rhymes, Dan Hedaya, Richard Roundtree. Senaryo:Richard Price, John Singleton, Shane Salerno. Görüntü Yönetmeni:Donald E. Thorin. Müzik:David Arnold. Kurgu:John Bloom, Antonia Van Drimmelen. Yapımcı:Scott Rudin, John Singleton, Mark Roybal. Süre:99 dakika. Yapım:ABD yapımı. Dağıtımcı:UIP. Gösterim tarihi: 15 Aralık.

Make-up series

Charme

"Büyüleyici Güzellik"

Güzelliğin
Özlem'en yüzü...

Alfar
Kozmetik

Özel Seans

Baz Luhrmann'dan müzikal

Avustralyalı yönetmenin "Romeo + Juliet"ten sonraki -çok beklenen- projesi belli oldu. Asya ülkelerinde bir bir gösterime girmeye başlayan filmi ABD'li seyirciler yaz aylarında seyredebilecek.

Bir önceki filmi "Romeo + Juliet"ten sonraki 4 yıl boyunca film çekmeyen Baz Luhrmann yeni filminde 1899 yılının Paris'inde geçen bir müzikal dramaya imza atıyor. Filmin adı "Moulin Rouge". Başrollerinde Ewan McGregor, Nicole Kidman, John Leguizamo, Jim Broadbent ve Kylie Minogue'u izleyeceğimiz filmin senaryosunu Luhrmann önceki iki filminde de birlikte çalıştığı senaryo yazarı Craig Pearce ile beraber kaleme aldı. Çekimlerine kasım '99'da Avustralya'nın Fox stüdyolarında başlanan "Moulin Rouge" bu yılın mayıs ayında tamamlandı. McGregor filmde Christian adında, Kidman'ın canlandırdığı müzikhol yıldızı Satin'e aşık olan bir şairi oynuyor. "Strictly Ballroom" ile 1940'ların Hollywood'unda çekilmiş dans filmlerinin kurallarını altüst eden, "Romeo + Juliet" ile belki de en özgün Shakespeare uyarlamasını çeken Luhrmann'ın "Moulin Rouge"da ne gibi "müzikal devrimler" yapacağı merak konusu.

Ewan McGregor "şairane" bir rolde.

Şair Christian, Satin'e aşık olur.

Herkes Luhrmann'ın "Moulin Rouge"la '40'ların Hollywood müzikallerini yeniden yorumlayacağını düşünüyor.

1899'un Paris'inde bir müzikhol yıldızı: Satin...

Özel Seans

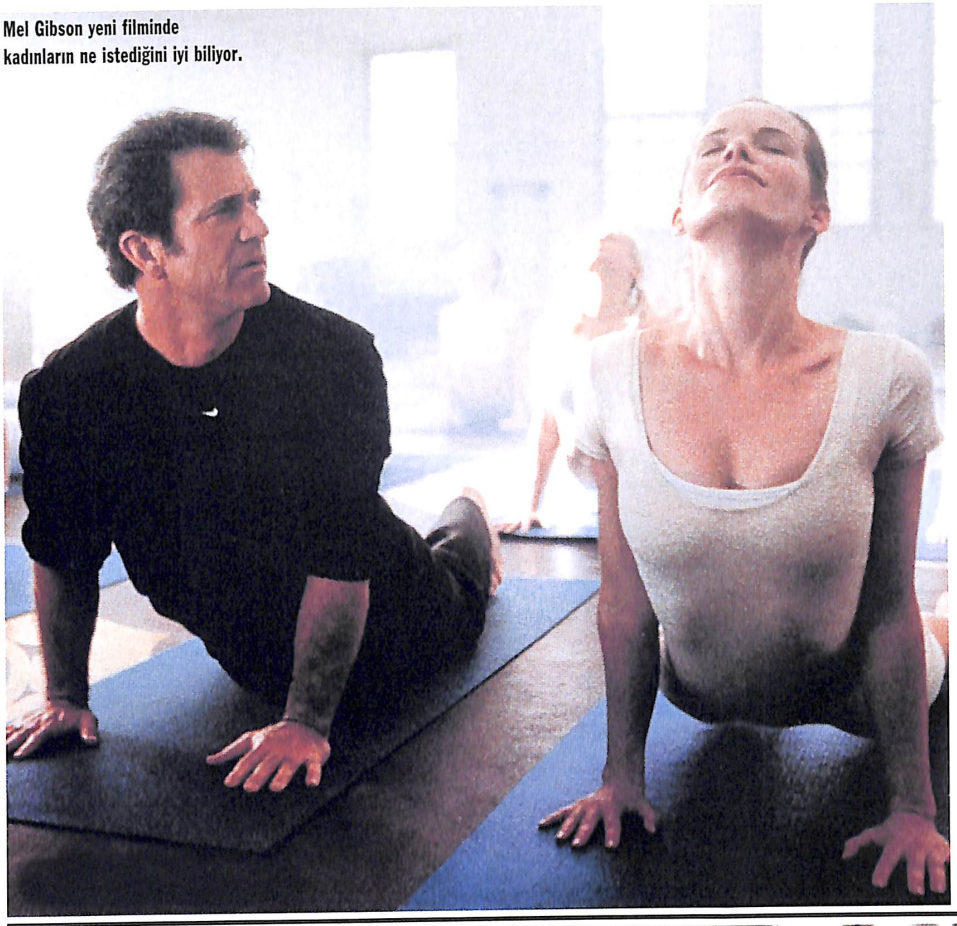

Mel Gibson yeni filminde kadınların ne istediğini iyi biliyor.

WHAT WOMEN WANT

Kadınların aklından geçenleri okuyan bir adamın hikayesi

Mel Gibson ilk kez bir romantik komediyle karşımıza çıkmaya hazırlanıyor. Gibson'ın talihsiz bir kaza sonucunda kadınların aklından geçenleri duyma yeteneği kazanan bir reklamcıyı canlandırdığı filmin yönetmeni daha önce "Father Of The Bride-Gelinin Babası" ve "I Love Trouble-Bayılırım Belaya" gibi filmlerin senaryolarını yazmış olan Nancy Meyers. Filmin Mel Gibson dışındaki oyuncu kadrosu da görkemli; Helen Hunt, Marisa Tomei, Bette Midler, Lauren Holly ve Alan Alda gibi isimleri görüyoruz kadroda. Çekimleri Chicago ve Los Angeles'ta yapılan filmde Helen Hunt, Gibson'ın patronunu, son olarak "Any Given Sunday"de Dennis Quaid'in karısını oynayan Lauren Holly de eski karısını canlandıracak.

ENIGMA

Mick Jagger film yapımcısı

Yönetmen Michael Apted, Ingiltere'de Robert Harris'in çok satan romanından yapılan bir uyarlamayı yönetiyor şu sıralar. Filmin adı "Enigma". Gerilim soslu bu aşk filminin başrolünde Dougray Scott, Kate Winslet, Saffron Burrows ve Jeremy Northam var. Filmin senaryosunu "Brazil", "Empire Of The Sun-Güneş İmparatorluğu" ve "Shakespeare In Love-Aşık Shakespeare" gibi filmleri de yazmış olan Tom Stoppard, Hanna Wag isimli tecrübesiz bir senaryo yazarıyla birlikte kaleme aldı. Filmde sevdiği kadını kurtarabilmek için zamana karşı yarışan Tom Jericho'nun öyküsü anlatılıyor. İşin ilginç yanı, filmin yapımcıları arasında Mick Jagger'ın ismi geçiyor. Film 2001 yılı içerisinde sinema salonlarındaki yerini alacak.

Dougray Scott, "Görevimiz Tehlike 2"den sonra çıkışta.

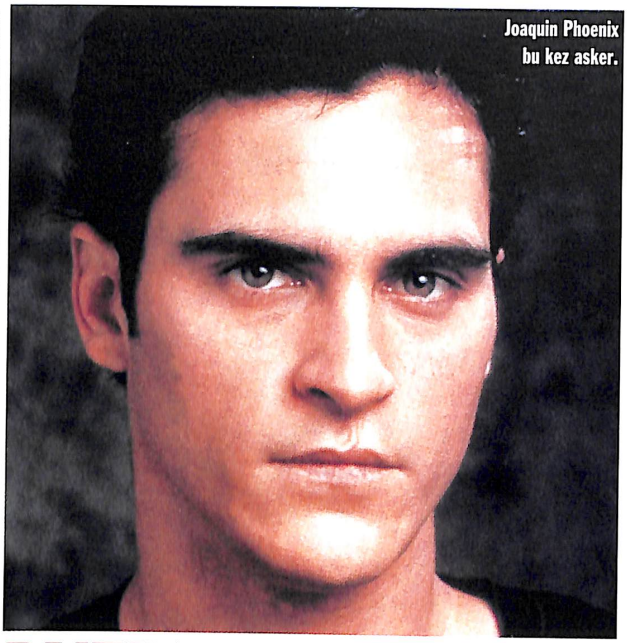
Joaquin Phoenix bu kez asker.

BUFFALO SOLDIERS

Amerikan askerleri bu kez Almanya'da görevli

Robert O'Connor'ın kült romanından yapılan bu uyarlamada Joaquin Phoenix, Berlin duvarının yıkılmasının hemen öncesinde Batı Almanya'daki bir grup Amerikalı askerden sorumlu tabur kumandanının katibini canlandıracak. Ray Elwood isimli bu katibin sözkonusu dönemde -1989- başından geçenleri anlatacak olan filmin yönetmeni Gregor Jordan. Almanya-İngiltere-ABD yapımı olacak film bir kara komedi. En son "Gladyatör"de bir kötü adama bürünmüş halde seyrettiğimiz Phoenix dışında filmin oyuncu kadrosunda Kick Gurry ve Michael Pena gibi pek tanımadığımız isimler mevcut.

THE EMPEROR'S NEW GROOVE

Disney animasyonları son sürat devam ediyor

Yeni bir Walt Disney prodüksiyonu huzurlarımıza geliyor. Danışmanını kovunca onun tarafından bir lamaya dönüştürülen İmparator Kuzco'nun maceralarını anlatan bu aile animasyonunda David Spade, John Goodman, Eartha Kitt, Patrick Warburton, Wendie Malick, Trudy Styler ve Tom Jones seslendirmenlik yapacak. Filmin yönetmeni ise 1997'de "Cats Don't Dance" adlı bir animasyonu yönetmiş olan Mark Dindal.

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİ FİLMLER

THE AFFAIR OF THE NECKLACE
Charles Shyer'ın yönettiği, Fransız Devrimi'nin hemen öncesinde geçen bu dramada Hilary Swank, Simon Baker, Adrien Brody, Jonathan Pryce, Joely Richardson ve Christopher Walken'ı seyredeceğiz. Film Fransa ve Çek Cumhuriyeti'nde çekiliyor.
Gösterim Tarihi: Kasım 2001

AFTER THE STORM
Ernest Hemingway'in öyküsünden uyarlanacak bu filmde Armand Assante, Mili Avital ve Benjamin Bratt var. Lüks bir yatın şiddetli bir fırtınada devrilmesiyle gelişen olayları anlatan filmin yönetmeni Guy Ferland.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi

ALİ
"Köstebek"teki başarısıyla ustalığını gösteren Michael Mann'in filmi yönetmesi kesinleşti. Efsanevi boksör Muhammed Ali'yi Will Smith oynayacak. Film için 105 milyon dolarlık bir bütçe ayrıldı.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi

ALONG CAME A SPIDER
Yönetmen Lee Tamahori, FBI'ın korumasındaki bir çocuğun kaçırılmasıyla gelişen olayları konu alan bu aksiyon-gerilimde Morgan Freeman'ı başrole yerleştiriyor. Senaryoyu James Patterson'un romanından Marc Moss uyarladı.
Gösterim Tarihi: 2001 yazı.

MULHOLLAND DRIVE
David Lynch yine gizemli bir öykü için kamera arkasına geçiyor. Los Angeles'ta vuku bulan bir kazadan sağsağlım çıkan Rita adlı bir kadının hafıza kaybına uğramasını ve sonrasında gelişenleri konu alan filmin senaryosunu Lynch, Joyce Eliason'la beraber kaleme aldı.

Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi

BASIC INSTINCT 2
"Temel İçgüdü"nün devam filmi, şaşırtıcı gelecek ama, David Cronenberg yönetiminde geliyor. Başrolde yine Sharon Stone var. Leora Barish ve Henry Bean'in yazdığı hikaye bu kez New York sokaklarına taşınıyor.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi

FREDDY VS. JASON
"Blade"in yönetmeni Stephen Norrington çoğu kişinin merak ettiği bu korku filminin kamera arkasına geçiyor ve Freddy ile Jason'ı yüzleştiriyor. Filmde daha önce bu karakterleri canlandırmış olan Robert Englund ve Kane Hodder var.
Gösterim Tarihi: Kasım 2001

NON HO SONNO-I CAN'T SLEEP

Ünlü İtalyan yönetmen Dario Argento'nun yeni filmi uykusuzluktan mustarip emekli bir dedektifin, çaylak ortağıyla birlikte bir dizi cinayeti aydınlatma çabalarını anlatıyor. Başrollerde Max von Sydow, Stefano Dionisi ve Chiara Caselli oynuyor.
Gösterim Tarihi: 2001 kışı

RAT RACE
"Ghost"un yönetmeni Jerry Zucker zengin oyuncu kadrolu bu komedi için kamera arkasında. "Road Trip"te izlediğimiz Breckin Meyer ve Amy Smart'ın yanısıra Whoopi Goldberg, Cuba Gooding Jr., Rowan Atkinson ve John Cleese gibi birbirinden komik oyuncuların yeraldığı filmde Las Vegas'taki bir kumarhane patronunun yaşadıkları anlatılıyor.
Gösterim Tarihi: 2001 yazı

Pitt'i hiç böyle görmediniz

"Fight Club-Dövüş Kulübü"nden sonra sinemaseverlerin iyice ısındığı Brad Pitt'in kariyeri de "kılıktan kılığa" bir durum arz ediyor. "Snatch-Kapışma"daki rolü ise artık bardağı taşıran son damla oldu ve ne kadar iyi bir oyuncu olduğunu cümle aleme kanıtladı. Aşağıda onun karakterlerinden oluşan bir seçki bulacaksınız.

Neil Jordan "iyi" bir vampir olarak onu seçmişti.

1. "Johnny Suede" (1991)
Filme adını veren kahramanı canlandırıyordu. Acayip bir saç şekli tutturmuş, garip bir imajla çıkmıştı izleyicinin karşısına. Tom DiCillo'nun yönettiği bu filmin afişinin en tepesinde onun isminin olması daha sonra sağlam rollere giden yolun kapısını kolayca aralamasına neden oldu. Filmde bol bol ayna karşısına geçip saçına şekil veriyordu. Nitekim o saçlar bugün genç kızların sevgilisi olmasının başta gelen etkenlerinden.

2. "Fight Club-Dövüş Kulübü" (1999)
Geçtiğimiz sezon izlediğimiz filmde insanların çorbalarına işeyen, filmlerin arasına tek karelik porno görüntüler yerleştiren, insan yağından sabun yapıp satan, Marla Singer'la mükemmel bir biçimde sevişen bir alter-ego'yu canlandırıyordu. Tyler Durden adlı bu alter ego rolünde harika bir performans sergiliyor, filmin pek çok yerinde yüzü gözü dağılmasına rağmen yine de son derece çekici olmayı başarıyordu.

3. "True Romance-Çılgın Romantik" (1993)
Saçı başı dağıtmış halde devamlı ot içen, etrafta bornozla salınıp duran, boş zamanlarını televizyon izlemek gibi aktivitelerle geçiren Floyd isimli bir karaktere hayat veriyordu bu filmde. Diğer bir deyişle, onu bu filmde ayık görmek izleyiciye pek nasip olmuyordu. İşte bu karakteriyle, Tony Scott'ın yönettiği bu filmde arka planda kalmamak için elinden geleni yapıyordu.

4. "Snatch-Kapışma" (2000)
Irlanda aksanıyla kimsenin anlamadığı bir biçimde konuşan bir cingeneyi, Tek Yumruk Mickey'yi oynarken çıkıyor karşımıza bu kez. Yıkık dökük bir karavanda yaşayıp zaman zaman yasadışı boks maçlarında ringe çıkan bu cingenenin en önemli özelliği kaybetmekten pek hazzetmemesi.

Pitt bu filmde çıkardığı performansla bir kez daha yeteneğini kabul ettiriyor, sinema aleminde takdirini kazanmadığı kimse bırakmıyor.

5. "Interview With The Vampire-Vampirle Görüşme" (1994)
Bu vampir kronolojisinde Louis de Pointe du Lac isimli, hiç de kötü kalpli olmayan bir kan emiciyi canlandırıyordu. Tom Cruise ile birlikte kadınları baştan çıkarıyor, onlarla sevişiyor ve sonra da onların kanını emiyordu. Ve Kirsten Dunst'ın oynadığı Claudia'yı vampir Lestat'ın elinden kurtarmak için epeyce çaba sarfediyordu. Sonuç olarak onu vampir olarak da izlemek kısmet olmuştu.

6. "Legends Of The Fall-İhtiras Rüzgarları" (1994)
Gösterime girdiği yıl eleştirmenlerin pembe diziye benzemekle suçladıkları bu filmde 20. yüzyılın başında büyük bir çiftlikte yaşayan bir ailedeki üç kardeşten ortanca olanı canlandırıyordu. Tristan Ludlow adındaki bu ortanca kardeş küçük kardeşi Samuel I. Dünya Savaşı'nda ölünce onun karısıyla işi pişiriyor ve fakat bu nedenden ötürü ağabeyinin tepkisini çekiyordu. Pitt'in en yakışıklı hallerinden biri bu filmdedir. Kısacası, bu "yaprak dökümü"nün en hayati yaprağı olarak göze çarpıyordu.

7. "Thelma & Louise" (1991)
Bu filmde de bir sokak playboyu olarak çıktı huzurlarımıza. Hazret filmde Louise'i (Geena Davis) baştan çıkarıp sonra da onun parasını çalan J.D. olarak kısa bir rolde görünüyordu. Ne yazık ki J.D. senaryo gereği bir süre sonra polis tarafından ele geçiriliyor, çok geçmeden de filmdeki işinden emekli oluyordu. J.D. onun sinema aleminde tanınmasını sağlayan hayati yan karakterlerden biridir.

Kimi örnek aldılar?

Oyuncular da ünlü olmadan önce bizim gibi sıradan yaşamlar sürdüren insanlardı. Ve elbette ki onların da hem yaşam mücadelelerinde hem de sinema dünyasında kendilerine örnek aldıkları insanlar oldu. İşte kendilerine örnek aldıkları insan sorulduğunda yıldızların verdiği cevaplar...

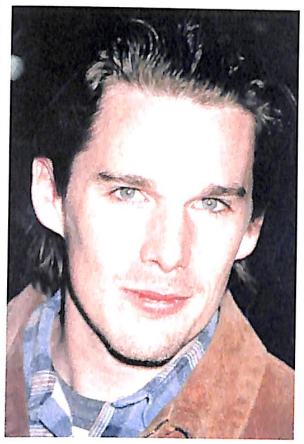

Ethan Hawke

"Pek çok açıdan benim örnek aldığım kişi Sam Shepard'dır. Hepimizi aynı kutuya yerleştirmeye çalışan bir toplulukta yaşıyoruz bizler. Sam hoşuna gideceği şeyleri yapar ve bu insanların kartlarının dökülmesine neden olur: yazar, yönetir ve davulları çalar. Diğer insanların ne düşündüğüyle ilgili endişe etmemem konusunda bana ilham verdi. Bir ayağımı öbürünün önüne koyar, kimsem o olurum."

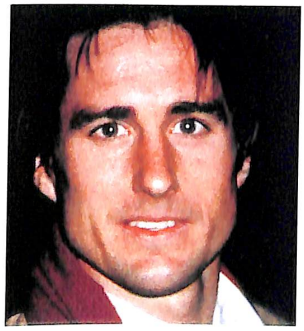

Luke Wilson

"Çocukken aktörlerden Clint Eastwood'u severdim. Onun tüm afişlerine, onunla ilgili herşeye sahiptim. Fakat en çok Rolling Stones ve Bob Dylan gibi müzisyenleri örnek aldım. Dostum, gerçekten onlar benim idolümdü.

Casey Affleck

"Örnek aldığım kişi olarak Mahatma Gandhi'yi söylemek isterdim; fakat ne yazık ki Judd Nelson'dı. Bunu söylediğim için üzgünüm."

Hugh Grant

"Hayatım boyunca örnek aldığım üç kişi Kraliçe, Woody Allen ve Rus cimnastikçi Olga Korbut'tur. Hayatım boyunca onlar hakkında değişmeyen düşler kurdum. Muazzam bir Woody Allen hayranıyımdır, takıntılıyımdır."

Chris Klein

"Babam. Karısı ve üç çocuğuna rahat bir yaşam sürdürmek için epeyce bir süre çok çalışmıştır. Ne kadar çok çalıştığını, kendisini ne kadar zorladığını görmek beni gerçekten etkiledi."

Matt Damon

"Çocukken Boston Red Sox'taki herhangi bir kişi olmayı istemişimdir. Daha sonra da Minik Archibald..."

Natalie Portman

"Ailem bana çok şey öğretmiştir. Onlar beni kendim olma konusunda hep cesaretlendirmişlerdir; bu yüzden örnek aldığım kişi galiba kendimim."

Seann William Scott

"Galiba babam. Gerçekten hepimize karşı iyiydi ve hem akıllı hem de sorumluluk sahibiydi. Beni kötü şımarttı; fakat akıllıca... Birçok çocuk 'American Pie'dan sonra kavuştuğum ani şöhretle biraz sapıtabilirdi. Fakat ondan gelen güçlü bir etki bununla başedebilmeme yardımcı oldu."

Heather Graham

"Çocukken Meryl Streep olmak isterdim. Tüm filmlerini izledim. Sissy Spacek ve Debra Winger'ı da severim."

Jon Bon Jovi

"New Jersey'li tüm müzisyenleri takdir ederim: Bruce Springsteen, Southside Johnny ve Little Steven Van Zandt... Çünkü onlar beni rüyalarımın gerçek olabileceğine inandırdılar. Penceremin dibindeki yerler hakkında şarkılar yazdılar. Bruce her haftasonu yerel bir barda olabilirdi. Steven benim demo'larımı yönetti, Johnny demo'larımın yapımcılığını üstlendi. Ve tek kuruşun olmadığında sana bir burger alırlar."

Arnie aksiyonda ısrarlı

Schwarzenegger 2000'li yıllarda da aksiyon filmleriyle güç gösterisi yapmaya devam ediyor.

Arnie'ye "Altıncı Gün"de eşlik eden oyuncular arasında Michael Rapaport da var.

O filmlerinde yok etmeye programlı bir robottan, hamile bir erkeğe kadar çok farklı roller üstlendi. Aksiyon filmlerinden henüz sıkılmamış olan Arnold Schwarzenegger, yeni binyılda sevenlerine aksiyon filmleriyle ulaşmaya devam edecek gibi gözüküyor...

80'li yıllarda Arnold Schwarzenegger gerçek bir fenomendi. Büyük kısmını erkeklerin oluşturduğu geniş bir hayran kitlesine sahip olması ve oynadığı filmlerin hasılat rekorlarını alt üst etmesi bir yana; o "Amerikan Rüyası"nın da yaşayan bir örneğiydi. Avusturya'dan gelen ve sinema dünyasına atıldıktan sonra paraya para dememeye başlayan oyuncu, Kennedy ailesine damat olmayı becermişti. Daha sonraysa pazarlama alanında aldığı üniversite eğitimini kullanarak ticarete de bulaştı.

90'lı yılların ikinci yarısı Hollywood'da kısaca Arnie olarak anılan (bunun sebebi Amerikalıların ismini telaffuz etmekte zorlanması) Schwarzenegger için aynı derecede iyi geçmedi. Gerek aksiyon sinemasının kimliğinin değişmesi, gerekse 80'lerin aksiyon yıldızlarının popülaritesinin azalması kariyerini pek de iyi etkilemedi. Komedi türünde şansını deneyen ancak pek dişe dokunur filmlerde yer alamayan Arnie, "Batman & Robin"de (1997) de kötü adamı oynadı. Kadrosunda yer alan kimseye yararı dokunmayan bu kötü film Schwarzenegger'in kariyerinde bir eksi nokta olmaktan başka bir işe yaramadı. Daha sonra bir kalp operasyonu geçirmesi de hakkında birtakım spekülasyonlar çıkmasına ve kariyerinin bittiği kanısının uyanmasına neden oldu. Oysa Schwarzenegger bu operasyonun sadece kalp atışlarındaki bir düzensizliği gidermek için gerçekleştirildiğini ve durumunun gayet iyi olduğunu söylüyor. Zaten üzerine konuşmaktan çok hoşlanmadığı bu ameliyatın insanlar üzerindeki etkisini silmek için, iki yıllık bir aradan sonra sinemaya dönüşünü yine bir aksiyon filmiyle yaptı; "Şeytanın Günü" (End of Days, 1999). Film ne izleyicilerden ne de eleştirmenlerden ilgi görmedi, hatta yoğun şekilde eleştirildi. Şimdi yeni bir aksiyon filmiyle şansını deniyor Arnie, "The Sixth Day" (Altıncı Gün).

Geçtiğimiz ay bizde de gösterime giren "Altıncı Gün"ün gişesi ne yazık ki Amerika'da pek parlak olmadı. Ancak bu, Arnie'yi aksiyon filmi çekmekten vazgeçirmiyor. "Normal iş hayatında 55 yaşına gelince emekli maaşı düşünülmeye başlanır ve çocukların artık bir iş bulması beklenir. Ancak film işinde olay böyle değil. Film çekmeye bir son verip vermeyeceğine hayranların karar verir. Eğer hayranlarım beni artık aksiyon filmlerinde gömek istemiyorlarsa şikayetlerini dile getirir veya filmlerime gitmezler. Açıkçası şimdiye kadar ben herhangi bir şikayet duymadım. Üstelik kondisyonum da hala gayet iyi. Aksiyon filmleri yapmaktan keyif aldığım sürece aksiyon filmlerinde yer almaya devam edeceğim," diyor. Oynadığı son iki aksiyon filmi pek iş yapmamış olmasına rağmen böyle düşünmekle fazla optimist mi davranıyor bilemeyeceğiz ama sıradaki iki projesi de aksiyon filmleri. Bunlardan ilki Andrew Davis'in yöneteceği "Collateral Damage". Diğeri ise uzun zamandır beklenen "Terminator 3".

Arnold Schwarzenegger'in aksiyon filmlerinin 80'lerden bu yana yaşadığı değişim konusunda ilginç fikirleri var. Türün 80'li yıllarda en iyi dönemini yaşamış olmasını sosyolojik nedenlere bağlıyor. "O

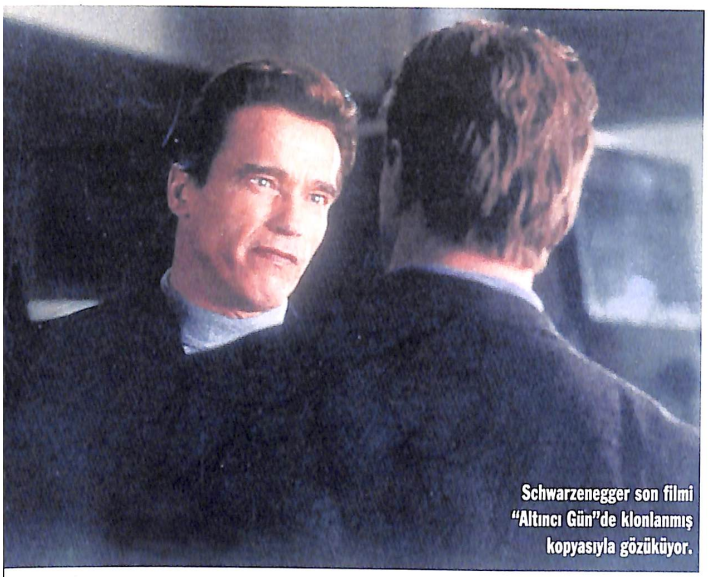

Schwarzenegger son filmi "Altıncı Gün"de klonlanmış kopyasıyla gözüküyor.

dönemin yeniyetmeleri vurdulu kırdılı şeyler görmek istiyordu. Erkeklerse feminizm hareketinden sıkılmışlardı. Ancak günümüzde kadın ve erkekler arasında büyük bir fark kalmadı. Kadınlar hayatlarını kendi aldıkları kararlar doğrultusunda şekillendiriyorlar. Erkekler ise artık kendilerini ispat etmek zorunda değiller," diyor. Ona göre 80'li ve 90'lı yılların aksiyon filmleri ruh taşımıyormuş. Hatta buna rahatlıkla kendi filmlerini de dahil ediyor. Ancak 90'lı yıllarda yaşanan değişikliklerin ertesinde aksiyon filmlerinin ayakta durabilmesi için çehrelerini değiştirmeleri gerektiğini düşünüyor. "Günümüzün aksiyon filmleri salt efekt gösterisinden daha fazlasını vaat etmeli.

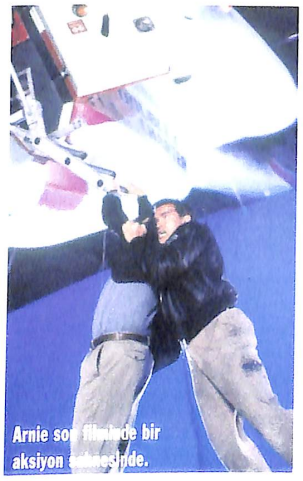

Arnie son filminde bir aksiyon sahnesinde.

İnsanların sergilediği tavra yönelmeliyiz. Tıpkı politikada olduğu gibi, eğer insanlara hitap etmezsen seni seçmezler," diyerek açıklıyor fikrini.

İşin içine politika girince, Arnie bu konuya da hiç yabancı değil. Öncelikle anavatanı Avusturya'dan bahsediyor ve Jörg Haider'den hiç memnun olmadığını dile getiriyor. "Böyle bir figürden dolayı tüm Avusturya için olumsuz bir düşünce oluşması çok üzücü. Yıllar yılı pek çok insan bu ülkeyi iyi bir yere getirmek için çabalıyor ve sonra böyle bir kişi çıkıp tüm imajı yerle bir ediyor. Sarfettiği sözler çok aptalcaydı ve olayların nasıl devam edeceğini hep beraber göreceğiz," diyen Schwarzenegger'in kendisinin politikaya girme ihtimali de uzun süredir bahsi geçen bir konu. Halk için bir şeyler yapmayı çok istediğini; ama politikayı şimdilik düşünmediğini belirtiyor. Ancak gelecek için açık bir kapı bırakmayı da ihmal etmiyor.

Filmleri 80'li yıllarda olduğu kadar iş yapmasa da, artık orta yaşlı olsa da, aslında Schwarzenegger popülaritesinden bir şey kaybetmiş değil. Üstelik dişimizi biraz sıktığımız takdirde, 2001 yazında "Terminator 3" ile ortalığı birbirine katışına tanıklık edebileceğiz. Ne de olsa T-800 rolü için ondan başkasını düşünmek imkansız.

Safter Yılmaz Hollywood'dan Bildiriyor

OSCAR PEŞİNDEKİ YABANCI FİLMLER

Her yıl merakla beklenen Oscar ödülleri yarışı Hollywood'da başladı. İlk olarak 46 ülke yabancı dalında yarışmak için en iyi filmlerini Amerikan Film Akademisi'ne yolladılar. Türkiye'yi bu yıl yönetmen Reha Erdem'in "Kaç Para Kaç" adlı filmi temsil ediyor. 46 ülkenin filmini "Rain Man" ile Oscar kazanan prodüktör Mark Johnson'un başkanlık ettiği özel jüri seyretmeye başladı. Bu jüri seçtiği 5 aday filmi 13 Şubat'ta açıklayacak. Türkiye şimdiye kadar Oscar kazanmak değil, adaylık bile alamadı. Amerikan Film Akademisi'ne her yıl bir film yollamakla işlerinin bittiğini sanan bizim filmciler Oscar kazanmak için tanıtım yapılması ve filmlerin daha önce Sundance, Toronto gibi Amerikan sinema dünyasını etkileyen festivallerde gösterilmesinin şart olduğu hala öğrenemediler. Bu yüzden de Türkiye şimdiye kadar bir adaylık bile alamamış durumda.

Halbuki İtalya 12, Fransa 10, Rusya 4, İsveç, Japonya ve Çekoslavakya ise 3'er defa kazanmış durumdalar. 1948'den beri yapılan yabancı filmler dalında yarışan filmler diğer dallarda da adaylık alarak ödül kazanabiliyorlar.

1998 yılında İtalya'ya yabancı film Oscar'ını kazandıran "Hayat Güzeldir" (Life Is Beautiful) aynı zamanda en iyi erkek oyuncu (Roberto Benigni) ve film müziği ödüllerini de almıştı.

Ondan önce 1963'te Fellini'nin "8.5"u en iyi kostüm, 1966'da Lelouch'un "Bir Kadın ve Bir Erkek"i en iyi özgün senaryo, 1969'da Gavras'ın "Z"si film kurgusu ve 1984'te Bergman'ın "Fanny ve Alexander"ı kostüm, kamera ve sanat yönetimi Oscar'ını alırken en iyi yabancı film ödülünü de kazanmışlardı.

Geçen yıl 45 ülkenin katıldığı yabancı filmler yarışmasına bu yıl Ekvator'un da ilk defa film yollamasıyla aralarında Türkiye'nin de yeraldığı 46 ülke katılıyor. Bu bir rekor. 29 Kasım'dan itibaren özel jürinin seyretmeye başladığı filmler (İngilizce isimleriyle) ve ülkeleri şöyle sıralanıyor: "Little Senegal" (Cezayir), "Felicidader" (Arjantin), "The Stranger" (Avusturya), "Everybody Famous" (Belçika), "Me, You, Them" (Brezilya), "Letter To America" (Bulgaristan), "Maelstrom" (Kanada), "Coronation" (Şili), "Breaking the Silence" (Çin), "Marshall Tito's Spirit" (Hırvatistan), "Divided We Fall" (Çek Cumhuriyeti), "A Place Nearoy" (Danimarka), "Dreams From The Middle Of The World" (Ekvator), "Seven Songs From The Tundra" (Finlandiya), "The Taste Of Others" (Fransa), "27 Missing Kisses" (Gürcistan), "No Place to Go" (Almanya), "Peppermint" (Yunanistan), "In The Mood For Love" (Hong Kong), "Glamour" (Macaristan), "Angels Of The Universe" (İzlanda), "Hey Ram" (Hindistan), "A Time For Drunken Horses" (İran), "Time Of Favor" (İsrail), "The Hundred Steps" (İtalya), "When The Rain Lifts" (Japonya), "Cunhyang" (Kore), "Love's A Bitch" (Meksika), "Ali Zaoua" (Fas), "Mask Of Desire" (Nepal), "Little Crumb" (Hollanda), "Odd Little Man" (Norveç), "Anak" (Filipinler), "Life As A Fatal Disease Sexually Transmitted" (Polonya), "Too Late" (Portekiz), "His Wife's Diary" (Rusya), "Landscape" (Slovak Cumhuriyeti), "You're the One" (İspanya), "Songs From The Second Floor" (İsveç), "Gripsholm" (İsviçre), "Crouching Tiger, Hidden Dragon" (Tayvan), "69" (Tayland), "Devil Gold" (Venezüella), "Vertical Ray Of The Sun" (Vietnam) ve "Sky Hook" (Yugoslavya).

Özel Seans

Parodisi yapılası parodiler

Filmleri ti'ye alan filmler her daim popüler. Ama izleyici artık aklı başında bir "parodisel" anlayışa o kadar hasret ki son yıllarda bu türde yapılan bütün göndermeler ona zekice görünüyor.

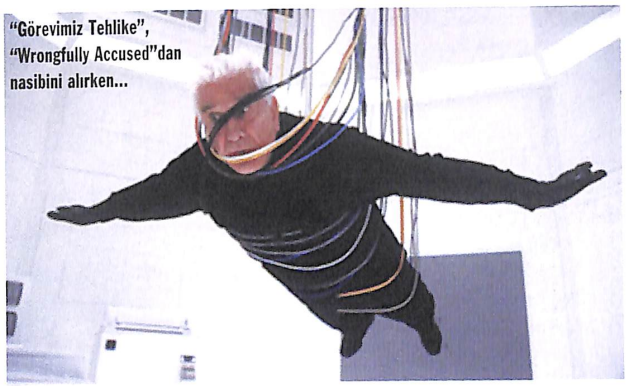

"Görevimiz Tehlike", "Wrongfully Accused"dan nasibini alırken...

Bir süredir parodi filmler üzerine bir seyler karalamak vardı aklımda. Fakat Kasım 2000 sayımızda Uygar Şirin'in yazdığı "Korkunç Bir Film" eleştirisi parodi filmlere -özellikle korku türündekilere- ilişkin öylesine yerinde tespitler barındırıyordu ki, ezik kalmayayım diye bu yazıyı birkaç ay ertelemeye karar verdim. Kuşkusuz parodi filmler üzerine derinlemesine bir araştırma bu türü hangi yıllara kadar götürür, bilinmez. Fakat parodilerin popülerlesmesi 70'lerde Mel Brooks ve Z.A.Z. (Jerry ve David Zucker ile Jim Abrahams) komedileri sayesinde oldu. Hatta daha da doğrusu Brooks 70'lerde parodilerin popüleritesinin kapısını araladıktan sonra deyim yerindeyse 80'ler ve 90'larda mesaleyi Z.A.Z. elemanlarına uzattı. Son yıllarda ise ismini cismini bilmediğimiz yönetmenler parodilere imza atmaya basladılar. Geçmiste popüler olmus parodilerin senaryolarına imza atan Pat Proft 1998'de çektiği "Wrongfully Accused"da "The Fugitive-Kaçak" ve "Mission: Impossible-Görevimiz Tehlike" gibi filmlerle dalga geçerken; Rick Friedberg isimli bir yönetmen 1996'da yönettiği "Spy Hard" ile tam da o sırada yeniden popülarite kazanan James Bond filmleriyle kafa bulmaya yelteniyordu. Geçtiğimiz aylarda izlediğimiz "Scary Movie-Korkunç Bir Film" ve önümüzdeki aylarda sinema salonlarımızı şereflendirecek "2001: A Space Travesty-2001: Uzay Kaçıkları" filmleri şimdilik bu furyanın son ayaklarını temsil ediyorlar. "Scary Movie"nin yönetmeni komedyen Keenen Ivory Wayans, "2001: A Space Travesty"ninki ise Alan A. Goldstein. Fakat şunu hemen söylemeliyim ki bu son dönem "parodyenler" ne yazık ki ağabeylerinden hiçbir şey öğrenmemişler.

Mel Brooks'un özellikle ilk dönem filmlerine baktığımızda çok sağlam metinlerle karşılasırsınız. Sözgelimi 1974 tarihli "Blazzing Saddles"da westernin geleneksel kalıplarını tersyüz ederken, yine aynı yıl çektiği "Young Frankenstein"da Mary Shelley'nin klasik romanından yola çıkarak hem romanı hem de o güne kadar sinema tarihinde ele alınmış Frankenstein filmlerini yeniden gözden geçirmemize neden olur. Ya da "High Anxiety" ile basta Hitchcock'un "Vertigo"sundakiler olmak üzere pek çok korku öğesini yeniden -ama tabii eğlenceli bir biçimde- gözden geçirir. Aynı örnekleri Z.A.Z komedileri için de söyleyebiliriz. 1980'de çektikleri "Airplane!-Uçak" 70'lerin en popüler türü olan felaket filmlerinin yerle bir edilmiş bir temsilcisidir. 4 yıl sonraki filmleri "Top Secret!" ise soğuk savaş döneminin casus filmlerini ti'ye alan bir başka iyi film... Mel Brooks ve Z.A.Z. grubunun takdir edilmesi gereken çok önemli bir ortak özellikleri var: öncelikle her ikisi de ele aldığı temalarla son yıllarda çokça karşımıza çıkan ve benim "akbaba parodisi" olarak adlandırdığım seyi yapmıyordu kendi zamanlarında. Yani Brooks, örneğin "Blazzing Saddles"ı çekerken western artık son nefesini veriyordu. Bir başka deyisle Brooks türün o dönemdeki popüleritesinden yararlanmıyordu. Ya da Z.A.Z., "Airplane!"e imza atarken felaket filmleri artık Hollywood'da durulmustu.

Peki son dönemdeki parodilere baktığımızda neyle karşılaşıyoruz? "Matrix" gösterildikten sonra yalnızca o filmdeki "flow mo" tekniğiyle çekilen sahnelerle alay etmeye kalkışan kaç film izlediniz? Bir filmin popülaritesini fırsat bilip akbabalar gibi onun iç organlarına saldırmak niye? Film gösterime girmiş, çıkmış, ama yankıları hâlâ sürüyor. "Scary Movie" veya "Deuce Bigalow" gibi filmlerin üreticileri hâlâ tartışılmakta olan "Matrix"le ve onun sahneleriyle dalga geçme cüretini kendinde buluyor. Tüm bir "Scary Movie"nin "Çığlık"ı "komik bir şekilde" taklit etmesi ne demek? İşin daha da ilginci bunlar gişe yaptıkça "parodyenler" gemi azıya almakta tereddüt etmiyorlar. Artık bu parodilerden sinema tarihinin katıksız başyapıtları da nasiplerini almaya başladılar. Alın "Çığlık"ı... "Scary Movie" kendisinin de çekilmesinin müsebbibi olan bir filmle alenen alay ediyor. Bir başkası Coppola'nın "Baba"sına komik atıflarda bulunmakta beis görmüyor. Yakında seyredeceğimiz "2001: A Space Travesty", Kubrick'in "2001: A Space Odyssey" filmiyle bakalım nasıl dalga gececek? Dua edelim de ayakları yere basan bir parodiyle karşı karşıya kalalım.

İşin en üzücü yanını söyleyeyim mi peki size? 90'ların ortasından beri ne Mel Brooks'tan ne de Z.A.Z.'dan (ki dağılmış durumdalar zaten) doğru dürüst bir parodi seyretmis durumdayız. Artık pek üretmiyorlar. Halefleri ise, görüyorsunuz, sulu zırtlak ürünlerle boy gösterip duruyorlar. Bu durumda "Çığlık" için Wes Craven'a, "Last Action Hero-Son Muhtesem Kahraman" için de John McTiernan'a teşekkür etmemiz lazım ama ne yazık ki bu filmler -bilhassa birincisi- biricik olmanın getirdiği yalnızlıkla akbabalara teslim olmus durumda. Bu manzaraya oturup gulmekten başka yapabileceğimiz bir seyimizin olmaması ise en kötünün de kötüsü!

BURCIN S. YALÇIN

..."Korkunç Bir Film" de "Matrix"e bulaşmaktan geri durmadı.

Vınn... Festival geçti

Anadolu topraklarını 6. kez arşınlayan Gezici Festival bu sene Ankara, Eskişehir, İzmir ve Bursa istikametinde ilerledi. Festival sayesinde seyirciler Hollywood filmlerinden başlarını kaldırıp Avrupa'nın seçkin filmleriyle burun buruna geldiler.

Macar filmi "6:3": ülkenin geçmişine mizahi bir bakış.

24 Kasım günü Bursa'ya doğru tam kadro hareket eden otobüsün içinde gerçekten de çocuklar gibi şendim. Tam kadro diyorum, çünkü Gezici Festival her geçen yıl popülaritesini katlayarak artırmış, bu yıl da zirveye ulaşmıştı: önceki yıllara oranla bu mütevazı festival için "basın ordusu" olarak niteleyebileceğimiz sayıda meslektaş, otobüsteki yerini almıştı bu yıl. Buna bir de yurtdışından gelen kısa filmciler eklenince muazzam sayıda bir konuğu ağırladı Bursa ve Gezici Festival çalışanları. Çocuklar gibi şendim, çünkü geçen sene bu festivalin tadına bakmış ve ülkemizin en sevimli etkinliklerinden biri olduğu kanaatine varmıştım. Kaldı ki program da göz kamaştırıyordu. Tarkovski'ler, Bergman'lar, Resnais'ler... Festivalin açılış filmi Altın Palmiyeli, Luc ve Jean-Pierre Dardenne'in yönettiği "Rosetta"ydı. Belgeselden gelen ve daha önce de pek çok dramaya imza atmış olan kardeş yönetmenlerin "Rosetta"sı üzerine uzun uzun yazılabilir. Ama şu kadarını söyleyebilirim ki zaman zaman izleyicisini sıkan bir biçimsel anlayışa rağmen kesinlikle önemsenmesi gereken bir yapıt. Bursa'da gözüme çarpan başlıca şey geçen seneye oranla gösterimlere olan ilginin nispeten azlığıydı. Zira eğer hafızam beni yanıltmıyorsa geçen sene Tayyare Kültür Merkezi, Gezici Festival vesilesiyle daha bir dolup taşmıştı. Fakat festivalciler bu seneki tenhalığı pek de olumsuz karşılamadılar. Bunun temelinde ise bilhassa bir önceki duraklarında, yani Ankara, Eskişehir ve İzmir'de dolu dolu salonlara film göstermeleri yatıyor, anladığım kadarıyla. Hani deyim yerindeyse izdiham yaşanmış oralarda. Dolayısıyla Bursa'daki nisbi izleyici düşüşü onları kara kara düşündüren bir hale bürünmemiş pek. Geçen sene "Simon Magus"u gösterilen ve festivalin konuğu olan Ben Hopkins bu yıl da "The Nine Lives Of Tomas Katz-Tomas Katz'ın Dokuz Yaşamı" isimli filmiyle Bursa'ya şöyle bir uğradı. Onun filmi de çok uzun makalelere malzeme olacak nitelikte. Tam anlamıyla video klip havasında gelişen, kara film biçimciliği, sessiz dönem filmleri ve Alman dışavurumculuğunu harmanlayan bu siyah-beyaz filme polisiyeyi de katık eden Hopkins gencecik yaşıyla Avrupa'nın en umut vaat eden yönetmenlerinden biri olarak belleklere kazındı. Dışavurumculuk meselesiyle ilgili olarak filmden sonra izleyicilerle yaptığı kısa söyleşide Hopkins özellikle Frintz Lang'in "Dr. Mabuse"unun etkisinde kaldığını itiraf etti. Söylediğine göre "Tomas Katz'ın Dokuz Yaşamı"nı İngiltere'de pek izleyen olmamış. Bu satırlar yazılırken film 13 kopyayla Almanya'da devam ediyordu macerasına. Fakat iş yapıp yapmadığını kestirmek için biraz erken. Filmi gerçekten iyi, ama ortalama bir izleyiciyi de aşan bir biçimcilikte yoğrulmuştu, kanımca. Nihayetinde Gezici Festival'de her şey yolunda, özellikle festivalin yakından takipçilerinin merak etmesine hiç gerek yok: bu festival daha çok yürür. Yeter ki siz bakakalmayın!

BURÇİN S. YALÇIN

Rambo'nun son kozu

54 yaşındaki Stallone'nin üç yıl aradan sonra Amerika'da sinemalara gelen son filmi "Get Carter" iki haftada sadece 11 milyon dolar gişe yapınca bir zamanların süper yıldızının kariyeri iyice tehlikeye girdi.

25 yıl önce senaryosunu yazdığı ilk "Rocky" filminde oynayarak büyük şöhrete ulaşan Sylvester Stallone bundan sonra "Rambo" filmleriyle Hollywood'un bir numaralı aksiyon filmleri yıldızı oldu. Film başına 20 milyon dolar ücret alan Stallone'nin kaderini 1990'daki beşinci "Rocky" filmi çizdi. Bu filmin beklenen gişeyi yapmaması üzerine İtalyan asıllı yıldıza gelen teklifler birden azaldı. 1997'ye gelindiği zaman Stallone yeni bir çıkış yapmak için "Cop Land" filminde ufak bir ücret karşılığında oynamayı kabul etmişti. Robert De Niro'nun başrolü oynadığı 1997'deki "Cop Land"deki mafyaya karşı çıkan polis rolü eleştirmenlerden olumlu not almasına rağmen Stallone'ye yeni film teklifleri getirmedi. Zaten ona eski ücretini de veren yoktu. Bu yüzden o Michael Caine'i büyük yıldız yapan 1970'lerin İngiliz gangster filmi "Get Carter"ın ikinci çekiminde oynamaya talip oldu. Ancak Stallone'yi seyircisi artık unutmuştu. 40 milyon dolara çıkan film Amerika'da ilk iki haftasında sadece 11 milyon dolar gişe yaparak afişlerden kalktı.

Üç yıl aradan sonra sinemalara gelen ilk filminin de ilgi görmemesi Stallone'yi daha yıkmış değil. Kısa bir süre önce Vancouver'de kendisi gibi bir zamanlar büyük bir isim olan Burt Reynolds ile "Driven" filmini çevirdi. Ucuza çıkması için Kanada'da çekilen bu filmin senaryosunu da Stallone yazmış durumda. Konusu "Rocky" filmlerine benziyor. Ancak boksla değil otomobil yarışlarıyla ilgili. Eski bir otomobil yarışçısı tekrar eski mesleğine dönüyor ve son bir yarış için her şeyini ortaya koyuyor.

Stallone yeni filminden çok ümitli. Talihinin değişeceğine ve yine eski günlerin geleceğine inanarak "Otomobil yarışı filmlerinin gişe yapmadığı iddia ediliyor. Ancak Tom Cruise'un 1990'daki 'Days Of Thunder' filminin 90 milyon dolar gişe yaptığı unutuluyor. Bu sadece Amerika'daki gişe miktarı ve hem o zaman sinema bileti de 5 dolardı," diyor.

New York'ta fakir bir İtalyan göçmen ailesinin çocuğu olan Sylvester Stallone 1970'lerde yerleştiği Los Angeles'ta küçük rollerde görünerek talihini denerken 3,5 günde yazdığı "Rocky" senaryosuyla büyük şöhret ve paraya ulaşmıştı. Stallone üçüncü evliliğini yaptığı eski manken Jennifer Flavin ile şimdi çok mutlu. Son eşinden iki ufak kızı ve ilk eşinden de iki yetişmiş oğlu var. 54 yaşında Sylvester Stallone kimseye muhtaç değil. Hollywood'un zengin aktörlerinden. Ancak eski şöhretini son bir filmle tekrar yakalamak istiyor. Bunun için de altıncı "Rocky" filmini çekmek istiyor. Bu filmin senaryosu da kafasında hazır. 40'ında tekrar boksa dönen eski şampiyon George Foreman'ın hayatını "Rocky 6" olarak oynamak istiyor.

Ancak şu anda Hollywood'da ne Stallone'ye ne de yeni bir boks filmine para yatıracak biri var.

SAFTER YILMAZ

Işık ve Gölge Atilla Dorsay

Selanik'te Büyük Buluşma

Selanik 2000, çok görkemli sürprizler sunmadıysa da genelde doyurucu bir festival oldu. Yunanistan'ın aldığı dış desteğin de katkısıyla, İstanbul festivaliyle ciddi biçimde rekabet eden bir büyük etkinlik haline geldi.

Festival bu yıl, 41 buçuk kere maşallah, tam 41. yılını idrak etti. 1950 sonlarında ulusal bir festival olarak başlayan, 1976'larda uluslararası olmayı deneyip bir yıl sonra vazgeçen ve yeniden ulusallığa dönen bu festival -bizim Antalya'mıza ne kadar benziyor!- sonunda AB'ye kapağı atan Yunanistan'ın aldığı dış desteğin de katkısıyla yeniden uluslararası oldu. Ve 10 küsur yıldır bu durumunu pekiştirerek, İstanbul festivaliyle ciddi biçimde rekabet eden bir büyük etkinlik haline geldi. Öyle ki, Kasım ayında Selanik'i izlemek artık şart oldu: hem yaz aylarının genelde gidemediğim Venedik, Locarno gibi şenliklerinin önde gelen filmlerini yakalamak, hem Michel Demopoulos ve Dimitri Eipides gibi iki büyük sinema adamının tüm dünyadan derledikleri yeni filmleri, hem de Yunan sinemasının son bir yıllık ürünlerini topluca görüp İstanbul için film önermek açısından...

Selanik 2000 çok görkemli sürprizler sunmadıysa da genelde doyurucu bir festival oldu. Yarışmalı bölümde 15 film vardı. Aralarındaki "The Slow Business of Going" ve "Ephemere Town-Geçici Kent" adlı Yunan filmlerinin biraz ulusal bir kıyaktan baska şey olmadığını düşünüyorum doğrusu...

Diğer filmlere gelince... Görebildiklerimden Alessandro Piva imzalı İtalyan filmi "LaCapaGira" Bari kentinde yuvalanmış gangster bozuntuları arasında geçen ve kendine özgü içedönük bir mizaha sahip bir kara-film taşlamasıydı. Özgün, ama yeterince güçlü olmayan... Alman filmi, Dito Tsinsadze imzalı "Lost Killers-Yolunu Şaşırmış Katiller", yine iki sözümona mafya mensubunun alabildiğine beceriksizce komik serüvenlerini anlatan seyri hoş, ama hafif bir aksiyondu. Kadın yönetmen Malgorzata Szumowska'nin "Happy Man-Mutlu Adam"ı, çağdaş Polonya'nın yoksulluk fonu önünde, kanserden ölmekte olan bir anayla sorumsuz oğlunun ilişkisi üzerine TV filmi havasında bir yapımdı.

Bağımsız Amerikan sinemasından David Gordon Green'in "George Washington"u ABD'nin kuruluşunun 200. yılı kutlanırken bir taşra kasabasındaki amaçsız gençlerin öyküsü üzerine belgesel yalınlığında bir yapımdı. Uzaklardan, Güney Kore'den gelen "Bir Yüzyılın Sonu" adlı filmse, esinini yitirmiş bir senaryo yazarı, fahişelik yapan bir üniversite öğrencisi, onu kullanan bir iş adamı ve kızla tanışıp âşık olan iş adamının oğlu gibi kişilikler arasında geçen ve bir toplumun yeni yüzyıl eşiğindeki kolektif korkularını yansıtan bir denemeydi.

Yarışmanın bence en ilginç filmleri İngiltere ve İran'dan geldi. BBC yapımı İngiliz filmi "The Last Resort-Son Sığınak", ülkesindeki yoksulluktan kaçarak İngiltere'ye, nişanlısının yanına gelen, ama onun tarafından yüzüstü bırakıldıktan sonra kendisine yeni bir hayat kurmayı deneyen güzel bir Rus kadını ve küçük oğlu üzerine İngiliz tarzı bir gerçek yaşam dramıydı. İran'dan gelen kadın yönetmen Marziye Meskini imzalı "Kadın Olduğum Gün" ise üç ayrı öykü boyunca İran'da çocukluktan yaşlılığa kadın olmanın sorunları üzerine yürekli, estetik ve zengin bir görselliğe yaslanmış hoş bir filmdi.

Bu arada festivalin bizim filmlerimizden Nuri Bilge Ceylan'ın "Mayıs Sıkıntısı" ve 'Alamancı' yönetmenimiz Fatih Akın'ın "Im Juli-Temmuzda" adlı filmlerini yarışma-dışı olsalar da resmi bölüme koymak nezaketinde bulunduğunu hatırlatayım. "Kısa ve Acısız" adlı filmiyle Almanya'da büyük ilgi gören ve yeni bir Tarantino olarak övülen Akın'ın yeni filmi, Almanya'dan İstanbul'a doğru yapılan bir yolculuğun öyküsüydü. Ve yönetmen ilk filmindeki keskin sinema duygusunu, hayata alaycı bakışını, ırklar mozaiği ve kültür çatışması temaları üzerine kişisel gözlemlerini ustalıkla aktarmayı başarıyordu.

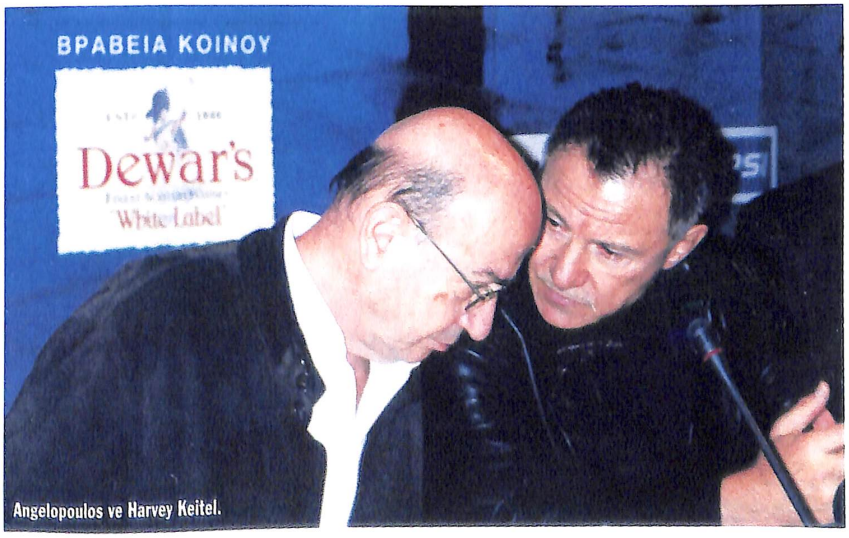

Angelopoulos ve Harvey Keitel.

YENİ UFUKLAR'A AÇILMAK

Eipides'in sorumlu olduğu Yeni Ufuklar bölümündeki 38 film kuşkusuz ki daha zengin bir toplam sunuyordu. Görebildiklerimiz arasında, İstanbul festivali seyircilerinin çok iyi tanıdığı İzlandalı yönetmen Fridrik Thor Fridriksson'un "Angels of the Universe-Evrenin Melekleri", belki o soğuk kuzey ikliminin ve kuşkusuz ki anlayışsız bir çevrenin de katkısıyla çılgınlığa kayan ve bir hayal âleminde yaşamaya başlayan bir genç adamın öyküsü üzerine içburucu bir

dramdı. İspanyol filmi, Cecs Gay imzalı "Krampack", yeni-yetme iki arkadaşın cinselliğin gizemleri peşinde koşarken birbirleriyle de ilişki kurmaları üzerine sempatik bir gençlik filmiydi. Belçika filmi, Pierre-Paul Renders imzalı "Thomas Aşık", 8 yıldır evinden çıkmayan ve tüm ilişkilerini internetteki sanal iletişimle yürüten bir genç adam üzerine, çok da uzak olmayan bir gelecekte geçen yaman bir taşlamaydı. "Truman Show"un Avrupa versiyonu gibi duran ve iletişim sorunları üzerine alabildiğine karamsar, ama duygusallığı terketmemiş bir kehanet sunan...

Fransa'dan gelen filmlerden "Aie-Ay", kadın-erkek ilişkileri üzerine tam Fransız usulü bir komedi-dram karışımıydı. "Samia" ise Fransa'daki müslüman azınlığın uyum sorunları üzerine artık kabak tadı vermiş bir deneme... İstanbul festivali seyircilerinin iyi tanıdığı François Ozon, "Sous le Sable-Kumun Altında" filminde, kocası birden denizde kaybolan ve acı gerçeği birtürlü kabul etmeyen bir kadının dramı üzerine ilgi çekici bir film sunuyordu. Charlotte Rampling ve Bruno Cremer'in oyunlarıyla da değerlenen... Portekiz filmi "O Fantasma-Hayalet", erotizmin hertürünü deneyen cinsel saplantılı bir genç adamın öyküsü üzerine biraz yorucu bir parabol, Alman filmi "Skinflick" ise eşcinsel bir yönetmenin fantezilerinden çıkmış sert, erkeksi ve biraz 'kadın düşmanı' bir denemeydi.

"Checkpoint"

Portekiz filmi "O'Fantasma"

EGZOTİK DENEMELER

Daha 'egzotik' filmlerden Kore yapımı "Seom-Ada", su üzerindeki adacıklarda yaşayan insanlar üzerine yoğun bir erotizmle örülmüş bir yaklaşımdı. Venedik'te, kahramanlarının en mahrem yerlerine daldırdıkları balık oltası sahneleriyle kimi seyircilerin bayılmasına neden olarak olay yaratan film!... (Selanikliler daha dayanıklı çıktı, kimse ayılıp bayılmadı!). Yine uzak-doğudan gelen Çin filmi "Suzhou Nehri", âşık olduğu kızın intiharıyla çılgına dönen ve yıllar sonra, onun tıpkı benzerine rastlayan bir genç adamın öyküsünü post-modern bir dille anlatan kıpır kıpır bir film, bir tür yeni "Vertigo" çeşitlemesiydi. Hindistan'dan gelen "Uttara/The Wrestlers-Güreşçiler" adlı filmse, iki güreşçiyle aralarına karışan bir kadın üzerine inanılmaz bir melodramdı. Bitmek tükenmek bilmeyen güreşlerini bir tür bilinçaltı aşk ritüeli gibi uygulayan ve bir kadının gelmesiyle tüm dengeleri sarsılan iki heybetli erkeğin öyküsü, kuşkusuz sayısız alt-anlam içeriyordu, ama yönetmen Buddhadep Dasgupta bunları yeterince işleyememişti.

BÜYÜK BALKAN BULUŞMASI

Yunanistan, bizim ihmal ettiğimiz bir şeyi çok iyi yapıyor ve Balkan ülkelerinin kültürel merkezi olmaya çalışıyor. Bu açıdan, İstanbul festivalinin başaramadığı bir Balkan Sineması Buluşması birkaç yıldır Selanik'te gerçekleşiyor ve "Balkan Survey" adıyla tüm Balkan ülkelerinden seçmeler içeren zengin bir program sunuluyor. Bu yıl da bu bölümde ilginç filmler izledik. Hırvat filmi, mareşal Tito'nun birden bir köyde canlanıp dünyaya geri dönmesi üzerine bir politik fantezi olan "Mareşal Tito'nun Ruhu", savaş sürerken hayatın devam etme zorunluğunu bir basketbol maçı çevresinde anlatan Yugoslav filmi "Sky Hook", Goran Rebiç'in son savaş üzerine çok öğretici belgeseli "Kazna-Ceza", bana özellikle ilgi çekici geldi. Reha Erdem'in "Kaç Para Kaç"ı da bu bölümde yer aldı.

Yunan filmleri genelde başarısızdı. En başarılı oldukları alan belgesellerdi. Bu nedenle ulusal yarışmada tüm ödüller belgesellere gitti. Theo Angelopoulos, tüm filmleri ve filmlerinin çekimi üzerine belgesellerle görkemli biçimde anıldı. Yine 4 filmiyle anılan Amerikalı oyuncu Harvey Keitel de geldi ve ikisinin birlikte yaptıkları basın toplantısı, festivalin en unutulmaz anlarından biri oldu. Ayrıca yine festivalin konuğu olan Agnes Varda'nın ve jüri başkanı olan Jerzy Skolimowsky'nin filmleri, yeni Rus sineması, çocuk filmleri, kimi ticari filmlerin ilk gösterileri ve de parlak bir Eleni Karaindru konseri, şenliğe hareket kattı.

Bitirirken, şenlik yöneticisi Michel Demopoulos'un festival kitabına sunuş yazısından önemli gördüğüm bir bölümü size nakletmek istiyorum: "Kuşku yok ki 21. yüzyıl Asya sinemasının olacak. Asya ülkelerindeki siyasal ve ekonomik hareketlilik, kültür ve özellikle sinema etkinliğine yansıyor. Olağanüstü siyasal ve toplumsal eleştiri ve ince bir duyarlılık taşıyan İran filmlerinden 1.2 milyarlık Çin'in yeni yapımlarına, Kore'den Japonya'ya, Asya sineması şaşılacak bir enerji ve yenileme güdüsü taşıyor. Oysa kitle iletişimine doymuş olan ve görüntü kirlenmesi yaşayan Batı'da açık yorgunluk belirtileri var. Bu sinema, yapay parlaklığının ardında kendisini tekrar ediyor, eski anlatım biçimlerinden kurtulmak isterken yenilerini de yaratamıyor". ■

Profil

ALİ SÜRMELİ

"kötü adam"ın yeni hali

24 yıllık tiyatrocu... Dünyanın en soylu ve en eski mesleğini yaptığını ve yapmaya da devam edeceğini söylüyor gururla. Lakin asıl tutkusu sinema, hem de çocukluğundan beri.

Bir gün istediği filmi çekmeyi umuyor. Bunun için tiyatrodan kazandığı parayı biriktirmesi, tiyatro yapabilmek için de dizi oyunculuğu yapması gerekiyor. Uzun bir yol gibi görünüyor, üstelik sonunda başarısız olup bütün parayı batırmak da var ama şikayetçi değil. Tiyatroyu da dizi oyunculuğunu da keyifle yapıyor. Hem zaten şöyle bir bakınca yaşamına, bugüne kadar hiçbir şeyi çalışmadan öyle çabucak elde etmediğini görüyorsunuz.

Kendine özgü dalgacı üslubuyla şöyle anlatıyor dünyaya gelişini:

"Sorhan'dan Karlıova'ya babam sürgüne gönderilirken kağnının üzerinde doğmuşum. Beritan aşiretinin çadırlarının 500 metre yakınındaki o kara çadıra getirmişler beni. Zaman da Mayıs. Sene 1959. Bizden önce üç tane ölmüş. Şu an hayatta 5 kardeşiz. Annem profesyonel ev kadınıdır. Babam da profesyonel sürgündür. Postacılık yapardı. Posta atardı hep, kimse yemeyince de onu sürerlerdi." Devletin niyeti babayı cezalandırmaktı belki ama onun peşinde bütün aile dolaşıyordu Anadolu'yu. Karlıova'dan Kovancılar'a, oradan Urfa'ya, sonra Diyarbakır'a, oradan Bursa'ya, İzmit'e ve en sonunda da İstanbul'a geldiler.

"O zamanlar çok düşünmüştüm devlete bir mektup yazıp, bu babam yüzünden biz niye çekiyoruz, babam gitse biz kalsak olmaz mı, diye sormayı." Beş yaşından beri tutkun sinemaya. Kaçıp kaçıp sinemaya gider en çok da Yılmaz Güney'in filmlerini severmiş. "Hiç abim olmadığı için herhalde onu abim zannederdim." diyor. "Bir gün bir gazetenin ekinde Yılmaz Güney'e mektup yazmak isteyenler için bir posta kutusu numarası verdiler. Ben de hemen yazdım. Bir de baktım cevap geldi. Bu işin okulu var oraya git diyordu."

O zaman kafasına koymuş işte konservatuvara gitmeyi. Bu arada babasının Bursa'ya sürülmesi de işini kolaylaştırmış biraz. Bursa'da Terazizade Mehmet Şakir Bey gençlik kursunda tanışmış ilk kez tiyatrocularla. "Tiyatrodaki insanlar güzeldiler, kimseyi dövmüyorlardı, seviyorlardı. Ben de kaldım orada. 1980 ihtilalinden sonra konservatuvara başvurdum, girdim. Bir yıl sonra senden oyuncu olmaz diye eleyip attılar. Nedeni neydi? Ben o zaman Ali Sürmeli değildim tabii. Kod adım köylüydü, köylü aşağı köylü yukarı... Sonra da geri aldılar zaten." Arkadaşlarıyla birlikte ortak dertlerinin parasızlık olduğu öğrencilik yıllarından sonra 24 yıl Devlet Tiyatrosu'nda çalıştı Ali Sürmeli ta ki geçen yıl inanmadığı bir oyunu oynamak zorunda bırakılıncaya kadar. Oyunun sahneden kaldırılması için her yolu deneyip de sonuç alamayınca bir gün Kültür Bakanı'nın yüzüne haykırdı derdini ama o da çare olmadı.

"Bir bakan düşünün ki sadece bakıyor. Karşısında ben acı çekiyorum 'Bize zorla oynattılar, hey' diye çırpınıyorum. O hala bakıyor. Biz seni sadece kamera gibi bakasın diye değil dertlerimize çözüm bulasın diye seçtik. İşte en son böyle isyan ettim. Onlar da beni attılar. Şimdi mutlu musunuz, diye sorarsanız, evet mutluyum."

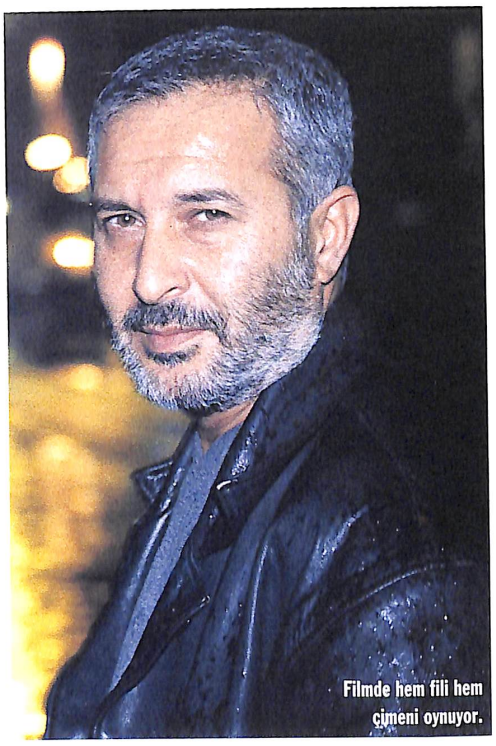

Filmde hem fili hem çimeni oynuyor.

Artık arkasında devletin desteği yok ama istediği işleri yapmak için daha fazla şansı var. Şimdi Saadettin Kudret Aksal'ın "Kahvede Şenlik Var" oyununu çalışıyorlar. Fakat paraya ihtiyaçları var. Bu vesileyle sponsor aradıklarını da ilgililere duyuralım.

Deli Yürek dizisindeki Tarık Atacan rolü devam ediyor. Bu arada Derviş Zaim'in yeni filmi "Filler ve Çimen"deki rolüyle Antalya'da En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu ödülü aldı.

Adını hatırlayamadığı ilk filmi 80'lerde gençleri uyuşturucu tehlikesine karşı uyarmak için çekilen filmlerden biri, "Beyaz Ölüm". Sonra "Mavi Sürgün"de Erden Kıral'la, ardından ilk filminde Handan İpekçi'yle ve sonra da Biket İlhan'la çalışmış. "Filler ve Çimen"deki rolünü de şöyle anlatıyor: "İki tipi oynuyorum: biri çimen biri fil. Aynı dönemde yaşıyorlar, biri çimen oluyor biri fil ama fil olduğunu zannettiğimiz adam da aslında çimen. Benim gibi hiç eline silah almamış bir adam rol gereği gözünü kırpmadan adam öldürebilir hale geldi. Bunun için çok uğraştık. Şimdi o ruh halinden çıkmaya uğraşıyorum."

"Filler ve Çimen", hala gösterimde.

YAZI: SENEM ERDİNE
FOTOĞRAF: ALİ KESKİN

2001 yılının ilk hediyeleri

ÖZEL FİYAT
2,000,000 TL

Türkiye'de İlk Defa

PENTIUM 4 TESTİ

- Şu anda ne getiriyor?
- İlerisi için ne vaat ediyor?
- Yapı taşları neler?
- Diğer işlemcilerle Performans karşılaştırması

Yine Türkiye'de İlk Defa

NETSCAPE 6

- Tarayıcı savaşları yeniden kızışıyor mu?
- Netscape'in üç yıllık çalışmasının ürünü büyüteç altında

Türkiye'de ilk defa Pentium 4 Testi

Netscape 6.0 PC Magazine büyüteci altında

2 Muhteşem CD
CD MAX 2 ve
CD MAX 2 EXTRA

Bilgisayarla yeni tanışanlar için özel bölüm: EN KOLAY PC

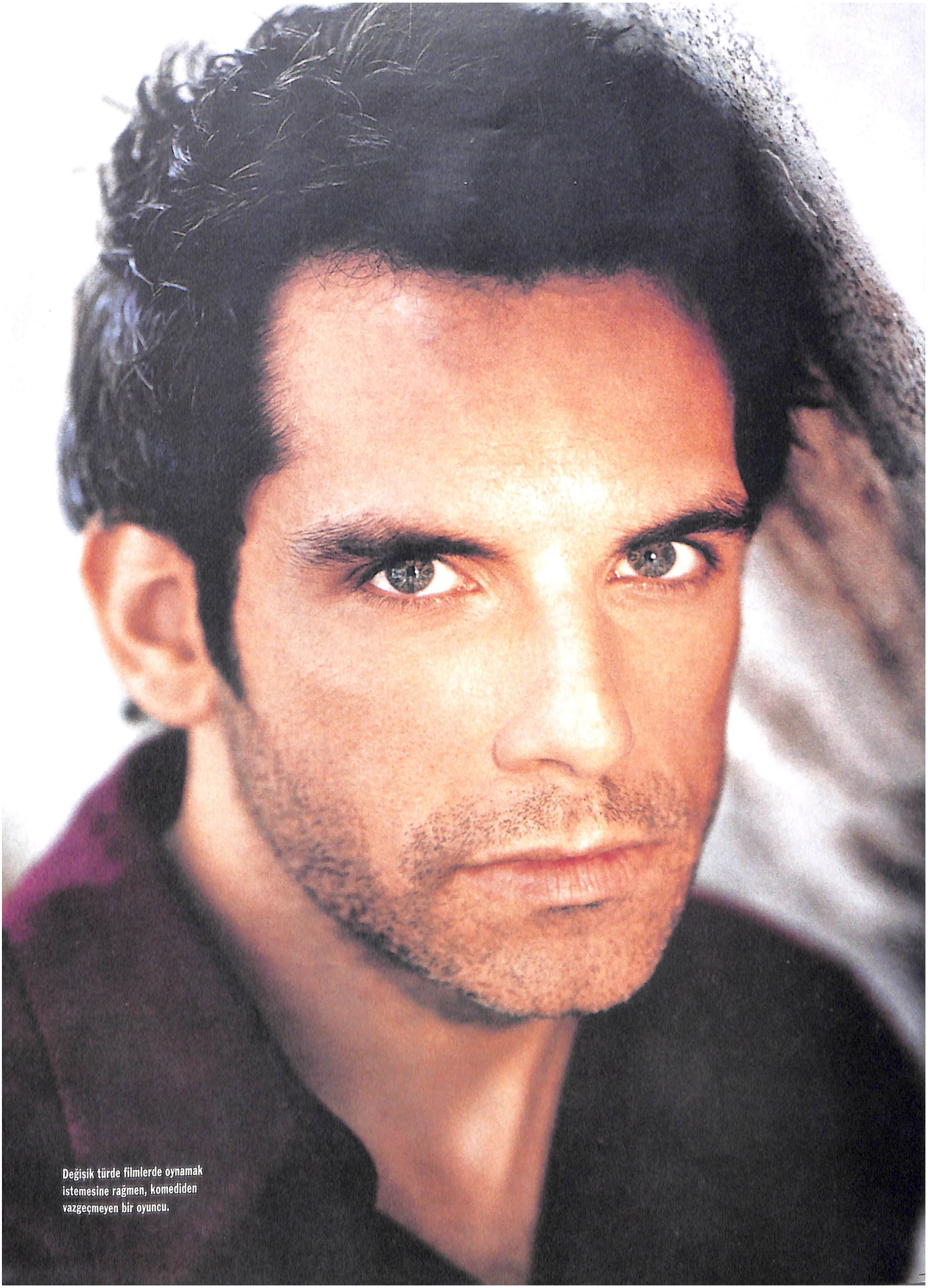

Değişik türde filmlerde oynamak istemesine rağmen, komediden vazgeçmeyen bir oyuncu.

Profil

BEN STILLER

sekiz yaşından beri oynuyor

35 yaşındaki aktör-yazar-yönetmen Ben Stiller'ın başı yine dertte. "Ah Mary Vah Mary"de sevdiği kıza ulaşmak için fermuar, köpek ve bir grup ruh hastasını atlatmak gibi dertlerle karşılaşan oyuncunun bu ay izleyeceğimiz "Zor Baba"da da karşısında kayınpeder problemi var...

Bir oyuncu olarak Ben Stiller'ın en önemli özelliği nedir diye sorulsa, kuşkusuz verilecek en doğru yanıt "Onun her tipe bürünebilme özelliği" olurdu... Komşunun oğlu, rüya sevgili ya da bir "loser" yani kaybeden. 35 yaşındaki Ben Stiller'ın şimdiye dek gerçek bir "star" muamelesi görmemesinin nedeni de bu belki. Oyunculuğunun yanısıra şov dünyasına yıllardır yazar ve yönetmen olarak da emek veren Ben Stiller, ancak son yıllarda, özellikle de "Ah Mary Vah Mary"deki (There's Something About Mary) performansının ardından ciddi bir yükselişe geçti. Son filmi "Zor Baba" (Meet the Parents) ise sezonun en çok ilgi gören filmlerinden birisi oldu.

Stiller şöhretle son bir iki yılda tanışmış gibi görünse de, aslında çok küçük yaşlardan bu yana şov dünyasının içinde. Efsanevi komik ikili Jerry Stiller ile Anne Meara'nın oğlu olan genç aktör, henüz 27 yaşındayken kendi adını taşıyan TV şovuyla bir Emmy ödülü kazandı. Kendi oynayıp yönettiği "Reality Bites"ın yanısıra, Jim Carrey'nin oynadığı "The Cable Guy"a da (Baş Belası) yönetmen olarak imza attı. Daha önce "Flirting With Disaster" ve "Your Friends & Neighbors" adlı filmlerde de başrol oynayan Stiller, yaşama ve kendine meydan okuyan bir junkie'yi canlandırdığı "Permanent Midnight"ta sergilediği performansla da takdir topladı.

Anne ve babasının rol aldığı "The Ed Sullivan Show"un turneleri nedeniyle küçük yaşta Amerika'yı bir baştan bir başa dolaşan Stiller, bu sırada kız kardeşi Amy ile birlikte çocuk yıldız olarak başlamış oyunculuğa. İlk sahne performansını sekiz yaşındayken oynadığı "pirzola" rolüyle gerçekleştiren Stiller'ın yeteneği, anne ve babasının deyişiyle "doğuştan". Annesi Anne Meara, oğlunun içinde, önüne geçilemez bir oyunculuk tutkusu olduğuna inanıyor.

Üniversite eğitimine ancak bir yıl tahammül edebilen Stiller, büyük bir sabırsızlıkla kendini şov dünyasının kollarına atıvermiş. New York'taki ilk yıllarını bir yandan geçimini sağlamak için garsonluk yaparak, diğer yandan da Actors Studio'da Paul Newman gibi yıldız oyunculardan ders alarak geçirmiş ve sonunda, 1985'te John Guare'nin Lincoln Center'da sahnelenen "The House of Blue Leaves" oyununda bir rol kapıvermiş. Bu oyundaki performansı da Stiller'a, önce Steven Spielberg'in "Empire of the Sun" (Güneş İmparatorluğu) filminin, ardından da Andrew McCarthy ile oynadığı "Fresh Horses"ın kapılarını açmış. Ancak yine de aktörün ilk önemli "kişisel" çıkışını ünlü TV şovu "Saturday Night Live" ile gerçekleştirdiği düşünülüyor. Stiller'in TV serüveninin bir sonraki adımı ise 1992'de MTV için hazırladığı, ancak 13 haftada son bulan "Ben Stiller Show" oldu.

Ben Stiller "Zor Baba" öncesindeyse, Edward Norton'ın hem yazıp hem yönettiği "Keeping the Faith"te oynadı. Bu filmde bir hahamı oynayan Stiller, en yakın arkadaşı olan rahiple (Edward Norton) aynı kıza aşık oluyor; ancak dini inançları nedeniyle kızla beraberliğini sürdürmekte zorlanıyordu.

Laf beraberliklere gelmişken, Stiller önce geçtiğimiz yılın Mayıs ayında nişanlısı Christina Taylor'la dünya evine girdi. Arkasından da "Zor Baba"da Teri Polo ile evlenmeye çalışan bir erkek hemşireyi canlandırdı. Sevdiği kızın son derece zor ve aksi bir babası olması Stiller'ın evlenme teklifi planını tam bir kabusa dönüştürüyor filmde. Babayı Robert De Niro'nun canlandırıyor olması da bir diğer ilginç unsur. Ben Stiller filmin çekimleri sırasında De Niro'nun karşısında oynadığı için son derece çekingenmiş. Bu hissin filme de yansıdığı ve oynadığın rolün inandırıcılığına katkısı olduğunu düşünüyor.

Çekingenlik bir yana Stiller bu rolü büyük bir şevkle kabul etmiş. Ne de olsa De Niro gibi bir oyuncuyla aynı filmde yer almak herkese nasip olmuyor. Bu şansı değerlendiren Stiller, ondan çok şey öğrendiğini inkar etmiyor. Özellikle ona işini yaparken yakın olmanın ve oynadığı karakterleri yorumlayışına tanıklık etmenin büyük faydasını görmüş. Ancak De Niro ile yakınlık kurmaya da çalışmış. Bunun filmdeki duruma da son derece denk düştüğü kanısında. Filmdeki damat adayının da müstakbel kayınpederinin saygısını kazanmaya çalıştığını belirten Stiller, De Niro ile yakın arkadaşları oynamasının çok daha zor olacağını söylüyor.

Garip bir tesadüf sonucu eşinin ailesiyle tanışması da filmin çekildiği dönemlere denk düşmüş. Ayrıca gerçek hayattaki kayınpederinin, De Niro'nun filmde canlandırdığı karakter gibi bir güvenlik uzmanı olması da son derece ilginç bir tesadüf.

Oyuncunun izleyiciyi güldürmek konusundaki görüşleri de şöyle. Pek çok oyuncu insanları güldürmek için hemen her şeyi yapmaya hazırken, Stiller yapacağı şeyin filme katkısını göz önüne alıyor. Oyunculuk yaparken insanların beynini devre dışı bırakması gerektiği kanısında. Bununla kast ettiği ise, perdeye yansıyacak şeyin milyonlarca insan tarafından izleneceğinden dolayı oyuncunun rezil olmak gibi bir korku taşımaması gerektiği.

1998 yılında çekilen "Permanent Midnight"ta bir uyuşturucu bağımlısını oynayan Stiller, hep aynı türde filmlerde oynamak niyetinde değil. Komedilerden hoşlandığı için bu türde filmlerde oynamaktan hoşlandığını belirtiyor; ancak farklı bir şeyler yapmak için ciddi bir filmde oynadığında komedi oyuncusu imajını da kaybetmek istemiyor. Bir zamanların televizyon komedyeni gerçek hayatta yaşının bilincinde evli ve olgun bir erkek. Ancak çılgın komedilerde, ilginç tipler oynamaya devam edecek gibi gözüküyor.

"Zor Baba", 29 Aralık'tan itibaren gösterimde.

Bir Dinozor Destanı

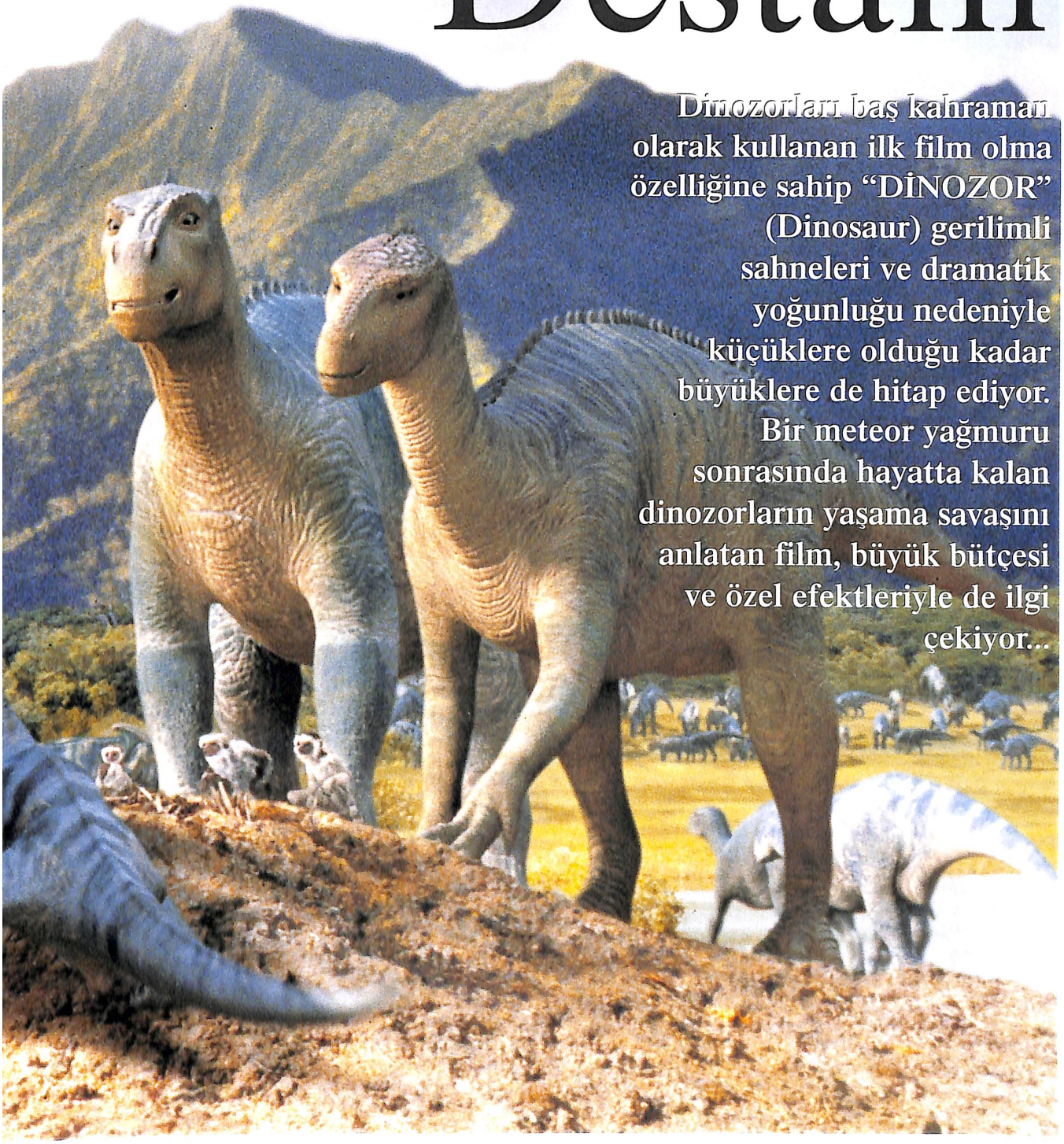

Dinozorları baş kahraman olarak kullanan ilk film olma özelliğine sahip "DİNOZOR" (Dinosaur) gerilimli sahneleri ve dramatik yoğunluğu nedeniyle küçüklere olduğu kadar büyüklere de hitap ediyor. Bir meteor yağmuru sonrasında hayatta kalan dinozorların yaşama savaşını anlatan film, büyük bütçesi ve özel efektleriyle de ilgi çekiyor...

Disney'in süper prodüksiyonu "Dinozor" (Dinosaur) eğer ilk planlandığı şekliyle gerçekleştirilseydi karşımızda şu an çok farklı bir film olacaktı. Nasıl derseniz; projenin ilk ortaya çıkış tarihi 1988 yılına dayanıyor. Önceleri Walon Green, Sam Peckinpah'ın klasiği "The Wild Bunch"dan (Vahşi Belde) esinlenerek değişik bir western senaryosu yazmış. Bu, hayvanların bakış açısını temel alan bir animasyon westernmiş. Şu an karşımızdaki "Dinozor"un senaryosu da bu senaryodan yola çıkılarak yazılmış.

1988'de bu projeye Hollandalı yönetmen Paul Verhoeven atanıyor. O dönemde Hollywood'da çektiği ilk film "Robocop"la dikkatleri çeken Verhoeven da bu projeye istekle katılıyor. Filmin o dönemin özel efekt koşullarında stop-motion tekniğiyle çekilmesi planlanıyor. Üstelik Verhoeven, "Star Wars"un (Yıldız Savaşları) özel efekt grubunda çalışmış Phil Tippett ile Disney standartları için son derece deneysel bir proje geliştiriyor. Ama yönetmenin hiçbir diyalog kullanmadan, hikayeyi sadece dinozorların çıkarttığı sesler, hareketler ve surat mimikleriyle aktarmayı düşündüğü projesi sonuç olarak rafa kaldırılıyor; çünkü bütçe için o yıllarda 72 milyon dolar olarak hesaplanan rakam, Disney'in planlarının çok üzerinde yer alıyor.

Aradan geçen yıllar içerisinde hem özel efekt teknolojisinde ilerlemeler kaydediliyor, hem de dinozorlar -Steven Spielberg'in "Jurassic Park"ı sayesinde- içinde insan olmayan maketlerle perdede gözükmeye başlıyorlar. Ve böylece, "Dinozor" projesinin önü tekrar açılmış oluyor.

İlk olarak 1994 yılının başlarında "Countdown to Extinction" adıyla proje tekrar ele alınıyor. Pek çok kez tekrar gözden geçirilen ve yeniden yazılan Walon Green'in senaryosu üzerinde çalışan John Harrison ve Robert Nelson'dan, Disney patronu Michael Eisner şöyle bir talepte bulunuyor. "'Ayı'dan ziyade 'Bambi'ye yakın bir film istiyorum." Buradan da dinozorları konuşturma fikri doğuyor. Disney'in filmlerinde hemen hemen konuşmayan hayvan kalmadığını düşünürsek, bir Disney projesinde konuşan dinozorlarla karşılaşmak bizi şaşırtmamalı.

Bu arada filmin özel efektleri için yeni bir şirket kuruluyor: The Secret Lab. Aslında The Secret Lab, bazı çalışmalarıyla ("Total Recall"(Gerçeğe Çağrı), "The Abyss") Oscar kazanmış Dream Quest şirketiyle Disney'in birlikte çalışması sonucunda ortaya çıkmış bir şirket. CGI (Computer Generated Images / Bilgisayarla Yaratılan Görüntüler) tekniği üzerine yoğunlaşan şirket, geçtiğimiz yıl "Dinozor" dışında, "Mission to Mars" (Görev Mars), "Gone in 60 Seconds" (60 Saniye) gibi filmlerde de çalışmıştı.

"Dinozor", Disney'in 150 milyon dolar bütçeli "Tarzan"dan sonra en geniş bütçeyi ayırdığı ikinci film. 127,5 milyon dolara mal olan "Dinozor"un yaz sezonu sonunda Amerika'da ulaştığı gişe hasılatıysa 137,5 milyon dolar... Genelde sönük geçtiği ve izleyici sayısında ciddi bir düşüş olduğu belirtilen bu yaz sezonuna denk düşmese "Dinozor"un gişesi şüphesiz daha da yüksek olabilirdi. Ne de olsa tüm dünyada izleyiciler her zaman özel efekt harikası filmlere karşı özel bir ilgi duymuşlardır. Özel efekt teknisyenlerinin, yönetmenlerin ve yapımcıların bu kadar zorlayıcı projelerde yer almalarının nedeni, aşağı yukarı garanti olan gişe başarısı ve para olmuyor her zaman. Özel efekt konusunda

Filmi izlerken beyazperdede görme imkanı bulacağımız tamamlanmış sahnelerden birisi.

OYUNCU YEŞİLLİKLER

Çalışmalara 1994 yılında başlandığında Disney, bilgisayar işlemlerinin, animasyon teknisyenlerinin CGI tekniği ile hayvan postu yapabileceği ölçüde, hızlanacağını ön görmüştü. Bu teknik, her biri 1.1 milyon ayrı kıla sahip lemurlar ve filmin ana karakterleri için gerekliydi. Her bir kıl tanesiyle tek tek uğraşılmış ve böylece hayvanların postunu şişirmek, kabartmak veya ıslatmak mümkün olmuştu. Bu teknik çalışanlardan birine bir fikir vermişti. Mekanik olarak pres edilmiş yeşillikleri filme alıp bu görüntülerin üzerine dinozorları yerleştirmektense, CGI tekniğiyle yeşillik yaratılabileceğini düşünmüş ve film ekibi de bu fikri uygulamıştı. CGI tekniğiyle bir yeşillik alan yaratıldı. Bu alana algoritmik olarak yedi farklı türe dağıtılmış yeşil lemur postu ekildi. Böylece ortaya kontrol edilebilecek yeşil bir saha çıktı. Örneğin otlar rüzgar estiğinde tam yönetmenlerin istediği gibi dalgalanıyordu ya da bir dinozor üzerine bastığında otlar önceki açılarının yüzde sekseni kadar geri kalkabiliyordu. Bu fikir üzerinde yoğunlaşarak; yönetmenden oyunculuk direktifleri alacak otların yaratılabileceği bile düşünülebilirdi.

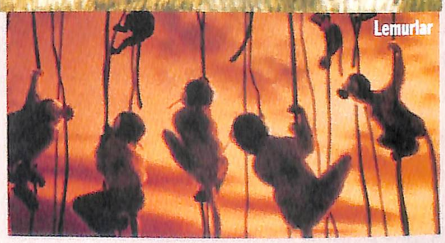

Lemurlar

YER AYRI GÖK AYRI

Dinozorların tarih öncesi döneme ait dünyalarını yaratmak için ekip Hawaii, Florida, Batı Samoa, Avustralya, Venezüela ve Amerika'daki pek çok yeri dolaşıp; gölleri, dağları ve gökyüzünü filme almış **(1)**. Daha sonra da parçaları biraraya getirmişler. Filmin iki yönetmeninden Ralph Zondag bu işlemi şöyle açıklıyor: "Filmin son derece belirli bir görünümü olmasını istemiştik. Bunu sağlamak için elimizdeki hemen her unsuru biraraya getirdik. Genelde Çin'deki gökyüzüne Güney Kaliforniya kayalıkları eşlik ediyordu."

Belirli bir ülkenin dağları, başka bir ülkede çekilen ön planla biraraya getirileceği zaman; günün aynı saatlerinde çekim yapılıyor ve böylece ışık ve gölgelerde uyum sağlanıyordu. Yerleştirmenin sonuçlandırılmasında düşük çözünürlükteki grafikler kullanılırken **(2)**; renklendirme ve dokuların oluşturulması aşamasında yüksek çözünürlükteki grafikler kullanılıyordu **(3)**. Son aşamada da bütün küçük detaylar ekleniyordu. Su damlaları, dinozorların ayakları etrafındaki toz bulutları ve bulutların olduğu kusursuz bir gökyüzü **(4)**.

METEORLA BULUŞMA

"Dinozor"un baş kahramanı olan Aladar, bir meteor yağmurunda yuvası yerle bir olunca arayışına başlıyor. Meteor yağmuru sahnesinde Disney ekranda gözüken unsurları aşağıdaki gibi gerçekleştirdi...

Ateştopu: Stüdyonun içinde bir barut patlaması gerçekleştirilip, yavaş çekimde, kamera çatıya doğru hareket eder şekilde filme alınmış.

Arka plan: Los Angeles'taki botanik bahçesi. Haliyle yetkililer efekt teknisyenlerinin çayırları yakmasını istememişler.

Aladar: Bu karakterin oluşturulması için, altı animasyon uzmanı, ayrıca birçok model ve yazılım programı ekibi çalıştı. Filmdeki diğer ana karakterler için de aynı şey geçerli.

Gölgeler: Her meteor patlamasında Aladar'ın gölgesi belli oluyor. Ancak üçüncü veya dördüncü izleyişte fark edilebilecek bir efekt için son derece fazla emeğe mal olduğu söylenebilir.

Patlamalar: Disney'in "çiftliğinde" çekilmiş. Daha sonra dijital olarak yıkıntılar eklenmiş.

yeni tasarımlar gerçekleştirmek, sorunlara çözüm üretmek onlar için bir tutku. Eğer "Dinozor"u adeta kendi bebeği gibi gören, filmin prodüktörü Pam Marsden'ın söylediklerine kulak verecek olursak bu sonuca varmak pek zor değil... "Bu film eski tarz problem çözme yöntemleriyle, film yapma sanatının iyi bir birleşimi. 'Dinozor'un en uğraştırıcı yönlerinden biri, bu büyüklükte bir projeyi hayata geçirecek ekibi biraraya toplamaktı. İlk başladığımızda sadece 3 kişiydik (daha sonra filmde görev alan kişilerin sayısı 1000'e yaklaştı) ve bu filmi gerçekleştirecek sayıda CGI sanatçısı olmadığını anlamamız uzun sürmedi. Biz de farklı alanlardan insanları işe aldık. Geleneksel animasyon, CGI animasyon ve stop-motion animasyon... Bu çeşitli alanlardan insanların oluşturduğu grubu biraraya getirdikten sonra sanatçıların kullanabileceği araçlar üretmeye ve gerekli bilgisayar yazılımlarını oluşturmaya giriştik. Yüz mimiklerine ilişkin animasyon sistemimizin oluşumundan özellikle çok memnunuz."

Dinozorlar nasıl tükürür?

Filmde çalışan bazı kişiler için çalışma süresi son derece uzunmuş. Sabahın yedi buçuğundan, gece ikiye kadar süren çalışmalar hakkında filmin iki yönetmeninden biri olan Eric Leighton şunları söylüyor: "Sürekli olarak ne çeşit bir kamera, ne çeşit mercek kullansak diye düşünüyorduk. Veya nasıl bir patlama yaratacağımıza karar vermeye çalışıyorduk. Aralıksız çalışıyor ve her sahne için inanılmaz ince düşünüyor ve uğraşıyorduk."

Ancak daha önce de belirttiğimiz gibi, hiç kimsenin "Dinozor"u yaratma aşamasındaki bu yoğun çalışma temposundan bir şikayeti yok. Onlar için "Dinozor"u gerçekleştirmek bir çeşit "amatör" tutkuymuş. Son derece yavaş gelişen ve uzun süren bu projeyi hayata geçirirken ekibin öncelikli amacı sonuçta ortaya çıkan şeyin mümkün olduğunca inandırıcı olmasıymış. Bu da CGI animasyonlarıyla geçirilen çok fazla zaman demek oluyor; çünkü sonuçta ekibin içinin rahat etmesi ve inandırıcılık konusunda ortaya çıkan işten memnun kalması esas önemli nokta haline geliyor.

Film için yapılan araştırmaların önemli bir

kısmını Los Angeles Hayvanat Bahçesi'ne yapılan ziyaretler oluşturuyor. Ekip, dinozorlar için model alınan filler üzerine gerekli araştırmayı burada gerçekleştirmiş.
"Hayvanat bahçesine gidip, fillerin resimlerini çektiğimizde bize esas çekici gelenin hayvanların derilerinin nasıl oynadığı olduğunu fark ettik. Dinozorlarımızın derilerinin sanki kaslar veya yağ torbalarıyla çekiliyormuş gibi hareket etmesini istiyorduk. Hayatımda yağ torbalarını hiç bu kadar çekici bulmamıştım." Prodüktör Pam Marsden bu söylediklerine; "Dinozor" için yapılan araştırmalarla ilgili şöyle ilginç bir detayı da ekliyor: "Bir ara saatlerce dinozorların tükürüğünün akışkanlığı için tartıştığımızı fark ettim. Damla damla mı olacaktı, yoksa ip gibi uzayarak mı akacaktı ? Ve biz yetişkin insanlarız. Şimdi tekrar düşününce bu bana bir şekilde çok 'cool' geliyor."
Filmin yardımcı prodüktörü Baker Bloodworth'ü en çok etkileyen unsurlardan birisi, hayvanların gözlerinin nasıl betimleneceği olmuş. Bloodworth bunu şöyle açıklıyor: "Gözleri oluşturmakla çok fazla zaman harcadık; çünkü onların mümkün olduğunca fazla duygu taşımasını istiyorduk. Bir insan kendini en çok gözleriyle ifade eder. Biz aynı şeyi dinozorlarımız için istedik."
Filmin duygusal yapısını destekleyen unsurlardan bir diğeriyse James Newton Howard'ın hazırladığı müzikleri... 82 dakikalık filmde müzik çalan anların toplamının 80 dakikayı bulduğu düşünülürse, Howard'ın tam anlamıyla bir dinozor senfonisi yaratmış olduğu söylenebilir. Aslında filmin ilk versiyonunda Kate Bush'un bir şarkısı da yer alıyormuş; ancak test gösterimlerinde seyirciden pek ilgi görmeyince filmden çıkartılmış.
Pam Marsden'ın "Dinozor"da en çok gurur duyduğu sahnelerden birisi, meteor yağmurunun dinozor krallığını yaktığı sahne. Bu sahne için üç farklı arka plan çekilmiş. Los Angeles'ta botanik bahçesinde çekim yaparken patlayıcı kullanmaları elbette yasakmış. Onlar da patlayıcıları Disney'de kurdukları sette patlatıp, farklı yerlerde yaptıkları arka plan çekimlerini biraraya getirmişler.

Dramatik ve gerilimli

Genelde film hakkındaki görüşlere bakılırsa "Dinozor" tipik bir toz-pembe Disney filmi değil. Amerika'da yaş sınırı bakımından genelde G (General, yani her yaştan izleyici izleyebilir) sınıflandırmasına tabii tutulan son dönem Disney animasyonlarından farklı olarak "Dinozor", PG (Parental Guidance), yani küçük izleyicilerin aile kontrolünde izlemesinin tavsiye edildiğini belirten bir sınırlandırmaya tabii tutuldu. Bunun nedeni olarak filmdeki gerilim içeren sahneler gösteriliyor. Bir meteor yağmuru sonucunda ırklarının büyük çoğunluğu yok olan dinozorlardan, geriye kalan birkaç tanesinin yaşama mücadelesini anlatan filmin, dramatik öğeleri eğlenceye tercih ediyor gibi bir hali var. Filmin prodüktörlerinden Pam Marsden'ın bu konudaki görüşleri de şöyle: "Daima gerçekçi olmak istedik... Kendi öykümüz dahilinde kaldık ve yapmak istediğimiz filmi gerçekleştirdik. Kahramanlarımız dinozorlardı ve gerçekçi bir hikaye anlatmak istiyorduk. Herkesin dinozorların yaşamı hakkındaki bilgisi aynıdır. Göç ettiler, bir kuyrukluyıldız çarptı; bu dinozorların patolojisi..."
"Dinozor" projesine bakınca etkilenmemek gerçekten elde değil. Bu kadar yoğun bir çabanın sarfedildiği ve geniş bir bütçenin tahsis edildiği bir film zaten her sinemasever için yeterince ilginç. Ama karşımızdaki filmin konu bakımından neredeyse adım atılmamış, bakir bir alanda gezintiye çıkmış olması da ilgiyi bir kat daha arttırıyor. Ne de olsa şu ana kadar baştan sona sadece dinozorların yer aldığı ve onların gündelik yaşamı üzerine fikir üreten bir filmle karşılaşmadık... Kullanılan farklı animasyon teknikleri ve özel efekt konusundaki tasarımlar da cabası. Ayrıca Disney karakterlerinin şarkı söylemeyecek oluşu ve daha dramatik, ciddi bir animasyonla karşı karşıya olmamız da yetişkin sinemaseverleri filme gitmek için yüreklendirebilecek bir diğer unsur. Her ne kadar, 12 yıl öncesinde Paul Verhoeven'ın yönetmesinin planlandığı projenin daha özgün olduğu ve daha ilginç bir filme kaynaklık edeceğini düşünmemek elde değilse de; "Dinozor"un her sinemasever için seyri ilginç bir deneyim olacağını kabullenmek gerekiyor. ■

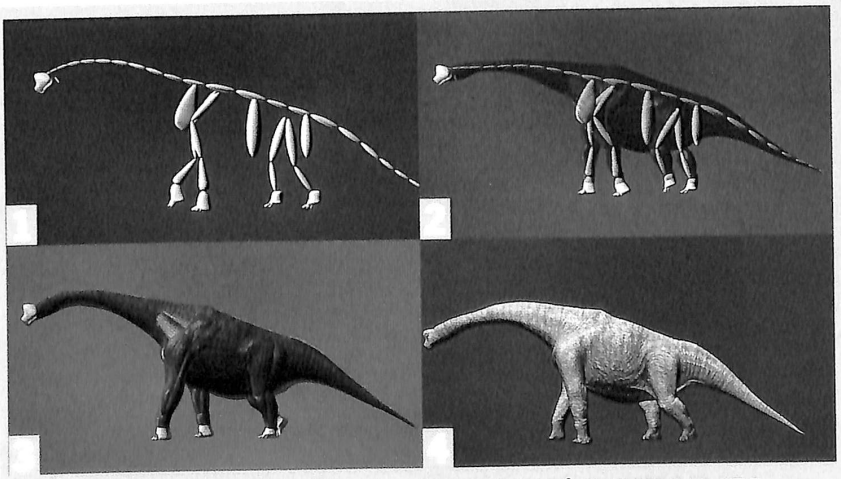

DEVASA YARATIKLARIN SIHHİ DURUMU

Disney'in efekt teknisyenleri, 70000 bilgisayar kodu bağlantısı ve 3,2 milyon saatlik işlem sürecine mal olacak, anatomik açıdan doğru dinozor iskeleti yaratma işlemini ham sosislerle de yapabileceklerini fark etmişler **(1)**.
Fil ve gergedan görüntülerini, büyük hayvanların kendilerini nasıl taşıdığı konusunda fikir sahibi olmak için kullanan ekip, dinozorların esas yapısı ve boyutlarında maketlere baş vurmamış. Ekip sosisten iskelete plastik kaslar eklemiş **(2)** ve etrafını da dokusuyla oynanabilecek ve renklendirilebilecek bir deriyle kaplamış. Deri oluşturmak için kullanılan eski programlar **(3)** animasyon teknisyenlerinin "likra deri " olarak adlandırdığı sonucu vermiş. Bu sonuçta deri kaslara o derece iyi oturuyormuş ki, her dinozor spor salonundan fırlayan kaslı bir ucube gibi gözüküyormuş. Çeşitli yolların denenmesiyle sarkık, "pamuklu kumaştan" deri ortaya çıkmış. Bu deri hayvanların üzerini tamamen kaplıyor ve fırtına yemiş gibi gözüküyormuş. Bilgisayar kodları derideki tüm pelte gibi görünen kısımları dışa doğru genişletip, daha ağırlık eklediği halde dinozorlar yine de yeterince ağır gözükmüyormuş.
Prodüktör Pam Marsden, "Nasıl bir kütlenin hareket edeceğini anlayabilmek için kas ve deri sistemlerine güvendik," diyor. Sonuç olarak da her kasın animasyonuna, otomatik "yalpalama" ve "sarsılma" efektleri eklenmiş **(4)**.
Durdukları ve ayağa kalktıkları anlarda yalpalamaların arttırılması sonucunda bu büyük hayvanların kendi devasa ağırlıklarına nasıl karşı koydukları gösterilebilmiş. Titreşim miktarını farklı kılmaları da karakterler açısından belirleyici olmuş. Örneğin yaşlı bir dinozor olan Baylene formunu kaybetmiş ve gevşek görünürken, filmin genç kahramanı olan Aladar hemen hemen hiç titremeyen yapılı vücudunu sergilemiş.

Yeni yılın ilk GEZİ'si

ULUDAĞ hakkında bilmek istediğiniz her şey

Gökyüzündeki şehir **CHICAGO...** **Romantik bir yeni yıl armağanı PARİS...** Büyük bir okul bahçesi **ESKİŞEHİR...** **Balat'tan Çamiçi'ne sarı tabelalar rehberi...** 5 adımda **VİYANA...** **Nakipoğlu Fotoğraf Makineleri Müzesi...** Gezginlerin yılbaşı planları...

Türkiye'nin en iyi seyahat dergisi

1 NUMARA HEARST

Sinemacılar bir kez daha Mars'a iniyor.

İstikbalimiz Mars'ta mı?

Bir gün Yeryüzü'nü terketmek ve başka bir gezegene göçmek zorunda kalırsak aklımıza ilk gelen yer Mars mı olacak? Peki ya Mars'ta ne olduğunu anlayamayacağımız şeyler varsa? Eleştirmenler "Görev: Mars" ile kıyaslandığında "KIRMIZI GEZEGEN"in daha entellektüel bir bilimkurgu olduğunda birleşiyorlar.

Dünya tüketilip kirlenmiş ve insanların üzerinde yaşayamayacağı bir gezegen haline gelmiştir. Yıl 2050'dir ve bilim adamları Mars'a insansız uzay araçları göndererek, ilk kolonilerin yerleşmesi için uygun şartları sağlamaya çalışır. Mars Yaşam Projesi adını verdikleri proje, gezegende insanlara gerekli oksijenin sağlanabilmesi için ekilen bir yosunu yetiştirebilmektir. Fakat bilinmeyen bir nedenle projenin işleyişinde aksaklıklar ortaya çıkar. Bu da Mars'a ilk insanlı uzay gemisinin gönderilmesini gerektirir. Geminin komutanı Kate Bowman (Carrie-Anne Moss), çeşitli alanlarda uzmanlaşmış beş kişilik mürettebatıyla (Val Kilmer, Tom Sizemore, Benjamin Bratt, Terence Stamp ve Simon Baker) yolculuğu gerçekleştirir ama Mars'a iniş yapan aracın geçirdiği kaza, çalışma arkadaşlarını gezegenin ıssızlığıyla başbaşa bırakır. İletişim aksaklıkları, robot AMEE'nin kendilerine zarar vermeye yönelik saldırıları ve Houston'dan gelen işe yaramaz emirler, Bowman'ı bu zor durumda, arkadaşlarını gemiden tek başına idare etmek zorunda bırakır. Ekip aşağıda gezegenin sert koşullarına karşı yaşama savaşı verirken, çok daha şaşırtıcı ve dehşet verici bir gerçeği keşfeder: Mars ne kadar çorak olarak bilinse de daha önce üzerinde yaşanmıştır...

"Kırmızı Gezegen", yapımcılarının ifadesiyle, seyircilere yepyeni bir bakış açısı sunarak Mars'ı keşfetmelerini sağlayacak. Antony Hoffman'ın ilk yönetmenlik deneyimi olan filmde en önemli kilit noktası, tüm ayrıntılarda gerçekliği yakalamak. Yapımcılardan Canton, projenin neden Hoffman'a teslim edildiğini şu sözlerle açıklıyor: "Her zaman yeni başlayan yönetmenlere destek vermişimdir. Antony'nin bazı reklam filmlerinden çok etkilendim ve tabii yaratıcı yeteneğinden de. Bu, onun için harika bir başlangıçtı. Ayrıca tecrübeli bir ekiple çevrelenmesi, kendi yaşam görüşünü de filme aktarmasına

yardımcı olacaktı." Mars ve uzay yolculuğu hakkında yoğun teknik araştırmalara girişen yönetmen Hoffman, "NASA'dan alınan birçok fotoğrafı inceledim ve ışığın o atmosferde nasıl hareket ettiğini anlamaya çalıştım. Çünkü bunun olabildiğince gerçek ve tam olmasını istiyordum," diyor.
NASA'nın Texas'ta bulunan Johnson Uzay Merkezi'nde araştırmalar yaparken, "Mars Habitat" adlı bir çalışmayı gözlemleme fırsatını da yakalıyor. Bu, içerisinde altı astronotun altı ay boyunca tutulduğu küçük bir odada uzay yolculuğunun gemi üzerindeki etkilerini deneyimlemek için geçirdikleri bir süreçmiş.

Opal taşının tiryakisi

Filmin görselliğini zenginleştirmek için görsel efekt yönetmeni Jeffrey A. Okun, Cinesite Inc. gibi şirketlerin desteğini sağlar. Filmi gerçekleştirenler Akademi ödülü sahibi Dane Davis'i de takımlarına alarak (zaten yapım ve kostüm sorumlularının çoğu Davis gibi "The Matrix"in yaratıcıları) uzay ve Mars için son derece özgün bir film müziği yaratır. Davis, derin uzay diye yorumladığı, hiçbir sesin olmadığı bir boşlukta müzik yapmanın korkutuculuğunu ifade etmeye çalışır. İzleyicilere adeta astronotların başlıklarını giydirip kapalı kalma korkusu ve şüphe gibi duygularla empati kurmayı sağlar.
Okun'ın özellikle belirttiğine göre kullanılan efektler, öyküyü ifade etmeye yardımcı, seyredene görünmeyen türde organik nitelik taşıyor. Çekimler Ürdün'deki Wadi Rum ve Avustralya'daki Coober Pedy bölgelerinde gerçekleştirilmiş. "Lawrence of Arabia" filmine de evsahipliği yapmış olan Wadi Rum, Hoffman için Mars'ın çölümsü görüntüsünün elde edilebileceği en muhteşem manzara ve topografyaya sahip platformlardan biri. Fakat uzay giysileri içindeki oyuncuları en fazla zorlayan mekan da burası olmuş, çünkü gündüz sıcaklık ortalama 40 C'ye ulaşıyormuş. Göz alabildiğine düz ve geniş bir alan oluşu, kuraklığı ve ıssızlığı, insanoğlunun evrendeki boyutunu ve yalnızlığını tanımlamakta büyük ölçüde etkili oluyormuş. Ekip, Avustralya'nın ortasındaki çölde yer alan Coober Pedy'ye ise Ürdün'den sonra geçmiş. İnsanların daha çok yeraltında yaşadıkları bu bölgede ana gelir opal madenlerinden sağlanmakta. Kilmer burada hem opal taşının tiryakisi olmuş hem de vaktinin önemli kısmını Aborijin yerlileriyle geçirmiş. Sizemore ise Coober Pedy ile ilgili şu yorumu yapıyor: "Avustralyalıların 'Outback' dedikleri bir bölgeydi ve gerçekten de en dışta ve en arkadaydık. İnsanların büyük kısmı aşırı sıcak ve kum fırtınaları yüzünden yeraltında yaşıyordu. Issız bir yer olmasına rağmen insanlar çok misafirperver ve nazikti."
Yapımcı Canton, filmin birkaç türü içinde barındırdığını söylüyor: "Hem bilim-kurgu hem de romantik bir macera. Ayrıca sağlam bir bilimsel temele dayanan özgün bir film. İzleyenlere sorular yönelten akıllı bir film olduğunu da ekleyebiliriz." Eleştirmenler de "Görev: Mars" ile kıyaslandığında "Kırmızı Gezegen"in daha entellektüel bir yapısı olduğunda birleşiyor. Gerçekten de "Eğer insanlar dünyada yaşamak için gerekli şeyleri yapmazsa ne olur? Eğer başka bir gezegene göçmek zorunda kalırsa ve bu yer Mars olursa? Mars'ta ne olduğunu bilmediği şeyler varsa?" gibi soruların yer aldığı bir film "Kırmızı Gezegen". Ayrıca teoloji, felsefe ve bilim değerlerinin de tartışıldığı, sonsuzluk ve doğaya karşı mücadele eden insan temasıyla da farklı ve çağdaş bir öyküye sahip. Yaşam için mücadele etme, hem insanoğlunu girdiği çıkmazdan kurtarmak hem de bilinmeyen bir gezegenin zor şartlarında varlıklarını korumaya çalışan mürettebatın ana sorunu halini alıyor.
Sinemada en parlak ikonları canlandırmış bir oyuncu olan Val Kilmer (Jim Morrison, Batman ve Doc Hollywood gibi) mekanik sistemler mühendisi Robby Gallagher rolünde. "Robby temelde bir uzay kapıcısı gibi aslında. Bu bilimsel bir yolculuk ama Robby bilimadamı değil, gemi içinde mürettebat kadar bakım ve korumadan sorumlu. Kişisel hırsları, istekleri yok. Yaşama, olduğundan farklı anlamlar yüklemeyecek kadar net bir insan. Orada sadece gemiye ve insanlara hizmet etmek için bulunuyor," diyor.
Bowman'ı canlandıran Carrie-Anne Moss, ("The Matrix"le tanıdığımız gizemli Trinity), insanlığın geleceğinin bağlı olduğu görevi üstlenen kumandan rolüyle ilgili olarak "Bir kadın oyuncu için harika bir rol, belki klişe gelebilir ama gerçekten öyle. Çok zor şartlarda beş erkek mürettebatın

Val Kilmer bir mekanik sistemler mühendisini oynuyor.

Amaç Mars'ta bir koloni kurmaktır.

"NASA'dan alınan birçok fotoğrafı inceledim ve ışığın o atmosferde nasıl hareket ettiğini anlamaya çalıştım." ANTONY HOFFMAN

Robby Gallagher (Val Kilmer) bir uzay kapıcısı gibidir.

"Bir gün insanlar diğer gezegenlerde teknolojinin yardımıyla koloniler kuracak. Bu, sonraki kuşaklar tarafından yaşanacak."

Geminin komutanı Kate Bowman'ı Carrie-Ann Moss oynuyor.

sorumluluğunu sonuna kadar taşıyan -ve bunu kabadayılık taslamadan yapan- bir karakter. Yaptığı işi seviyor, ne yaptığını biliyor ve ekip bu yüzden ona saygı duyuyor," ifadesini kullanıyor.

Sert, azimli ve kırılgan

Mars'a yapılan uzun yolculuktan sonra bir güneş patlaması gemiyi bozar, Bowman'ın mürettebatını içinde taşıyan mekiğin acilen yollanmasını gerektiren bir durum ortaya çıkar. Yapımcılardan Saralegui, Moss için "Carrie-Anne, bu durumu kurtarmak için ne gerekiyorsa yapabilecek, son derece sert, azimli ve aynı zamanda kırılgan olan bir karakteri zaten içinde barındırıyor. Gözlerinde 'Tamam, korkuyorum ama yapacağım,' ifadesini başarıyla yansıtıyor," diyor. Mars'ın yüzeyine iniş yapan mekik ve mürettebat hayatta kalabilmek için birbirine bağımlıdır. Kilmer bu konuda "Gallagher sorumluluğu bencilliğe sapmadan üzerine alıyor. İçinin derinliklerinde işe layık olmadığını hissetse de doğru adam o. Arkadaşlarında gördüğü yetenekle bağlantı kurup onu açığa çıkarmak zorunda," diyor. Mekik yüzeye iniyor ama Kumandan Bowman, gemide kalıp yukarıdan onlara rehberlik etmeye çalışıyor. Huston'dan gelen "Geri dön!" emirlerine kulak asmıyor, ne duygusal bir yakınlık duyduğu Gallagher'ı ne de ekibi Mars'ta bırakmaya yanaşmıyor. Oyunculuk kariyeri 1989'da başlayan, "True Romance", "Katil Doğanlar (Natural Born Killers), "The Relic", "Er Ryan'ı Kurtarmak" (Saving Private Ryan) gibi filmlerden hatırladığımız Tom Sizemore, bilimsel analiz ekibinin lideri olan Dr. Quinn Burchenal rolünde. Onun yorumuna göre: "Mars'a ilk insanlı uçuşla ilgili bir film ama daha önemlisi insanlığın kendi kendini yokedişini konu ediniyor. Burchenal, oraya oksijen seviyelerine ne olduğunu araştırması için gönderiliyor, çünkü dünya iyice yaşanmaz hale gelmiş durumda. Burchenal kendi kuşağının Einstein'ı sayılabilir. Hem astronot hem de biomühendis. Zeki ve biraz bunun getirdiği kibire sahip. Ama dünyanın taşıdığı tek umut kendisi. Astronotları modern dünyanın öncüleri olarak görüyorum, bu yüzden bir astronotu oynama fikri beni çok heyecanlandırdı. Onlar dünyada daha iyi yaşayabilmemiz için yaşamlarını riske eden fedakar insanlar." Mars'da tuzağa düşenlerden biri de hava kuvvetleri kaptanı Ted Santen'i canlandıran Benjamin Bratt. Onu "The Next Best Thing"de Madonna ve Rupert Everett ile birlikte izlemiştik. Oynadığı rolle ilgili olarak "Santen geminin yardımcı pilotu, kavgacı bir tarzı var ve gemideki en sevilen kişi o değil. Ama sonuna kadar takımın oyuncusu olmaktan yana" ifadesini kullanıyor. "Bir gün insanlar diğer gezegenlerde teknolojinin yardımıyla koloniler kuracak. Bu, bizden ve hatta çocuklarımızdan sonraki kuşaklarca yaşanacak. Diğer gezegenlerde koloni kurma fikrini, oradaki kaynakları tüketmeyi, sonra da diğerine geçmeyi endişe verici buluyorum. Bunlardan faydalanırken bir denge kurmak için kafa yorulmuyor. Mars'a gidiyorsun, Mars'ı sömürüyorsun, tüm kaynaklarını ele geçirip gezegeni imha ediyorsun, sonra diğerine geçiyorsun. Bunda etik açıdan çok büyük yanlışlık var."

"Cool" robot

Yılların oyuncusu Terence Stamp bilimsel görevin asıl şefi Bud Chantilas rolünde, birçok kez uzay yolculuğu yapmış, tecrübeli bir astronotu canlandırıyor. Mürettebat da bu nedenle ona karşı saygılı davranıyor. Mars'a yapılan ilk insanlı uçuş bu olduğu için herkes heyecanlı ve Chantilas'ın tavsiyelerini bekliyor. Chantilas ise sakin, sağduyulu ve biraz da mistik bir tavra sahip. Efsanevi oyuncu Terence Stamp değişik tipi ve ilginç yaşantısıyla (I. Dünya Savaşı'nın başında, Alman bombardımanı yüzünden ailesinin göç ettiği Bow'da doğar, 60'larda oyunculuğa başlar, o yılların süpermodeli Jean Shrimpton kendisini terkedince 10 yılını Hindistan'da geçirir, sıkı bir vejetaryendir) oyunculuğa bir başka boyut kazandıran ender kişiliklerden biri. Göreve son andaki bir değişiklikle katılan Dr. Chip Pettengil'i ise, "L.A. Confidential"dan hatırlanabilecek Simon Baker oynuyor. Mars'taki toprağın değerlendirilmesi konusunda uzman olan doktor rolünde, biraz tereddütlü, asabi ve grubun dışında duran bir kişiliği canlandırıyor oyuncu.
Askeri planlama ve keşif robotu AMEE ise kocaman bir metal parçası olmaktan öte, görsel efekt ekibinin kendisine kazandırdığı hareket esnekliği ve insanlarla interaktif ilişki kurma ihtiyacı duyan bir kişiliğe sahip oluşuyla adeta oyuncu listesinde ayrı bir yerde duruyor. Yapımcılar özellikle kavga sahnelerinden ötürü, yaratılan bu yeni robot karakterin çok "cool" olduğunda birleşiyor. Adını Roma savaş tanrısından alan güneş sisteminin bu kızıl gezegeni, her zaman biz dünyalıların ilgi odağı oldu. Mars'la ilgili birçok Hollywood filmi çekildi ve yeni fikirler de üretiliyor. Daha sırada John Carpenter'ın "Ghosts of Mars", James Cameron'ın "Mars IMAX 3d" projeleri var. Bu iki ustanın Mars'a yaklaşımlarının nasıl olacağı da merak konusu. ■

Bu ayki Cosmo Girl reçeteniz;

Dört su bardağı Pelin Batu...

Bir tatlı kaşığı Sarp

İki ççrba kaşığı Atena...

Bir tutam pinti erkek...

Sekiz çay fincanı Hollywood çıtırı...

Kulak memesi kıvamında bir vücut...

Rendelenmiş Anorexia, Nervosa,

Veee, işte size enfes bir COSMO Girl Pastası!

1 NUMARA HEARST

Bakmayın siz para kazanmak için yaptıkları başka işlere. Aslında ikisi de tiyatro tozu yutmuş okullu oyuncu.

Don Cebrail'in İstanbul serüvenleri

Mehmet Ali Erbil, Okan Bayülgen, Demet Şener ve Özlem Yıldız gibi isimlerin yer aldığı kadrosuyla magazin dünyasının gündemine çok çabuk yerleşen **"HEMŞO"** tanıtım sıkıntısı çekmedi. Yapımcı **FERDİ EĞİLMEZ** ve yönetmen **ÖMER UĞUR** bu ilgiden şikayet etmiyorlar ancak filmin sulu zırtlak bir komedi olduğuna dair yanlış bir kanı oluşmasından da hoşnut değiller. Uğur'a göre film bir Don Kişot uyarlaması... **SENEM ERDİNE**

Ömer Uğur, "Bu öyle medyada göründüğü gibi sulu zırtlak bir film değil. Komik bir hikaye belki ama aynı zamanda dramatik. Literatürdeki tam karşılığı traji-komik hikayedir aslında" diyerek düzeltiyor filmi hakkındaki yanlış kanıyı ama magazin basınının yoğun ilgisine ve dolayısıyla bu yanlış anlamaya neden olan popüler oyuncuları oynatmış olmaktan da hiç pişmanlık duymuyor. Aksine böyle bir ilgiyi bekliyormuş zaten.

"Ben büyük yönetmenim, star falan tanımam, odun koysam oynatırım diye konuşmam asla çünkü böyle bir şeye inanmıyorum. Şöyle bir gerçek var: Aaa, Ömer Uğur film çekmiş, gidelim bakalım nasılmış, diye filme gelmiyor insanlar. Mehmet Ali Erbil'le Okan Bayülgen oynuyor diye geliyorlar. Ama geldikten sonra beğenirlerse de, Ömer Uğur çekmiş diyorlar. Benim anlatmak istediğim bir hikaye var. İnsanlara kendimi nasıl dinletirim? Mehmet Ali ve Okan'la. Kaldı ki her ikisi de sadece popüler değil çok da iyi birer oyuncu. Bazı yönetmenler popüler oyuncu kullanmanın önemini inkar ederler ısrarla. Ben etmiyorum. Seyirci popüler yüzleri görmek için gelir sinemaya belki ama benim filmimi seyreder sonunda."

Evet belki böyle gelecek sinemaya seyirci ama ne seyredecek şimdi oraya gelelim. Filmin hikayesi Ömer Uğur'a ait. Senaryosunu Resul Ertaş'la birlikte yazmışlar.

"Anlatmaya başladığım zaman bildik, çok eprimiş bir film hikayesi gibi duruyor ama ben aslında bir Don Kişot uyarlaması yaptım. Yani bayağı Cervantes'in Don Kişot'unu aldım 2000 yılında bir köye getirdim. Don Kişot, şövalyeliğin öldüğü zamanda şövalyeliğe soyunur biliyorsunuz. Bizim adamımız da 2000 yılında kan davasına takmış kafayı. Bütün değerleri öylesine naif ve eski ki kendi köyünde bile marjinal artık." Dedesiyle kendisinden başka kimsenin umursamadığı çok eski bir düşmanlığın kinini gütmektedir Cebrail (Okan Bayülgen). Yirmi yıl boyunca hesaplaşmak için beklediği kanlısı Yaşar'ın (Mehmet Ali Erbil) İstanbul'da görüldüğünü duyunca soluğu İstanbul'da alır. Hayatını dolandırıcılıkla kazanan Yaşar ile Cebrail tesadüfen karşılaşırlar. Ne var ki Cebrail Yaşar'ın hısmı olduğundan habersizdir.

Hikaye bir kan davasından yola çıkıyor ama filmin amacı kan davasını sorgulamak değil. Ömer Uğur, "Filmle bir şey söylenebileceğine inanmıyorum ben" diyor. "Kan davası iyi midir kötü müdür yaşayan bilir ama günümüzle ilgili olmadığı kesindir. Dolayısıyla filmde kan davasıyla ilgili bir yargım yok. Ben sadece şunu söylüyorum; insanlar bulundukları yerden, bulundukları değerlerle çıkınca gittikleri yerde yokoluyorlar. Benim asıl davam kan davası değil. Çok birebir olacak ama mandalina çiçeğini götürüp Ağrı'ya dikerseniz olmaz işte. Okan'ın oynadığı Cebrail'i de buraya getirdiğiniz zaman komik oluyor. Bütün iyi niyetine, bütün bilenmişliğine, bütün kızgınlığına rağmen komik oluyor."

"Öteki" meselesi

Filmdeki komik durumlar büyük kente gelen Cebrail'in içine düştüğü zor durumlardan kaynaklanıyor. Dolayısıyla da filmin basına yansıyan imajının aksine insanın yüreğini burkan bir mizah sunuyor "Hemşo".

"Filmde aslında dram daha fazla," diyor Ferdi Eğilmez. "Çok da güleceğiz ama bizi güldüren bu komik durumlar çaresizlikten, sıkışmışlıktan, zavallılıktan doğuyor."

Daha felsefi bir bakış açısıyla "öteki" meselesine el attığı da söylenebilir filmin. "Ben hep birbirine kopya veren öğrencileri sevdim" diyor Ömer Uğur. "Cenaze sahibini yerinden kımıldatayıp mezarı kazan, dayanışma gösteren insanları sevdim. Birbirinin yardımına koşan birbirini anlayıp dinleyen insanları çok sevdim. Dolayısıyla biraz da bunun hikayesidir 'Hemşo'. Sonunda en korkutucu düşmanlığın içinde bile bir yakın temas, dirsek teması, göz teması olursa insanlar birbirini sever. Felsefede çok tartışılan 'öteki' meselesine de dokunmuş oluyorum aslında. Senden farklı olana, 'öteki'ne tahammül etme meselesi. Ama seyirci bunu böyle anlar mı bilmem. Anlamazsa başka türlü de seyredilebilir film."

"Hemşo" ilk önce TRT'ye üç bölümlük dizi olarak önerilmiş. Fakat TRT, milletin aklında yokken durduk yerde kan davasını gündeme getirmeyelim diye reddetmiş projeyi. Bir ara Sinan Çetin'le birlikte çekilmesi düşünülmüş, vazgeçilmiş ve en sonunda Ferdi Eğilmez'in eline geçmiş senaryo. Geçen yıl "Kahpe Bizans"ı çıkaran Arzu Film'in sahibi Ferdi Eğilmez, "Beni film yapmaya en çok tahrik eden şey senaryodur" diyor. "Güzel bir senaryo okuduğum zaman onu perdede görmek için dayanılmaz bir istek duyarım. Günde üç beş tane senaryo okuyordum. Böyle bir senaryo geçmedi elime. Ben seyircisiyle buluşmayan, kendi kendini tatmin etmek için çekilmiş filmleri pek sevmiyorum. Dünyada iki görüş var biliyorsunuz; sanat sineması ve halk sineması diye ayırdılar sinemayı. Halbuki bana göre iyi film ikisini birleştirebilen filmdir."

20 gündür başucunda duran "Hemşo"nun senaryosunu bir solukta okuyuverdiği akşam nihayet aradığı senaryoyu bulduğunu düşünmüş Eğilmez.

"Türk sinemasında bazı filmler son filmler gibi geliyor bana," diyor. "Mesela 'Züğürt Ağa' ağalı filmlerin sonuncusudur çünkü artık o filmin üzerine ağalık hakkında ne denebilir ki? 'Eşkıya'nın üstüne daha ne söylenebilir? Bu film de bana biraz böyle geldi. Ne kadar kabul etmesek de hala devam eden bir olgu kan davası. Sırf bizde değil bütün dünyada var, sadece adı farklı. Biz bu konuya değişik bir açıdan yaklaştık. İnsanlar biraz farklı pencerelerden bakabilirlerse ya da farklı bir noktada dururlarsa bir şeyi daha farklı algılayabilirler. Kan davasıyla yola çıkıyor adam. Bütün yaşamı bunun üzerine kurulu. Bilmeden kanlısıyla arkadaş oluyor ve o zaman daha farklı bir açıdan bakabiliyor duruma. Dolayısıyla sırf kan davasıyla ilgili de değil filmin söylediği. Doğu'daki savaşımız

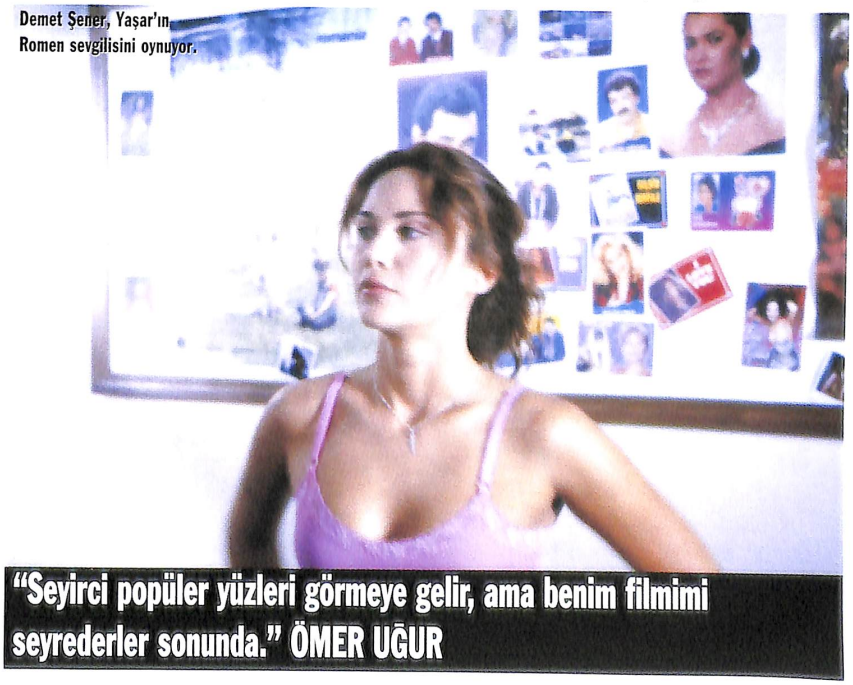

Demet Şener, Yaşar'ın Romen sevgilisini oynuyor.

"Seyirci popüler yüzleri görmeye gelir, ama benim filmimi seyrederler sonunda." ÖMER UĞUR

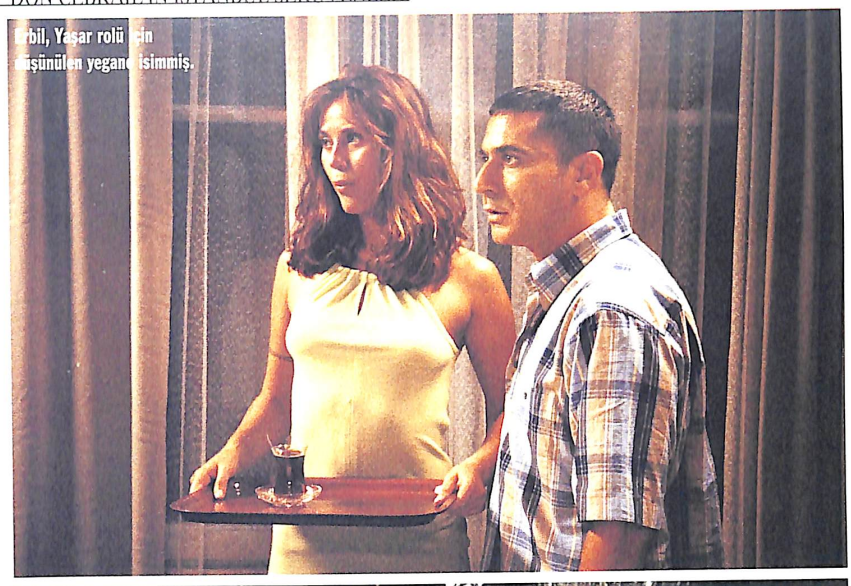
Erbil, Yaşar rolü için düşünülen yegane isimmiş.

Bayülgen film sayısı açısından çok verimli bir sezon geçiriyor.

konusunda da aynı şey söylenebilir. İnsanlar içinde bulundukları duruma, biraz dışarıdan bakmayı becerebilirlerse daha farklı görebilirler."

Mehmet Ali Erbil, Okan Bayülgen, Demet Şener ve Özlem Yıldız'ın yanısıra Sümer Tilmaç, Oya Aydogan, Yılmaz Köksal, Cengiz Küçükayvaz, Levent Kazak ve Ümit Okur'un rol aldıkları film, Dolapdere, Cihangir, Tophane ve Balat'ta, sekiz haftada sesli olarak çekilmiş. Cebrail'in Diyarbakır'daki köyünde geçen başlangıç sahnelerini ise zaman darlığı ve kötü hava koşulları yüzünden Diyarbakır yerine Trakya'da çekmişler.

1.5 milyon doları bulan bir bütçeyle iyi koşullarda çekilen filmin teknik imkanları Ferdi Eğilmez'i en fazla gururlandıran, yönetmeni de en fazla memnun eden şeylerden biri. "İyi malzeme kullanmaya çalışıyorum" diyor Ferdi Eğilmez. "İşini iyi yapan insanlarla çalışıyorum. ÖrneGin görüntü yönetmenimiz Uğur İçbak çok iyi bir görüntü yönetmenidir. Ama ben bunları teşekkür almak için falan yapmıyorum. Seyircinin özenli çekilmiş filmi ayırdedebildiğini düşündüğüm için yapıyorum."

Mehmet Ali Erbil, Yaşar rolü için düşünülen tek isimmiş ancak Cebrail rolü için daha önce başka isimler de düşünülmüş. Hatta bir ara İbrahim Tatlıses'in bile adı geçmiş. Töreye bağlı yaşayan, köyden gelmiş bir adam rolü için ilk akla gelen ismin Okan Bayülgen olmaması da pek şaşırtıcı değil zaten. "Okan'ı oynatmakla aslında biz biraz kendimizi de onu da riske attık" diyor yönetmen. "Çünkü sonunda Okan'ın şehirli olduğunu herkes biliyor. Bir şehir çocuğu o, beyaz Türk. Zaten bu filmin iki tane handikapı vardı, bir tanesi seyirciyi Okan'ın bir köylü çocuğu olduğuna inandırmak, ikincisi de Demet Şener ve Özlem Yıldız'ın Romen olduğuna inandırmak." Bunun için Okan Bayülgen 15-20 gün Diyarbakırlı bir oyuncuyla çalışmış. Demet Şener ve Özlem Yıldız için de bir Romen kadın getirilmiş sete. Mehmet Ali Erbil'in yoğunluğu dışında hemen hiç sorun yaşanmayan çekimler sırasında her gece iç huzuruyla gayet rahat uyuduğunu söylüyor Ömer Uğur.

Aristotelesçi bir sinema

"Mehmet Ali, vakti olsa çok rahat çalışılan bir oyuncu" diyor. "Hemen anlıyor ne demek istediğinizi. Seyirci onun başka türlü bir oyunculuğuna tanık olacak bu filmde. Bence ödüllü bir çalışma olabilir Mehmet Ali açısından."

Okan Bayülgen'den de aynı derecede memnun ama onu yönetmeyi daha zor buluyor. "Okan daha zor çünkü söylediğin şeyi sorguluyor, öyle mi, emin misin, diye soruyor. Hemen ikna olmuyor. Karşılıklı bir alışverişim oldu onunla da. Bunu da her oyuncuda bulamazsınız. Oturup tartışabildiğim oyuncuyu da severim ben. Okan'ın çok agresif bir oyunculuğu var ki bu çok işime yaradı benim. Bazen böyle Japonlar gibi hareketli oynuyor. Bu hem bizim adamımıza çok gitti, hem de çok komik oldu."

Demet Şener ve Özlem Yıldız'ın üzerlerine düşeni iyi yapmaya çalıştıklarını söylüyor ama oyuncularından biri üzerinde özellikle duruyor Uğur. Reyting Hamdi'den tanıdığımız Cengiz Küçükayvaz'ın iki yıl kadar sonra Türkiye'nin en iyi oyuncularından biri olacağını iddia ediyor. Kavgasız, gürültüsüz, uyum içinde çalışılan bir sette kendi yöntemlerini uygulayarak, seyirciyi sıkmayan, eğlenceli, tempolu ve aynı zamanda birkaç şekilde okunmaya müsait çok katmanlı bir film çektiğini söyleyen yönetmen filmine güveniyor. Son zamanlarda vizyona giren Türk filmiyle ilgili düşüncesi ise şöyle: "Seyirci biraz kızgın çıktı filmlerden. Büyük reklamlar oluyor, büyük beklentilerle geliyor ve biraz kandırılmış hissediyor, onun için de kızgın çıkıyor. Reklam beklentileri yükseltiyor. Çektiğiniz film bu beklentileri karşılamazsa insanlar filmi sevmemekle kalmıyor bir de sinirleniyor. Bizim önümüzdeki üç beş film böyle oldu. Halbuki film resim sanatı değil, şiir değil, film biraz popüler bir şey, halk sanatı. Ne kadar derin şeyler söylerseniz söyleyin önce seyredilebilir olmalıdır."

Seyircinin filmin içine girmesini, kahramanıyla özdeşleşmesini önemsiyor Ömer Uğur. Bunu sağlamak için de kendine özgü yöntemler kullanıyor. Örneğin bu filmde yaptığı gibi mümkün olduğu kadar insan gözüne yakın objektifler kullanıyor, seyirciye kamerayı hissettirmemeye çalışıyor ve parçalanmış sahnelerden kaçınarak uzun planlar çekiyor.

"Kimisi seyirciyi yabancılaştırmayı tercih eder ama ben epik sinema yapmaya uğraşmam

çünkü bence sinemanın kendisi yeterince epik zaten. Aristotelesçi, katarsistli, arınmalı bir sinema benimkisi belki ama ben böylesini seviyorum."

Eğilmez'in Hemşo yorumu

Seyircinin, "bu tempolu, eğlenceli, aksiyonu ve koşturmacası bol" filmi beğeneceğini tahmin ediyor yönetmen. "Filmi iyi çektim." diyor. "Çok düzgün bir film oldu. Bugün iki kişinin sinemada bir film seyretmesi yol parasıyla falan beraber 10 milyonu buluyor. Asgari ücretin 110 milyon olduğu bir yerde biraz yüksek bir para bu. İnsanlar para veriyorsa karşılığını hiç olmazsa biraz almalı diye düşünürüm. Bize helal edecekler paralarını ki ben helal edilmiş paranın önemli bir şey olduğuna inanıyorum."

Ferdi Eğilmez filmini çok yakından takip eden ve herhangi bir aşamada kendi söz hakkından asla ödün vermeyen bir yapımcı. Çekimden önce her şeyin mutlaka hesaplanmış olmasını istiyor. Bu konudaki tavrını bize nasıl çok net biçimde ifade ediyorsa filmden önce yönetmene de açıklamış. "Ben yönetmen sinemasına inanmayan bir yapımcıyım. Filmlerinin başına bu bir bilmemkim filmidir yazan yönetmenleri de reddeden bir adamım. Elbette yönetmenin çok büyük payı vardır. Bunu inkar edemeyiz ama bu meslekte tek başına hiçbir şey yapamazsın. Sinema bir ekip işidir. Sonuçta ben de tek başıma karar vermiyorum. Önemli olan kendimize üzerinde tartışıp hatayı azaltabilme şansını vermek. O yüzden de geride duran adam olmak istemiyorum. Para yatırdım diye yapmıyorum bunu, iyi bir şey çıksın diye yapıyorum."

Eğilmez filmin finaliyle ilgili küçük huzursuzluğu dışında genel olarak filmden memnun. "Finali alternatifli çekmek istemiştik aslında. Sonunda mecbur kaldık bir şekilde bağladık" diyor. "Şimdi keşke alternatifli çekseymişiz diyorum. O kadar kalabalık göz olmamıza rağmen biz de yanılmış olabiliriz." Bu konudaki huzursuzluğunun nedenini o çok açık anlatıyor ama biz o kadar açık anlatırsak sonunu söyleyip filmin tadını kaçırmış olacağımızdan burada susalım ve son sözü Eğilmez'in "Hemşo" yorumuna bırakalım. "Türkiye'de şiddetli bir hukuk reformuna ihtiyaç var. Bunu hep söylüyorum. Film, bu ülkede hukukun olmadığını, şiddetli bir revizyona ihtiyacımız olduğunu gösteriyor. İnsanlar hukuku kendi kendilerine uygulamaya kalkıyorlar. Mafya da böyle doğuyor. Günümüzün gerçekleri bunlar. 'Hemşo' da bugünkü Türkiye gerçeğinin filmi. Kısacası insanların bir şeyler yapması gerekiyor, aksi takdirde hepimizin sonu Hemşo gibi olacak." ■

"Yönetmen kendi hikayesini çekmeli!"

ÖMER UĞUR, yönetmenliğe 80'li yıllarda başladı. Talihsizdi çünkü "Son Urfalı" ve "Ekran Aşıkları" gibi filmleri seyircinin iyice geri çekildiği bir döneme denk gelmişti. 90'larda televizyon için çalıştı, ikibinli yıllarda ise kendisini tümüyle sinemaya vermeye niyetli.

"Hemşo"nun yönetmeni filmin kendisi kadar fazla yer bulmadı medyada. Ömer Uğur, filminin yıldız oyuncuları kadar tanınmış bir yönetmen değil ne de olsa, oysa epeyce eskilere uzanan bir sinema geçmişi var. O bunu, simdi "Hemşo"da olduğu gibi eskiden de kendini öne çıkarmak konusunda biraz çekingen davranmasına bağlıyor ama ilk filmlerini, Türk filmlerinin pek salon bulamadığı şanssız bir dönemde çekmiş olması da önemli bir etken mutlaka. Tanınmamayı çok umursamıyor ama o yıllardaki salon kıtlığı yüzünden hakettiğini düşündüğü ilgiyi göremeyen iki filmine çok üzülüyor. Biri "'Abuzer Kadayıf'tan yıllar önce İbrahim Tatlıses'in hayatıyla dalga geçen bir eleştiri filmi" diye tanımladığı, başrollerini Talat Bulut'la Nur Sürer'in paylaştıkları "Son Urfalı". Öteki de Şahika Tekand, Tarık Tarcan ve Nevra Serezli'nin rol aldığı bilgisayarla evlenme üzerine bir parodi olan "Ekran Aşıkları". Sinemanın buhran yaşadığı yıllarda çoğu sinemacı gibi o da televizyona geçmiş, televizyon filmleri ve diziler çekmiş. Aralarında Sibel Turnagöl'ün başrol oynadığı "Yasemin" dizisi, Muzzez Ersoy'la çektiği şarkıcı dizisi "Kalbimi Kıra Kıra" ve Aydan Şener'li 90 dakikalık televizyon filmleri de var. Bu arada bir de senaryo yazmış. 12 Eylül'ü konu alan çoğu senaryonun aksine darbenin, devrimci kahramanlar değil de sıradan insanlar üzerindeki etkilerini ele alan "Sorguda" adlı senaryosu önce Cumhuriyet gazetesinin Yunus Nadi Ödülü'nü almış sonra da Montpellier Film Festivali'nde Avrupa'nın en iyi film senaryosu seçilmiş. O zaman çekme fırsatı bulamadığı bu senaryo üzerinde şimdi hala çalışıyor.

Hikayelerin özel bir yeri var Ömer Uğur'un yaşamında.

"Ben hikayeye önem verenlerdenim" diyor. "Yönetmenin anlatacağı bir hikayesi olması lazım. Yönetmenlerin kendi hikayelerini çekmesinden yanayım. Bir adamın bir duygusu, hayata bir bakışı var; senaryo haline getiriyor bunu sonra filmi başkası çekiyor. O zaman başka birinin duygularını tercüme etmiş oluyor yönetmen."

Öğretmen Okulu'ndan mezun olduktan sonra köylerde öğretmenlik yaptığı yıllarda başlamış hikaye yazmaya. Sinemayı tutkuyla ama uzaktan sevdiği bu yedi yıl boyunca da bırakmamış kalemi elinden. Sonunda platonik bir aşkla yetinemeyeceğini anladığı gün sinema okumaya karar vermiş ve İzmir Güzel Sanatlar Fakültesi'nin Sinema Televizyon bölümüne girmiş. Mezun olduktan sonra da İstanbul'a gelip Zeki Alasya'dan Sinan Çetin'e, Ertem Eğilmez'den Atıf Yılmaz'a kadar birçok yönetmene asistanlık yapmış. "Yeşilçam'a geldiğimde okullulara müthiş bir antipati duyuluyordu ben de okullu olduğumu saklayıp üç yıl falan herkese asistanlık yaptım" diyor. "Dolayısıyla okulluyum ama aynı zamanda da çekirdekten yetişme görüyorum kendimi." Şimdi Galatasaray Üniversitesi'nde senaryo dersi veriyor. Komik hikayeleri seviyor ama "Hemşo"nunki gibi trajik bir yanı da olanlara daha yakın sanki. Ne var ki, son yıllarda Türkiye'de sanki komedi filmlerinden başka film iş yapmayacakmış gibi bir kanı oluşmasından da hoşlanmıyor. Nisan'da başlamayı planladığı yeni filmiyle bunun böyle olmadığını göstermek niyetinde. İki buçuk yıldır üzerinde çalıştığı senaryo, annesinden başka kimsesi olmayan, ıslahevlerinde büyümüş, bütün hayatı suçla dolu bir adamın öyküsünü anlatıyor.

"Yine komik tarafları olan ama 'Hemşo'dan daha karanlık bir film yapacağım," diyor. "Yine büyük bir prodüksiyon olacak. Tabii ki komik filmler daha kolay iş yapar ama ben bu filmi de çalıştıracağıma, daha ciddi filmlerin de iş yapabileceğine inanıyorum."

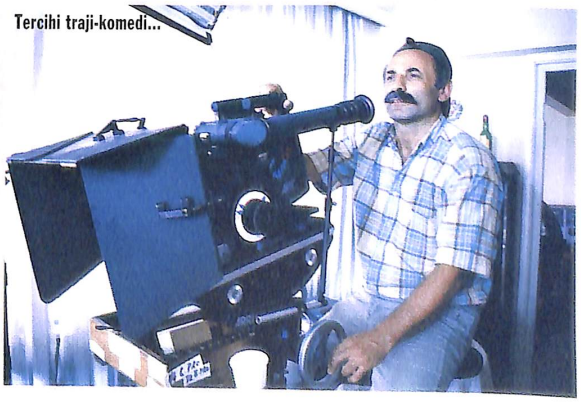

Tercihi traji-komedi...

Amerikalı Carter

Artık kas deposu bir aksiyon yıldızı olarak değil, gerçek bir oyuncu olarak anılmak isteyen Stallone'nin yeni filmi "YÜZLEŞME" (Get Carter) bu ay bizim sinemalarımızda da gösterime girecek. 1971 yapımı, aynı isimdeki İngiliz klasiğinin yeniden çevirimi olan film, Stallone'ye göre az aksiyonla bol dramanın başarılı bir karışımı...

DERLEYEN: ENGİN ERTAN

İngiliz yönetmen Michael Hodges "Get Carter"ı çektiği zaman 39 yaşındaydı. Daha önce birkaç televizyon dizisi ve filmi yönetmiş olan Hodges, bu ilk uzun metrajlı filminin senaryosunu Ted Lewis'in "Jack's Return Home" romanından bizzat kendisi uyarlamıştı. Filmin başrolündeyse o zamanlarda da gayet meşhur olan Michael Caine vardı. Bu birlikteliğin verdiği sonuç hiç de fena olmadı. "Get Carter" çevirildiği 1971 senesinden bu yana başta kendi ülkesi İngiltere olmak üzere tüm dünyada bir kült film olarak kabul ediliyor. Eleştirmenlerin filme karşı tavrı da son derece olumlu. "Get Carter"ın gerek geçtiği dönemi, gerekse o yılların İngiltere'sini betimlemekte son derece başarılı olduğu ve ülkenin geleceği konusunda da sağlam ipuçları verdiği söyleniyor. Ayrıca "Get Carter" sinema tarihindeki gangster filmleri arasında da özel bir yere sahip. Sertliği ve acımasızlığının kazandırdığı orijinallik nedeniyle peşinden gelen pek çok filme bir model teşkil ettiği söyleniyor.

Aslında model olmak bir yana "Get Carter" başka filmlere bizzat kaynak da olmuş. 29 yıl aradan sonra gerçekleştirilen yeniden çeviriminde Jack Carter rolünü Sylvester Stallone oynuyor. Başka bir deyişle Carter bu sefer Amerikalı. Elbette ilk filmin de Ted Lewis'in romanından uyarlandığını düşünürsek; bu yeni film için "Get Carter"ın yeniden çevirimi yerine "Jack's Return Home"un yeni bir sinema uyarlaması da diyebilirdik. Ama gerek filmin ismi, gerekse kadroda Michael Caine'e yer verilmesi, itici gücün roman değil de film olduğunu akla getiriyor. Bu arada "Get Carter"ın, 1972 yılında çekilen "Hit Man" adında, yine Ted Lewis'in romanına dayanan bir "blaxploitation filmi"ne (70'lerde başrolünde siyahların oynadığı aksiyon ve polisiye türünde yapımlara verilen genel ad) ilham verdiğini de hatırlatalım.

"Oyuncu" Stallone

1998 yılında Guy Ritchie'nin yönettiği "Lock, Stock & Two Smoking Barrels"ın kazandığı başarı sonrasında İngiliz gangster filmleri tekrar gündeme geldi. Türün en önemli örneklerinden birisi olan "Get Carter" da bu artan ilgiden nasibini aldı. Tekrar gösterime girdi, video kasetleri yeniden piyasaya sürüldü, hakkında tekrar yazıldı, çizildi...

Bu esnada filmin hayranlarından olan Mark Canton'ın aklına bir yeniden çevirim fikri gelmiş. Bu projenin prodüktörlüğünü yapmayı kafasına koyan Canton, senarist David McKenna ile beraber çalışmaya başlamış. Canton film hakkında konuşurken McKenna'nın çok iyi bir yazar olduğunu belirtiyor ve şöyle diyor: "Öyküye David'in getirdiği yorumu çok sevdim. Öykünün saflığını ve Carter karakterini oluşturuşunu... Genel olarak senaryoda kurtulma ve intikam unsurlarının işlenişi çok hoşuma gitti. Carter karakterinin kendisini geliştirmesi ve güçlendirmesi de...".

İlk versiyonda olduğu gibi, bu filmde de kardeşinin ölümünü araştıran Jack Carter'ın öyküsü anlatılıyor. Kardeşinin bir kazada öldüğüne inanmayan Jack Carter, onu kimin öldürdüğünü bulmak için yıllar önce geride bıraktığı şehre ve insanlara dönüyor. Ancak ilk filmde Carter, Londra'dan Newcastle'a gidiyordu. Bu versiyonda ise Las Vegas'tan Seattle'a doğru yola çıkıyor.

Jack Carter'ın karakteri konusunda filme bir miktar Hollywood sosu katıldığı da bir gerçek. Sylvester Stallone yeni filmin orijinali kadar karanlık olup olmadığı yönünde kendisine yöneltilen soruya şöyle bir yanıt veriyor: "Bizim çektiğimiz 'Get Carter' da karanlık bir film. Ancak benim canlandırdığım Carter ve Michael Caine'in canlandırdığı Carter arasında şöyle bir fark var. Caine'in oynadığı Carter hayatını değiştirmek gibi bir dert taşımıyordu veya kendi değerlerini sorgulamıyordu. Çoğunluğa uymak gibi bir derdi yoktu yani. Fakat benim canlandırdığım Carter böyle değil. Kardeşinin ailesiyle karşılaşınca insanlar için bir şeyler yapma fırsatının eline geçtiğine inanıyor ve bunu değerlendirmeye çalışıyor. Bir yandan kardeşinin ölümündeki gizemi aydınlatmaya çalışıyor, bir yandan da başka insanların duygularını paylaşmanın nasıl bir şey

Stallone orijinal filmdekine oranla daha insancıl bir Jack Carter canlandırıyor.

Stallone ve Caine "Victory"den (1981, John Huston) 19 yıl sonra tekrar birarada.

Jack Carter rolünde Michael Caine'in oynadığı 1971 yapımı "Get Carter"dan bir görüntü.

"Artık farklı ve deneysel bir şeyler yapmak istiyorum. Belki bu kariyerimi tehlikeye atmak olabilir." SYLVESTER STALLONE

olduğunu anlamaya çalışıyor. Ona tamamen yabancı olan, diğer insanların normal yaşam tarzının bir parçası olmaya çalışıyor."

Prodüktör Mark Canton bu filmde izleyeceğimiz Jack Carter'ın orijinal versiyondakinden farkını şöyle açıklıyor: "Bizim Carter'ımız 1971 yapımı filmdeki Carter'ın aynısı değil. Başka filmlerde izlediğiniz kayıtsız ve 'cool' adamların tam zıttı. Bu film Carter'ın ödeyeceği bedeller ve bunların sonucunda kurtuluşuyla ilgili." Filmin prodüktörlerinden, Canton'ın kardeşi Neil Canton ise şöyle diyor: "Orijinal versiyonda hemen hemen hiç değinilmemiş, üzerine gidilebilecek noktalar vardı. Gloria (Carter'ın kardeşinin karısı) ve Doreen'in (Carter'ın yeğeni) karakterleri veya Carter'ın onlarla ilişkileri gibi."

Stallone'nin başrolü kabul etmesi projenin gerçekleştirilmesinde çok önemli bir rol oynamış. "Her ne kadar bu rolle ilgilenen pek çok oyuncu olsa da daha ilk okuyuşumdan itibaren biliyordum ki; Stallone bu karakteri canlandırmak için biçilmiş kaftandı," diyor Mark Canton ve ekliyor: "Onun tepkisi de aynen böyle oldu. Ona senaryoyu verdim ve ertesi gün beni arayıp, bunun uzun süredir karşılaştığı en iyi senaryo olduğunu ve bu filmde yer almak istediğini söyledi."

Stallone'nin kendisini projeye bu derece yakın hissetmesinin sebepleri arasında başı çeken neden Carter karakterinin yaşadığı değişimin, yani sert bir hayat tarzını bırakıp insani değerlere yönelmesinin, çok hoşuna gitmesi olmuş. Stallone bu konudaki görüşlerini şöyle anlatıyor: "Carter yıllar boyu kendisine zarar veren bir hayat tarzını tercih etmiş. Ancak bunu tamamen değiştirebileceği bir durum çıkıyor karşısına. O zamana kadar hiç olmadığı birisi olmak, birilerine bağlanmak ve onlar için bir şeyler yapmak fırsatı geçiyor eline. Ben iki çocuk sahibi bir babayım. Bu nedenle Carter'ın yeğenine karşı hissettiği koruma duygusunu anlayabiliyorum".

Ayrıca Stallone, Jack Carter rolünün artık canlandırmak istediği yeni tiplere de uygun olduğunu düşünüyor. "Artık gerçek oyun gücüm ve kabiliyetime uygun şeyler yapmadığımı hissetmeye başladım. Şu ana kadar çoğunlukla gerçek dışı derecede güçlü kahramanları canlandırdım. Bu karakterler bana hiç benzemiyordu ve izleyiciyle aralarında dostane bir ilişki yoktu. Örneğin ben gerçekte son derece konuşkanımdır; ama filmlerde hep sessiz karakterler canlandırdım. Bu son derece hayal kırıklığına uğratıcı bir şey. Sanki pandomim yapıyor gibi davranmak... Artık farklı ve deneysel bir şeyler yapmak istiyorum. Belki bu kariyerimi tehlikeye atmak olabilir; ama kendime daha yakın karakterler oynamak niyetindeyim. İzleyicinin bu karakterleri sinema perdesinde izleyip, karakter ve benim aramdaki farkları sezememesini istiyorum. Bu daha önce bir iki kez oldu. Örneğin 'Copland' ve 'Rocky'de," diyor oyuncu.

Bağımsız bir yönetmen

Stallone artık oyun gücünü ön plana çıkartmak ve "kahramanlık" kavramına yeni bir bakış açısı getirmek istediğini üzerine basa basa ifade ediyor. Artık kahramanlığı sadece insanüstü olayları başarmak değil, ölebileceğinin de farkında olan bir adam olmak olarak gördüğünü belirtiyor. Bu nedenle Stallone'ye göre şu ana kadar canlandırdığı en yürekli karater "Copland"deki Freddymiş. Etrafındaki sert adamlara kıyasla son derece korkak olan bu karakterin, filmin sonunda doğruluğa ve dürüstlüğe duyduğu inanç sayesinde korkusunu yenmesi ve ölme ihtimaline rağmen kendisini ortaya atması oyuncuyu son derece etkilemiş.

Anlaşıldığı kadarıyla yeni "Get Carter"ın arkasındaki Amerikalı ekip Jack Carter'ı daha uyumlu ve sosyal bir karakter yapmayı, aynı zamanda da daha insancıl mesajlar vermeyi kendisine ilke edinmiş. Bu değişikliğin ilk filmin fanatikleri tarafından nasıl karşılanacağı ise merak konusu. Stallone'nin bu konudaki yorumu da şöyle: "Filmdeki değişikliklere tepki göstermelerinden son derece endişeliyim. Bu benim için son derece önemli bir film ve riskli bir iş. Ancak filmleri aynen tekrar çekemezsiniz; çünkü o filmin çekildiği dönemde bambaşka bir düşünce tarzı vardır. Örneğin ilk 'Get Carter'ın çekildiği dönemde insanlar daha naifti ve daha kolay şok olabiliyorlardı. Bence Carter günümüzde yaşıyor olsaydı perdeye böyle yansıtılırdı".

Michael Caine'i filmde oynatmak da yapımcıların en başından beri aklında olan bir fikirmiş. Michael Caine ise filmin senaryosunun ve bu ekibin yarattığı "Get Carter"ın gayet hoşuna gittiğini belirtiyor. "Benim canlandırdığım Carter daha sert bir

adamdı. Bu Carter ise mafya olaylarının daha dışında bir adam. Peşinde olduğu olaysa daha ahlaki bir mevzu. Açıkçası Stallone'nin canlandırdığı daha 'nazik' bir karakter."
Stallone için de Michael Caine ile beraber oynamak son derece heyecan vericiymiş. İlk filmde Carter'ı canlandıran bu büyük oyuncuyla yeni "Get Carter"da sahne paylaşmanın ironisinden çok hoşnut kalan Stallone, yine de zaman zaman kendisini garip hissettiğini söylüyor. "Filmde bazı sahnelerde Caine bana bağırmaya başlıyordu ve ben de ona şu tarz şeyler söylüyordum: 'Sen tehlikeli bir adamsın; ama artık formunu kaybettin. Bense tam formdayım. Şimdi otur ve rahatla.' Bu replikleri söylerken kendi kendime 'Aman Tanrım! Esas kötü adamı, orijinal Carter'ı tehdit ediyorum,' diye düşünüyordum," diyor Stallone.
Prodüktörlerin yönetmen konusundaki tercihi de işlerini son derece kolaylaştırmış. Filmin kadrosunda yer alan pek çok isim yönetmenin adını duyunca kesin karar vermişler. Filmin yönetmenlik görevini Stephen T. Kay üstlenmiş. "Get Carter", daha önce çektiği "The Last Time I Committed Suicide" isimli bağımsız filmle beğeni toplayan yönetmenin ikinci sinema filmi.
Gerek prodüktörler, gerekse Sylvester Stallone, yönetmen Stephen T. Kay'in filmle vermek istedikleri duygusal yoğunluğu çok iyi yakaladığı kanısındalar. Stallone'nin bu konudaki görüşleriyse şöyle: "Bu filmin çok yoğun duygusal temeli olan bir yönetmene ihtiyacı olduğunu düşünmüştüm. Günümüzde kamerayı kullanmakta çok usta olan; ama onu sadece iki boyutlu algılayan yönetmenler var. Üçüncü boyutu yakalamak için karakterleri canlı kılmak, uzanıp izleyiciyi filmin içine almak gerekiyor. Stephen bunu becerebilen bir yönetmen".
Yönetmen Stephen Kay'in filmi hakkındaki görüşlerine gelince... "Eski 'Get Carter' takıntılı bir intikam öyküsüydü. Bizim çektiğimiz filmse ana karakterin gelişimi ve tam bir insana dönüşmesi üzerine. Bu filmde ciddi bir ruh var. Bu affetmek üzerine bir intikam filmi," diyor Kay.
Bu arada filmin kadrosunda Sylvester Stallone ve Michael Caine dışında başka önemli isimler de yer alıyor. Örneğin Miranda Richardson ve İskoç Alan Cummings kadrodaki Amerikalı olmayan diğer isimler. Onların dışında Rachael Leigh Cook ve Mickey Rourke'un da filmde önemli rolleri var.
Filmin senaryosunu yazan David McKenna "Get Carter"dan önce "American History X"in senaryosuna imza atmış bir yazar. Filmin kurgusunu yapan Gerald B. Greenberg de "American History X", "Apocalpyse Now", "The French Connection" (Bu filmle Oscar ödülü kazandı) ve kimi Brian De Palma filmlerinde ("Dressed to Kill", "Scarface", "Body Double", "The Untouchables") çalışmış bir sanatçı.

Britanya'nın gerçek yüzü

Filmin kadrosundaki çekici isimler bir yana, filmle ilgili olarak ilk "Get Carter"ın yönetmeni Michael Hodges'ın dile getirdikleri dikkate değer. "Kimse benimle konuşma ihtiyacı duymadı," diyor Hodges ve ekliyor "Sanırım bu versiyonda Carter evliymiş -ki bu cidden büyük bir değişiklik. Galba Carter'ın keçi sakalı var ve film kurtuluş üzerineymiş. Açıkça farklı bir film yani. Bana sadece filmin adını korudular gibi geliyor. Michael'ın filmde rol aldığını da biliyorum. Bu konuda ne düşündüğümü soruyorsanız eğer, açıkçası pek bir şey düşünmüyorum. Bana göre 'Get Carter'la ilgili esas önemli şey bu filmin yıllara dayanabilmesi. Sanırım 'Get Carter' insanların günümüzde Britanya'yı görüş şekillerine denk düşüyor. Filmi çektiğimiz yıllarda Britanya'daki yaşam hakkında son derece iki yüzlü bir görüşümüz vardı. Ama şimdi bundan eser kalmadı. Yozlaşma dünyanın her yerinde yaşanıyor, bunu reddetmek imkansız. Ve 'Get Carter' bunu yansıtıyor. Bunu söylemek dehşet verici; ama ne yazık ki doğru".
Açıkçası yeni "Get Carter"a bakınca Hodges'a hak vermemek imkansız. İlk filmle karşılaştırılmak ve genelde kendini kabul ettirememek tekrar çevirimlerin kaderidir. Hele hele ortadaki klasikleşmiş bir filmin tekrar çevirimiyse... Sonuç olarak, Amerika'da geçen bu yeni "Get Carter"ın, Hodges'ın da değindiği özellikleri taşıyamayacağı bir gerçek. Michael Caine'in canlandırdığı Jack Carter'ı kanıksamış filmin fanatiklerinin, Stallone'nin canlandırdığı daha insancıl Jack Carter'ı pek benimseyemeyeceği de gün gibi aşikar. Bu nedenle Amerika'da hem izleyici hem de eleştirmenlerden pek yüz bulamayan filmin, İngiltere'de başarılı olacağını düşünmek de güç. Ancak gerek Stallone'nin hala beğenildiği, gerekse "Get Carter"ın pek tanınmadığı ülkemizde filmin izleyici tarafından nasıl karşılanacağı merak konusu. ■

Carter'ın kardeşinin ortağı rolünde Mickey Rourke oynuyor.

Miranda Richardson filmde Carter'ın eski sevgilisi ve kardeşinin karısı Gloria rolünde.

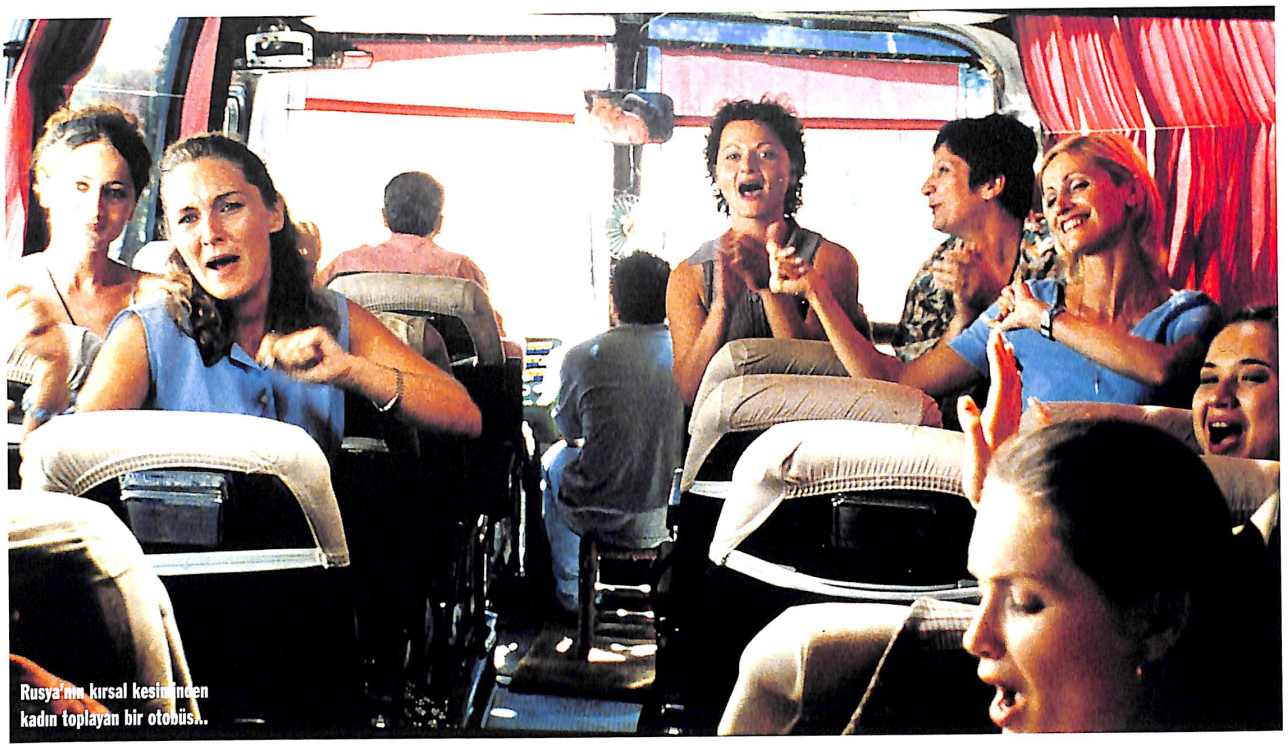

Rusya'nın kırsal kesiminden kadın toplayan bir otobüs...

Otobüs yolcuları

Başrol oyuncuları Uğur Yücel ve Cem Davran.

Çekimine başlanacağı gün, başrol oyuncusu Kemal Sunal'ı kaybedene dek, bir komedi filmiydi "BALALAYKA". Şimdiyse aşkın çok daha fazla öne çıktığı, iyimser, eğlenceli ama buruk bir öykü. Senaryosunu Işıl Özgentürk'ün yazdığı filmde yönetmen Ali Özgentürk, bir otobüs yolculuğunda biraraya gelen parçalanmış hayatların öyküsünü anlatıyor. SENEM ERDİNE

Bazen yönetmenlerin zihinlerinin bir köşesinde bazen de çekmecelere kaldırılan sayfalarda olgunlaşıp seyirci karşısına çıkmayı bekleyen çoğu film projesi gibi "Balalayka" da yıllanmış bir proje. Sekiz yıl kadar önce bir gün, Rus köylerinden ve kasabalarından topladığı kadınları Türkiye'ye getiren ve iki ay sonra da geri götüren bir otobüsün varlığından haberdar olmuş Ali Özgentürk. Issız dağ köylerinden kadın toplayan böyle bir otobüsün varlığından çok etkilenmiş. Puslu bir sabah Batum'dan yola çıkan bir otobüs düşünmüş: içinde de dağılan bir ülkenin yeni hayatlar aramak için yola çıkmış kadınları, üç Türk ve bir de tabut... "Balalayka"nın uzun ve zorlu yolculuğunu yönetmeni Ali Özgentürk'ten dinledik önce. "Bu projenin sekiz yıl önceki adı 'Şair ve Orospular'dı. Eski sosyalist ülkelerde yaşayıp ölen insanlarla ilgiliydi. 1930'larda adı belirsiz sosyalist ülkelere göç etmiş, orada yaşamış, ölmüş, ünlü olmayan bir şairin tabutunu getirmek için oralara giden üç beş insanın bir otobüs yolculuğuydu. Sonra tarihiyle ilgili değerler için ya da şiir için yaşamış bir adamın aynı otobüste Türkiye'ye satılmaya gelen Nataşalar'la birlikte yolculuk

etmesi geldi aklıma."
Fakat zaman geçtikçe, toplumların çöküp yükselişi ya da duvarların yıkılışıyla yakından ilgilenen bir film yapma fikrinden uzaklaşıyordu yönetmen. Kahramanını şair yapmaktan vazgeçip daha sıradan bir karaktere dönüştürdü. Böylece film politik yanlarından arınmış oldu biraz. "Aşk için gitmesi daha yakın, daha sıcak geldi bana. Filmimdeki karakterlerin daha içine yönelmek istedim. İçine doğru yönelirseniz dış etmenlerden, karakterlerinizin çevresinden uzaklaşırsınız. O sırada 'Mektup'u çekmiş ve politik meselelerimi orada biraz dışa vurmaya çalışmıştım. 'Mektup'u yaptıktan sonra bu proje artık iyice politikadan uzaklaştı."
Geleneksel değerlere bağlı bir baba, babanın kopyası olmuş bir abi, yeryüzünün değişik yerlerine savrulmuş iki kardeş ve babanın bu üç kardeşe vasiyeti üzerine kurulu, dostluk temasının öne çıktığı, drama ağırlık veren bir hikaye oldu "Balalayka" ama henüz son halini almamıştı. Bir sonraki aşamada Özgentürk bunu bir komediye dönüştürmeyi koydu aklına. Kemal Sunal'lı "Balalayka" fikri de böyle çıktı ortaya.
"Filmin, çekimden önceki bir yılda oluşan asıl senaryosu komediydi ve ben filmi bunun için Kemal Sunal'la çekmek istiyordum. Bizim seyircimizin yıllardır zihninde biriktirdiği Kemal Sunal fikrinden yola çıkan ama Kemal'in kafasında varolan komedi unsurlarını kendiliğinden açığa çıkartan bir film olacaktı. Peter Sellers'ın yaptığı komediler vardır. Tam öyle değildi ama o komedilerin mantığında bir şeydi. Emprovize yani da olan bir çalışma olacaktı. Senaryoda bir sürü şeyi buna zemin yaratmak şeklinde kurmuştuk. Kemal olsaydı otobüsün içinde bunları nasıl yapardı nasıl söylerdi gibi... Niyetim Kemal'in bu yaşındaki kendi çehresini bir aktör olarak değerlendirişini, olduğu gibi koymaktı filmin içine. Ama tabii o film Kemal'in ruhuyla birlikte uçağın penceresinden uçup gitti."
Kemal Sunal'ın beklenmedik ölümüyle birlikte hem aylardır birlikte çalıştığı arkadaşını, hem filminin kahramanını, hem de filmini kaybetmişti Özgentürk.
"Kemal'in ölümü çok etkiledi beni. Hayatla ölüm arasında çok tuhaf sorular oluşmaya başladı kafamda. Ölüm çok çok yakınımdan geçip gitmişti. Artık çekemeyeceğimi düşündüm. Hatta bir ara tamamen vazgeçtim filmden. Bu filmi Kemal'in dışında biriyle çekemezdim çünkü Kemal çok nev-i şahsına münhasır bir oyuncu. Onun yerine oyuncu koyamazsınız. Yeryüzünde böyle oyuncular vardır. Onlardan daha iyi oyuncular olabilir ama onlar çok özgündürler. Halkın zihninde öyle bir yer alırlar ki çok fazla oynayamazsınız bununla. Onlar için yapılır film gerçekten."

Kamuoyu baskısı

Ancak bir süre sonra, onu filmi bitirmeye iten güçlerin de yardımıyla biraz toparlandı. "Kemal Sunal tabii çok sevilen ve bunu da hakeden bir sanatçı. O sırada bir kamuoyu baskısı oluştu. Kemal'in başlayacağı son film mutlaka bitirilmeliydi. Sette bekleyen 110 kişi mutlaka çekmeliyiz diyordu. Bunlar bizimki gibi daha yoksul ülkelere özgü güzel değerler aslında. Böylece bu filmi bitirmek bir tür görev haline geldi." Bu heyecanla uçağa binip sete gitti yönetmen ama şaşkındı, ne çekeceğini bilmiyordu. Kurduğu dünya yıkılmıştı. Yeni bir dünya kurması, kaybettiği filminin yerine bir yenisini koyması gerekiyordu. Çekim başladığında Özgentürk çekeceği filmi bulmuş değildi henüz. "Bu ilk defa başıma geliyordu. Bir film vardı ve o gitti gerçekten. Dünya sinema tarihinde bile çok ender rastlanan bir şeydir. İlk günlerde öyle gelişi güzel şeyler çekiyordum. Çekimin içinde arıyordum filmi. Aşağı yukarı bir hafta sonra falan buldum. Moskova'dan gelen bir sürü oyuncu vardı. Onlardan en genç olanıyla küçük bir şey çekerken buldum. Dünyasını, tadını falan yakaladım. Ondan sonra o filme göre senaryoyu yeniden kurduk. Bir yandan yazdık, bir yandan çektik. "
Komediden uzaklaşmış, aşkın çok daha fazla öne çıktığı bir film haline gelmişti "Balalayka". "Herkes aşık oluyor filmde ve biz bütün bu aşkları 16 yaşındaki küçük bir kızın gözünden izliyoruz. Bir anlamda Olga'nın hatıra defteri gibi oldu film. Onun duyarlılığıyla, onun gözünden, onun topladığı duygularla anlatıldı. Kemal Sunal'ın oynayacak olduğu Necati karakteri hariç temel karakterlerde pek değişiklik olmadı. Kemal'in zamanında hareket getiren, aksiyon üreten bir karakterdi Necati. Burada pasif, içe dönük bir zabıt katibi şeklinde yorumladık. Işıl Özgentürk çok çalıştı senaryo üzerinde. Zeki Ökten ile Rüstem İbrahimbekov danışmanlık yaptılar. İki genç yazarın (Hakan Aksun ve Haluk Özenç) da katkılarıyla ortaya çok zengin bir senaryo çıktı."
Bunca uzun bir yol katettikten sonra seyirci karşısına çıkacak son halini alan filmin baştan beri pek değişmeyen şöyle bir izleği var: Puslu bir sabah, Batum'dan hareket eden yaşlı bir otübüs, çeşitli duraklardan aldığı kadınlarla yola koyulur. Otobüste üç de erkek vardır. Babalarının vasiyetini yerine getirmek için yıllar sonra biraraya gelen üç kardeş. Hayata, geleneklerine bağlı, tutucu bir adam olan babasının gözlükleriyle bakan Necati Bey (Uğur Yücel), açık denizlerin maceraperest gemicisi Hasan (Cem Davran) ve Almanya'dan gelen yıllardır görmedikleri küçük kardeşleri Mehmet (Ozan Güven). Bambaşka hayatların birbirinden farklılaştırdığı bu insanlar bu otobüste birleşir. Otobüsün içinde yepyeni bir dünya oluşur.

Yedi farklı "Balalayka"

Ali Özgentürk'ün kafasında daha çok duygular ve görüntülerle şekillenen "Balalayka"nın hikayesini sözcüklere döken senaryo yazarı Işıl Özgentürk'ü tanıyoruz. Hem kitaplarından hem de önceki senaryolarından. Ali Özgentürk'ün "At", "Bekçi", "Su da Yanar" filmleri gibi "Yılanı Öldürseler" ve "Seni Seviyorum Roza" filmlerinin senaryolarında da Işıl Özgentürk'ün imzası var. Önümüzdeki günlerde beş yıldır hayalini kurduğu bir projeyi gerçekleştirmeye hazırlanıyor şimdi. En sevdiği yazarlardan biri olan Çehov'un "Üç Kızkardeş" adlı eserini sinemaya uyarlayacak. "Balalayka" macerası filmin çekilmesinden iki yıl önce başlamış. O günden bu yana yedi farklı biçimde kağıda dökmüş aynı hikayeyi.
"Bir senaryo bir kere yazılmakla olmaz," diyor. "Bir hikayeyi anlatmanın çok fazla yolu vardır. Biz yedi ayrı anlatım tarzı denemiştik. Yedi ayrı senaryo vardı elimizde.

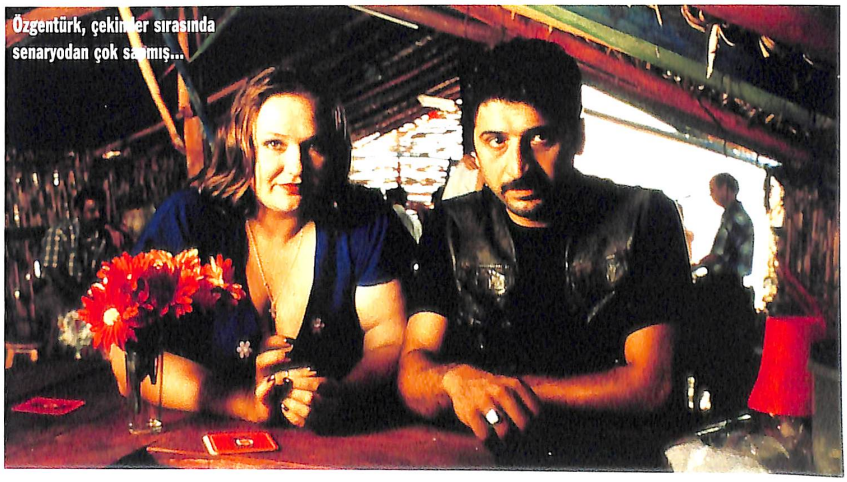
Özgentürk, çekimler sırasında senaryodan çok sapmış...

"Seyircinin yapması gereken bir tek şey var, kendini bir su gibi filmin içine bırakıp seyretmek." IŞIL ÖZGENTÜRK

Birinci ve ikinci senaryoya en yakın olanı çekilmiştir filme. Özellikle son senaryo filmin ana kahramanlarından birinin Kemal Sunal olacağı bilinerek yazılmıştır."

"Balalayka"nın ne söylemeye çalıştığını en iyi bilenlerden biri de o tabii.

"Bu film parçalanmış bir dünyayı anlatıyor" diyor. "Sovyetler Birliği dağıldıktan ve dünyamız globalleştikten sonra -ki bu globalleşme meselesini pek tutmadığımı söyleyeyim- insanlar, özellikle doğu bloku dediğimiz bölgede yaşayanlar yepyeni bir hayat tarzıyla karşılaştılar ve bu yeni hayat tarzı onların hayatlarını paramparça etti. Yeni yaşam tarzlarına geçmeye çalışırken çok acılar çekildiği kesindir. Bir miktar bu acılardan söz etmeyi düşünmüştür 'Balalayka". Aynı zamanda hayatın acılara rağmen ne kadar neşeli, renkli ve güzel olduğunu da söylemeyi amaçlamıştır. En önemlisi bir film yapılacaktır ve bu film şunu demektedir: Dönün bir kere de kendinize bakın, yani kendinizle yüzyüze gelin. Hayatınızın maskesiz zamanları, kendinizi örtmediğiniz, tüm çıplaklığıyla dışa vurduğunuz zamanlar ne kadardır. Ne kadar mutlu oldunuz bu hayatta, ne kadar aşık oldunuz, ne kadar sevdiniz, özgürlük duygusuyla karşılaşmak için ne kadar mücadele ettiniz. İşte bütün bu sorular ve bunlara verilen yanıtlar 'Balalayka'nın sessiz, neşeli ama hakikaten insanın içini buran öyküsünü oluşturdu."

Işıl Özgentürk'le görüştüğümüzde Gezici Avrupa Filmleri Festivali'ni izlemek için gittiği Bursa'dan yeni dönmüştü ve festivalde keyifle izlediğini söylediği Avrupa filmlerinin onu "Balalayka" konusunda ne kadar umutlandırdığı açıkça belli oluyordu.

"Bana gelen bilgilere göre şimdiki seyirci düşüşü sadece Türk filmleriyle ilgili değil. İnsanlar sadece Amerikan tarzı, hızlı, aksiyon dolu filmlerden bıktılar sanırım, çünkü bu tıpkı fast food yemek yemeye benzer ve insanın canı bir gün uzun uğraşlardan sonra yapılmış, biraz ağır ama lezzetli bir karnıyarık da yemek ister," diyor ve ekliyordu, "Bu projeye çok emek vermiş biri olarak, farklı okumalara açık, keyifle izlenecek bir film olduğunu söyleyebilirim. Seyircinin yapması gereken bir tek şey var, kendini bir su gibi filmin içine bırakıp seyretmek."

Sırf reklamla olmaz

Filmin başrollerinde Uğur Yücel, Cem Davran, Ozan Güven ve "Hırsız" filminden tanıdığımız Yekaterina Rednikova var. Babanın otoritesinden kaçmanın yolunu gemici olup denizlere açılmakta bulan ortanca kardeşi Cem Davran, annesiyle birlikte Almanya'ya kaçan küçük kardeşi Ozan Güven, babanın yanında kalıp onun bir kopyasına dönüşen büyük abi Necati'yi ise Uğur Yücel oynuyor.

Kemal Sunal'ın ölümünden sonra apar topar onun canlandıracağı karakteri oynamak üzere sete gelen Uğur Yücel, "Balalayka için ön hazırlık yapma şansım olmadı," diyor. "Herhalde çok daha önceden elime almış olsaydım bu metin benim için daha başka yerlere gidebilirdi ama umarım filmi seyrettiğimizde işimi iyi yaptığımı düşünerek çıkarım sinemadan. Kötü bir şey de çıksa ortaya pişmanlık duymuyorum. Ben bir işi devam ettirdim çünkü yüzlerce insan bir tane oyuncunun gelip bu rolü oynamasını bekliyordu. Bu filmin alt dünyası beni çok ilgilendiriyordu: Bir setin yarıda kalması, hatta çok sevdiğim Kemal Sunal'ın ölümü ve onun rolünün birisi tarafından oynanmasının gerekmesi... Bunu bir görev olarak almak lazımdı."

Filmin yabancı oyuncuları Moskova'da 200'e yakın oyuncu arasından seçilmiş. Görüntü yönetmeni, Ali Özgentürk'ün geçen filmi "Mektup"ta olduğu gibi yine Mirsad Heroviç.

"Oyunculardan ve teknik ekipten olağanüstü memnunum." diyor yönetmen ve gülerek ekliyor "Kendim hariç herkesten memnunum. Her yönetmen filminden memnun olduğunu söyler. O yüzden kimse de inanmaz. İnanılmayacak bir şey de söylemek istemiyorum ama filmle değil de kendimle ilgili bir şey söyleyeyim. Film bittikten sonra çok iyi hissediyorum kendimi."

Asya Film-TMC Film ortaklığıyla gerçekleştirilen ve 2 milyon dolara mal olan filmin ana finansörü Erol Avcı. Post-prodüksiyon işlemleri Sinefekt ve İmaj stüdyolarında yapılmış. Sponsorları Efes Pilsen, Öger Turizm ve Hürriyet Gazetesi.

"Çekim çok uzun sürdü," diyor Özgentürk. "11 hafta. Belki de Türk sinemasındaki en uzun çekim süresi. 11 hafta çekim yapılmadı tabii ama 11 hafta ekip biraradaydı. Kemal'in ölümünden sonra üç hafta sette beklendi. Bu arada bazı teknik aksamalar oldu. Otobüsü çaldılar beş gün onu bekledik. Arkeoloji kazısı yapılan bir yerde çekim yapıyorduk, önce izin verdiler sonra vazgeçtiler. Jandarma çekimimizi önledi iki gün de onu bekledik. İlk çekimler Batum'daydı. Sonra Kuşadası çevresindeki köylerde ve yollarda çekim yaptık. Yollarda çekim yapmak çok zordur. Savaş filmi gibi bir şey. Ama teknik kadro çok güçlüydü. Bana moral veriyordu."

Söz filmin tanıtımına gelince bu konunun Türkiye'de biraz abartıldığını söylüyor. Reklamın seyirci konusunda tek başına etkili olamayacağına inanıyor çünkü.

"Örneğin 'Kahpe Bizans' ve 'Güle Güle' filmlerinin gişedeki başarısını sadece reklama bağlamak yanlış," diyor. "'Kahpe Bizans'ta seyirci bence televizyon kabaresinin sinemaya nakledilmiş halini gördü ama daha özgür olanını. Sinemaya ait bir metin olarak görmüyorum zaten ben o filmi. Sinema değil de kabare tarzı bir çalışma. Reklam belki destekledi ama sadece reklamla olmaz. 'Güle Güle'de ise orta halli, sakin bir tanıtım çalışması vardı ama çok büyük bir ilgi gördü. Bunun da nedeni çok insani bir coğrafyada, çok sade biçimde insanın duyarlılığı çevresinde dolaşan, efendi bir sinema yapılmış olması. Seyirci bununla bağlantı kurdu. 'Güle Güle'yi çok beğendim ben."

29 Aralık'ta 70 sinemada gösterime girecek filmine gelecek seyirci konusunda ise bir tahmini var ama kendine saklıyor.

"Ben her ikisine de rastlamış bir yönetmenim. Büyük seyircilere ulaştığım da oldu çok az seyirciye ulaştığım da. Sonuçta Hitchcock'un dediği gibi, altı üstü bir film işte." ■

"Meşakkatli iş sinema!"

İlk sekiz bölümünü çektiği "İkinci Bahar" dizisiyle İletişim Fakültesi'nin En İyi TV yönetmeni ödülü alan UĞUR YÜCEL yönetmenliği sevdi. Zaten yıllardır kendi sinema filmini çekmek istiyor. "Balalayka"da zor bir işin altından kalkan oyuncu, önümüzdeki yaz sonuna doğru ilk filmini çekmeye hazırlanıyor.

Oyunculuk konusunda artık eskisi kadar "hevesli" değil. Üstelik şaşırtıcı ama bu konuda yeterince iyi de bulmuyor kendisini. "Yer yer iyi olduğum sahneler var ama bence kötü olduğum sahneler daha fazla" diyor. Şovmenlik de yapmayacak. Bundan böyle her şeyi bırakıp film çekmek istiyor ama yapamadığını bir türlü görmek istemeyen başarısız yönetmen trajedisini yaşamaya da hiç niyeti yok.

"Bu ne kederli bir şeydir. Bir adam ilk filmini yapıyor mesela, kimse beğenmiyor ama ikincisini daha iyi yapacağını zannediyor, bir daha yapıyor yine seyredilmiyor. Bu arada belki birkaç eleştirmen çıkıp burada bir şey var galiba falan derken yeniden cesaretleniyor adam. Bir daha yapıyor. Böyle bir trajediyi yaşamayacağımı biliyorum. Yönetmen geliyor mu gelmiyor mu, bu alanın sana ihtiyacı var mı yok mu, bir filmle belli olur." Bu kadar uzun zamandır tutkuyla istediği bir şeyi ne kadar iyi yapabildiğini görmek için sabırsızlanıyor, bir an önce yüreklendirilmek istiyor bu konuda sanki.

"Ben niye hakem arıyorum? Çünkü bilmiyorum yahu ne yaptığımı. Okuttuğum 20 kişiden 19'u beğendiği zaman elimdekinin iyi bir senaryo olduğuna ikna oluyorum. Kendim güzel buluyorum. Tabii ki düşündüğüm zaman hislendiriyor beni ama hisli insan olmak yetmiyor tabii iyi bir şey yapmak için. Kötü bir şey çıkarsa zaten anlarız çekilirken, vizyona çıkarmam o zaman. Bile bile insanlara kötülük etmem yani. Sadece müzik yapmak istemek gibi bir şey bu. Öyle insanlar vardır ya, ben bırakıyorum şimdi her şeyi, müzik yapacağım derler. Ona benzer bir şey."

Görünüşe bakılırsa ilk filmi konusundaki eleştirmen görüşleri de etkili olacak kararında. Eleştiri mekanizmasının sağlıklı işlemesini herhangi bir sanat kolunun ilerlemesi açısından çok önemli buluyor ve bütün eleştirmenleri okuyor Uğur Yücel.

"Kendi mesleğimle ilgili müthiş bir jimnastik. Bazen helal olsun, çakmış aynı fikirdeyim, diyorum. Spor yazarlarını okuyan spor meraklıları gibiyim aslında. Beğendiklerim var, her zaman katıldıklarım var. Bu adam niye daha çok yazmıyor dediklerim var ama bütün olarak eğlenceli insanlar gibi geliyor bana. Bir de bu mesleği sevdikleri için yapıyorlar. Yıllarını sinema yazmaya ayırmış biri benim için çok saygıdeğerdir. Görüşüne katılıp katılmamak ayrı mesele. Eleştirmenler sinemacının önünde durmak zorundalar. Dünyada kaçırdıkları hiçbir şeyin olmaması lazım. Yeni düşünceleri müjdeleyen, yeni akımların kapılarını açan adamlar olmalılar."

İyi eleştirmen böyle olmalı, peki ya iyi oyuncu? Lars von Trier'in "Karanlıkta Dans" filmindeki Björk'ün oyunculuğuna bayılmış. İyi oyuncu nasıl olur görmek isteyenlere bu filmi tavsiye ediyor. Kendi filminde de işte böyle oyunculuklar, böyle dünyalar kurabilmenin yollarını arıyor şimdi. "Bu filme bütün oyunculukların yokolduğu bir anlayışla başlamak istiyoruz" diyor. "Bir dünya kuracağız ve bu dünyanın içinde birer insan olacağız. Buradan Karadeniz'e taşınacağız, oradaki bir tekneye bürüneceğiz. Oranın sisine oranın denizine oranın ağzına, diline bürüneceğiz. Ondan sonra gideceğiz Bergama diyarlarına oralarda tepe köylerinde dolaşan çingenelere bürüneceğiz. Anlattığımız hikayeler atla deve değil aslında herkesin çok çabuk kuracağı, anlatacağı hikayeler; önemli olan onun içini ne kadar dolduracağız, kurduğumuz dünyada ne kadar hayat olacak. Bu bir yolculuk ama bunu nasıl yapacağız bakalım."

Kemal Sunal'ın ölümünden sonra, Türkiye'nin çok sevilen bir oyuncusu için özel olarak tasarlanan rolü üstlenerek ağır bir yükün altına

Onun gelişiyle yönetmen karakteri değiştirmek zorunda kaldı.

girdi "Balalayka"da Yücel. Böylece bütün gözler birdenbire ona döndü. Sette insanlardan uzakta oturması bile filme karşı tavırlı olduğu şeklinde yorumlandı. Halbuki o bütün zorluklarına rağmen mutluydu bu işin içinde olmaktan.

"Aslında tabii setteki ortamdan biraz uzak yaşıyordum belki ama zaten Necati (canlandırdığı karakter) öyle bir adamdı. Zor bir işti. Sinema meşakkatli bir iştir ve çalışan herkes de bunun bilincindedir. Son zamanlardaki değişimler bazı oyuncuları şaşırtmış ya da yıpratmış olabilir. Beni de şaşırttı. Son günlerde Ali yeni yeni sahneler yazıp geliyordu. Bu yüzden ilginç bir film olacağını düşünüyorum. Kendi içinde üreyen bir hali vardı. Pozitif bir üreme mi negatif bir üreme mi bilmiyorum. Seyrettiğimiz zaman anlayacağız."

"Balalayka"da dağılan bir aile var. Üç kardeşin ikisi babanın kurduğu aşırı otoriter düzene dayanamayıp kaçmışlar. Büyük oğul Necati, babanın yanında kalmış ve onun bir kopyasına dönüşmüş. Uzun zamandır ayrı yaşayan üç kardeş, Rusya'da ölen arkadaşının Türkiye'ye getirilmesini isteyen babanın vasiyetiyle biraraya geliyorlar. Uğur Yücel, kardeşleri biraraya getirme görevini üstlenen büyük abi Necati'yi oynuyor filmde.

"Babasının gözlüğünü, babasının saatini kullanan, onun hayata bakışını benimseniş bir adam Necati. Bir matbaası var. Hayatı matbaa ile ev arasında geçiyor. İşten geliyor, radyo dinliyor, kitap okuyor, ondan sonra da uyuyor. Kendine göre bir dünyanın içinde kendi doğrularıyla yaşıyor. Bir ilişki yaşamış aldatılmış vaktiyle, o zamandan beri kadınlara da küsmüş. Böyle aseksüel bir durumu var. Bu yolculukta birdenbire yaşamın hiçbir zaman tanık olmadığı bir yanıyla karşılaşıyor. Başta fahişelerle birarada yolculuk etmeye karşı çıktığı otobüsteki yaşamın içinde bulmaya başlıyor kendini yavaş yavaş. Aşkla karşılaşıyor. Kardeşleriyle arasındaki çelişki çözülmeye başlıyor. Esasında birbirlerine ne kadar ihtiyaçları olduğunu, her birinin ne kadar yalnız olduğunu görüyoruz."

Kemal Sunal'ın oynaması için tasarlanan Necati karakteri başka türlü bir adammış tabii. Oyuncu değişimiyle birlikte Necati de değişmiş. Uğur Yücel, yönetmenle çok sorunsuz bir çalışma yaptıklarını söylüyor. "Ali Özgentürk çok pratik bir yönetmen. Baştan beri konuştuğumuz her şeyde çok rahat anlaştığımızı düşünüyorum. Esasında Necati'yi oluşturmakta bana fırsat verdiğini söyleyebilirim."

Öte yandan üzüldüğü günler de olmuş. "Bazen oynadığın şeyi benimsemiyorsun" diyor. "Başkaları tamam derken senin için üzüntü olabiliyor. Ya da bir sahneyi beğenmiyorsun, çevreni beğenmiyorsun, yalnız olduğunu hissediyorsun. Herkesin yalnız olduğunu hissediyorsun. Garip duygularla geçen meşakkatli bir iş sinema. Bunlar 'Balalayka'ya özgü şeyler değil, her sette çıkan alelade sorunlar."

Geriye baktığında sadece iyi şeyler hatırlıyor bu filmle ilgili; unutmak istemediği birkaç zorlu sahne dışında... Büyük sıkıntılar içinde çalıştığı bir geceyi yeniden yaşıyormuşçasına canlı ama kahkahalarla gülerek anlatıyor şimdi.

"Gece çekim yapılıyor. Çanak gibi bir yerde çalışıyoruz. Otobüsün içindeki sıcaklık 50 dereceye yakın ve belki yüzde 95 nem var. Otobüsün kaza yapacağı sahne çekiliyor. Otobüs dökülüyor. Yukarıdan aşağı langır lungur geliyoruz ama ciddi 'Back to the Future' durumu yani. 'Aayiaaaa!' diye geliyoruz böyle (hakiki bir çığlık atıyor burada). Fren yaptığı zaman otobüsteki hiçbir koltuk yerinde duramıyor. Her şey uçuyor. Herkes birbirinin üstüne düşüyor. Arkamdan benim üstüme tabut geldi. Kapıları açıp indik, Allah aşkına biraz daha yavaş olamaz mı bu sahne, dedim, içerisi telef oluyor çünkü... Biz içeride perişanız yukarıdan serinkanlı bir ses geliyor, bu sahneyi bir daha alıyoruz, diye. Bu arada bütün suratımı, her tarafımı sivrisinekler sokmuş, devamlılık tutmuyor. Biraz önce suratım inik biraz sonra gözüm şiş falan. Biz o otobüsün içindeyiz. Dışarıda kıymalı yumurtalı pide dağıtılıyor. Birisi megafonla bağırıyor 'Hadi! Böyle çalışırsak sabaha kadar işimiz bitmez! Orada tabii, ne işim var benim burada, diye soruyorsun. Başka hiçbir yerde de işin olmadığını anlıyorsun. Ne güzel bir çelişki. Yaşamımın en garip günleriydi ve şimdi bu filmin iyi bir film olmasını istiyorum."

Bu kez farklı bir anlatım tarzı kullanılıyor.

Blair cadısı fazla mesaide

30.000 dolara mal olan ve 1 milyon dolara satın alınan "The Blair Witch Project" 1999 yazında 141 milyon dolar gibi inanılmaz bir hasılat yapmıştı. Bunun üzerine filmin sahibi olan Artisan Ertertainment hemen bir devam filmi üzerinde düşünmeye başladı. Ama bu, o kadar kolay değildi. Sonuçta ortaya ilk filmi değil, efsanesini takip eden bir iş çıktı.

İlk filmi hatırlatan bir imaj.

Birçok korku filminde olduğu gibi hikayenin merkezinde yine bir grup genç var.

İlk film Maryland'in Burkittsville kasabası dışındaki ormanlarda film çekerken ortadan kaybolan üç gencin "geride bıraktığı" video bantlar üzerine kuruluydu. Bir web sitesi ve filmdeki olayları gerçekmiş gibi gösteren bir sözde belgeselin de yer aldığı dahiyane reklam kampanyasıyla desteklenen sıfır bütçeli bu gerilim filmi kısa sürede bütün dünyada konuşulur oldu. Ne var ki eleştirmenlerin "gelmiş geçmiş en korkunç film" diye tanımladığı filmi görmek için sinema salonlarına koşan seyircilerin bazıları hem el kamerasıyla çekildiği için sürekli titreyen filmi izlemeye çalışmaktan sersemlemiş vaziyette hem de umdukları gibi geleneksel bir korku yaşayamamış olmanın verdiği hayalkırıklığıyla çıktılar filmden. Orijinal filmde karakterlerle yaratılan o alabildiğine çıplak süphe duygusunu sevenler aynı tür bir şüpheyi tekrarlamanın mümkün olmadığını düşünebilir şimdi. İlk filmden hayalkırıklığı içinde çıkan seyircinin ise yeni filmi izlemek için kuyruğa girmesi beklenemez.

Artisan Ertertainment'tan Amir Malin, "İlk filmin başarısı nedeniyle işimiz zor" diyor. "Mesele, ilk filmden çıktığında sersem gibi olduğunu ya da hayalkırıklığı yaşadığını düşünen seyircinin 'Blair Witch 2'yi seyretmeye gelmesini ve bunun bambaşka bir deneyim olduğunu anlamasını sağlamak."

Artisan Entertainment devam filminin fazla gecikmeden gösterime girmesini istemiş. Ne var ki ilk filmin yönetmenleri Daniel Myrick ve Eduardo Sanchez "Heart Of Things" diye bir romantik komedi üzerinde çalışıyorlarmış. Bunun üzerine onların da onayını alan stüdyo, filmi "Brother's Keeper" ve "Paradise Lost: The Child Murders at Robin Hood Hills" belgesellerinin yönetmenlerinden biri olan Joe Berlinger'a teklif etmiş.

Berlinger daha önce hiç konulu bir film çekmemişti ama dramatik tekniklere bir hayli ağırlık veren belgeselleriyle tanınıyordu. Hatta ortağı Bruce Sinofsky ve Berlinger'ın bu belgesellerde kimi gerçekleri ve söyleşileri istedikleri gibi kullanabilmek için çarpıttıkları bile iddia edilmişti.

Seyirci bir daha kanmaz

"Joe'nun diğer filmlerine biçimsel bir gözle baktığınız zaman bunların kurgusal bir üslupla hikaye gibi anlatılmış belgeseller olduğunu görürsünüz," diyor Malin. Myrick ve Sanchez de bu yüzden onun iyi bir seçim olduğunu düşündüler zaten."

Berlinger'a göre devam filmindeki her seyin ilk filmden farklı olması gerekiyordu. Amerika'nın ikinci kere kandırılabileceğine inanmıyordu çünkü. Artisan'ın gönderdiği üç senaryoyu da geri çevirip Dick Beebe'yle ("House On Haunted Hill") birlikte başka bir senaryo yazdı. İlk filmde olduğu gibi yine tanınmamış oyuncular kullanmayı tercih etti ama devam filmi hem görüntüsü hem de konusu bakımından ilk filmden çok farklı olacaktı. "Kurmaca ile gerçeğin birbirine karıştığı güzel çekilmiş bir film yapmak istedim" diyor Berlinger. "Bunun için de hikayeyi kaldığı yerden sürdürüp, kamerayı titretmeye devam etmek yerine ilk filmin bıraktığı etki üzerine bir film kurmayı tercih ettim."

"Book Of Shadows: Blair Witch 2" hepsi de bir biçimde ilk filmden etkilenmiş, beş kişinin öyküsünü anlatıyor. Erica, filmin cadıların adına leke sürdüğüne inanır; Stephen ve Tristen çifti Blair Witch hakkında bir kitap yazmaktadırlar; Kim, ilk filmin takıntılı bir hayranı, Jeff ise olayları çabuk yoldan para kazanmak için fırsat gibi gören bir Burkittsville sakinidir. Jeff, diğer dört kişiye ilk filmdeki gençlerden kalan filmlerin bulunduğu evi göstermek için bir tur düzenler. Eve geldikten sonra birdenbire beşi birden bilincini yitirir ve beş saat sonra kendilerine gelirler. Hatırlamadıkları o beş saat içinde neler olup bittiğini anlamaya çalışırlarken başlarına korkunç şeyler gelmeye başlar.

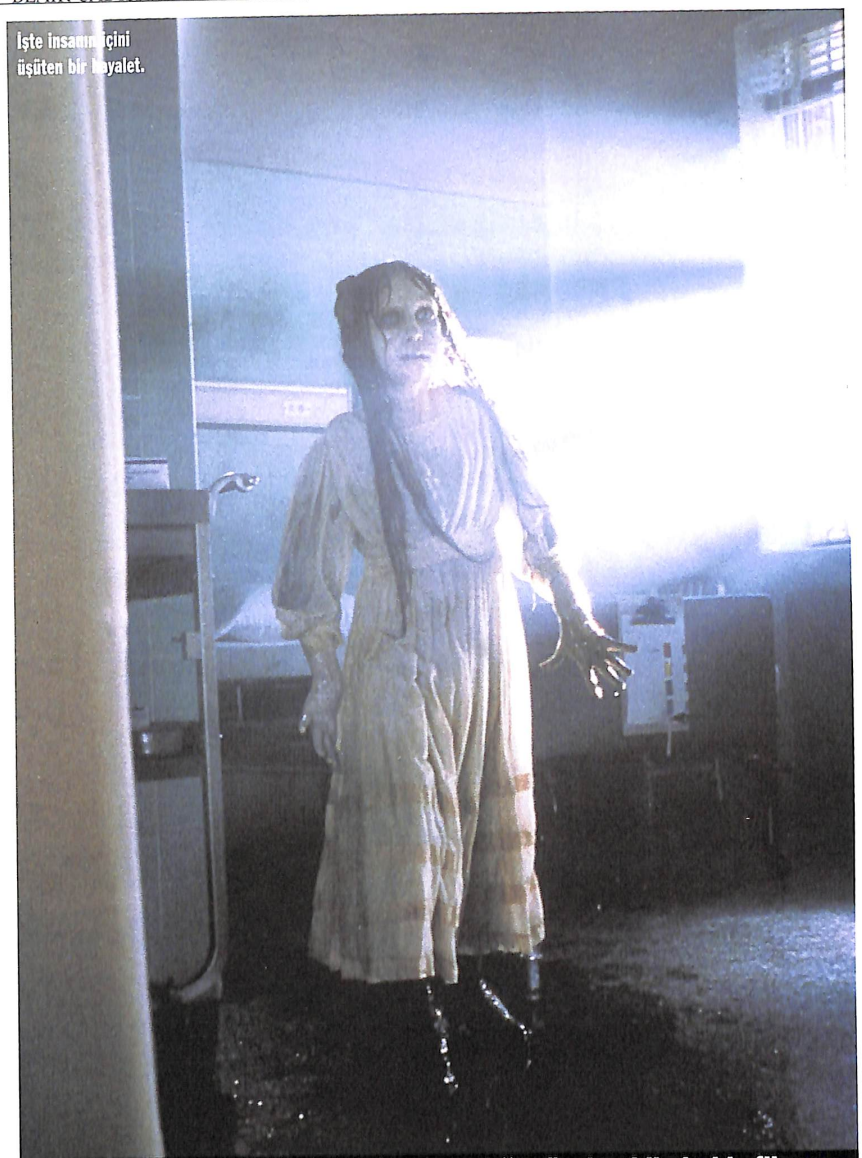

İşte insanın içini üşüten bir hayalet.

"Kurmaca ile gerçeğin birbirine karıştığı güzel çekilmiş bir film yapmak istedim" diyor BERLINGER.

İnternetin başında, belanın kıyısında...

Filmin ismiyle Berlinger ile Sinofsky'nin "Paradise Lost" belgeseli arasında bir paralellik kurmak mümkün. Arkansas'ın dindar bir kasabasında yaşayan heavy metal tutkunu üç gencin hikayesini anlatan bu belgeselde üç çocuk öldürülür. Şeytan ayinlerini andıran bu cinayetlerden heavy metalci üç genç sorumlu tutulur. "Book of Shadows", cinayetle suçlananlardan biri olan Damien Echols'a ait, cadılıkla ilgili bir kitaptır. Bu kitap mahkemede Damien'ın aleyhine kullanılır. "Eric ve Kim karakterlerinin temelinde Damien Echols vardır biraz da" diyor yönetmen.

Jamie Foxx ile birlikte "Bait"te rol alan Donovan dışında bütün oyuncular neredeyse deneyimsiz sayılabilir. Berlinger çekime başlamadan önce oyuncularıyla iki hafta boyunca prova yapmış.

"Joe'nun ilginç bir yöntemi var." diyor Leerhsen. "Rol yapmanız umurunda bile değil, o gerçeği görmek istiyor. Bana gerçekten cadıymışım gibi davrandı. 'Erica burada bir sihir yapabilir misin?' diyordu mesela." Böylece Leehrsen bir yandan gerektiğinde isteğe cevap verebilecek kadar cadılık öğrenmeye çalışırken bir yandan da çıplak sahneleri için cesaret toplamaya çalışmış. "Böyle sahneler konusunda çok dikkatliyimdir ama burada çıplaklığın oynadığım karakterin ayrılmaz bir parçası olduğunu biliyordum çünkü bu kız, ayışığında çıplak dansetmekten hiç çekinmeyecek bir tip" diyor Leehrsen. "Kadınların bedenleri konusunda böyle hissetmelerini isterim ama ben bütünüyle böyle hissedebildiğimi söyleyemem."

Setteki gerilim

Donovan, çekim döneminde günler geçtikçe oyuncular arasındaki ilişkilerin, aynı filmdeki gibi bir hal aldığını söylüyor. "Bu bizi korkutmuştu" diyor aktör. "Çekimler arasında birbirimizle boğaz boğazaydık." Donovan'ın havayı yumuşatma girişimi ise ortalığı daha da karıştırmaktan başka işe yaramamış. "Bir gün anahtarlarımı Tristen'a fırlattım. Neredeyse kafasına çarpıyordu ama yakalayamadı. Böylece anahtarlarımı kaybetmiştim, üstelik yine olay çıkmıştı."

Sette olanlar büyük oranda aktörlerin gergin ruh durumlarından kaynaklanıyordu. "Sonlara doğru çok daha yoğun bir baskı altındaydık" diye anlatıyor Donovan. "Sadece rollerimiz yüzünden değil, belli bir noktaya ulaşmakta olduğunu farkettiğimiz projenin başarısının bize bağlı olduğunu bilmekten doğan bir baskıydı bu."

Belgeselci köklerinden destek alan Berlinger'ın filmi ilk filmin aksine senaryoyu epeyce yakından takip eden bir prodüksiyon. "Doğru sinemacı gereken durumda kendini gösterip ne yapılması gerektiğini söylemeli

ve akışa uyum göstermelidir" diyor Berlinger. "Alışık olduğum için beklenmedik gelişmeler ve değişiklikler beni korkutmaz." Yönetmenin tecrübeleri sadece ilk filmin kasabalarına kazandırdığı ünden pek memnun olmayan Burkittsville sakinleriyle ilişki kurmak konusunda işe yaramamış. "Küçük kasabalara gidip insanlarıyla ilişki kurduğum eski deneyimlerimden yola çıkarak elimde bir zeytin dalıyla gittiğimde onları kasabalarında film çekmeye ikna edebileceğimi düşünüyordum" diyor. Ne var ki sonunda filmin büyük bölümünü kasabanın yakın çevresinde çekmek zorunda kalmış. Film, "Video kasetteki görüntülerin gerçek olup olmadığı sorusu üzerinde duruyor." diyor Berlinger. "Amatör video kayıtlarının her zaman gerçeği yansıttığını kabullenen bir kültürümüz var."
İlk filmin titrek bir kameradan yansıyan görüntülerinin kimi seyircileri olayların gerçekliğine inandırmasının sebebi de buydu zaten. "Görüntülerin sahte olduğunu düşünseler bile bu efsanenin gerçekle bir ilgisi olması gerektiğini düşünerek Burkittsville'e geldi insanlar." Baştan beri ilk filmle ilgili düşüncelerin farkında olan yönetmen "Ben de o kadar korkunç bulmamıştım filmi" diyor. "Ama rahatsız ediciydi."

Tanıtım mekanizması çalışıyor

Şimdi en büyük merak konusu ilk filmde kimilerinin eksikliğini hissettiği ürpertiyi devam filminin yaşatıp yaşatamayacağı. Berlinger "Bunun insanı koltuğundan zıplatacak bir korku filmi olduğunu sanmıyorum" gibi bir itirafta bulunuyor. "Daha çok tedirgin edici bir psikolojik gerilim diyebilirim. Stüdyoyla aramızdaki en önemli meselelerden biri de buydu çünkü ben sarsıcı bir korku filmi diye pazarlandığı takdirde filmin hayalkırıklığı yaratacağını düşünüyorum." Şeytani görünümlü bir kızın birden ortaya çıkıp kaybolduğu bir efektten bahsediyor Berlinger. Sonradan filmden çıkarılmış ama Artisan Entertainment basına bu sahnenin görüntülerini vermiş.
"Neden böyle yaptıklarını bilmiyorum." diyor Berlinger. "Benim filmimde böyle bir görüntü yok. Gördüğümde gerçekten çok üzüldüm." Artisan'ın pazarlama bölümü başkanı Amorette Jones, son halini almamış görüntü malzemesinde basına verilebilecek bazı görsel efektler olduğunu söylüyor. "Joe bunu bir şartla kabul etti. Filmin son halinde efektlerin bu şekilde görünmeyeceğini açıkça ifade edecektik," diyor ve ekliyor "Bu sahne son montajda hiç korkunç görünmüyor. Görüntü tek başına korkunç. Joe'nun filminde psikolojik gerilim unsurları var ama aynı zamanda çok korkunç yerler de var."
"Oturup, ilki yeterince korkunç değildi, ikincisinde amacımız bu olmalı, diye konuşmadık." diyor Malin. "O yola girdiğin anda bir türev yaratmaya başlamışsın demektir. Seyirci çoğu zaman ne izlemek istediğini tarif edemez; ancak seyrettikten sonra neyi sevdiğini tarif edebilir." Devam filminin yapım yöneticiliğini üstlenen ilk filmin yönetmenleri Myrick ve Sahchez, ilk filmdeki efsanelerden yola çıkan bir başka film için kolları sıvamış durumda. Ancak Malin'in bu konuda önemli bir notu var. "Tabii ki bu seriyi devam ettirebilmemiz için 'Blair Witch 2'nun başarılı olması gerekiyor. Şu anda ilk filmin önceli olacak bu yeni filmi çekmeyi planlıyoruz ama 'Blair Witch 2'nun alacağı tepkiler çok önemli."
Artisan ilk filmin muazzam başarısında payı büyük olan tanıtım mekanizmasını çalıştırmaya başladı çoktan. Filmin arkaplanındaki hikayenin derinliklerine inen web sitesi, iki belgesel, üç kitap ve hatta bilgisayar oyunlarıyla seyirci ilk filmdeki gibi bir büyünün etkisi altına alınmaya çalışılıyor yine. "Bu işin içinde bağımsızların bir filmden 50, 70 ya da 100 milyon dolar hasılat almasının mümkün olmadığını söyleyenler vardır hep" diyor Malin. "Ama galiba biz belirli bir seyirciye ulaşmakta çoğu kişiden daha başarılı olduk."
"Blair Witch" geleneksel bir tür filmi değil ve yapımcıları da bunun gayet iyi farkında. Ne "Çığlık"ın ne de "13. Cuma"nın modeline uymuyor. Bu yanıyla "yeni" olması ilgi çekici belki ama aynı sebep böyle bir devam filmini satmayı zorlaştırıyor. Bu yüzden de Berlinger stüdyonun işinin hiç de kolay olmadığını düşünüyor.
"Sevenler kadar nefret edenler de olacak bence" diyor. "Umarım ilk filmi sevenler bu filmde de bir şeyler bulur ve umarım ilkinde hayalkırıklığına uğrayanlar bir kez daha şanslarını dener. Ama filmin evrensel bir beğeni kazanacağını sanmıyorum." ■

Hayallere gitecek bir kadın...

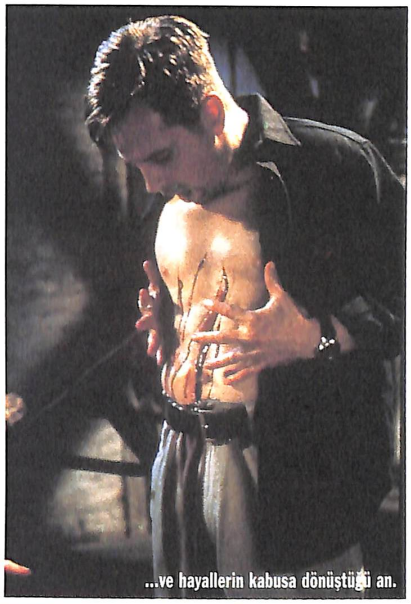
...ve hayallerin kabusa dönüştüğü an.

Afiyet bal şeker olsun, demekten başka bir çaremiz yok.

Robert De Niro'nun son yıllarda oynadığı komedi filmlerinin sayısı artıyor.

Müstakbel kayınpederle buluşma

Evleneceğiniz kızın babasıyla tanışmaya gidiyorsunuz ve karşınıza Robert De Niro çıkıyor. ABD'de sezonun en çok ilgi gören komedilerinden biri olan "ZOR BABA"da (Meet The Parents) başı kayınpederiyle dertte olan damat adayını Ben Stiller oynuyor. Yönetmen Austin Powers filmlerinden hatırladığımız Jan Roach.

DERLEYEN: EBRU KALPAKÇI

Greg Focker (Ben Stiller) sırılsıklam aşık olduğu kız arkadaşı Pam'e (Teri Polo) evlenme teklif etmek üzereyken, Pam'in kızkardeşinin düğünü için New York'a, yani Pam'in ailesinin yanına gitmek zorunda kalır. Daha havaalanında bagajını kaybetmesiyle başlayan aksilikler, bol kahkahalı felaketler dizisi halinde devam eder. Görünüşte, resim gibi çok güzel bir evde yaşayan ve mükemmel aile izlenimi veren sevgi dolu bir karı-kocanın, iki kızları, zamane çocuğu bir erkek evlatları ve son derece değer verdikleri kedileriyle çizdikleri tablo gerçekten hoştur. Greg çok iyi karşılanır. Gelgelelim, özellikle en büyük kızı Pam'i çok seven ve ona karşı aşırı koruyucu davranan Jack Byrnes (Robert De Niro), hiçkimseyi kızına layık görmemekte, eski bir CIA ajanı olmanın getirdiği tecrübe ve "Ben karşımdakinin ne olduğunu gözünden anlarım" tavrıyla Greg'i uğraştıracağa benzemektedir; zira Greg ailenin gözüne girebilmek için kendisiyle ilgili birçok yalana başvurur. Kedilerden nefret eden, üstelik şanssız bir soyadı taşımanın tüm handikaplarını taşıyan (ve de mesleği hastabakıcılık olan) Greg gibi birinin iyi izlenim bırakabilme şansı, böyle bir baba karşısında, acaba ne olacaktır?

Greg Glienna'nın 1992 yılında yazıp, oynadığı ve yönetmenliğini yaptığı 75 dakikalık bağımsız bir film olan "Meet the Parents", küçük bütçesi ve hedef kitlesini çok yakından ilgilendiren "evleneceği kişinin ailesiyle ilk tanışma ve yaratacağı izlenim" gibi kritik bir temayı içeren komik öyküsüyle, yapımcıları son derece etkilemiş. 1957 doğumlu okullu yönetmen Jay Roach'u, Mike Myers ile çektiği iki Austin Powers filminden anımsıyoruz. Bu iki filminin ardından "Mystery, Alaska"yı

Pam Byrnes rolü için uzun bir araştırmadan sonra Teri Polo seçilmiş.

Jack Byrnes (De Niro) damat konusunda yaş tahtaya basmak istemez.

"Film Ben Stiller ile Robert De Niro arasındaki yoğun atışmalara ve Stiller'in bedenini kullanarak yaptığı komikliklere dayanıyor."

çekerken, "Meet the Parents"ın senaryosunu okuyup çok beğenen Roach, bunu her yerde ve her fırsatta söylemekten geri kalmamış. Sonra kulağına Spielberg'ün de senaryoyu okuyup beğendiği gelmiş. Ama Spielberg'ün filmi çekmeye karar vermesiyle, bir daha iyi bir senaryo okuduğunda ağzını sıkı tutması gerektiğini anlamış. Spielberg, Jim Carrey ile anlaşmış ama sonuçta ikisi de kendilerine ait nedenlerle projeden vazgeçmiş. Buna en çok sevinen de Roach olmuş tabii. Daha öyküyü ilk okuduğunda De Niro ile Stiller'ı oynatmaya karar veren Roach, bugüne dek çok daha iyi yönetmenlerle çalışan son derece yetenekli ve deneyimli De Niro'yu yönetme fikrinden de ürkmemiş değil. Hatta bu konuda kendini filmdeki Greg gibi hissettiğini söylemekten kaçınmayacak kadar açıkyürekli davranıyor. Senaryo üzerinde birlikte çalışırken De Niro'nun inanılmaz derecede ılımlı ve yönetmenlere karşı saygıyla yaklaşan yönünü görünce hayranlığı bir kez daha artmış: : "Bob, son zamanlara kadar komik bir oyuncu olarak tanınmıyordu, ama sanırım insanlar bugün artık onun yaşayan en büyük komedyenlerden biri olduğunun farkına vardı." Gerçekten de "Başkanın Adamları" (Wag the Dog) ve "Anlat Bakalım" (Analyze This) gibi filmlerde komediye son derece yatkın olduğunu kanıtlayan Robert De Niro'yu bir kez daha komedyen olarak izlemek zevkli olacağa benziyor. Oyunculuğa başladığı 1969 yılından beri hep ciddi ve sert rollerin adamı olarak izlediğimiz Robert De Niro'nun bu yönünü ortaya çıkarmak için bunca yıl neyi beklediğini insan sormadan edemiyor. Filmdeki en komik sahnelerden biri, Greg'in, gelecekteki müstakbel kayınpederinin, emekli bir bahçıvan değil de eski bir CIA ajanı olduğunu öğrendiği sahne. Jay Roach bu konuda kendisi için önemli olanın, Jack'in geçmişi değil, CIA deneyimlerinin onun kişiliği üzerinde yaptığı etki olduğunu belirtiyor. Sözgelimi, karşısındakinin yalancı olup olmadığını anlama konusundaki olağanüstü bir yeteneği vardır...

De Niro ve Stiller: Garip bir çift

Robert De Niro'nun 1988 yılında yapımcı Jane Rosenthal ile birlikte kurduğu Tribeca adlı yapım şirketinin, 1993'te De Niro'nun ilk yönetmenlik denemesi olan "A Bronx Tale" ile başlayan serüveni, "Cape Fear", "Night and the City", "Marvin's Room", "Başkanın Adamları", "Anlat Bakalım" ve "Meet the Parents" ile devam ediyor. Üstelik, bu yıl kendisini başrolde izleyebileceğimiz üç film daha vizyona girecek: "The Adventures of Rocky and Bullwinkle", "Men of Honour" ve "15 Minutes". Jane Rosenthal, film kendilerine önerildiğinde şunları düşünmüş: "Kız arkadaşınızın babasıyla tanışmak için evine gittiğinizde, kapıyı Robert De Niro'nun açtığını hayal ettim ve gülmeye başladım. 'Taxi Driver' ve 'Cape Fear' gibi filmlerde oynadığı karakterleri düşününce, en kötü kabusunuzun kapıyı açması gibi bir şey bu!" De Niro'ya göre ise "Karakterde hoşuma giden şey, başlangıçta nasıl biri olduğunu anlayamayışınız, derken biraz egzantrikleşmesi ve sonunda da bir CIA ajanı olduğunu öğreniyor olmanız. Byrnes'ler gerçekte normal bir aile ama hangi aileye baksanız ve biraz derinlemesine inceleseniz, orada bazı acaiplikler ve çılgınlıklar bulursunuz. İşte tüm bunlar filmin mizah dozunu artırıyor." Jay Roach, rahat ve huzurlu bir set ortamı yaratmaya çalışsa da "Ah Mary Vah Mary"den (There's Something About Mary) tanıdığımız yetenekli Ben Stiller, De Niro'nun karşısında biraz gerilmiş doğal olarak. Ama çalışmaları sırasında birbirlerini öve öve bitirememişler. De Niro, Stiller ile kendisinin farklı tarzlara sahip olduklarını, Stiller'ın bu derece komik oluşunun altında da kendisini komik hissetmeyişinin yattığını söylüyor. Film, Ben Stiller ile Robert De Niro arasındaki yoğun atışmalara ve Stiller'in bedenini kullanarak yaptığı komikliklere dayanıyor bir anlamda.

Pam Byrnes rolü için Teri Polo seçilene kadar bayağı bir araştırma yapılmış. Yapımcıların ifadesine göre New York ile Los Angeles arasındaki her genç kadın

araştırılmış. Bağımsızlığını korumak için evinden ayrılıp Chicago gibi zor bir kenti seçen Pam karakteri için Teri Polo'nun seçilmesinde en büyük etken zekası ve müstehzi tavrı olmuş. Yönetmen Roach'a göre Pam, önce Ben'in kinizmini ve kentli oluşunun verdiği nüktedanlığı paylaşıyor. "Ama ailesinin evine adım attığı anda babasının biricik kızı oluyor. Geçirdiği bu değişimi yansıtışıyla, Teri bizim için gerçek bir keşif oldu." Polo ise "Pam ve Greg birlikte harika vakit geçiriyorlar aslında. Ama sanırım gerçek sorun, eve vardıklarında ve Pam'in kendini babasının kollarına attığında başlıyor. Greg orada ailenin biraz tuhaf olduğunu düşünmeye başlıyor. Pam'in gözünde babası asla hata yapmayan biri çünkü."

Greg'in o haftasonu tanışıp da hoşlandığı tek insan Pam'in annesi Dina. Blythe Danner gibi tecrübeli bir oyuncunun canlandırdığı Dina, oyuncunun ifadesiyle "Asla fazla yargılayıcı olmayan, son derece tatlı, sevgi dolu bir kadın." Kocasının garipliklerini çoktan kabul etmiş, Ona gerçekten hayran ve derin bir sevgi besliyor. Yönetmen Roach, "Blythe Danner'ın 'The Great Santini'den beri hayranıyım," diyor. "De Niro'nun insanlara karşı duyduğu paranoya ve kötümserlik yüzünden hep en kötü şeyin gerçekleşmesinden şüphelenen karakteri karşısında çok hoş bir denge kurdu. Blythe'ın yorumuyla Dina, tatlı budalalıkları, kocaman mavi gözleri ve güneylilere özgü iyimserliğiyle sanki Pollyanna gibi." Blythe Danner gerçekten de yeteneği ve karakteriyle Hollywood'un en sevilen kadın oyuncularından biri. 1960'ların sonunda tiyatro ile başlayan oyunculuk kariyeri sinema ve televizyon filmleriyle sürmüş. Bir de sinemaya kazandırdığı kızı Gwyneth Paltrow var.

Pam'in her şeyiyle mükemmel eski sevgilisini canlandıran Owen Wilson ise Jackie Chan ile oynadığı "Shanghai Noon" sayesinde şu aralar epeyce popülerliği yakalamış bir oyuncu. Wilson da erkek kardeşleriyle birlikte Hollywood'un Baldwin ve Arquette kardeşlerden sonra kazandığı genç oyunculardan biri. "Anaconda" ve "Armageddon"da oynadığı küçük rollerden sonra "The Haunting" ile kendini daha fazla belli ediyor. Texas Üniversitesi'nde okurken senaryo yazma dersinde tanıştığı Wes Anderson ile birlikte yazdıkları "Bottle Rocket" adlı filmin ilgi görmesi, Ben Affleck/Matt Damon ikilisinin "Good Will Hunting"i kadar kıyamet koparmasa da yeterince iyi bir başlangıç oluyor. "Minus Man" adlı filmde birlikte oynadığı şarkıcı Sheryl Crow ile birlikte olan Wilson, filmde zenginliği, sağlıklı görüntüsü ve gerçek bir Hıristiyan gibi davranmasıyla Byrnes'lerin Anglo-Saksonluğu karşısında, Greg'in Musevi oluşunun verdiği zıtlığı lehine çevirmeyi iyi beceriyor.

Bayrak renkleri

Çekimler New York'un Old Brookville bölgesindeki bir evde başlamış ama dış çekimler için Long Island'daki Oyster Körfezi'nde eski koloni evlerinden birine geçilmiş. Austin Power filmlerinde de Roach ile çalışan yapım sorumlusu Rusty Smith, New York'un Byrnes ailesinin yaşadığı ev için en uygun yer olduğunu düşünmüş. Yönetmenle De Niro'nun oynadığı emekli CIA ajanı karakterini tartışırlarken öyle birinin koloni dönemine ait klasik bir evde yaşaması gerektiğini kararlaştırmışlar. Jack'in vatanseverliğini evin dekoruna yansıtmak için de Amerikan bayrağının renkleri olan kırmızı, beyaz ve mavinin tonlarını incelikle kullanmışlar. Tabii, evin hanımı Dina da unutulmamış ve onun karakterinin tatlı, sıcak, sevecen yönünü yansıtmak için de antika pazarlarını gezmişler. Benzer şekilde kostümlerin seçiminde de muhafazakar ama zevkli çizgilerde karar kılınmış. Sonbaharın ılık renklerinden oluşan kaşmir ve kadife kumaşlara ağırlık verilmiş. Kadın oyuncular için Burberry's, Chanel ve Hermes gibi markalar seçilirken, Robert De Niro'nun giysileri Ralph Lauren imzalı, daha Anglo-Sakson havalı, V yakalı kazaklar kullanılmış. Bu da önceden alışık olmadığımız tarzda bir De Niro seyredeceğimizi gösteriyor. Greg'e gelince, onun daha vahim bir giysi problemi var. Filmin başında, kentliliğinin vurgulandığı daha çok siyah kostümler giyerken, havaalanında bagajlarını kaybedince, Jack Byrnes'e ait pijamalar giymek zorunda kalıyor. Zaten diğer seçeneği de Pam'in erkek kardeşinden ödünç almak zorunda kaldığı hip-hop giysiler.

Filmin ABD'de gösterime girdiği ilk hafta yaptığı 28 milyon dolarlık hasılata bakılacak olursa tabii ki bir devam filmi çekme fikri de kaçınılmaz olmuş.

Bu kez De Niro'nun yeni evlileri ziyarete gidişi olarak konusu belirlenen filmin adı şimdiden hazır: "Meet the Fockers". ■

Evin hanımı Dina rolünde Blythe Danner'ı seyredeceğiz.

Film sonbaharda geçiyor.

"Hangi aileye baksanız ve biraz derinlemesine inceleseniz, orada bazı acaiplikler ve çılgınlıklar bulursunuz."

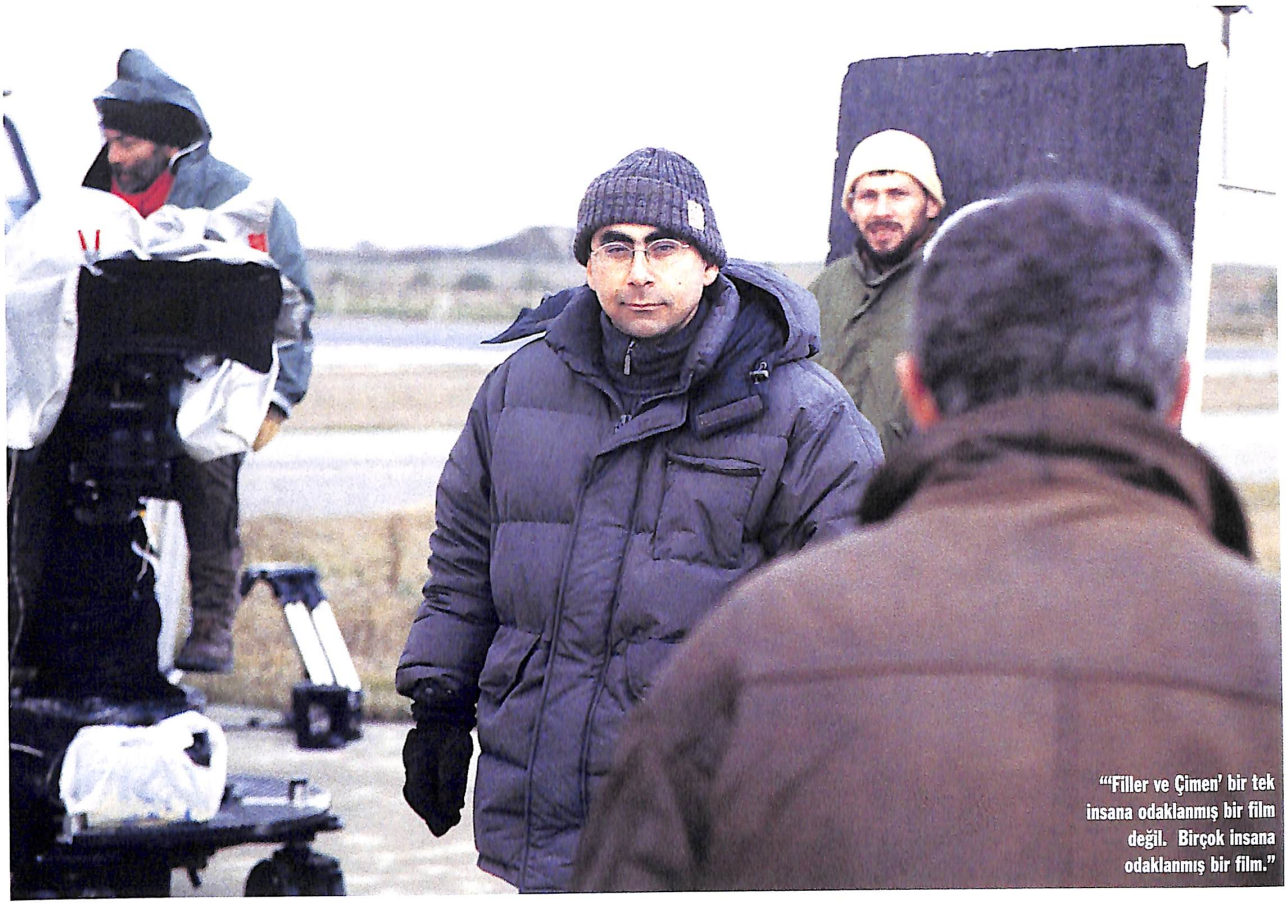

"Filler ve Çimen' bir tek insana odaklanmış bir film değil. Birçok insana odaklanmış bir film."

"Sokaktaki kaosu anlattım"

"Tabutta Röveşata"dan sonra merakla beklenen yeni projesi **"FİLLER VE ÇİMEN"** ile **DERVİŞ ZAİM** ilk filmine oranla çok farklı bir estetik anlayış sergiliyor. Susurluk'la açığa çıkan ilişkiler fonunda aşağıdakiler ile yukarıdakilerin çakışan yaşamını konu alıyor.

SÖYLEŞİ: BURÇİN S. YALÇIN

SİNEMAYA BAŞLANGIÇ: TEORİK VE PRATİK

"Okul sıralarında, Boğaziçi Üniversitesi'nde sinemayla ciddi olarak uğraşmaya başladım. Daha önce amatör bir izleyiciydim. Bir sempatim vardı sinemaya ama ciddi anlamda sinematik olarak uğraşmaya üniversitenin ilk yıllarında başladım. Sadece teorik anlamda seyler değil; yavaş yavaş senaryolar yazmak, yazdığım kısa senaryoların fotoromanlarını çekmek, daha sonra video yapımlarını çekmek biçiminde gelişti. Bol bol deneme yaptım. Televizyonlar için belgeseller yapmak gibi bir şansım oldu o yıllarda. Özellikle yerel televizyonlar için, yaz tatillerinde... Bütün bunlar bana hata yapma lüksü bağışladı. Hata yapma lüksünü bulduğum, hata yaptığım için de pek çok seyi öğrendim, diyebilirim. Tabii sadece pratik kısmından bahsediyorum. Teorik kısmında da beni besleyen birtakım insanlar, arkadaşlarım, kitaplar oldu her zaman. Mümkün olduğu kadar izlemeye çalıştım olup bitenleri. O sıralarda video kaset furyası başlamıştı Türkiye'de ve bu anlamda iyiydi. Çünkü korsan da olsa birçok klasiği ya da 80'li yılların başında üretilmiş filmleri bulabiliyorduk, izleyebiliyorduk. Bizim işimize yaradı. Arkadaş çevrelerinde tartışmalar sırasında falan... Bu bizim estetik görüşlerimizi biledi. Kendi kişiliğimizi oluşturma yolunda

önemli merhaleler oldu bunlar. Yani zemin vardı bir anlamda. O zamanlar kötüydü: 12 Eylül'ün hemen sonrasıydı, yasaklar vardı. Ama biz bir şekilde onu daha çok kendi çabalarımızla geçmeye, geçirmeye çalıştık. Birkaç insanın adını anabilirim entelektüel gelişmemde bana yardımcı olan: Üstün Barışta, Boğaziçi Üniversitesi'nde 'sinema tarihi' ve 'sinema estetiği' dersleri veriyordu. Teorik anlamda bu işe ciddi eğilmeme etken olan insanların başında gelir Üstün Bey. Aynı zamanda beni pratiğe de ulaştırmıştır. Çünkü kendisi o sıralarda dışarıda yönetmenlik yapıyordu. Yani okulda verdiği derslerin dışında... Beni setine davet etti. Setinde de asistan olarak bulunmak gibi bir lüksüm oldu diyebilirim o sıralarda. Çünkü seti görmek de önemliydi. Böyle başladım.

"Daha sonra Yeşilçam'da uzun metrajlı filmlerde çalışmak için bir iki defa başvuru yaptıysam da yanıt alamadım, olumlu ya da olumsuz. Şimdi geriye baktığım zaman bunun bana hem yaradığını hem de yaramadığını düşünüyorum. Uzun metrajlı filmler çekiliyordu Yeşilçam'da; o atmosferde bulunmak isterdim. Türk sineması neler yapıyor; nelerden besleniyor; eğer hatalar yapılıyorsa nasıl hatalar yapılıyor; yapılmıyorsa neden yapılmıyor; bunun sevapları, günahları nedir, bunları bizzat görmek isterdim. Ama bu olmadı. Fakat bugün bir anlamda bana kendime ait filmi kendi başıma, kendi olanaklarımla yapabilmek için daha farklı bir noktadan bakmak gibi bir momente itti beni. Mesela 'Tabutta Röveşata' böyle bir motivasyon sonucunda üretilmiştir. İngiltere'de bir yıllık master eğitimi almıştım. Master'ı bitirip geri döndükten sonra bir senaryom vardı. O senaryoyu filme çekmek için bir iki yapımcıya gittim. Ama onlarla olmayacağını anlamıştım. Zaten böyle bağlarım yoktu. İngiltere'deki birtakım 'Düşük bütçeli filmler nasıl üretilir?' kurslarına da gitmiştim. Onların da verdiği motivasyonla kendi yağımla kavrulacağım bir sinema filmi nasıl yaparım, düşüncesine daha çok sarılmaya başladım. Yeşilçam'la olan bağlarımın bu cılızlığı beni bir anlamda buna itti. Daha güçlü bağlarım olmuş olsaydı belki bir yapımcı bulmak üzerine çok daha sıkı sarılmış olacaktım. O zaman farklı bir film ortaya çıkabilme ihtimali vardı. Bu iyi mi olurdu, kötü mü olurdu bunu tartışmıyorum şu anda. Ama 'Tabutta Röveşata'nın oluşum sebebinden bahsediyorum bu anlamda. Kendi olanaklarımla ya da yakın çevremin olanaklarıyla bir filmi nasıl üretebilirim düşüncesi bana 'Tabutta Röveşata'nın senaryosunu ve yapım koşullarını dikte ettirdi. Hikayeyi biliyorsunuz; ama ben gene kısaca geçeyim: 1995 yılının yaz aylarında bitirdim senaryoyu. 96 yılının Şubat, Mart ve Nisan aylarında çekildi. Kendi olanaklarımla çektim. Bana yardımcı olan birkaç insanın ödünç verdiği kamera ve ışık çok büyük katkıda bulundu. Bu da Süha Arın'dı. Süha Arın'ın bana verdiği kamera ve ışıkla bunu yaptım. Kamera arkasında ve kamera önünde çalışanlar da çok az para aldılar ya da hiç para almadılar. Buna Ahmet Uğurlu ve Tuncel Kurtiz de dahil. Herkese ve onlara teşekkür borçluyum. Onlar olmasaydı benim ilk filmim gerçekleşmezdi. Ondan sonra Ezel Akay gibi bir insanla tanışma şansım oldu benim. İstisnai Filmler ve Reklamlar şirketinde reklam filmleriyle uğraşıyordu. İstisnai Filmler diye bir seksiyon kurulmuştu o sırada. O seksiyonun ürettiği ilk film oldu 'Tabutta Röveşata'. Yani çekim sonrası işlemleri o İstisnai Filmler ve Reklamlar'ın şemsiyesi altında gerçekleştirildi. 'Tabutta Röveşata'nın kısa serüveni böyle. Ondan sonra da Antalya'dan en iyi film ödülünü kazandıktan sonra gösterime girdi. Türkiye'de çok fazla iş yapmadı; ama yurtdışında önemli işler başardığını düşünüyorum 'Tabutta Röveşata'nın. 22'den fazla ödül kazandı.

"TABUTTA RÖVEŞATA"DAN FARKLI BİR FİLM

Bu ülkenin hem sokağının hem de kaosunun lezzetini yansıtmak gibi bir niyetim her zaman vardı. Susurluk iyi bir fon oluşturdu buna. Yani benim Susurluk kazasının nedenlerini insanlara teşhir etmek gibi ta başından koyduğum bir amacım yoktu. Benim filmim -hadi itiraf edeyim- kaos üzerine bir film yapmaktı. Kaos, rastlantı ve zorunluluk üzerine bir film yapmaktı. Ve bu çerçevede Türkiye'deki sokağı, fonu kullanmaktı benim derdim.

"Kaos anlamında müstesna bir yerimiz olduğunu biliyorsunuz. Tabii bu ikisi birbirini çekti. Yani yaşadığım yer ile benim kafamda yapmak istediğim şey bir şekilde ortak bir yerde buluştular. Ama bu karmaşık, psişik bir mekanizma sonucunda oluştu. Biri diğerini davet etti. Bir orta noktada buluştular. Biri diğerini, ne bileyim, bir uydu gibi -hangisi daha büyük kütleye sahip bu anlamda şu anda kestiremiyorum, çok da düşünmek istemiyorum- birbirine doğru davet etti, çekti, bir yerde buluştular. 'Filler ve Çimen'in senaryosu böyle oluştu. O çoğulluğu -filmin içerisinde birçok hikaye, birçok kahraman, birçok yer,

"Blitch banyosundan geçirmedik filmi. Böylece renkleri soldurduk."

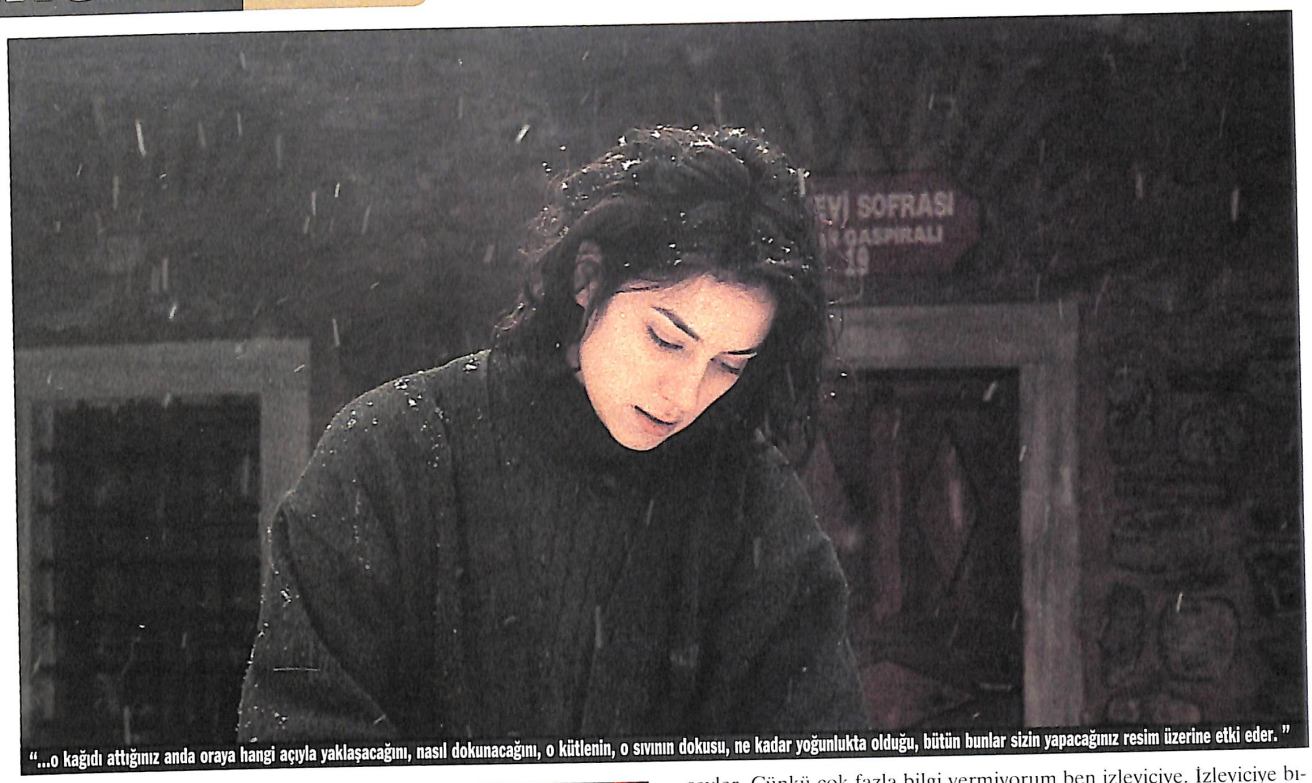

"...o kağıdı attığınız anda oraya hangi açıyla yaklaşacağını, nasıl dokunacağını, o kütlenin, o sıvının dokusu, ne kadar yoğunlukta olduğu, bütün bunlar sizin yapacağınız resim üzerine etki eder."

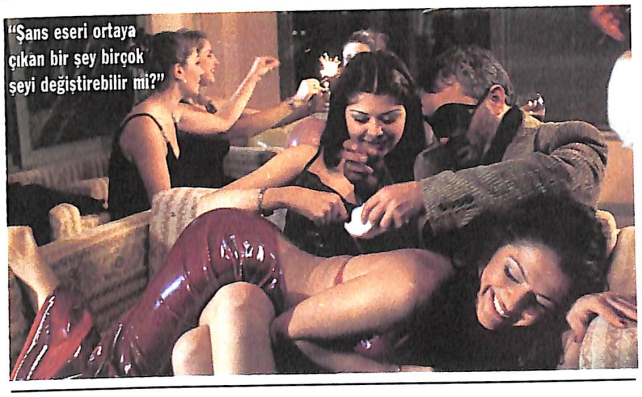

"Şans eseri ortaya çıkan bir şey birçok şeyi değiştirebilir mi?"

"Benim amacım -hadi itiraf edeyim- kaos üzerine bir film yapmaktı. Kaos, rastlantı ve zorunluluk üzerine bir film yapmaktı."

mekan var- kuşbakışı olarak verebileceğimiz bir film ortaya çıkarmaktı benim derdim.

"Filme bakıldığı zaman çoğu insan diyor ki 'Bu Susurluk'un filmi', 'Bu Gladyo'nun filmi' ya da 'Havva'nın filmi'. Bunlar yanlış şeyler değiller. Bunların iki tanesini, üç tanesini yan yana getirip birtakım şeyler söyleyebiliyorlar. İşte benim yapmaya çalıştığım şey de bunların tümünün birarada bulunduğu o çoğulluğu yaratmaktı; o çoğulluğa yukarıdan bakmaktı; o titreşimi, kaynayan şeyi yukarıdan görmekti; seyirciye o ritmi sunmaktı. Bunu denemeye çalıştım. 'Tabutta Röveşata'dan çok farklı olduğunu kabul ediyorum. Hava olarak da, atmosfer olarak da, yaklaşım biçimi olarak da çok farklı. Mesela 'Tabutta Röveşata'da bakış açısı Mahsun'a odaklanmıştır. O bildikçe biz biliriz, o gördükçe biz görürüz. Bu anlamda, 'Filler ve Çimen' bir tek insana odaklanmış bir film değil. Birçok insana odaklanmış bir film. Seyircinin filme girebilmesi için biraz biraz daha sabırlı olması gerekiyor. Ama bu amaçlanmış bir şeydi. Keza izleyicilere bilgi verme açısından da arada ufak tefek farklar olduğunu kabul etsem de aslında ikisi de birbirine yakın şeyler. Çünkü çok fazla bilgi vermiyorum ben izleyiciye. İzleyiciye bırakıyorum birtakım şeyleri. İzleyiciyle benim kurduğum ilişki her zaman araya bir mesafe koyma, o mesafeyi koruma gibi bir durumdan geçiyor. Bu, 'Tabutta Röveşata' ile 'Filler ve Çimen' arasındaki belki en önemli ortak nokta. Her zaman seyirciyle aramda bir mesafe olmasını, o mesafeyi korumayı isterim. Ona göre bilgi veririm seyirciye. Çok fazla bilgi vermem, onu aptal yerine koymak istemem, benim hegemonyam altında kalmasını istemem, bütün sinema salonuna benim çadırımın gerilmesini istemem, onlara nefes alabilecekleri, at koşturabilecekleri bir hacim yaratmak isterim. Bunu filmle yaratmak isterim. Bu anlamda 'Tabutta Röveşata' ile 'Filler ve Çimen' arasında böyle bir ortak nokta bulunduğundan bahsetmek mümkün. Seyirciyle kurduğum ilişki anlamında demokratik olduğum söylenebilir.

FİLME TEPKİLER

Filme ilişkin olarak enteresan, komik şeyler geliyor. Mesela filmin renklerine ilişkin olarak Nuri Bilge Ceylan'ın filminde olduğu gibi bu filmde de blitch banyosu kullanılmadı. Kimileri Avrupa'da nerede yaptırdınız filmi, diye soruyorlar; kimileri de 'Ya, renklerde bir solukluk var, laboratuvar hata mı yaptı,' diye geliyor. Yani filmin sadece konusuna, karakterlerine ilişkin olarak değil, plastiğine ilişkin olarak böyle şeyler çok geliyor. Blitch banyosundan geçirmedik filmi. Böylece renkleri soldurduk.

"Filmin Türkiye'de çok farklı tepkiler alacağını düşünüyorum. Şunu söyleyeyim: herhalde 'Tabutta Röveşata'dan daha fazla gişe yapar (Gülüyor). Şu ana kadar gösterildiği yerlerde yaptığım söyleşilerden edindiğim izlenimlerde gördüm ki çok fazla algılamalar var filme dair. Birinin söylediği ötekini tutmuyor. Dolayısıyla bunun aslında filmin enerjisine tekabül ettiğini, filmin enerjisini gösterdiğini anlıyorum ben bu farklı tepkilerin bana ulaşmasından. Eğer bir şey gerçekten değerliyse, anlamlıysa bu kadar farklı fikir ayrılıklarına yol açabilir, diye düşünüyorum ben. Filmin böyle bir enerjisi olması beni mutlu ediyor açıkçası.

BİLİNÇLİ VE BİLİNÇSİZ TERCİHLER

"Bir adamın bütün filmlerinin aynı olması diye bir kural sözkonusu değildir. Hatta aslında bu pozitif gibi geliyor bana. İnsanlar benim fil-

mime baktıkları zaman, 'Ha Derviş üslubu bu' desinler, okey. Bu, pozitif bir şey olabilir: bir adamın üslubu olduğuna, çok kel olduğuna, hemen tanınabildiğine işaret etmesi açısından bir zamanların 'auteur' teorisine uyan bir şey. Ama bunun tersi de niye olmasın? Her defasında farklı bir şey deneyen bir insan da olabilirsiniz. Ben de şimdi kendime birtakım sınırlamalar getirmek istemiyorum. Bundan sonra farklı bir şey yapacağım diye bir şey söylemek istemiyorum. Bakarsınız, aynı havada işler yaparım bundan sonra. Onu ben de bilmiyorum. Zaten işin bir yanıyla da büyüsü bu. Yeni bir filme girmeden önce sonuçta ne çıkacağını kimse bilemez. Yazma aşamasında da, senaryo bittikten sonra da, notlar aldığınız sırada da... Sadece bir ana fikir vardır kafanızda. Ama onun neye benzeyeceğine ilişkin olarak ses miksini bitirmeden önce kesin bir karara varamazsınız. Ben de bundan hareket ederek yeni filmimin nasıl olacağına ilişkin çok da fazla şey düşünmek istemiyorum. Onu öyle kuluçkada bırakmak en iyisidir her zaman için. Yaratıcılığınızın üzerine çok fazla giderseniz, onu belli kalıplara doğru çok fazla iterseniz siz zarar görmeye başlarsınız. İkinci bir denge var. Tabii ki bir yere kadar itmeniz gerekiyor. Çünkü bu işin önemli boyutlarından bir tanesi de rasyonel tercihler. Sanat tarihi, dünya sinemasının geçtiği evrimler ve değişiklikler var. Çok bilinçli tercihlerle bunları izledim, denebilir. Bu anlamda her şeyi, Dadacıların yaptığı gibi, bilinçsizce yapmak önemli demiyorum. Tabii ki benim bilinçli tercihlerim vardır. Ama başka taraflardan gelen, hesaplı olmayan, mantığa uymayan ya da mantıksız olan, beklenmeyen şeyleri de her zaman hesaba kattığımı söyleyebilirim. Bilinçli tercihlerim ile bilinçsiz olanların ya da bilinçdışından gelen benim hesaplamadığım şeylerin birarada bulunabilecek bir durumunu her zaman için yaratmaya özen gösterdiğim söylenebilir. Bu, bundan sonraki projelerim için de olacaktır.

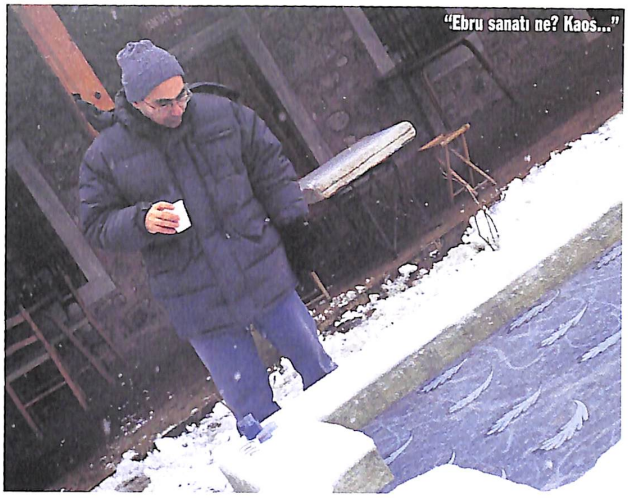
"Ebru sanatı ne? Kaos..."

"Karmaşa ve kaos dediğiniz anda şans faktörünü muhakkak deşmek zorundasınız."

ŞANS, TESADÜF VE ZORUNLULUK

"Her şeyden önce, dakika bir gol bir, onu açıklayayım: filmdeki simgelerimi açıklamam. O, okuyucuyu zenginleştiren bir şey. Yani okuyucunun kendi zihninde ulaşması gereken bir şey olduğunu düşünüyorum. İki, acaba bütün bunları simge olarak adlandırabilir miyiz? Yani 'Filler ve Çimen'deki bu şeyler metafor olabilir mi, başka bir şey olabilir mi diye bir soruyu ortaya atmak isterim.

"Bunları kullanmamın nedeni filmi daha zengin kılması. Bizim sokakta yürümemiz ya da evde oturmamız, bir arkadaşımızla konuşmamız

"'Tabutta Röveşata'dan çok farklı olduğunu kabul ediyorum. Hava olarak da, atmosfer olarak da, yaklaşım biçimi olarak da çok farklı."

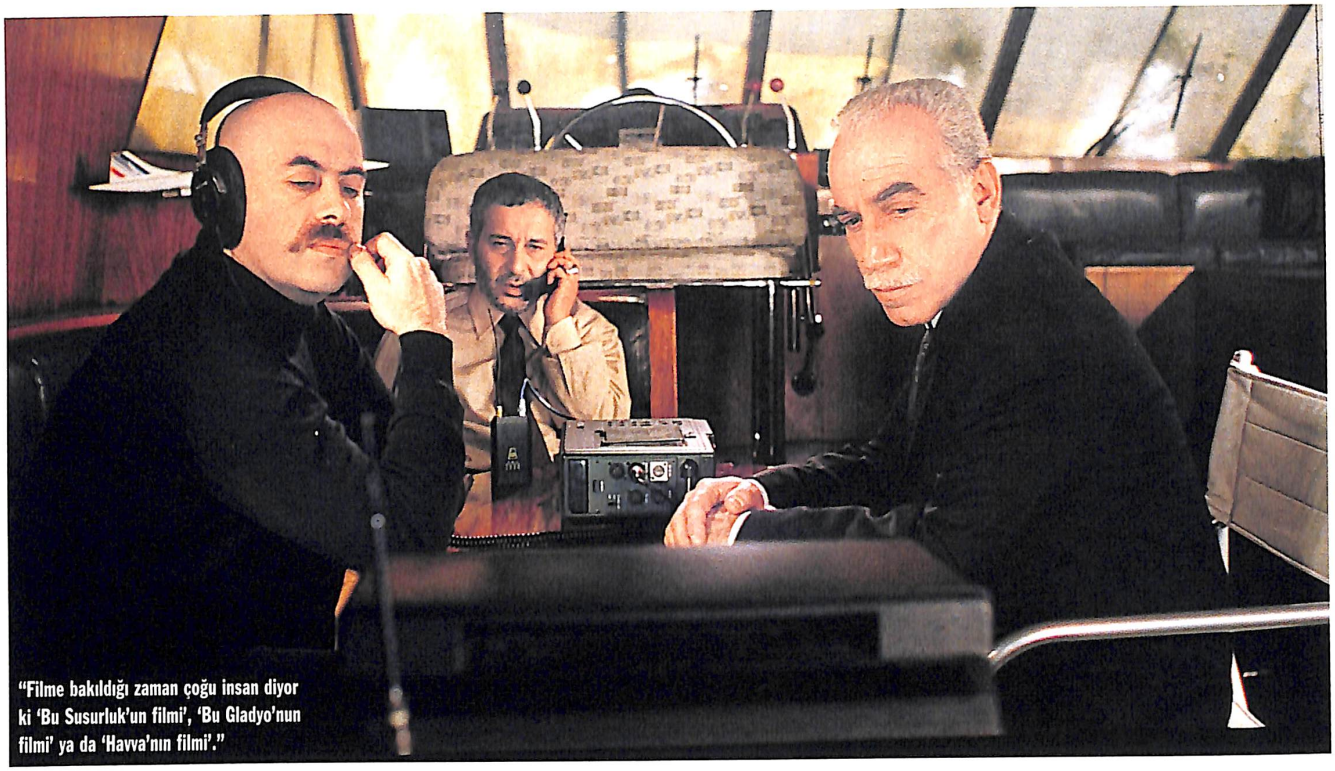

"Filme bakıldığı zaman çoğu insan diyor ki 'Bu Susurluk'un filmi', 'Bu Gladyo'nun filmi' ya da 'Havva'nın filmi'."

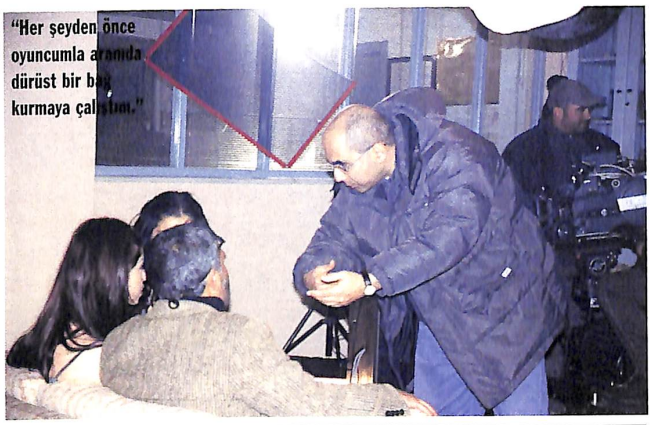

"Her şeyden önce oyuncumla arasında dürüst bir bağ kurmaya çalıştım."

"Klasik kurguda her şey bir teleferik gibi lineer gelişir. Klasik kurgunun bu stilini kırmayı istedim."

hayatımızdaki küçük işaretlerden, simgelerden oluşmuyor mu? Onları filme bir şekilde yansıtmak istedim. Ama bunlara her zaman aynı sıklıkla rastlamayabiliriz. Bizim hayatımızda da bunların yeri olduğunu biliyorum. Bu niye bir filme akmasın? Ama baştan sona sembolik bir filmdir gibi bir argüman çok da doğru olmaz film için. Tabii ki anlatımı zenginleştirecek birtakım şeyler kullanılmıştır. Filmi nasıl içine girilmesi zor, daha entelektüel bir hale getiririm gibi bir kaygıyla yapmadım. Çünkü seyirci birçok şeyi, entelektüel birikimi, inanışları -buna dinsel inanışlar da dahil- farklı okuyacak. Mesela balıklar diyoruz. Balıklar, Hızır İlyas mitini bilenler için daha anlamlı olacaktır, diye düşünüyorum.

"Ebru sanatı ne? Kaos... Ebrunun da böyle bir yanı var. O sürece müdahale edersiniz. Ebrunun öyle bir yanı vardır ya. Bir damlanın nereye damlayacağını bilemezsiniz. Ya da o kağıdı attığınız anda oraya hangi açıyla yaklaşacağını, nasıl dokunacağını, o kütlenin, o sıvının dokusu, ne kadar yoğunlukta olduğu, bütün bunlar sizin yapacağınız resim üzerine etki eder. Kaotik bir durum vardır orada. Ama sizin rasyonel tercihleriniz de sözkonusudur. Benim filmim de böyle bir film işte. Bu iki uç arasında gidip gelmelerle, sallanmalarla dolu bir film... Bu atmosfere çok uyan bir yönü vardı ebrunun, bu bir. Ama diğerlerini söylemeyeceğim.

"Karmaşanın ve kaosun bir filmini yapmaya çalıştığımı söylemiştim en başta. Karmaşa veya kaos dediğiniz anda şans faktörünü muhakkak deşmek zorundasınız. Çünkü kaosun kendi mantığı içerisinde şansın, tesadüfün ya da zorunluluğun ne anlama geldiğini sizin bir şekilde anlatmanız lazım seyirciye. Bu anlamda önemli yeri olduğunu bildiğim bir kavrama da bu filmde değinmek istedim, bu bir. İki, bunu, yani şans faktörünü önemli buluyorum hayat için. Bu şahsi bir tecihtir de aynı zamanda. Üç, bir de beğendiğim insanlar vardır. Luis Bunuel gelir onların başında. Luis Bunuel'in özellikle geç döneminde kullandığı bir tekniktir ve bu tekniği çok severim. Amerikan bağımsızları da kullanır. Robert Altman'ın da kullandığı bir tekniktir tesadüflerle anlatıyı götürmek. Anlatıya farklı bir özgürlük tanır. Sizin anlatmaya çalıştığınız skalayı, yelpazeyi daha da genişletir. Hayata dair insanların seçimleriyle, karakterlerin seçimleriyle, yönetmenin seçimleri arasında birdenbire sorular sormanızı sağlar seyirci olarak. O konumdan bakmanızı sağlıyor. Her şey başka türlü olabilirdi çünkü. Acaba biz bu hayata mahkum muyuz? Her şey çok daha farklı olabilir miydi? Küçük bir tüyo daha: 3 Kasım'da bir kaza oldu. Bu kaza olduğu için Susurluk diye bir şeyden bahsediyoruz biz. O gerçekten kaza mıydı, değil miydi bırakalım bir tarafa. Ama onun bir kaza olduğu, tesadüf sonucu ortaya çıktığı söyleniyor çoğunlukla bu toplumda. Bir kaza bir şeyi değiştirebilir mi? Şans eseri ortaya çıkan bir şey birçok şeyi değiştirebilir mi? Nereye kadar değiştirebilir? Skalanın böyle genişlemiş olmasının hayata dair bakışıma daha bir derinlik sağladığını düşünüyorum şansa ilişkin olarak.

OYUNCUYLA KURULAN DÜRÜST BAĞLAR

"Projeye göre oyunculara yaklaşımımızın değişmesi gerektiğine inanırım. A'dan Z'ye bütün filmlerinde aynı yöntemleri kullanan yönetmen var mı, bilmiyorum. Ama projeye, oyunculara, sahneye göre sizin tarzınızın değişmesi gerektiğine inanıyorum ben. Ben 'Filler ve Çimen'de de aynı yöntemleri uyguladım. Ama şöyle bir şansım vardı:

"Bu ülkenin hem sokağının hem de kaosunun lezzetini yansıtmak gibi bir niyetim her zaman vardı."

her iki filmde de çok büyük oyuncularla çalıştım. Ahmet Uğurlu'nun kalitesi ortada. Bu filmdeki oyuncular da ortada: Haluk Bilginer, Uğur Polat, Ali Sürmeli, Sanem Çelik, Taner Birsel, Taner Barlas... Kaliteleri ortada insanlar bunlar. Her şeyden önce oyuncumla aramda dürüst bir bağ kurmaya çalıştım. Zemini öyle kurmaya çalıştım. Dürüst, karşılıklı güvene dayanan bir alışverişin her zaman için sözkonusu olmasını sağlamaya çalıştım. Böyle bir çaba benim adıma vardı. Mesela Haluk Bey'in uzun uzun kameraya bakarak konuştuğu sahnenin kimi yerleri senaryoda yazılıydı. Uzun bir tiraddı o. Bir yerden sonra kesecektim. Ben aldığımı aldıktan sonra Haluk Bey'le emprovizasyon yapması için konuştuk. O da sağolsun benim istediğim yerlerden sonrasını emprovizasyonla ortaya çıkardı. Ben bu ikisinin bir alaşımını kullandım kurguda.

KLASİK KURGUNUN DİNAMİTLENMESİ

"Klasik kurguda her şey bir teleferik gibi lineer gelişir. Klasik kurgunun bu stilini kırmayı istedim. Haluk Bilginer konuşmaktadır, bir noktadır bu filmin içerisinde. Sonra tekrar aynı noktaya döneriz. Bir anlamda çember çizer anlatı. Teleferik gibi düz bir çizgi üzerinde hafifçe yükselmez. Öyle gibi gözükürken birdenbire bir daire çizdiğini görürsünüz. O teleferik hattı üzerinde yuvarlak bir şey, bir çember oluşuyor. Klasik anlatının temel varsayımlarını burada biraz olsun kırmaya çalıştık. Şu anlama gelmiyor bu: klasik anlatının şemsiyesi altında üretilmemiş bir filmdir bu. Aksine klasik anlatıdan çok büyük şeyler ödünç almış bir filmdir 'Filler ve Çimen'. Avrupa sanat sinemasının birtakım anlatımlarından yararlandım. Bu çemberler çizme ona dair bir şey. Ya da Amerikan bağımsızlarının kurgu stillerinde var bu. Ama genel olarak bakarsanız klasik sinemanın anlatılarına çok şey borçlu olan bir film. Ama bunu arada sırada parçalamayı düşünen anarşist bir film, anlatı anlamında. Fakat bunu çok uç boyuta götürmüyor. İki yerde yapıyor. Bir tanesi Mustafa Uzunyılmaz'ın iki oyuncuya cinayeti nasıl üstleneceklerini anlattığı sahne, diğeri de Haluk Bilginer'in müzede İstihbarat Servisi'nin başkanıyla konuştuğu sahne. Oralarda klasik kurgunun anlatısına ilişkin iki küçük dinamit koyduk. Küçük dinamitler. Maytap belki, dinamit dememek lazım.

"Projeye göre oyunculara yaklaşımımızın değişmesi gerektiğine inanırım."

"Filmi nasıl içine girilmesi zor, daha entelektüel bir hale getiririm gibi bir kaygıyla yapmadım."

SİNEMA YAPMAK İSTEYENLERE...

"Bir kere vazgeçmemesi lazım insanların. İnsan kendine yatırım yaptığı oranda bir şeylerin geri döndüğünü görecektir bu işlerde. Umutsuzluğa kapılmak veya küsmek için binlerce neden var. Kaldı ki tüm bunlara rağmen devam etmek, direnmek gerekiyor. Zaten direndiğiniz zaman bir şey size geri dönüyor. Bu öyle bir sanat. Başka bütün sanatlar da böyle belki ama sinema özellikle bizimki gibi ülkelerde bu hususlara ya da bu meziyetlere sahip olmayan birisi için çok zor hale gelebiliyor. O yüzden yılmamak gerekiyor, bu bir. Söylediğim çok açık, net, bildik gibi gelebilir. Ama ne yazık ki en önemli vektör bu oluyor Türkiye'de sinemaya soyunan biri için. Şans, bağlantılar, sunlar bunlar... Bunları yadsımıyorum tabii ki. Bunlar da önemlidir. Ya da bunların ivmesiyle yola çıkan bir adam üç sene, beş sene kazanmış olur. Ben de böyle biri olmak isterdim açıkçası. Ama ısrar etmeniz gerekiyor. Başkalarının size öğreteceği ya da okulda öğrenilebilecek bir şey değil bu. Okul size iki üç sene kazandırabilir, bu da doğrudur. Okula da bu anlamda saygı duymak lazım. Ama bunu sizin öğrenmeniz gerekiyor. Gerçekten bir şey yapmak isteyen, kendisi gider öğrenir. Bunu da hata yaparak öğrenir. O yüzden hata yapmaktan korkmamak gerekiyor. Her zaman söylediğim şey bu." ■

NE SİHİRDİR

SİNEMANIN İLK YILLARINDA İNSANLAR FİLMLERDE ÖZEL EFEKTLERLE KARŞILAŞTIKLARINDA HAYRETLER İÇERİSİNDE KALIYORLARDI. ARADAN GEÇEN YILLARDA BİLGİSAYARLA BİRLİKTE EFEKTLER BÜYÜK BİR GELİŞİM GÖSTERDİ. HATTA BU KONUDA UZMAN İZLEYİCİLER BİLE ORTAYA ÇIKTI. YİNE DE BİLMEYENLER İÇİN ÖZEL EFEKTLERİN TARİHİNDE UFAK BİR GEZİNTİ...

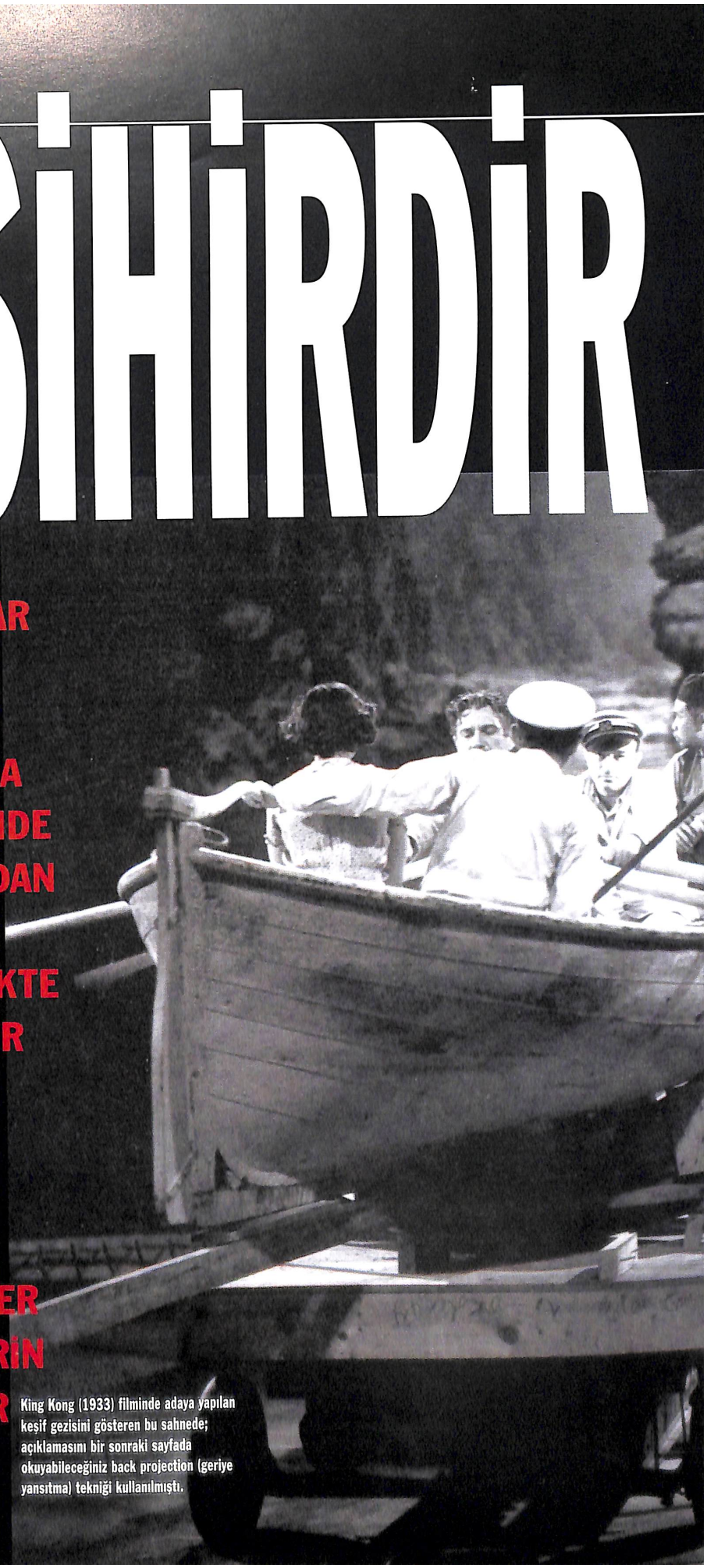

King Kong (1933) filminde adaya yapılan keşif gezisini gösteren bu sahnede; açıklamasını bir sonraki sayfada okuyabileceğiniz back projection (geriye yansıtma) tekniği kullanılmıştı.

NE KERAMET

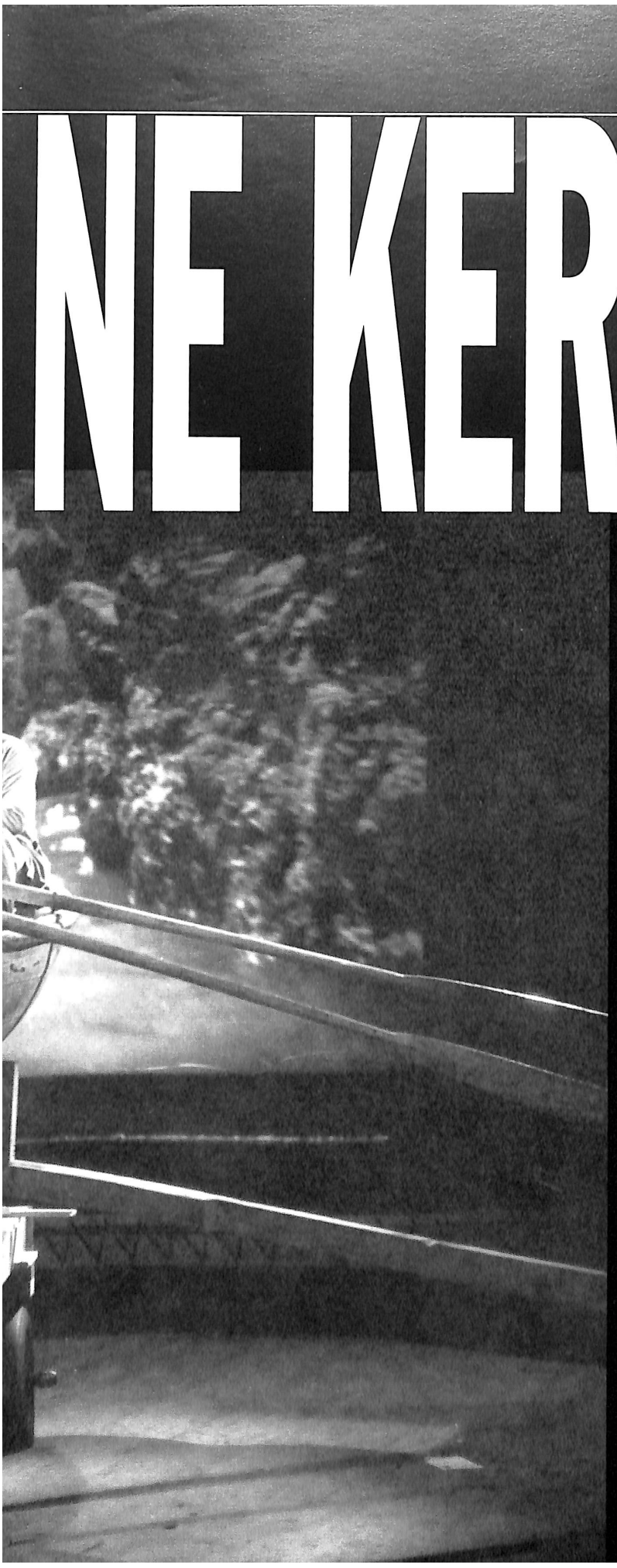

"Kurtuluş Günü"ndeki (Independence Day) çalışmasıyla Oscar ödülü kazanan Volker Engel, çocukluk anılarını hatırlayınca şöyle diyor: "Daima kimsenin ulaşamamış olduğu yerlere gitmek istemişimdir. İnsan bu yerlere sadece hayallerinde ulaşabilir." Hayallerini diğer insanlara da göstermek için film dünyasına girmiş. Onun gibi birçok kişi, sinemayla yaratılabilecek yapay dünyalardan etkilenmiştir. Sinema dünyasında bu tarz kişiler genelde kendilerini özel efektçilerin arasında bulur. Tasarlanmış bir görüntüyü hayata geçirecek tekniğin peşindedirler. Sinemasal buluşlar hep bir görüntünün peşinde koşan özel efekçiler tarafından gerçekleştirilmiştir.

Sinemanın kendisi de bir özel efekt değil mi? Büyük büyük anne ve babalarımız da sinemayı özel efektleri nedeniyle seviyorlardı. Günümüz için basit ve komik olarak kabul edebileceğimiz kimi özel efektler onları şaşırtmaya yetiyordu. Sinema tarihindeki ilk özel efekte, 1895 yılında Edison firmasının çektiği bir filmde rastlıyoruz: "The Execution of Mary, Queen of Scots" adlı bu filmde cellatların kraliçenin kafasını kesmesi gerekiyormuş. Sözkonusu sahne sırasında kamera stop edilmiş ve oyuncu bir kuklayla değiştirildikten sonra tekrar çalıştırılmış.

20 yıl sonra Paul Wegener, "Der Golem" isimli filmde ilk yapay yaratığı oynadı ve "yepyeni resimleri olan bir fantazi dünyasını" ve "saf kinetiği, ütopik şiirselliği" düşledi. Günümüze değin de dünyanın her yerindeki yönetmenler bu ütopyaya yaklaşmaya çalışıyorlar.

İLK SİHİR

"Ay'a Yolculuk" (1902)

Georges Méliès (1861-1938) ilk önemli sinema sihirbazıydı. Paris'te bir sihirbazlık tiyatrosu işletiyor ve sahne şovunda kullandığı kimi numaraları yeni bir araç olan filme aktarıyordu. 1896 - 1912 arasında çektiği kısa filmlerinde bir aktris iskelete dönüşüyor, İsa suyun üzerinde yürüyor veya kuzey kutbuna yolculuk yapan bir grup bilim adamı, kardan bir devle (mekanik) karşılaşıyorlardı. Jules Verne ve H.G. Welles'in romanları Méliès'e en bildik eserini gerçekleştirmek konusunda ilham verdi. Bu filmde büyük bir silahdan çıkan mermi ayın gözünün içine saplanıyordu. Daha sonra merminin içinden sakallı bilim adamları iniyor ve sevimli uzaylı kızların suratına karşı garip jestler yapıyorlar, böcekimsi canlıları da şemsiyeleriyle alt ediyorlardı. Şemsiye "puff" yapıyor ve Folies-Bergère'in çalıştırdığı aylı adamlar dumana dönüşüyordu.

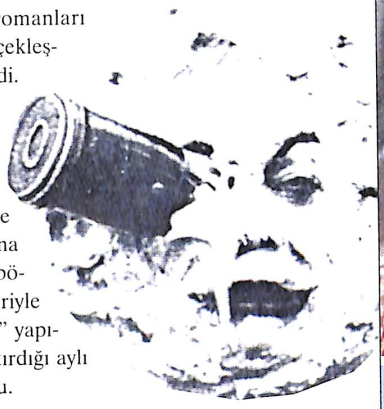

Georges Méliès'in ünlü "Ay'a Yolculuk" filminden, sinema tarihinin klasikleri arasına girmiş bir sahne.

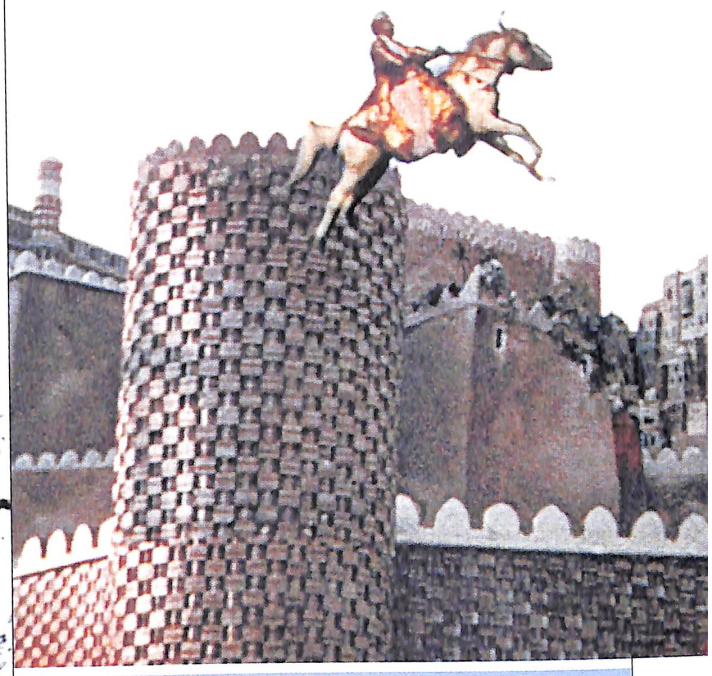

AYNA, AYNA: MODELLER VE REFLEKTÖRLER

"Metropolis" (1927)

Geleceğin şehrine yönelik tasarımını gerçeğe dönüştürmek için Fritz Lang, Schüfftan usulü yöntemlere geri döndü. Efekt öncüsü Eugen Schüfftan, kameranın önüne yarı saydam bir aynayı 45 derece açıyla yerleştirdi. Bu ayna, yan tarafta sahnelerini canlandıran oyuncuların hareketlerini yansıtıyor; aynı zamanda da arka planda duran iyi aydınlatılmış set modelini görünür kılıyordu. Kameranın mercek sistemi sayesinde ikisi de aynı karede gibi gözüküyordu. Lang'ın senaryoya göre 500 metre yüksekliğindeki fütüristik şehri sadece tahta, tutkal ve boyadan oluşan bir modeldi. Yüksek binaların arasında dolaşan uçaklar ise kare kare filme alınmıştı.

METROPOLİS: Ayna destekli efektler.

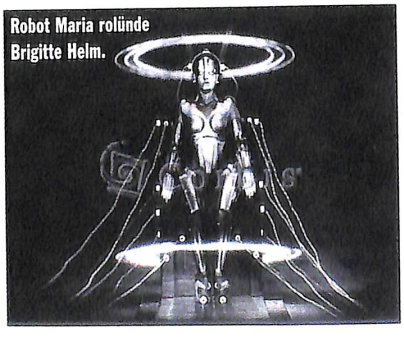

Robot Maria roliinde Brigitte Helm.

GELENEKSEL EFEKT YÖNTEMLERİNİN DEVİ RAY HARRYHAUSEN

Lucas ve Spielberg bile eski ustaya saygı duruşunda bulunuyor

12 yaşında "King Kong"un prömiyeri için elinde tuttuğu bilet onun hayatını değiştiren bir unsur olmuştu. Filmdeki canavarın goril kıyafeti içinde bir adam olmadığını, aslında devasa gorilin bir maketten ibaret olduğunu ve hareketlerinin stop-motion tekniğiyle filme alındığını anlamıştı- ki kendisi ileride bu tekniğin ustası olacaktı. "King Kong"un efektlerini yaratan idolü Willis O'Brien'la "Mighty Joe Young"da asistanı olarak çalıştı. Daha sonra Harryhausen düşük bütçeli filmlerde New York, San Francisco veya Roma'da dolaşan dinozorlar ve yaratıklar yarattı. Bunu keçi ayaklı tepegözlerin, kanatlı atların, kılıç sallayan iskeletlerin olduğu unutulmaz fantezi epikleri takip etti. "Sinbad" üçlemesi, "Jason & the Argonauts" veya 1981'de gerçekleştirdiği son filmi olan "Clash of the Titans" dahil olmak üzere filmlerinin tümü özel efekt klasikleridir. Amerikan Görsel Efekt Birliği bu yıl Harryhausen'in 80. doğumgününü bir partiyle kutladı. Kendisini tebrik edenler arasında; George Lucas, Steven Spielberg, James Cameron, Dennis Muren, Rick Baker, Phil Tippett, Stan Winston gibi görsel efekt içerikli filmlerle isim yapmış sinemacılar yer alıyordu ve hepsi de Harryhausen'i büyük bir idol olarak gösteriyorlardı.

MAVİ EKRAN VE ÇERÇEVELİ RESİMLER

"Bağdat Hırsızı" (1940)

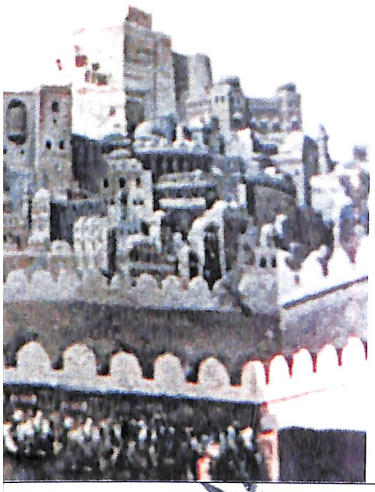

Uçan atının üzerinde Conrad Veidt; mavi ekran (blue screen) tekniğinin başlangıcı.

Bir zorbayı (Conrad Veidt) alt etmeyi beceren küçük hırsız Abu'nun hikayesini anlatan, "1001 Gece Masalları"ndan alınma bu hikayeyi İngiliz Alexander Korda bir Technicolor prodüksiyonu olarak gerçekleştirmişti. Birçok efekt için "King Kong"da da kullanılan geriye yansıtma tekniği yeterli olmamıştı; çünkü bu yöntemde renkli resimler rengi atmış olarak çıkıyordu. Korda'nın Amerikalı efekt yönetmeni Lawrence W. Butler, şöyle bir tekniği hatırladı. Nötrleştirilmiş bir fonun önünde oyuncu siyah-beyaz olarak filme alınıyor, kopyalama işleminde yalıtılıyor ve böylece başka bir sahneye yerleştirilebiliyordu. Bu uygulamada eskiden bir şablonla oyuncunun sınırları belirleniyordu. Renkli film için Butler mavi bir geri plan kullandı ve çekimdeki tüm mavi tonları filtre etti. Arta kalanları ise diğer sahnelerle birleştiriyordu. Örneğin Conrad Veidt mavi bir duvarın önünde mekanik atının üzerinde otururken, tamamlanmış sahnede Basra şehrinin damları üzerinde uçuyordu. Aslında şehir de önünde birkaç oyuncak ev bulunan yağlıboya bir tablodan ibaretti. Butler bu tekniğini Üçlü Çerçeveleme Yöntemi diye adlandırdı. Ama bu teknik Mavi Ekran (Blue Screen) olarak tanındı ve bugüne değin de yoğun olarak kullanıldı.

Superman'i uçurmak için de mavi ekran tekniğine baş vurulmuştu.

King Kong, 30'lu yılların özel efekt tekniklerinde bir doruk noktası olmuştu.

STOP-MOTION VE GERİYE YANSITMA

"King Kong" (1933)

Devasa bir gorilin bir adadan alınıp New York'a getirilmesi ve daha sonra da Empire State binası üzerinde savaş uçakları tarafından vurulmasını anlatan bu fabl, çekildiği döneme değin bilinen tüm efekt teknikleri arasında bir doruk noktasına ulaşmıştı. Hem gorilin yaklaşık 50 santim büyüklüğündeki maketinin, hem de dinozorların çelikten yapılma yuvarlak eklemleri ve lastik derileri vardı. Hareketleri, inanılmaz derecede fazla zaman alan stop-motion tekniğiyle filme alınıyordu; yani kamerayla önce tek bir hareket filme alınıyor, daha sonra maket biraz hareket ettirilip bir sonraki kare çekiliyordu. 24 kare bir saniyelik film görüntüsü anlamına geliyordu. Bunun yanında şef teknisyen Willis O'Brien başka bir teknik geliştirdi: geriye yansıtma (back projection)... Oyuncuların arkasında bir perde vardı ve bu perdenin arka tarafına bir film yansıtılıyordu. Örneğin resimdeki sahnede önde kontraplaktan bir gökdelen maketinin üzerinde gorilin kuklasını görüyorsunuz. Arkadaki film ise gerçek uçakların dolaştığı Manhattan'ın ufuk çizgisini gösteriyor. Kuklanın hareketleri kare kare filme alındığı için; arkaya yansıtılan film de kare kare yansıtılmak zorundaydı. Başka bir sahnede ise efektler geri planda gerçekleşiyordu. Bu sahnede filmin başrol oyuncusu olan Fay Wray bir ağaç kütüğünün üzerinde oturuyor, King Kong ise arkada Tyrannosaurus Rex ile dövüşüyordu. Burada kullanılan efekt ise şuydu: ön ve arka arasındaki perspektifin yerini değiştirince herhangi bir şey büyük veya küçük gösterilebiliyordu.

DÜNYA SAVAŞINA ŞÜKÜRLER OLSUN... TELE ASILI UÇAKLAR

"The Battle of Midway"den(1942) "The War of the Worlds"e(1953) uzanan bir dönem

İkinci Dünya Savaşı sırasında propaganda filmlerine duyulan ihtiyaç, özel efektlerin kullanımını da arttırdı. Geriye yansıtma tekniğiyle bulut görüntülerinin yansıtıldığı duvarların önünde tellere bağlı uçak modelleri asılıydı. Veya yüzme havuzlarında gemi maketleri birbiriyle çarpışıyordu ve devasa boyutlarda gözükmeleri için yavaşlatılmış devinimle filme alınıyorlardı. Sonraları o dönemlerde savaşa dahil olan tüm milletler, efekt tekniklerini düşmanlarına karşı bir unsur olarak kullanma gibi ideolojilerin peşine düştü. Bu düşmanlar örneğin "The War of the Worlds"te (Byron Haskin, 1953) olduğu gibi uzak gezegenlerden geliyorlardı. Bu film için Gordon Jennings, Mars savaş aletlerini uzun borular ve piyano telleriyle yönlendirmişti. Ray Harryhausen hava kuvvetlerinin arşivlerinden aldığı görüntüleri yansıttığı geri projeksiyon perdelerinin önüne alüminyum fincan tabakları yerleştirmişti. Japonya'da Eiji Tsuburaya ve Ishirô Honda "Godzilla" isimli yaratığı yaratmışlardı. Federal Almanya'da ise savaş filmleriyle efekt tekniklerini geliştirme çalışmaları "Raumpatrouille" isimli televizyon dizisinin çekimleriyle gelişmeye devam etti.

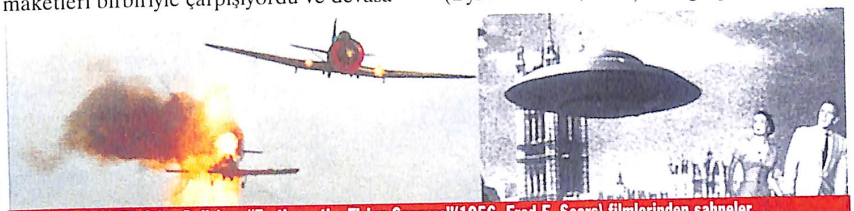

"Sutjeska" (1973,Stipe Delic) ve "Earth vs. the Flying Saucers"(1956, Fred F. Sears) filmlerinden sahneler.

Bilim-Kurgu klasiği "2001"in setinde yönetmen Stanley Kubrick oyuncularıyla görülüyor. Geleceğin efektleri...

YENİ BİR BAŞLANGIÇ

"2001: A Space Odyssey" (1968)

Aslında Stanley Kubrick'in bu filminde kullandığı efekt teknikleri yeni değildi. Ancak onları kullanma şekli bu alana yeni bir soluk getirdi. İnanılmaz bir bütçe ve aralarında gençlerin, yaratıcı uzmanların, işinin ehli NASA bilim adamlarının da olduğu bir ekiple evreni sınırsız bir fantezi alanı olarak gösterdi. Öyle ki burada bir uzay istasyonu vals melodileri eşliğinde dönüyordu. Efekt şefi Douglas Trumbull makatlerin nasıl imal edildiklerini şöyle anlatıyordu: "Maket 16 metre uzunluğundaydı. Yapı iskeleti tahtadan, fiberglastan, plastik camdan, çelikten, pirinçten ve alüminyum kaplamadan oluşuyordu. Üzerine maketleri binlerce küçük parçalarından tutturduk. Savaş gemileri veya uçakların üzerindeki yük vagonlarından ikiz kapsüllere kadar." İçinde bulunduğumuz bilgisayar çağında hiç kuşkusuz bu kadar büyük bir bütçe gereksiz olurdu.

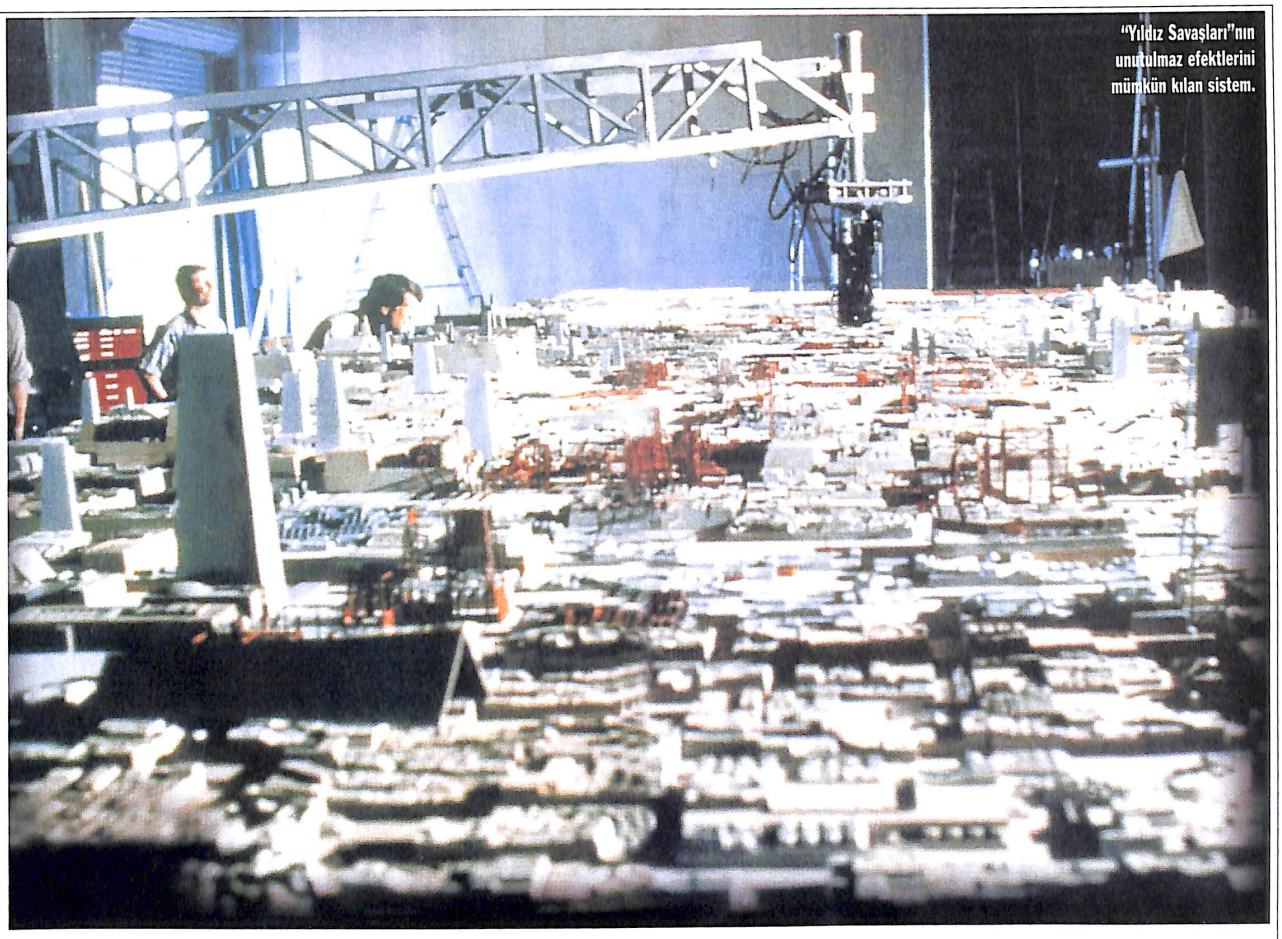

"Yıldız Savaşları"nın unutulmaz efektlerini mümkün kılan sistem.

MOTION CONTROL

"Yıldız Savaşları" (1977)

70'li yılların genç yönetmenleri, filmlerini mümkün olduğunca gerçekçi kılmak için sokaklarda çekim yapmayı tercih ediyorlardı. Ama George Lucas öyle değildi. O asil şövalyelerin ve güçlü kötülerin olduğu bir masal düşlüyordu ve bunu şimdiye kadar beyazperdede hiç görülmemiş bir evrene yerleştirmek istiyordu. Kafasındaki görüntüleri gerçeğe çevirmek için Lucas etrafına John Dykstra gibi sakallı genç efekt teknisyenlerini topladı ve onlar da Lucas'a uzay gemileriyle yabancı gezegenler hazırladılar.

En masraflı çalışmalar, filmin Luke Skywalker'ın devasa bir uzay istasyonunun boşluğuna patlayıcı madde attığı sahnesi için gerçekleştirildi. Dramaturji için esin kaynağı Ikinci Dünya Savaşı'ndaki hava çarpışmalarını gösteren belgesel filmlerdi ama bu sahnenin gerçekleştirilmesi için yeni bir teknik gerekiyordu.

Bunun için bir vinçe yerleştirilmiş olan kamera, hazırlanan maketin üzerinde dolaşıyor (yukarıdaki fotoğraf) ve bir bilgisayar da kameranın her pozisyonunu belirliyordu. Mavi bir ekranın önünde gerçekleştirilen kamera hareketlerinin özenli tekrarlarının ardından sekansın tüm gerekli unsurları -örneğin uzay gemileri- filme alınıp, daha sonra biraraya getiriliyordu. John Dykstra bu teknik için, "Motion Control diyafram ayarı veya netlik gibi gerekli her şeyi her bir pozisyon için belirliyor ve istenildiği kadar tekrarı mümkün kılıyor" demişti. Efekt ekibinin başarısı George Lucas'a bugün son derece meşhur olan "Industrial Light & Magic"i (ILM) kurma fikrini getirdi. Tüm bunların haricinde "Yıldız Savaşları" o dönemde ortaya çıkan video ve bilgisayar oyunlarının estetiğini de yoğun şekilde etkiledi.

VEKTÖR GRAFİKLERİ

"Tron" (1982)

30 yıl önce Hollywood'daki geleneksel stüdyo sistemi bozulmaya başlamış, bunun sonucu olarak da pek çok efekt bölümü dağılmıştı. Deneysel filmler çeken ve film sahnelerini bilgisayar yardımıyla yaratmayı düşleyen garaj firmaları, yerden mantar gibi bitmekte olan genç filmciler için son derece uygun bir ortam yaratmıştı. Sözkonusu küçük firmalardan 4 tanesi kendilerini Disney'in büyük bütçeli bir uzun metraj filminde çalışırken bulmuştu. Bu film kısmen bilgisayarlarla dizayn edilmiyor aynı zamanda bir bilgisayarın içinde geçiyordu: Jeff Bridges kötü programlara karşı...

Günümüz teknolojisiyle kıyaslandığında taş devrinden kalma hissi yaratacak aletlerle "Tron" yaratıldı. Basit bir donanım nesnelerin sınırlarını (vektörlerini) belirliyordu. Sonuç olarak ise ortaya elle boyanacak bir grafik çıkıyordu. Diğer bilgisayar sahiplerini canlandıran oyuncuların renkli filtre edilmiş karşı ışıkta resmi çekiliyor ve bu da yapay bir canlı hissi uyandırıyordu.

Efekt teknisyeni Larry Malone vektörleri hesaplarken.

DIRECT INPUT DEVICE (D.I.D.)

"Jurassic Park" (1993)

Dinozorları kullanmanın avantajı, kimsenin gerçekte onların nasıl hareket ettiklerini görmemiş olması. Bu yüzden sinemacılar dinozorları beyazperdede diledikleri gibi hareket ettirip, seyircinin tepkisini çekmeyebiliyorlar. Bu canlıların postlarının olmayışı, 90'lı yılların başına kadar bilgisayarla tasarımlarını çözümsüz bir problem haline getiriyordu. Bugün ise Fur-Shaderlar (kürk gizleyici) var. Daha öncelerinde ise Steven Spielberg dinozor maketleri ve devasa, hidrolik olarak yönlendirilebilen vücut parçalarıyla çalışmayı istemişti. Industrial Light & Magic'ten Phil Tipett, dinozorların eklem kontrol aygıtlarını klasik kare kare alma yöntemine göre tasarlamıştı. Ama eklemler bir vericiyle bir bilgisayara bağlıydı ve bu yolla hareketler sentetik dinozor maketleri aracılığıyla bilgisayara aktarılıyordu. Direct-Input-Device yöntemi denilen bu teknikle, veriler bilgisayar ekranında iskelete benzeyen, geometrik bir tel kafes şeklinde çıkıyordu. Gerisi elektronik olarak canlandırılabiliyordu. Bir sonraki aşama olarak ise; bilgisayar birkaç aşamada kasları, deri ve belirli bir perspektife göre ışıklandırmayı bu ana model üzerine yerleştiriyordu. Böylece bu şekiller bizim algımıza göre canlı varlıklara dönüşüyordu.

Bu alanda teknik her yıl ufak bir atılım gerçekleştiriyor. 1993 yılında "Jurassic Park" çekilirken; bilgisayarla tasarlanmış dinozorların gözüktüğü sahnelerin toplamı yedi dakikaydı. Geçtiğimiz yıl çekilen "Dinozor" filminde ise bu canlılar filmin başından sonuna kadar gözüküyor ve üstelik konuşuyorlar da.

Dinozorlar ve 20. yüzyıl insanını biraraya getirmek ancak özel efektlerle filmde mümkün olabilirdi.

Steven Spielberg "Jurassic Park"ın "insan" yıldızlarıyla görülüyor.

T 1000'in metal kafası üzerinde pilotun yüzünün yansımasını görebilirsiniz.

SANAL OYUNCULAR

Selülitsiz sonsuz şöhret

25 yıl öncesinde bilgisayar grafiklerinin öncülerinden John Whitney Jr. yapay insanların yaratılacağını ön görmüştü: "Belki de eski filmler veri tabanı olarak kullanılabildiği sürece, eski dönem yıldızlarını yeniden canlandırmaya, onlara yeni roller vermeye veya onları yeni dekorasyonlara yerleştirmeye imkanımız olacak." Günümüzde bu hayal, teknik açıdan hiç sorun değil. Prodüktörler para ödemeye hazır olduğu sürece 50'li yılların seks sembolü James Dean'i, 60'lı yılların seks sembölü Marilyn Monroe ile öpüştürmek mümkün.

Hemen hemen yirmi yıldır,

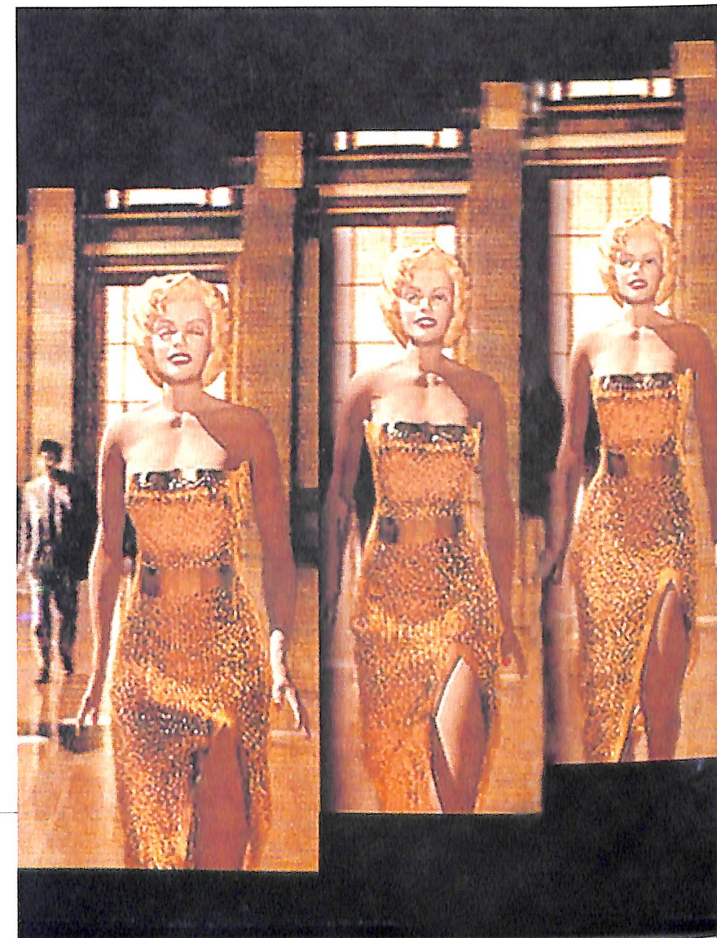

MORPHING

"Terminator 2" (1991)

Industrial Light & Magic'in teknisyenleri bilgisayarlı efekt dünyasında yeni bir çıkış gerçekleştirdi. Morphing denen bu teknikle bilgisayar dijital hale getirilmiş iki fotoğraf arasındaki eksik resimleri hesaplıyor ve böylece ikisinin sabit noktaları herhangi bir birleştirme belli olmadan içiçe geçebiliyordu.

Bu tekniği James Cameron'ın yönettiği "Terminator 2"nin, sıvı bir robotun parmaklıkların arasından yağ gibi kayıp geçtiği sahnede görmek mümkündü. Başka sahnelerde ise kurşunlar vücudunda delikler açtıktan sonra bir anda yaraları tekrar kapanıyordu. 10 yıl öncesinde Morphing programlarının gelişimi 3,5 milyon dolara mal olmuştu. Bugün ise bu donanımın basit bir versiyonu internete ücretsiz olarak kullanıma sunuluyor.

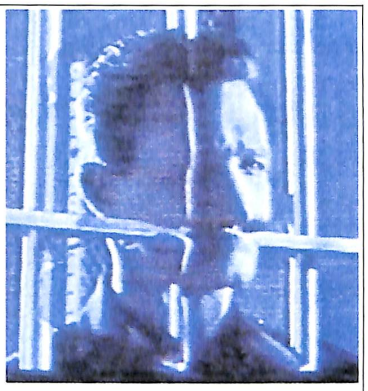

T 1000'in parmaklıkların arasından geçtiği sahne, 1991 senesinde izleyicileri oldukça şaşırtmıştı.

Genf Üniversitesi'nin MIRALab bölümünden Nadia Magnenat Thalmann sanal Marilyn Monroe'sunu düzeltmekle uğraşıyor. Bir diğer beyazperde ikonu olan Marlene Dietrich de aslında Los Angeles'taki Virtual Celebrity Productions'ın (Sanal Ünlüler Prodüksiyon Şirketi) tabelasında yer alacaktı; ancak geçtiğimiz yılın başında firma ne yazık ki kapanmak zorunda kaldı. Virtual Celebrity, Motion Capture tekniğiyle çalışıyordu. Yorumcular alıcılarla donatılmış giysiler giyiyorlardı. Yüzleri ise işaretleyicilerle kaplıydı. Hareketleri, mimikleri ve konuşmaları önceden tasarlanmış bir bilgisayar modelinde artık yaşamayan yıldızlara aktarılıyordu.

Örneğin bu teknik sayesinde Marilyn Monroe dövüş sporlarıyla yaşadığı dönemde hiçbir ilgisi olmamasına rağmen bir Kung-Fu filminde oynayabilirdi. Bu teknik sayesinde dublörlerin işleri gelecekte lüzumsuz hale gelebilir. Yıldızların tehlikeli sahnelerinde gerekli güvenlik sistemleri yoksa bilgisayar bu sorunu hemen çözebilir. Yatak sahnelerinde de artık dublörlere gerek kalmayacak. Selülit veya başka vücut sorunları mouse ile yapılacak tek bir klikle yok edilebilir.

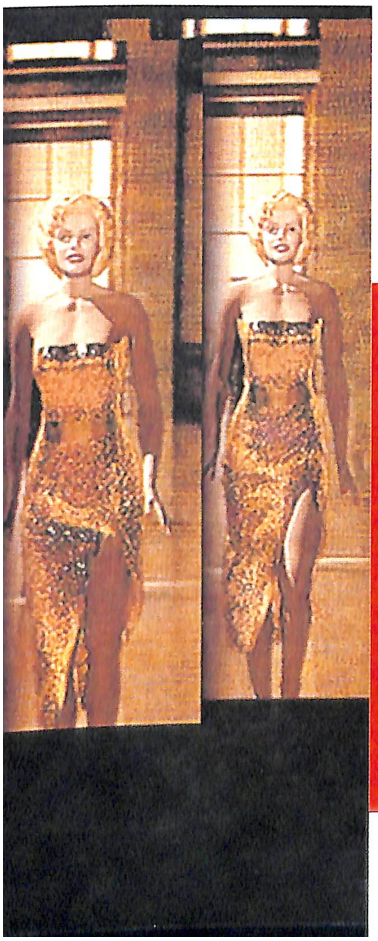

Genf Üniversitesi'nden Nadia Magnenat Thalmann 1987'de çektiği "Montreal'de Randevu" isimli kısa filmi için; tümüyle bilgisayarda yaratılmış bir Marilyn Monroe kullanmıştı. Bu sanal Monroe filmde, tıpkı kendisi gibi bilgisayarda yaratılmış yapay bir Humphrey Bogart'a gülümsüyordu. Aradan geçen yıllarda Thalmann bu tekniği daha da geliştirdi.

BİLGİSAYAR TASARIMLARI NE KADAR İNSANSI?

"Maske" (1994) ve diğerleri

Geçmişte olduğu gibi bugün de bir insanın yüz ve vücut hareketlerini bir bilgisayarla yaratmak en zor işlerden birisi. Bu insansı varlıklar en ufak detaya kadar kusursuz olmak zorunda; çünkü artık izleyiciler arasında uzmanlar yer alıyor. Dijital olarak yaratılmış varlıklarda deri genelde biraz plastik gibi gözükmekteydi. "Maske"nin özel efekt grubu bu sıkıntıya şöyle bir çözüm getirdi; Jim Carrey özel efekt gerektiren sahnelerde yüzünde insani olmayan, ikinci bir deri taşıyordu. Rahtlıkla bükülebilen bu kauçuktan yapılma yüz Tex Avery'nin yarattığı eski Warner Bros çizgi filmlerinden esinlenilerek hazırlanmıştı. Tamamı bilgisayarla gerçekleştirilmiş ilk uzun metraj film olan "Toy Story"nin (Oyuncak Hikayesi) de yaratıcısı olan John Lasseter bu yöntemin pek başarılı olmadığına dikkat çekiyor: "İnsanlarla ilgili olan efekt çalışmalarımız daima hayal kırıklığına uğratıcı oluyor." Lasseter, Pixar'daki çalışma arkadaşlarıyla oyuncak karakterlerde karar kıldı. Woody ve Buzzy Lightyear önce tüm gerekli durumlar için (koşmak, oturmak, zıplamak, vs.) plastilin maddesinden yapılıyor ve üç boyutlu bir scanner onların sabit noktalarını bilgisayar için belirliyordu. Bu program sayesinde karakterler üç boyutlu etkisini kazanıyorlardı. "Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler" (1937) çizgi filmin gelişimi için ne ifade ediyorsa; "Toy Story" (1995) de bilgisayarla yaratılan görüntülerin (Computer Generated Images) gelişimi için aynı şeyi ifade ediyor. Tamamiyle dijital olarak yaratılan, gerçekçi görünüme sahip ilk insansı canlı ise; Industrial Light & Magic'in tasarladığı "Yıldız Savaşları: Bölüm 1"deki Jar Jar Binks karakteri oldu.

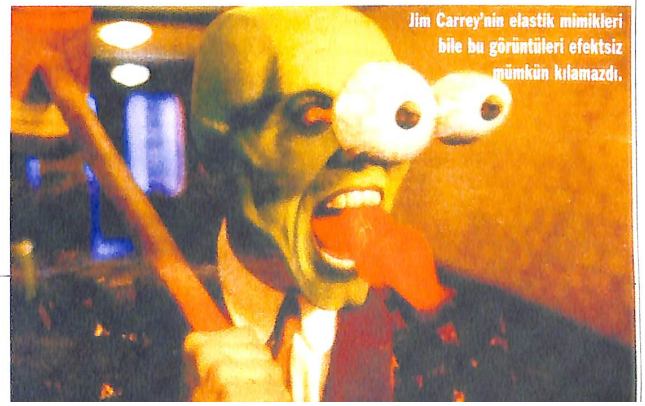

Jim Carrey'nin elastik mimikleri bile bu görüntüleri efektsiz mümkün kılamazdı.

DİJİTAL TASARIM

"X-Men" (2000) ve diğerleri

1997 yılında bilgisayarda bir film karesinin oluşma süresi 20 dakikaydı ve bilindiği gibi bir saniyelik film görüntüsü için 24 kare gerekiyor. Ama artık önceki modellerinin çöpten farksız gözükmesini sağlayan yeni modeller piyasaya sürülüyor. Donanımlar (hardware) da aynı hızla gelişmeye devam ediyor. Burada anlatılan tüm teknikler tek bir program içinde birleştiriliyor ve filmlerdeki özel efektler de gitgide daha kusursuz gözüküyor.

"X-Men"deki şaşırtıcı efekt sahneleri James Cameron'ın açtığı özel efekt firması Digital Domain tarafından gerçekleştirildi. Örneğin filmde makyaja hiç gerek kalmadan, sadece Morphing tekniğinin gelişmiş bir versiyonuyla oyuncu Bruce Davison sıvılaşıyor.

Hemen her yeni büyük prodüksiyon, kusursuzluğa giden yolda yeni bir adım atıyor. Örneğin üç yıl önce "Titanic"in güvertesindeki yapay yolcuları izlemiştik. Wolfgang Petersen'in "Kusursuz Fırtına" filmi için metrelerce yükseklikte dalgalar yaratan teknisyenler ise çıtayı oldukça yukarı çektiler. Özel efekt dünyasında yeni bir köşe taşı 145 milyon dolarlık bir prodüksiyon olan "Pearl Harbor" olabilir. Bu film için prodüktör Jerry Bruckheimer tamamıyla bilgisayarda tasarlanmış; ama son derece gerçekçi bir hava saldırısı yarattı. Ve: Filmlerdeki dijital çalışmalarla yaratılan şeylerin neredeyse yüzde 80'inin gündelik hayatta yaşanan şeyler olması pek fark edilmeyen bir unsur.

"X-Men"de senatör Robert J. Kelly rolündeki...

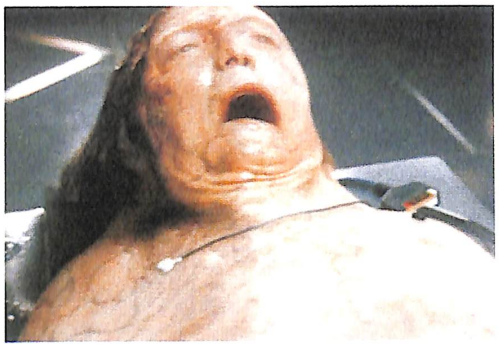

...Bruce Davison'ın sıvılaştığı sahne için; Morphing...

...tekniği kullanıldı. Bilgisayar iki resim arasındaki...

...tüm kademeleri hesaplıyordu; üç boyutlu incelikler...

...için de Rendering isimli program kullanıldı.

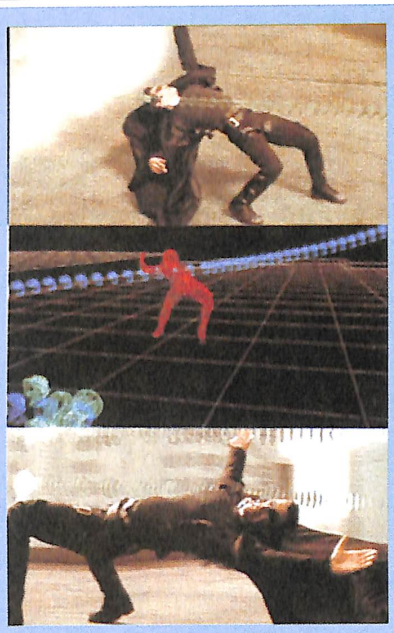

FLOW-MOTION

"The Matrix" (1999)

1999'un olay filmi The Matrix'in Oscar ödüllü özel efektlerinde de yeni bir tarz kullanılmıştı. Yoğun biçimde çizgi roman tarzından ve Japon animelerinden etkilenmiş olan film aksiyon bakımından da Hong-Kong filmlerine yakın bir hıza ve tarza sahipti. Tüm bu etkiyi yaratmak için aksiyon sahnelerinde yepyeni bir teknik kullanıldı; "flow-mo". Bu hızlı kamera hareketlerini ağır çekimle birleştiren bir tarzdı. Kamerayı o derece hızlı hareket ettirmek imkansız olduğu için; yeşil ekranlı bir stüdyoda set boyunca 119 sabit kameranın (fotoğraf makinesi) sıralandığı bir flow-mo sistemi kuruldu. Yeşil ekranın tercih edilme sebebi daha sonra telleri görüntüden silmeyi kolaylaştıracak olması, ayrıca her türlü bilgisayar grafik işi ve sonradan yerleştirilecek arka plan için çok uygun olmasıydı. Sıra flow-mo tekniğinin kullanılacağı sekansa geldiğinde ise her sabit kamera sırayla tek bir görüntü kaydediyordu. Ara kareleri oluşturmak için bilgisayar kullanan ekip, böylece görüntü netliğini kaybetmeden aksiyonu hızlandırıp yavaşlatabiliyordu. Bunun yapımcı Joel Silver'ın da dediği gibi bir nevi "insanlarla yapılmış animasyon" olduğu söylenebilir. İş arka planı yerleştirmeye geldiğinde ise; bilgisayar grafik tekniğiyle yaratılan objelerin üzerine fotoğraf dokusu yerleştirilen bir tekniğe başvuruldu. Böylece gerçekten kesinlikle ayırt edilemeyecek tam çözünürlüklü sanal arka planlar ortaya çıktı.

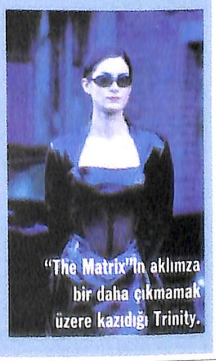

"The Matrix"in aklımıza bir daha çıkmamak üzere kazıdığı Trinity.

LIFE+ İSTANBUL'U 'yaşayanların' dergisi

Her gün televizyon ekranlarından İstanbul'u anlatıyorlar, peki onlar İstanbul'u nasıl yaşıyor?

Sedef Kabaş, Defne Sarısoy, Gülin Tomay, Zeynep Kasımlıoğlu

İstanbul'un en çok tercih edilen kapalı spor merkezleri...

Ünlüler nerede spor yapıyor?

Çocuğunuzla eğlenceli bir hafta sonu için 14 adres

Galatasaray Kulübü Binicilik Tesisleri Midilli Kulübü, Rahmi Koç Sanayi Müzesi, Darıca Kuş Cenneti, Saklı kent...

İstanbul'u fotoğraflayan Hollandalı

Wilco van Herpen'ın vizöründen İstanbul manzaraları

Yurtdışından gelen misafirleriniz için restoranlar, işadamları misafirlerini nereye götürüyor?

Sellam, Beyti, Borsa, İskele...

Alternatif okullar

Electrolux Yemek Okulu, La Salle College, Müjdat Gezen Sanat Merkezi & Actor Studio, Astroloji Okulu...

Beyoğlu'nun yeni eğlence mekanları

Line, Soho, Smoke, Manhattan...

Modacı Arzu Kaprol bizim için alışveriş yaptı.

Beymen Casa Club'dan Nine West'e, Macrocenter'dan Fuji Çiçekçilik'e kadar adım adım Nişantaşı'ndaydık.

Ocak sayısı bayilerde

1 NUMARA HEARST

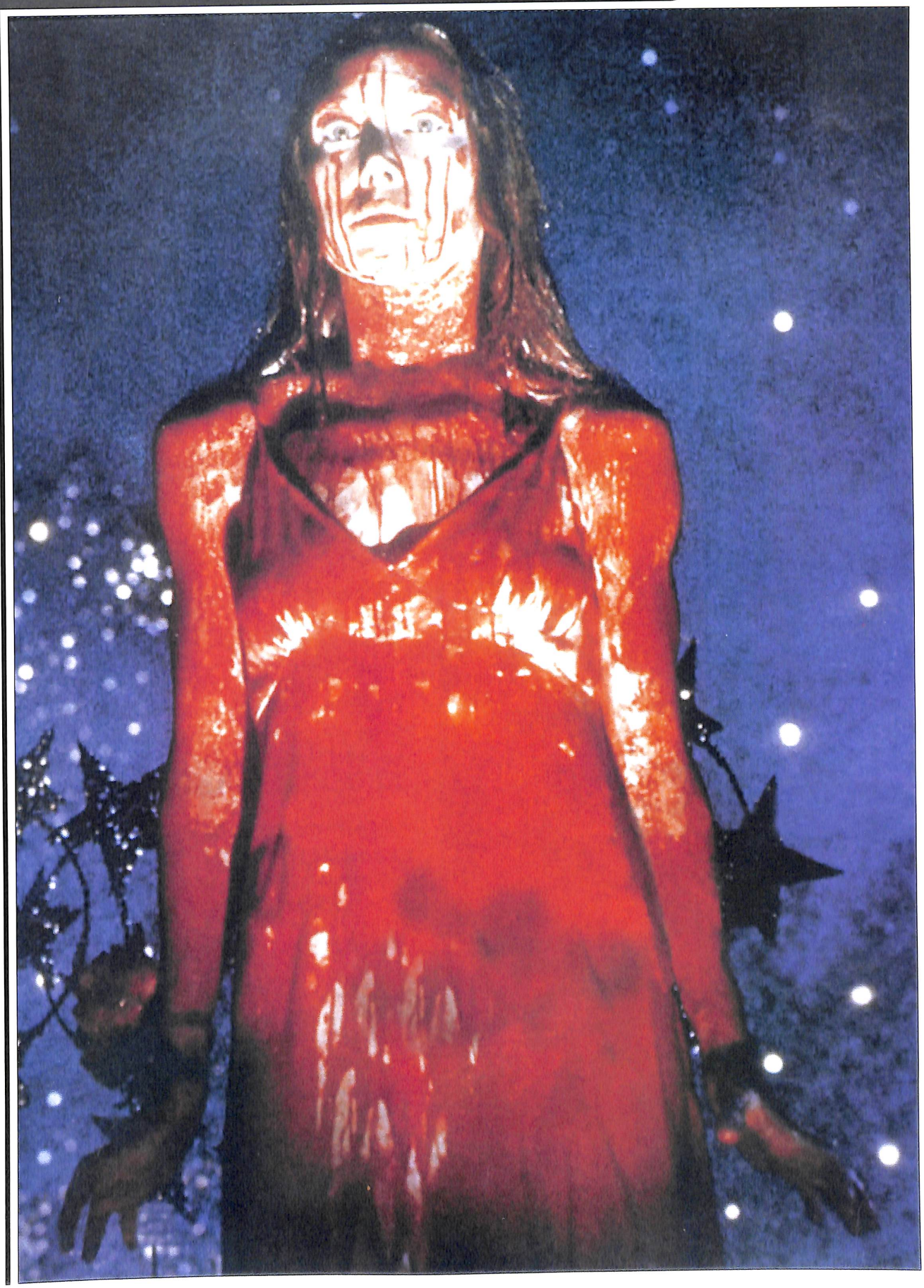

"Şamar Kızı"nın intikamı

İster prototip "ineğin intikamı" öyküsü deyin, ister kanlı bir "kadınlığa geçiş" ayini... "Carrie", artık Sissy Spacek'in yan sayfadaki domuz kanına bulanmış, trans halindeki resmiyle belleklerimize kazınmış durumda. Bedenini keşfetmesiyle birlikte telekinetik güçlere kavuşan genç kızın öyküsü, sinemaseverlere 80'lerin "slasher" filmleri öncesindeki son korku klasiklerinden birini sunmakla kalmadı, Stephen King ve Brian De Palma'nın kariyerlerinin önünü de açtı. KUTLUKHAN KUTLU

"Çok iyi bir film. Ben bile çok korkutucu bulmuştum. Zaten baştan beri Brian De Palma'nın yönetmesini istiyordum. Kareyi ikiye bölme tekniğini kullanma şeklini çok beğendim. Görüntülerin rahatlığı beni çok etkilemişti. En iyi taraft da bir korku filmine benzememesiydi, bence başarılı olmasının sebeplerinden biri buydu." - Stephen King

Stephen King'in kendi kitaplarından uyarlanmış filmlerin çoğuna nasıl burun kıvırdığı düşünülürse, yazarın Brian De Palma'nın "Carrie"si için sarf ettiği bu"sevgi sözcükleri"nin adet yerini bulsun diye söylenmediği ortada. Aslında Carrie söz konusu olduğunda, King'in uyarlamanın niteliklerinden duyduğu tatmine bir de minnet duygusunu eklemek gerekir. Çünkü Carrie, yazarın ilk popüler eseri olmasının yanısıra aynı zamanda sinemaya aktarılan ilk King romanıydı. Yaklaşık 25 yıldır düzenli aralıklarla yeni bir Stephen King uyarlamasıyla karşılaştığımıza bakınca, De Palma'nın "Carrie"sinin ardından yazarın beyazperde macerasının yoğun bir şekilde sürdüğü ve hem popüler yazın hem de popüler film çevrelerini hoşnut ettiği söylenebilir.

Yazılı bir öykünün filme aktarılmasında, senaryonun iyi yazılıp yazılmadığının da ötesinde birçok sorun baş gösterebiliyor... Muhtemelen bu sorunların içinde "ümitsiz vaka" olmaya en yakın olan, yazarın dünyasıyla yönetmenin dünyasının uymaması ve yönetmenin filmi kendi dünyasının bir yansıması haline getirememesidir. "Carrie" bu konuda çizilebilecek en pembe tablolardan birini sunuyor. Stephen King ile Brian De Palma'nın arasında bulabileceğiniz ne tür benzerlik varsa, hepsi de "Carrie"nin sinema yolculuğunda görsel ve işitsel olarak arz-ı endam ediyorlar: Tehlikeli bir şekilde kaynayan iç dünyalar, şiddetli travmalar, işlevsiz ve hatta yıkıcı aile ilişkileri, gerilimi kendi başlarına işleyen janr mekanizmalarından değil öykünün içinden çıkarmaya dayalı bir "psikolojik gerilim" meyli... Ve hepsi için bir süzgeç görevi gören, kara bir mizah anlayışı. Bu yüzden ortaya çıkan film, öykünün yazarının dünyasını yansıtmak gibi gerçekleştirilmesi zor (ve feda edilebilecek) bir işin üstesinden gelmekle kalmıyor, son derece yetenekli yönetmeninin bütün takıntılarını ve becerilerini gösterebileceği bir sergiye, yani kusursuz bir De Palma filmine dönüşüyor.

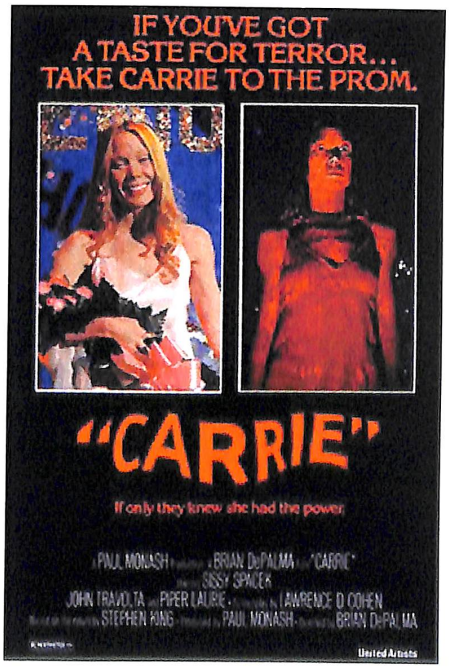

TELEKİNETİK ÖRDEK YAVRUSU

Öykü, daha sonra birçok Stephen King kitabında görebileceğimiz tiplerle, motiflerle ve temalarla dolup taşıyor: Akla gelebilecek her tür eşek şakasının hedefi konumundaki, içine kapanık, liseli bir kız... Baskıcı ve fanatik bir aile büyüğü (bu durumda anne)... Yeniyetmelerin şaşırtıcı eziyet etme potansiyeli... Ve bütün bu baskının altında, normalite sınırlarını delip geçerek doğaüstü sonuçlara gebelik eden bir cinsel erginlik dönemi patlaması.

Carrie'yi ilk olarak okulda, spor dersinde görüyoruz. Heyecandan çok tedirginlik duyduğu belli olan Carrie, kendi bölgesine atılan bir topu karşılayamadığı (ve bunun sonucunda takımı maçı kaybettiği) için birkaç kişiden azar işitiyor. Daha bu ilk sahnede onun okulda bir tür "şamar kızı" olduğunu anlıyoruz. Hemen sonraki sahnede De Palma ağır çekimle kızlar soyunma odasında dolaşmaya ve sinemasındaki röntgencilik damarının tohumlarını atmaya başlıyor. Gülüp sakalasan ve genel olarak "sosyal" parantezinde kalmaya çalışan kızları geçip, duş almakta olan Carrie'ye geliyoruz. Carrie, burada, yani olabilecek en yanlış yerde ve zamanda, ilk kez regl oluyor. Yaşadığı panikten, bedeninde neler olup bittiği hakkında en ufak bir fikrinin olmadığını anlıyoruz; korku içinde, elleri

Carrie artık o masum, çekingen kız olmaktan çıkmış herkes için ciddi bir tehdit haline gelmiştir.

kana bulanmış bir şekilde ve çırılçıplak, çığlık atarak diğer kızların yanına koşuyor... ve bir kez daha alay konusu oluyor. Kızlar ona sadece takılmakla kalmıyor, üzerine tampon, havlu, ne varsa fırlatıp hep bir ağızdan "tıkamasını" söyleyerek zaten o anda ölüm korkusu yaşamakta olan Carrie'yi, etkisi paranormal boyutlara varan bir şoka sürüklüyorlar: Spor hocasının sakinleştirmeye çalıştığı Carrie, panik içinde çığlık attığında duştaki lambalardan biri patlıyor. Kısa süre içinde Carrie'nin bedensel konulardaki bilgisizliğinin kaynağıyla tanışıyoruz. Annesi Margaret White, tam bir fanatik. Kızının ilk kez "kanadığını" öğrenen annenin ilk işi, kafasına bir kitapla vurup, akabinde aynı kitabı açarak Havva'nın zayıflığı üzerine bir dinsel pasaj okumak oluyor. Karşı cinsle ilişkisi konusunda yaşadığı sıkıntılar sonucu adeta kendi kişiselleştirilmiş dinini yaratmış olan Margaret, belli ki yıllardır Carrie'yi kendi doktriniyle bastırmaya, "günahtan uzak tutmaya" çalışıyor. Nihayetinde bedensel gerçeklerin kendi gayretlerine galip geldiğini öğrendiğinde de, öfke ve korkuyla (yani fanatizmin iki temel besiniyle) doluyor. Anlam veremediği kanamanın ve arkadaşlarının acımasız alaylarının üstüne evdeki tabloya da şahit olunca, Carrie için bugünün tamamen hazırlıksız yakalandığı bir "geçiş günü" teşkil ettiğini fark ediyoruz. Baskı sonucu lisenin son sınıfına kadar regl olmamış, bedeninden bihaber ve asosyal kız, kadınlığa geçiş dönemini adeta bir "patlama" şeklinde yaşıyor. Çok geçmeden bu patlamanın onda, bedende ihmal etmiş olduğunu zihinde telafi eden bir yeteneğe, düşünce gücüyle nesneleri hareket ettirme yeteneğine yol açmış olduğunu anlıyoruz.

MEZUNİYET BALOSUNA KURULU SAAT

Tıpkı liseli karakterlerinin artık her şeyi boşverip tamamen mezuniyet gecesine kilitlenmeleri gibi, De Palma da bir bakıma ilk andan itibaren bu mezuniyet gecesinde sahneleyeceği müthiş finale yatırım yapıyor. Carrie'yle alay eden öğrencilerden Sue'nun daha sonra ciddi bir pişmanlığa kapılıp, okulun popüler çocuğu olan erkek arkadaşı Tommy'den Carrie'yi mezuniyet balosuna götürmesini istemesi; filmin ilk anlarından itibaren "kötü kız" rolünü kimseye kaptırmayacağını belli eden Chris'in, kendi erkek arkadaşını Carrie'ye gaddarca bir sürpriz hazırlama konusunda ikna etmesi; Carrie'nin yeni edindiği telekinezi gücü sayesinde annesinin karşısında ayakta daha sağlam durabilmeye başlaması... Bütün film, Carrie'nin o baloya gitmesi, o sahneye çıkması ve yeni yeni kazanmaya başladığı özgüveninin, kafasından aşağı boşalan bir kova dolusu domuz kanıyla yer ile yeksan olması için kurulmuş dakik bir saat gibi işliyor. Buraya kadar her şey saat 12'yi vurmadan atları fareye dönüşen bir Cinderella'nın öyküsünü çağrıştırsa da, Carrie'nin telekinetik güçlerinin zincirinden boşanmasıyla birlikte sinema tarihinin en unutulmaz kitle katliamı sahnelerinden biriyle işin rengi birdenbire değişiyor: Carrie'nin iyi/kötü; dost/düşman ayırt etmeyen gazabına tanık olduktan sonra aslında baştan beri bir katliamın arka planını izlemekte olduğumuzun farkına varıyoruz. Carrie, ağırdan almanın "lüks" teşkil etmediği bir korku filmi anlayışının temsilcisi. Brian De Palma, finaldeki büyük yıkımı, baştan beri kurduğu düş - kabus gerçeklik dengesini ortadan ikiye bölen keskin bir çizgi olarak kullanıyor. Chris'in planları gerçekleşip bir kova dolusu domuz kanı Carrie'nin kafasından aşağı boşandıktan ve pembe elbisesini kırmızıya buladıktan bir süre sonra, konuşmasız, stilize ses efektleriyle süslü bu rüyamsı ağır çekim sahnesi birdenbire kesiliyor... Ve gerçek zaman ritmine dönen De Palma, bu defa da kareyi ortadan ikiye bölerek adeta transa geçmiş bir Carrie'nin yarattığı yıkımı göstermeye başlıyor. De Palma'nın mezuniyet balosunda geçen bölümü sinemasal açıdan, mezuniyet balosunun yapıldığı salon kadar süslediği söylenebilir. Yönetmenin bu bölümdeki sergisi, yaklaşık 6 dakikalık ağır çekim sahnesi ve onu takiben izlediğimiz ikiye bölünmüş kare uygulamasıyla sınırlı değil. Arada gecenin Kralı ve Kraliçesi'ni

belirlemede kullanılan gerçek oylama kağıtlarının, Carrie ve Tommy'nin işaretlendiği sahte oylama kağıtlarıyla değiştirilişini gösteren yaklaşık iki dakikalık hareketli bir tek plan; ve Carrie'yle Tommy saat yönünde dönerek dans ederken kameranın onların çok yakınında ve saatin aksi yönde hızla tur attığı başdöndürücü bir plan da var. Özellikle ikincisi, De Palma'nın bu filmde masalsılıkla bağdaştırdığımız görsel unsurlara başvurmaya ne derece hevesli olduğunu gösteriyor: Çift, balo salonunun ışıklarının altında Cinderella ve Prens gibi dönüp dururken, kamera adeta duruma "şüpheyle bakmaya" başlıyor ve ters yönde hızla dönerek baş döndürücü bir etki yaratıp seyirciyi bu "masal"ı takip edecek olan felaket için hazırlıyor.

Brian De Palma'nın sinemasıyla arası limoni olanların en çok dile getirdiği konulardan biri, yönetmenin "cilalı tekniği"ni öyküsüyle bağlantılı bir şekilde kullanmadığı iddiasıdır herhalde. De Palma'nın her filminde birkaç tane zorlu ve nefes kesici sahne bulunduğu için, onun tekniği tamamen görünmez kılıp sadece öyküyü ön plana çıkaran türden bir sinemacı olmadığı rahatlıkla söylenebilir. Ancak De Palma'nın yönetmenlik hünerinin zirveye ulaştığı sahnelerde, her zaman görsel dilin anlatılan öyküyle ve o sahneye hakim olan duyguyla organik bağları vardır. De Palma, sadece kamera açıları, kamera hareketleri ve montajla bir duygu yaratabilen, hatta bu duyguları filmin geneline yayıp güçlü bir doku oluşturabilen ender yönetmenlerden biri ve "Carrie" de bunun hayrını fazlasıyla görüyor.

ANTİK İZLER

Stephen King'in de söylediği gibi, "Carrie" bugün alışık olduğumuz türden bir korku filmine pek benzemiyor. Hülyalı, ancak yarı yarıya gerçekmiş gibi görünen sahnelerle, stilize bir kabusvari gerçeklik arasında gidip geliyor. Bu yapı hem De Palma'nın hem de Stephen King'in psikolojik dehşet öyküsü anlayışına çok uyuyor. Çünkü ani geçişleri sağlayan, fırtına öncesi sessizliğin kırılıp, tekinsizliğin yerini öfkeye, korkuya ve acımasızlığa bıraktığı bu öyküleme tarzında, "şok"lar yönetmenin seçimlerinden değil, doğrudan karakterlerin eylemlerinden geliyor. Dahası o karakterlerin (aslında bu filmde, sadece Carrie'nin) iç dünyalarını net bir şekilde takip edebildiğimiz için, korkutucu bir noktaya doğru giden bu yolculuğun üstüne bir de "önlenemezlik" çivisi çakılmış oluyor. Aslında bu korku öyküsü türü, en temel ve en eski korku öyküsü türünü oluşturuyor. Örneğin Medea'nın çocuklarını öldürdüğü o ünlü bölümde olduğu gibi, Antik Yunan tragedyalarında (ve tabii ki Shakespeare'in trajedilerinde) karakterlerin eylemlerinin korkutucu ve bir o kadar da önlenemez oluşu, dehşet hissinin temel dayanağını oluşturur.

"Carrie", hayat veren kadının "tabiat ana"nın bir parçası olduğu ve doğa kadar yıkıcı ve tehlikeli olabileceği şeklindeki mitik görüşten de payını ziyadesiyle alıyor. Filmde hemen her şeyin kadınlar arasında olup bittiği söylenebilir. Erkekler, kadınlar arasındaki ilişkilerde birer piyon olmanın ötesine gidemiyorlar... Carrie'nin kadınlığa geçiş döneminde edindiği olağanüstü güçler ise, yine şiddetli duyguların dışavurumunda açığa çıkarak, bir doğal afet gibi önüne çıkan herkesi, kişi ayırt etmeden kavuruyor (Gerçi Sue kurtuluyor ama, o da korkunç kabuslarla lanetleniyor).

HITCHCOCK-VARİ

Öte yandan gerek Sissy Spacek'in gerekse Carrie'nin annesini oynayan Piper Laurie'nin (ikisi de rolleriyle Oscar adayı olmuşlardı) oyunculuğunda, trajedide rastlayamayacağınız bir boyut var. Zaten içten içe kaynayan ve hem küpüne hem de bulunduğu mahzene zarar vermeye namzet Carrie'de ve baskıcı annesi Margaret'te, Alfred Hitchcock'un klasiği "Psycho"nun izlerini görmemek çok zor.

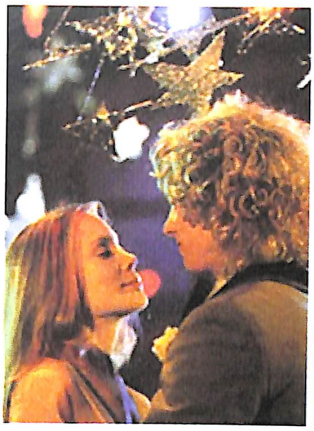

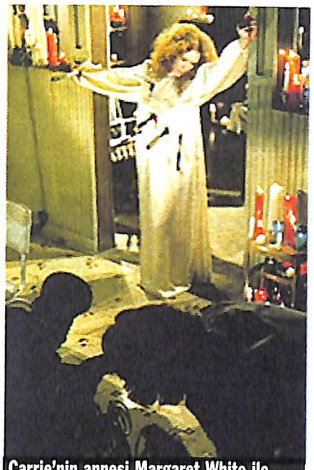

Carrie'nin annesi Margaret White ile olan ilişkisi Hitchcock'un "Psycho" filmini hatırlatıyor. Baskıcı, muhafazakar anne karakterinde Piper Laurie'nin yorumu da filme büyük katkıda bulunuyor. Gerek Laurie gerekse Spacek 1977 yılında Oscar'a da aday gösterilmişlerdi.

Aslında De Palma'nın çektiği herhangi bir filmde Hitchcock izleri görmemek çok zor. Sonuçta burada kariyerinin başlarındaki filmleri "Hitchcock devresi" olarak adlandırılan, Hitchcock filmlerine apaçık göndermelerde bulunan, hatta bir filminde (Phantom of the Paradise), Hitchcock'un "gerilimin ustası" nişanına nazire yaparcasına afişte isminin yanına "korkunun ustası" ibaresi koyulan bir yönetmenden bahsediyoruz. De Palma'nın en sık eleştiri aldığı konu bazen öyküyü es geçip sadece görselliğe önem vermesiyse, listede ikinci sırada mutlaka "Hitchcock taklitçisi" olduğu suçlaması bulunur. Çoğu izleyicisi için kendine ait bir sineması var De Palma'nın, ancak sadece temalarıyla değil, görsel yaratıcılığı ve teknik ayrıntıcılığıyla Hitchcock'u akla getirdiği de gerçek.

De Palma'nın "Carrie"sinde, Hitchcock'un "Psycho"sunu epey andıran, Pauline Kael'in deyimiyle "barok" bir mizah anlayışı var. Dahası bu film bir bakış açısından modern bir "cadı öyküsü" olarak görülebileceği gibi, başka bir açıdan da tamamen "Psycho" gibi bir "çift kişiliklilik" öyküsü olarak görülebilir (ki çok kişiliklilik, De Palma'nın favori konularındandır). Özellikle de Carrie'nin gücünü kullandığı anlarda transa geçip adeta bir başka kişiye dönüştüğü düşünülürse...

Ancak De Palma'yla Hitchcock arasındaki benzerlikler için temalara ve psikanalize davetiye çıkaran karakterlere girmeye de gerek yok. De Palma, görsel - işitsel açıdan da Hitchcock'u bir hayli

Amerikan lise filmlerinin vazgeçilmez motifi "mezuniyet balosu" burada kabusa dönüyor.

andırıyor. Büyük ustanın "Psycho"daki duş sahnesine yaptığı göndermeler, Carrie'nin telekinetik güçlerinin her faaliyete geçtiğinde Psycho'dakini çok andıran bir şekilde kemanların devreye girmesi, farklı farklı teknikler arasında gezinme konusundaki cesareti... Hepsi, De Palma için neden ilk yıllarından itibaren "Hitchcock'un varisi" dendiği ve Carrie'nin yer yer neden bir Hitchcock filmi hissi uyandırdığını açıklıyor.

ŞU 70'Lİ YILLAR GENÇLERİ...

"Carrie"nin öncüleri arasında sayılması gereken bir diğer film de William Friedkin'in "Şeytan"ı (Exorcist) olsa gerek. Ergenlik çağına yaklaşan bir kızın şeytan tarafından ele geçirilişini anlatan bu korku klasiğinde, 70'lerde yaşanan kuşak çatışmasının da büyük rolü vardır. "Şeytan", Stephen King'e göre "çocuklarının ellerinden kayıp gittiğini gören ve bu konuda ellerinden hiçbir şey gelmeyen anne - babalar için çekilmiş" bir filmdir. 70'lerde sadece "aileden kopma" furyası değil, "cinsel devrim" de yaşandığından, her iki filmde de cinselliğini keşfetmenin eşiğinde duran masum bir kız, engel olunamaz bir şekilde ailesinin kalbine dehşet tohumları saçan bir "geçiş" yaşar. Bu geçiş birinde bir lanet, diğerindeyse bir "yetenek" gibi görünür belki... Ama sonuçta Regan'ın annesi için kızının durumu neyse, Carrie'nin annesi için de kızının durumu odur: dışarıdan, şeytani bir şekilde, sahiplenilme. Carrie'nin gücünü kullandığı kadar gücünün de onu "devraldığı"nın söylenebileceği düşünülürse, Carrie'nin öyküsü de bir sahiplenilme öyküsü olarak görülebilir sonuçta.

"Şeytan" ile "Carrie" arasındaki benzerlikler, yapılan toplumsal gözlemler ve değinilen temalarla kısıtlı değil. İki film de 80'lerden itibaren adeta sağanak gibi yağmaya başlayan yeni bir tür korku sinemasının, azap çeken gençleri merkez alan, epeyce kanlı bir

John Travolta "Carrie"de henüz tıfıllık döneminde bir star adayı.

korku sinemasının tohumlarını attılar.

80'LER KORKU FİLMİ FURYASI

80'ler korku sinemasına öncülük etmiş bütün 70'ler korku filmlerinin kaderidir: Hepsi de aslında olduklarında daha kanlı bir film olarak akılda kalırlar. Aslında ne "Texas Chainsaw Massacre", ne "Halloween" ne de "Carrie" 80'lerdeki "gore" furyasıyla kıyas kabul edecek düzeyde kanlı değildiler. Evet, De Palma filminin finalinde kahramanının kafasından aşağı bir kova dolusu domuz kanı boşaltıyor belki ama, şiddet içeren sahnelerin hiçbirinde ayrıntıya girilmiyor...

Aslında "Carrie"nin sadece grafik şiddet açısından değil, bütün bir korku sineması anlayışı açısından 80'lerdeki örneklerden epey farkı var. Öte yandan kullandığı öykü modeli, 80'lerdeki "slasher" furyası tarafından öylesine benimsendi ki ilk bakışta "Carrie"nin de o furyanın içinde bir yerlerde çekildiğini düşünebilirsiniz. Birkaç "genç" stereotipi etrafında geçen, her türden Sodomik "zevk"in cezalandırıldığı "slasher" türünde, sanki bütün bu katı ahlak yapısı "Carrie"deki fanatik Püriten-vari annenin elindeki kitaptan çıkmış gibidir (yaşamak için bakire kal, içki içme, pis şakalar yapma). "13. Cuma" (Friday the 13th), "Prom Night 2", "Happy Birthday to Me" gibi aynı patikayı arşınlayan bu filmlere yeni bir soluğun gelmesi,

John Travolta ve Nancy Allen, Carrie ile dalga geçen şımarık gençleri oynuyorlar.

ancak "Elm Sokağında Kabus" (A Nightmare on Elm Street) ile mümkün olmuştu. 80'lerin sonuna doğru ölmeye yüz tutan bu tür, 90'larda "Çığlık" (Scream) ile yeniden canlandığından (ve hala da canlılığını koruduğundan), "Carrie"nin günümüz korku sinemasında önemli bir yere sahip olduğu ve "Ne Yaptığını Biliyorum" (I Know What You Did Last Summer) gibi yeni kuşak korku filmlerinde de bu klasiğin izlerinin bulunduğu söylenebilir. "Carrie" sadece standart "teen slasher" alt türü üzerinde değil, metafizik güçlerin kullanıldığı diğer korku filmlerinin de üzerinde epey etki sahibidir (bu tür filmlere Stephen King "Shining" ve "Firestarter" ile, De Palma da "Fury" ile ayrıca katkı yapmıştır). David Cronenberg'in yine King uyarlaması olan "Dead Zone"u ve "Scanners"ıyla, yine 80'ler korku sinemasına epey katkısı olmuş Tobe Hooper'ın "Spontaneous Combustion"ı da bu eğilimin örnekleri arasındadır.

İNEKLERİN ÖCÜ

Korku filmlerinin ötesinde, "Carrie" yine 80'lerde altın çağını yaşayan (ve 90'lar sonunda bir anlamda yeniden doğan) gençlik filmlerinin de öncüleri arasında sayılmalı. Lisedeki "inek", "kötü kız", "komşunun kızı", "popüler çocuk" gibi kalıplaşmış tiplerin ve bu tür filmlerin çoğunun merkezini oluşturan "mezuniyet gecesi"nin bugünkü haliyle ilk olarak sunulduğu filmler arasındadır "Carrie". Elbette bu tiplerin popüler hale gelmesinde "Carrie" filmi kadar, Stephen King'in giderek daha çok popülerleşen kitaplarının da etkisi vardır (çocukken korktuğu şeyler hakkında yazdığını söylemekten kaçınmayan King, bir anlamda çocuklar ve gençler

DE PALMA "CARRIE"Yİ ANLATIYOR

Sissy Spacek

"Aslında aklımda başka birisi vardı ve Carrie rolü için onun ideal olduğunu düşünüyordum. Sissy kitabı okudu, çok beğendi ve bana bu rolle ilgilendiğini söyledi. Sissy'yi iyi tanıyordum, çünkü Jack Fisk'in eşiydi ve Jack Fisk benim birçok filmimde tasarım işini üstlenmişti. Sissy gelip denemelere katıldı ve tabii ki çok iyiydi. Rollerin hepsini oynadı - Sue Snell'i, Chris Hargenson'ı, Carrie'yi - ve hepsini çok iyi oynadı. Onu aklımın bir köşesinde tutuyordum, ama temelde hâlâ diğer kıza odaklanmış durumdaydım. Ancak deneme çekimlerimiz başladığında Sissy, Carrie rolü için deneme çekimine girdi ve diğer adayların hepsini kötü gösterdi."

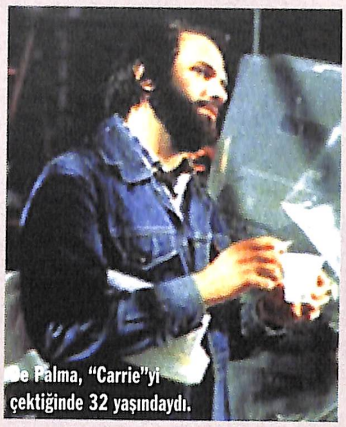
De Palma, "Carrie"yi çektiğinde 32 yaşındaydı.

Oyuncak değil

"Telekineziyi Carrie'nin duygularının bir uzantısı olarak kullanmayı istiyordum -sadece çok heyecanlandığında, çok endişelendiğinde ve çok üzüldüğünde patlak veren, eyleme dönüşmüş duygular olarak. Biraz denetim dışı bir güçtü, tıpkı 'Forbidden Planet'daki gibi: Orada da insan öldüren Id cavanavarı, aslında bilinçaltında bunu yapma isteği bulunan entelektüel bir adamdır. Telekineziyi keyfi bir şekilde kullanıp etrafta sürekli birtakım eşyalar uçurmayı istemiyordum. Bir filmde bu tür bir şey sıkıcıdır. Tamam, kız nesneleri hareket ettirebiliyor. Bunu gösterdikten sonra, artık bu konuda yapabileceğin daha fazla bir şey olduğunu sanmıyorum. Sadece ihtiyacın olduğunda ve dramatik açıdan geçerli olduğunda kullanmalısın. Bununla oynamak bence çok sıkıcı olurdu, nihayetinde inandırıcılıkla da ilgili bir mesele bu. Çok fazla kullanırsan insanlar 'Haydi ama!' diyeceklerdir. Bir 'numara' olarak görülmeye başlanır: 'Aa, evet, lambaya ip bağlamışlar, o yüzden havada uçuyor!' Seyircinin analitik bir hale gelip numarayı çözmeye kalkmasını hiçbir zaman istemezsin. Ben bu gücü sadece Carrie'nin tutkularının duygusal bir ifadesi olarak kullanmak istiyordum."

Ağır çekimde gerilim

"Bu tür bir gerilimi ağır çekimde çekmeye kalkmanın cesurca bir adım olduğunu düşünüyordum. Bu adımı atıp atmayacağıma karar vermem gerekiyordu. Ben de atmaya karar verdim ve işe yaraması için Tanrı'ya dua ettim! Gerçekten gerilim sahnesini elimden geldiğince uzatmak istiyordum.

Ağır çekimin montajını yapmak çok zor bir iş - bambaşka bir ritmi var. Nasıl yapılacağını, kurgu ritmini nasıl tutturacağımızı bulmak haftalarımızı aldı. Montajcınızın bütün o ağır çekim yapısının içine girmesi gerekiyor. Gerçekten ilginç bir şey. Duş sahnesini zaten baştan beri ağır çekim yapmak istiyordum. Kan gelmeden önce bu lirik erotizme girmek istiyordum... Buhar, Carrie'nin kendine dokunması... sonra da bam! Ağır çekimden normal çekime geçildiğinde zaten bir sansıntı yaşıyorsunuz, çünkü o sırada o zaman akışına alışmış oluyorsunuz. Ama bence yine de en zorlu olanı, mezuniyet gecesi sahnesiydi."

Bir perde, iki resim

"Kareyi iki bölmeye tekniğini kullandığım sahne de zorluydu. Yıkımın ikiye bölünmüş bir karede gösterilmesi gerektiğini düşünüyordum, çünkü Carrie'den hareket eden nesnelere kesme ile kaç kere geçebilirdik ki? Bu rahatlıkla aşırıya kaçılabilecek bir yöntem olurdu. Ölü bir sinemasal mekanizma. Ben de kareyi ikiye bölerek yapmaya karar verdim. Montajını yapmam altı haftamı aldı. Elimde yığınla malzeme vardı; hepsini birleştirdiğimde ortaya çıkan sahne beş dakika sürüyordu ve fazlaca karmaşıktı. Ayrıca tam ekranın sunacağı görsel etkiden epey taviz vermiş oluyordunuz. Sonra montajcım ve ben, bu tekniği sadece gereken yerlerde kullanmaya karar verdik. Kare bölmeyi her kullandığımda bu teknik hakkında yeni yeni şeyler öğrenmeye devam ediyorum. Buradaki sahne bazı açılardan iyi işliyordu, ama bazı açılardan işlemiyordu. Filme her baktığımda bana 'Şey, belki de burada doğru kararı verememişim,' dedirten tek şey bu."

çevresinde geçen öykülerin - özellikle de korku öykülerinin - popülerleşmesinde epey pay sahibidir). Genelde King'in kitaplarının ve özelde "Carrie"nin bu türe yaptığı en büyük katkı ise sürekli eziyet edilen ve her tür eşek şakasının kurbanı olan "inek" tipi oluşturuyor. "Carrie"nin ardından bu tür şamar oğlanlarını "Breakfast Club" ve "Weird Science", "Porky's" gibi gençlik filmlerinde sıkça gördük; hala da görmeye devam ediyoruz (özellikle Drew Barrymore'un oynadığı "Never Been Kissed", "Carrie"nin kulaklarını epey çınlatan bir film). Hatta "Revenge of the Nerds" (İneklerin İntikamı) gibi, okul hayatı boyunca dalga geçilmekle lanetlenmiş bu tiplerin intikamı üzerine çekilen filmler bile vardır.

Ancak "Carrie" hangi furyayı etkilemiş, hangi akımlara model oluşturmuş olursa olsun, De Palma'nın hüneri ve yaratıcılığı sayesinde, kendinden müstakil bir film olarak almayı başardı. Çekilmesinden neredeyse yirmi beş yıl sonra bile gelmiş geçmiş en korkutucu filmlerden biri olarak kabul edilmesi, King'in dediği gibi "korku filmi gibi görünmeyen" bir film için önemli bir başarı. ■

Carrie güçlendikçe annesi karşısındaki konumu da değişir.

KÜNYE

Yönetmen: Brian De Palma. Senaryo: Lawrence D. Cohen (Stephen King'in romanından). Yapımcı: Brian De Palma, Paul Monash. Müzik: Pino Donaggio. Görüntü Yönetmeni: Mario Tosi. Kurgu: Paul Hirsch. Sanat Yönetimi: Jack Fisk, William Kenney. Oyuncular: Sissy Spacek (Carrie White), Piper Laurie (Margaret White), Amy Irving (Sue Snell), William Katt (Tommy Ross), Nancy Allen (Chris Hargenson), John Travolta (Billy Nolan), Betty Buckley (Collins), P.J. Soles (Norma), Priscilla Pointer (Bayan Snell). 1976 yapımı.

فیلم مجموعه‌سی

کوزل یاسمین

YASMINA

(هوکمت دوفلوس ـ له‌ون ماطو) طرفندن تمثیل ایدیلن
(کوزل یاسمین) فیلمندن بر صحنه

— Schoham Film —

Film Mecmuası, sayı: 4, 21 Kasım 1926.

فیاتی ۵ غروشدر.

آمدی مطبعه‌سی

Sinema Yıldızı, arka kapak, sayı: 1, 12 Haziran 1924.

Osmanlıca sinema dergileri

Sinema yayıncılığımızın tarihi, Osmanlı dönemine kadar gidiyor. Sinema salonları ve gösterilen film sayısı arttıkça, seyirciler filmler üzerine daha çok bilgi sahibi olmak istiyor ve ilk dergiler de bu bilgi açlığını bastırmak amacıyla yayın hayatına atılıyor... ALİ ÖZUYAR

Lumiere Kardeşler'in Sinematograf'larıyla (Cinematograph) 28 Aralık 1895'te Capucines Bulvarı'ndaki Grand Cafe'de yaptıkları ilk film gösterimiyle sinema, sosyal hayata ilk adımını atmıştır. Ancak sinemanın rüştünü ispatlayıp saygınlık kazanması ve bir "sanat" dalı olduğunu kanıtlaması için önünde kat etmesi gereken uzun bir yol vardı. Görülenin, birer dakikalık sessiz filmlerle, belli bir kadrajdan beyaz perdeye, daha estetiksel ve gerçekçi yansıması izleyicileri büyülemiştir. 1896-97'de hızla yayılan ve seyirciyi çeken film gösterimleri, film yapımcılığının kazançlı bir meslek olduğunu göstermiş, doğmak üzere olan bu sanat dalının yirminci yüzyılın ilk çeyreğine kadar ticari bir girişim olarak örgütlenmesi ve gelişimini sağlamıştır. Yapılan filmler aracılığıyla tanımlanmaya başlayan bu ticari

sektörün diğer özelliklerinin keşfedilmesi, duygu ve düşüncenin estetik dışavurumunun kitleler üzerindeki olağanüstü etkileme gücünün aydınlar, sanatçılar ve yenilikçi kanat tarafından kavranması yedinci sanatı ortaya çıkarmıştır. Görmedikleri, gidemedikleri ülkelerin, tanığı olmadıkları farklı yaşam tarzlarının sinema aracılığıyla izleyicilerin ayaklarına kadar gelmesi, sinema denilen yeni olayın meraklılarını arttırmış, hiçbir ülke sinemaya kayıtsız kalamamıştır. Sinemanın kazançlı bir yatırım aracı olarak tanınması yapımcıları daha fazla film yapmaya; gösterimcileri de daha fazla seyirci toplamaya zorlamıştır. Yapımcı ve gösterimcilerin kazançlarını daha da arttırmak amacıyla bir dizi "tanıtım" faaliyetlerinin içine girmesi, halkın sinemaya gösterdiği müthiş ilginin de yardımıyla sinema yayıncılığına giden yolu açmıştır. Film ve salon patronlarının, "tanıtım eşittir daha fazla kazanç" prensibiyle ortaya çıkarttığı ilk sinema dergileri, ilk önceleri tek sayfalık el ilanlarıyla yapılan film tanıtımlarının dört-beş sayfadan müteşekkil halidir. Dolayısıyla bu dergiler anlayış ve içerik olarak dergi yayıncılığından uzak zihniyettedir. Ticari kaygı taşımakla birlikte gerçek anlamdaki sinema dergilerinin ortaya çıkışı bir sebepten değil bir zorunluluktan kaynaklanmıştır. Bu zorunluluğun ilki, sinemanın olağanüstülüğündedir. Çünkü sinema, diğer sanatların yapamadığını yapmış, sıradan insanla diğer sanatlar arasında varolan mesafeyi kaldırmıştır. Bu nedenledir ki, sinema doğduğu günden itibaren her türlü insanı içinde barındıran muazzam bir taraftar kitlesi kazanmıştır. Dolayısıyla bu ilginin kaynağı olan sinemanın, dönem yayınlarında tartışılmasını zorunlu kılmış, bu tartışma kısa bir sürede içeriği sinema olacak dergilere taşınmıştır. İkinci zorunluluksa: sinema sektöründe olmayıp da bir şekilde sinema adına bir şey yapmak isteyen sinema sevdalılarının izleyiciyi bilgilendirme ve merakını giderme çabalarıdır. İzleyicilerin perdede imrenerek izledikleri yüzlerin yaşam öykülerini ve nasıl yaşadıklarını merak etmeleri de sinema dergilerinin magazin boyutunu oluşturmuştur.

Ülkemizde II. Meşrutiyet'in ilanıyla sağlanan kısmi özgürlük ortamında sinemaya dair faaliyetlerde hissedilir bir hızlanma olmuştur. II. Meşrutiyet'ten I. Dünya Savaşı'na kadar geçen süreçte art arda açılan sinema salonları (Pathe', Eclair, Oryantal, Cine-Theatre, Santral, Oryanto' Gaumont, Lion, Sine-Palas, Majik, Milli ve Ali Efendi Sineması) ve yapılan film gösterileri, sinema yayınlarının ortaya çıkmasını kaçınılmaz kılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na girmesi, yayınları ve yayınlanması muhtemel diğer sinema dergilerini -her şeyde olduğu gibi- sekteye uğratmıştır. Bu dönemden itibaren 1923'e kadarki süreçte içeriğini sinemanın oluşturduğu herhangi bir süreli yayına rastlanmaz.

1914'ten Latin harflerinin kabulüne kadarki geçen süreçte bir toplumun kültür hayatına tanıklık eden Osmanlıca Sinema Dergileri, her şeyden önce; o yıllardaki seyirci profilini, rağbet edilen filmlerin niteliklerini ortaya koyması açısından, dönemin en önemli süreli yayınlarıdır.

سینما یا یلدیزی

Sinema Yıldızı, ön kapak, sayı:1, 12 Haziran 1924.

SİNEMA GAZETESİ

(Haftada üç kez yayımlanır. Bilim ve sanat gazetesidir. Osmanlıca. Sorumlu Müdür: A. Cemil. İdare yeri: Cağaloğlu Daire-i mahsusa. Nüshası: 10 paradır. Basıldığı yer: Zarafet Matbaası)

Bugün elimizde var olan en eski tarihli, ilk sinema gazetesi olma özelliğine sahiptir. Elimizde sadece 5 Şubat 1914 tarihli 62. sayısı bulunan derginin, ayda on iki sayı yayınlandığı varsayımından hareketle çıkış tarihini saptamak mümkün gibi görünse de yayınında kesinti olabileceği ihtimali derginin çıkış tarihini kesin olarak saptamamızı engellemektedir. Dört sayfadan müteşekkil olan 62. sayıda yeralan "Sinematograf Hakkında Düşünceler" adlı imzasız makale, dönemin sinemaya bakışını ve nasıl algıladığını göstermesi bakımından önem taşır. Gazetede sadece Şehzadebaşı Müdafaa-i Milliye Sineması'nın gösterim programının verilmesi ve bu sinemada gösterilecek filmlerin uzun uzadıya konu anlatımının M. Şadi (Prenses Elena) tarafından yapılması, Sinema Gazetesi'nin Müdafaa-i Milliye Sineması'nın bir yayını olduğunu göstermektedir.

SİNEMA POSTASI (LE COURRİER DU CİNEMA)

(Haftalık sinema gazetesi, Osmanlıca, Fransızca. Renkli kapak. Çıkış tarihi; 8 Aralık 1923. Sahibi ve müdürü; Hikmet Nazım. Nüshası 10 kuruş)

Cumhuriyet döneminin ilk sinema dergisi olma özelliğine sahiptir. İleriki yıllarda çıkacak sinema dergilerinin mizanpaj ve içeriğine temel oluşturmuştur. Tamamen okuyucuyu bilgilendirme kaygısıyla ortaya çıkmıştır.

1923'ün son ayında yayın hayatına başlayan sinema gazetesinin ilk sayfalarında, Türkiye'de gösterime girecek en popüler filmlerin hikaye edilen konularına, dönemin sinema yıldızlarının biyografik hikayeleri ve magazin basınına yansıyan yaşantılarından kesitler sunan çeviri yazılarına (okuyucunun merakını gidermek maksadı) yer verilmiştir. İleriki yıllarda sinema dergilerinde bir gelenek halini alacak "Sinema Romanları" dizisinin ilk örneği bu dergide yeralmıştır. Derginin diğer sayfalarında Avrupa ve Amerika'daki sinema faaliyetleri, sinema sektöründe yaşanılan gelişmeler ve kavgalar hakkında bilgi veren imzalı ve imzasız yazılara yer verilmiştir. Derginin yayın hayatını idame ettirmesi için alınan ilanlar (Film-ürün-firm vb.) derginin her sayfasına dağıtılmıştır.

6. sayıdan bazı konu başlıkları: Yeni Filmlerden, Pola Negri, Douglas Fairbanks, Konuşan Sinemalar, Amerika, Temaşa Haberleri ve Sinemada Çocuk Artistler.

SİNEMA YILDIZI

(Haftalık sinema dergisi: Osmanlıca. Siyah-beyaz kapak. Çıkış tarihi 12 Haziran 1924. Sorumlu Müdürü: Mehmet Rauf. Nüshası 5 kuruş. Basıldığı yer Amedi Matbaası.)

Osmanlıca sinema yayınları arasında en ciddi, en istikrarlı ve en özenli dergi olmasıyla müstesna bir yeri vardır. Dergi anlayış ve içerik olarak diğerlerinden farklılık gösterir. Salt sinema merakı ve sevgisiyle ortaya çıkan dergi, bir ilke imza atarak ortaya çıkış nedenlerini ilk sayısında okuyucuya iletir. Derginin eli ayağı olan Kemal Bey tarafından kaleme alınan yazıda, derginin ortaya çıkış nedenleri şöyle izah edilmektedir: "Sinemanın, memleketimizde

bulunan hararetli taraftarlarını, sinemayı taparcasına sevenleri mutlu edecek, dünyadaki sinema olaylarına dair sıcağı sıcağına bilgi verecek, sinemayı, yaşayan ve yaşatan sanatkarlar ve dahileri tanıtacak bir mecmuanın yayımlanmasını uygun bulduk. 'Sinema Yıldızı' işte bu maksatla çıkıyor." Kendisinden önce ve aynı süreçte yayınlanan sinema dergilerinde sinemaya dair hiç kullanılmayan "Yedinci Sanat" kavramı, ilk kez bu dergide Kemalettin Bey tarafından "Yedinci Sanat" başlığıyla kaleme alınan sunuş yazısında kullanılmıştır. Bu yazı 1924'ler Türkiye'sinde sinemanın "Yedinci Sanat" olarak kabul gördüğünün önemli bir kanıtı sayılabilir. Ayrıca "Sinemada Sansür" kavramına da ilk kez bu dergide değinilmiştir. "Sansür-Açık Resimler" başlığıyla kaleme alınan yazıda, Amerika, Fransa ve Türkiye'de hangi kriterler baz alınarak sansür uygulamalarına gidildiğinin karşılaştırmalı örnekleri verilmiştir. "Sinema Yıldızı"nın diğer dergilerden ayırt edilir bir özelliği de sinemaya dair yapılan istatistiklere yer vermesidir. Bu istatistikler, bazen yabancı basından alınmış, bazen de dergi tarafından hazırlanmıştır. İzmir'de kaç sinema salonu var? Ya da dünyada hangi ülke, kaç sinema salonuna sahip? türünden sorulara cevap arayan bu istatistiklerin doğruluğu tartışılır olmakla birlikte dünyanın sinemasal faaliyetlerini yansıtması bakımından önem taşır. İlk üç sayıdan seçtiğimiz bazı konu başlıkları ise şöyle: Sinemada Buse Meselesi, Sinema Hileleri, İzmir'de Sinema Hayatı, İstanbul Sinemaları, Sansür ve Sinema İstatistikleri.

OPERA-SİNE (OPERA-CİNE)

(Opera-Sinemasının haftalık mecmuasıdır. Çıkış tarihi 4 Kasım 1924. Osmanlıca-Fransızca. Renkli kapak. Sahibi ve Müdürü: Osman Mazhar. Başyazar: Vedat Örfi (Bengü). Nüshası 8,5 kuruş)

Opera-Sinemasının kendi salonunda gösterilecek filmlerin tanıtımını yapmak ve gişe hasılatını arttırmak amacıyla yayınlanmıştır. Uzun süreli bir yayın olmuştur. Derginin elimizde ikinci yıla ait, var olan 2'nci sayısı 23 Eylül 1925'e aittir. Bundan sonra derginin kaç sayı yayınlandığı bilinmemektedir. Derginin ilk yıla ait sayılarında görülen sinemaya dair doyurucu bilgi ve önemli çeviri yazılarına ikinci yılda rastlanmaz. Özellikle ikinci yılda bolca ilana ve Opera Sineması'nda gösterilecek filmlerin hikaye edilen uzun hülasâları (özet) yeralır. Sayfa sayısında herhangi bir sınırlama (bazen 28 bazen 10) yapılmamıştır. Dergide "Sinema Aleminden Haberler, Memlekette Sinema Hayatı, Küçük Muhaberat, Sinemalarda Bu Hafta" başlıkları altında sabit sayfalar oluşturulmuş, derginin ebatları ikinci yılda kitap formatına dönüştürülmüştür. Opera-Sine'yi diğerlerinden ayıran özellik Türkiye'de ilk defa yapılan film kritiklerine yer vermesidir. 3. sayısından seçme bazı konu başlıkları: Sinema Sanatkarlığı, Sinema Entrikaları, Sanatkarları Tanıyalım, Harbden Evvel Rus Sinemacılığı, Ziraat ve Sinema.

SİNEMA MECMUASI

(Haftalık, resimli sinema ve temaşa mecmuası. Çıkış yılı: 1924. Sahibi ve müdürü: Hikmet Nazım. Baş yazar: Vedat Örfi (Bengü).)

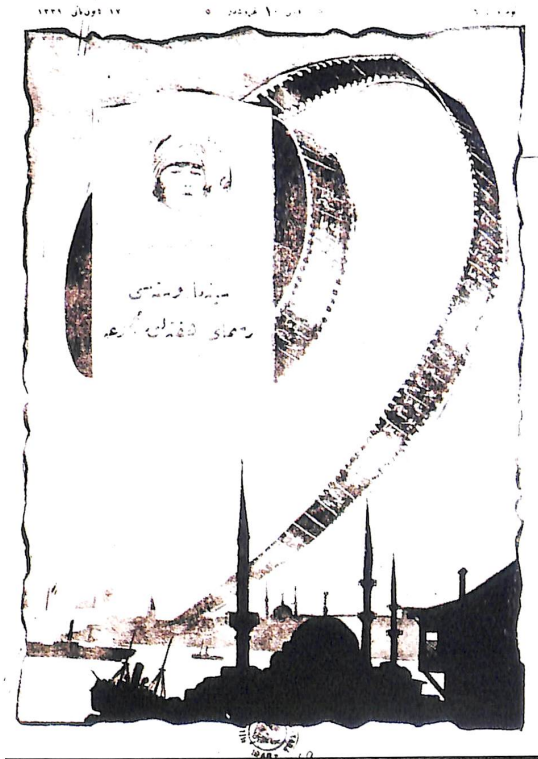

Sinema Postası (Le Courrier du Cinema), sayı: 6, 17 Ocak 1823.

Hikmet Nazım'ın daha önce çıkardığı "Sinema Postası"nın devamı niteliğinde bir dergidir.

SİNEMA REHBERİ

Çıkış yılı 1924 olan dergi hakkında başka herhangi bir bilgi yoktur.

FİLM MECMUASI (LE FİLM)

(Sinema cereyanlarını takip eder. Haftalık resimli mecmuadır. Çıkış tarihi: 1 Kasım 1926. Osmanlıca-Fransızca. Renkli Kapak. Sahibi ve müdürü: E. Kemal. Baş Yazarı: Ekrem Reşit. Nüshası 5 kuruş. Ahmet Kamil Matbaası)

Film mecmuası (Le Film) adıyla yayın hayatına başlayan dergi ikinci yılda, "Film" adını almıştır. Uzun süreli bir yayın olan derginin elimizde on iki sayısı bulunmaktadır. Derginin tam olarak kaç sayı yayınlandığı bilinmemekle beraber, elimizdeki ikinci yıla ait altıncı nüsha 2 Kasım 1927 tarihlidir.

Film Mecmuası hemen hemen her sayısında taşradaki sinema faaliyetlerine yer vermesiyle devrin diğer sinema yayınları ile arasındaki farklılığı ortaya koyar. Dergi muhabirinin Lale Film sahiplerinden biri olan Cemil Bey ile "Taşradaki Sinema Faaliyetleri" üzerine yaptığı röportaj, Türk sinema basınında ilk röportaj olma özelliğine sahiptir. Röportajın bir diğer önemi ise Cemil Bey'in taşradaki sinema faaliyetleri hakkında verdiği bilgilerdir.

Türk sinema basınında görülen ilk müstehcen fotoğrafta bu dergide yayımlanmıştır. Josephine Baker'in göğüsleri açıktadır. 1927 Türkiye'sinde müstehcenliğe bir hayli cesur bakış. Derginin ileriki sayılarında yayımladığı bir beyanat, dönemin film acentaları, sinema salonları ve sinema dergilerinin kendi maceralarındaki yaşanılan rekabeti göstermesi açısından önemlidir. Dergi, tarafsız olmamak, bazı sinema ve film acentalarının adamı olmakla suçlanmış, bunun üzerine tarafsız olduğunu herhangi bir müesseseye ve sinema salonuna bağlı olmadığını, ilan sayfalarının tüm sinema salonlarına açık olduğunu belirten bir beyanat yayınlamak zorunda kalmıştır.

Dergiden seçme bazı konu başlıkları: Sinemada Musiki (Cemal Reşit), Metropolis, Avrupa ve Amerika'nın En Meşhur Yıldızları Kimlerdir ve Nasıl Yaşarlar?, Büyük Sanatkarlar (Rudolph Valentino), Cambazhane Herkülü, Paramount ve Metro Goldwyn Filmleri, Sinema Reklamı Nasıl Yapılmalı, Sinema Romanları (M. Burhanettin).

SİNEMA MİHVERİ

(Haftalık Sinema ve Tiyatro Mecmuası. Çıkış tarihi: 11 Mart 1926. Sahibi: Cevat Rıza. Sorumlu müdür: Necil Düsri. Fiyatı: 10 kuruş.)

Elimizde tek nüshası var olan bu derginin kaç sayı yayınlandığı hakkında herhangi bir bilgi olmadığı gibi ilk sayıda ayırt edici herhangi bir özelliğe rastlanmaz.

ARTİSTİK-SİNE (ARTISTIC-CINE)

(Haftalık Şark ve Balkan Sinema Mecmuası. Osmanlıca-Fransızca-Renkli Kapak. Çıkış tarihi: 4 Kasım 1926. Sahibi: Piyer Sarıyan. Sorumlu Müdür: Leon Antonyan. Başyazar: Antonine Paul. Tercüme eden: Ragıb Rıfkı. İdare memuru: Anthony P. Stoll.)

Derginin ikinci sayısından anlaşıldığına göre: Artistik Sine'nin, çıkacağı haberi duyulduğunda, pazara açılacak yeni bir tezgahın endişesini taşıyan diğer dergi sahipleri, dergi yönetimine böyle bir teşebbüsten vazgeçmeleri, aksi halde büyük bir ticari başarısızlığa uğrayacaklarını belirten tavsiyelerde bulunmuşlar. Ancak dergi yönetimi tüm bu tavsiyeleri göz ardı ederek yayın hayatına atılmış ve herkesi şaşırtan bir başarı kazanmıştır.

Artistik-Sine, ilk dönem sinema dergileri arasında en yüksek tiraja sahip sinema dergisidir. İlk sayısında 2500 gibi bir hayli iddialı sayı ile yayın hayatına başlayan dergi, basılan sayının 2000'ini satmayı başarmıştır. Yayınını sadece Türkiye ile sınırlı tutmak istemeyen Artistik-Sine, dünya çapında prestijli bir sinema dergisi olabilmek için çaba göstermiş, ilk sayının 400'ünü Amerika, Fransa, İtalya ve İngiltere'deki sinema müesseselerine göndermiştir. Dönemin en iddialı dergisi olan Artistik-Sine, güçlü yazar kadrosu ve sağlam içeriğiyle yurtdışında da önemli bir okur kitlesine sahip olmuş ve Türk sinema dergiciliğinde bir ilke imza atarak yurt dışı aboneliğine geçmiştir.

1925-28'de hiçbir yerli filmin çekilmediği ülkemizde, Artistik-Sine'de ağırlığını, (diğer sinema dergilerinin yaptığı gibi) yabancı sinema sektörünün faaliyetleri üzerine koymuştur.

Derginin her sayısında yeralan Anthony Stoll ve Antonine Paul'ün sinema üzerine düşüncelerini içeren yazıları, dönemin sinemaya bakışını ve yaklaşımını göstermesi açısından önemlidir.

Yayınına Artistik-Sine olarak başlayan bu dergi, Eylül 1927'den itibaren Türk Sineması adıyla devam etmiştir.

TÜRK SİNEMASI (CINE-TURC)

(Haftalık Şark ve Balkan Sinema Mecmuası. Osmanlıca-Fransızca-Renkli Kapak. Çıkış tarihi: 8 Eylül 1927. Sahibi ve Sorumlu Müdürü: Ragıb Rıfkı. İdare müdürü: Anthony P. Stoll. Başyazar: Antonine Paul. Tercüme eden: Ragıb Rıfkı. Nüshası: 5 kuruş.)

Derginin künyesinde belirtilen idare kadrodan da anlaşılacağı gibi bu dergi Artistik-Sine'nin el değiştirmiş halidir. Piyer Sarıyan'ın Artistik-Sine'yi Ragıb Rıfkı'ya devretmesiyle derginin ismi Türk Sineması olmuştur. Yazar kadrosu ve içeriğinde herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Türk Sineması, Türkiye'deki sinema dergileri arasında tüm zamanların en uzun süreli sinema dergisidir. Dergi dokuz yıl gibi uzun bir sürede 219 sayıya ulaşarak kırılması zor bir rekora imza atmıştır. Derginin Ragıb Rıfkı'dan sonraki patronu, aynı zamanda "HA-KA" filminin de sahibi olan Halil Kamil Bey olmuştur. Dergi ikinci kez el değiştirdikten sonra bir daha eski kalitesini yakalayamamış ve HA-KA Film Şirketi'nin tanıtım dergisinden öteye gidememiştir.

SİNEMATOGRAF CERİDESİ

Bu derginin sadece adı bilinmektedir.

Opera-Cine Dergisi

Film Mecmuası, no:2, 7 Kasım 1926.

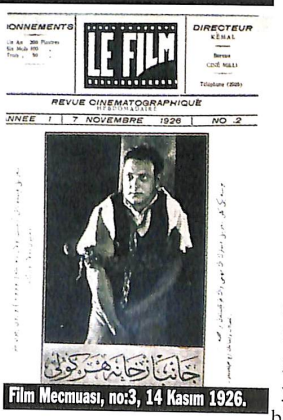

Film Mecmuası, no:3, 14 Kasım 1926.

OSMANLICA SİNEMA DERGİLERİNİN BENZER ÖZELLİKLERİ

Cumhuriyet'in ilanından, Latin harflerinin kabulüne (1928) kadar geçen sürede yayınlanan sinema dergilerinin birbirinden ayırt edici özellikleri az; benzerlikleri fazladır. Küçük farklılıklar dışında bu yayınları birbirinden ayırt etmek kolay değildir. Çünkü yerli yapımların azlığı her dergiyi, yabancı sinema sektörünü konu edinmeye yöneltmiş ve dergi içerikleri de bu doğrultuda oluşmuştur. Ayrıca bu dergilerin ticari kaygılarını da işin içine katarsak farklılıkların azalması, benzerliklerin artması kaçınılmaz olmuştur. Bu dönem sinema yayınları Osmanlıca-Fransızca olmak üzere (Sinema Gazetesi - Sinema Yıldızı, Osmanlıca) iki dilde yayınlanmıştır. Osmanlıca sayfa sayısı ile Fransızca sayfa sayıları her zaman eşit olmamakla beraber Osmanlıca sayfa sayısı fazladır. Dergilerin sabit sayfa sayıları yoktur. Sayfa sayılarında dönem dönem artış ya da azalmalar olmuştur. Ebat olarak Opera-Cine dergisi hariç diğer dergilerin ebatlarında bir değişiklik görülmemekle birlikte bu dönem sinema dergilerinin ebatları, günümüz dergi ebatlarına yakındır.

Dönemin en popüler oyuncularının portre fotoğrafları ya da en son filmlerinden bir fotoğraf dergilere kapak yapılmıştır. "Sinema Yıldızı" hariç diğer tüm dergileri kapakları renklidir. Arka kapak Fransızca; ön kapak Osmanlıca'dır. Sinema Gazetesi hariç (Haftada üç kez yayımlanır) diğerleri haftada bir kez yayımlanmaktadır. Aylık yayınlanan sinema dergisi yoktur. Dergi fiyatları beş ile on kuruş arasında değişmekle birlikte, yayın hayatının ikinci yılına geçen dergilerin fiyatları ikiye katlanmıştır. Her dergi, tirajı arttırmak amacıyla aboneliği teşvik edici girişimlerde bulunup fiyat indirimine gitmiştir. Türk Sineması ve Artistik-Sine hariç diğerlerinin aboneliği yurt içiyle sınırlı tutulmuştur. Diğer dergilerin iç sayfalarında fotoğraf kullanımı önemli bir yer tutmaktadır. "Opera - Cine" hariç diğerleri herhangi bir sinema salonuna ya da bir film acentasına bağlı olmaksızın yayınlanmaktadırlar. Mizanpajlarında pek farklılık yoktur. Her derginin çıkış amacı birbirinden çok az farklılık gösterse de hepsinde okuyucu bilgilendirme kaygısı görülür. Bu nedenle her derginin değişmeyen sayfaları vardır. Okuyucu Sualleri, Sinemalarda Bu Hafta ve Yeni Filmler gibi yabancı sinema dergilerinden yapılan çeviriler, yerli basında önemli bir yer kaplar. Yabancı yayınlar da genellikle film acentalarının dışarıdan getirdiği sinema dergilerinden oluşmaktadır. Bu dönem sinema dergilerinde film konularının, hülasa (özet) başlığıyla uzun uzadıya hikaye edilerek anlatılmış, dönemin en popüler Amerikan aktör ve aktristlerinin hayat hikayeleri magazinsel yönleriyle de ele alınarak anlatılmıştır. Bir diğer önemli ortak özellik de gelenekselleşmiş "Sinema Romanları"dır. Bu romanlar bir filmin, hikayeleştirilerek uzun uzun anlatılmasından oluşmaktadır. Her sayıda iki sayfa halinde yayımlanan film hikayesi arkası var mantığına uygun olarak derginin diğer sayılarında da devam etmektedir. Ayrıca, her dergi tirajını arttırmak amacıyla birtakım çekilişler düzenlemiş ve sinema biletleri için indirim kuponları yayımlamıştır. ■

Uzaydan gelen travesti

Türkiye'de pek bilinmeyen "THE ROCKY HORROR PICTURE SHOW", özellikle Avrupalı seyirciler tarafından kült mertebesine ulaştırılmış durumda. Yönetmenliğini Jim Sharman'ın yaptığı, başrolünde Tim Curry'nin oynadığı film bu yıl 25. doğumgününü kutluyor. ENGİN ERTAN

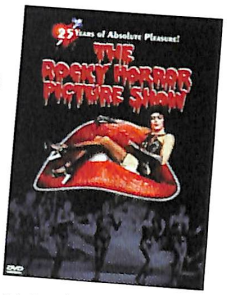

Yağmurlu bir gecede, karanlık bir ormanda yolunu kaybetmiş genç bir çift... Esrarengiz bir şato... Şatonun kapısını kambur bir ucube açıyor... Şatonun sahibi ise Transylvania galaksisindeki Transseksüel gezegeninden bir travesti... Bunlar bir film için hayatınızda duyduğunuz en garip bileşimse hiç şaşırmayın. Üstelik yaratılan bir insanın, yamyamlığın veya hemen her türlü kombinasyonun denendiği cinsel aktivitelerin henüz adını anmadık.

"The Rocky Horror Picture Show" temelde 1930'lu yıllardan başlayıp, 1950'lerin sonuna kadar yoğun ilgi gören B-tipi bilim-kurgu/korku filmlerine bir nevi saygı duruşu olarak adlandırılabilir. Ama saygılı olsa da pek terbiyeli olduğu söylenemez. Bilim-kurgu, fantastik sinema, korku türlerini müzikal ile birleştiren, bir de bunun üzerine seks komedisini ekleyen film gerçekten sinema tarihindeki en ilginç tür bileşkelerinden biri.

Konusunu biraz daha detaylı anlatmak gerekirse; birbirine aşık olan Brad ve Janet bir arkadaşlarının düğününden sonra evlenmeye karar verirler. Bu kararlarını dersinde tanıştıkları hocaları Dr. Scott ile paylaşmak için yola çıkarlar; ancak lastikleri patlayınca karanlık bir ormanın ortasında kalırlar. En yakındaki yerleşim yeri olan şatoya giderken kendilerini bekleyenlerden habersiz olan Brad ve Janet burada birbirinden garip tiplerle karşılaşırlar. Şatonun sahibi Dr. Frank'N'Furter'dır. Dr. Frank'N'Furter aslında Dünya'daki objeleri kendi gezegenine taşıyabilecek bir proje ile görevlendirilmiş bir uzaylıdır. Transylvania galaksisinin Transseksüel gezegeninin sakini olan bu travesti ne yazık ki saplantılarının etkisinde kendisine verilen görevden uzaklaşmış ve kendini tamamen yaratacağı kusursuz erkek Rocky Horror'a adamıştır. Brad ve Janet da bu garip olaylar dizisinin bir parçası olmakta gecikmezler. Furter önce Janet'i, daha sonra da Brad'i baştan çıkarıp ikisi ile de yatar.

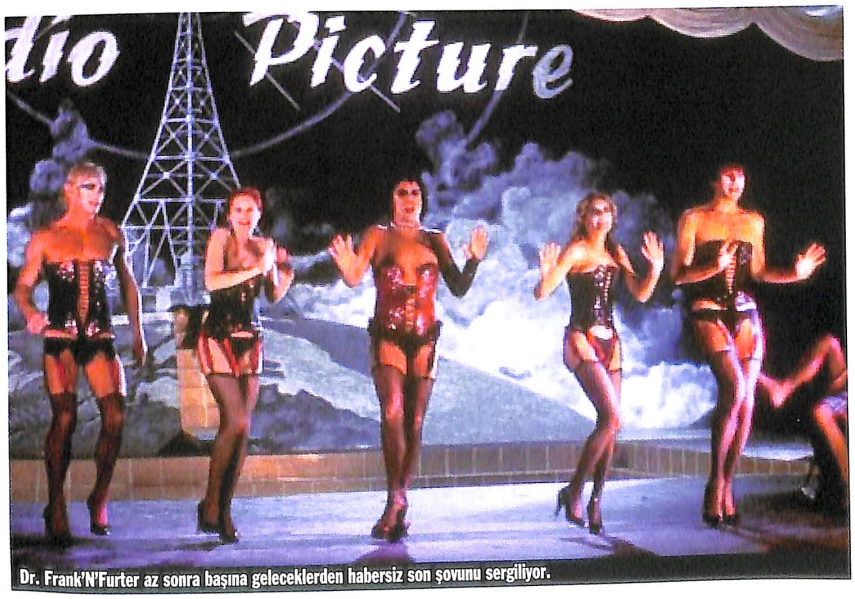

Dr. Frank'N'Furter az sonra başına geleceklerden habersiz son şovunu sergiliyor.

Yasak meyvenin zevkini tadan Janet dayanamayarak kendini bu sefer de Rocky Horror'un kollarına bırakır. Bu arada Furter'ın; beyninin yarısını Rocky Horror'a naklettiği Eddie'nin amcası olan Dr. Scott da şatoya gelir. Ancak akşam yemeğinde yeğenini yiyeceğinden habersizdir. (Eddie rolünü rock müzisyeni Meat Loaf'un oynadığını belirtmekte de fayda var.)

Konusundan da anlaşılabileceği üzere "The Rocky Horror Picture Show" her zevke hitap etmeyen, son derece garip bir film. Ama yine de kısa zamanda bir kült klasiğine dönüşüp, zamana karşı durmayı becermiş olması takdire şayan. Hala bazı ülkelerde cuma geceleri (veya cumartesi sabahı demek de mümkün) 24.00 seanslarında "The Rocky Horror Picture Show"u düzenli olarak oynatan sinemalar var. Örneğin Londra'da bu görevi Prince Charles isimli sinema üstlenmiş durumda. Doğal olarak filmin fanatiklerinin katıldığı bu gösterimlerin son derece ilginç anlara sahne olduğu söylenir. Dr. Frank'N'Furter'ın Rocky Horror ile kolkola düğün marşı eşliğinde yürüdüğü sahnede salondaki izleyicilerin de etrafa konfeti saçtığı gibi. Eğer bu yeterince ilginç değil diyorsanız filmde yağmur yağan sahnede izleyicilerin de salonda şemsiye açmasına ne dersiniz? Gerçekten de söylenenlere bakılırsa; izleyici katılımının kolay kolay eşi benzerine rastlanamayacak bir örneği "Rocky Horror" gösterimleri. Katılımcıların filmi ezbere bilmesi şaşırtıcı değil mutlaka; ancak filmin belirli yerlerinde bazı diyalogların bağırılarak izleyiciler tarafından tekrarlanması için aynı seyi söylemek zor. Üstelik sadece diyalogları bağırmakla kalmıyorlar. Örneğin Barry Bostwick'in canlandırdığı Brad Majors karakterinin fanatikler arasında lakabı Asshole. Susan Sarandon'un oynadığı Janet'inki ise Slut (Kaltak). Filmin birçok yerinde bu karakterler gözüktüğünde izleyiciler perdeye doğru bağırarak onlara taktıkları lakapları söylüyorlar. Ha bir de

tam katılımı sağlayabilmeleri için; gelecek izleyicilerin yanında getirmesi tavsiye edilen nesneler var. Ne gibi derseniz; pirinç, kaynana zırıltısı, iskambil kağıdı, su tabancası, sosisli sandviç, tuvalet kağıdı, el feneri, gazete bunlardan bazıları.

Elbette "The Rocky Horror Picture Show" gibi bu derece garip bir filmin böyle bir fanatik kitlesi olması hiç şaşırtıcı değil. Ama bilmeyenler için şaşırtıcı olabilecek bir şey var; o da az önce belirttiğimiz gibi, filmde Janet rolünü Susan Sarandon'un oynuyor olması. Sarandon sinemadaki ilk yıllarında rol aldığı bu filmde ortalıkta iç çamaşırlarıyla dolaştığı gibi bir ara onları parçalayarak şarkı bile söylüyor. Filmdeki şarkıları pek de iyi sesleri olmayan oyuncular söylediği için müzikal açıdan yoğun bir zevk vaadettiklerini söylemek imkansız. Müzikal bir film için bu kötü bir referans olarak kabul edilebilir; ama "Rocky Horror" normal bir müzikal olmadığı için bu avantaja bile dönüşebiliyor. "Do-Do-Do-Dokun bana/Kendimi iğrenç hissetmek istiyorum" gibi sözleri olan şarkılar zaten güzel sesli biri tarafından söylense daha kötü olurdu herhalde...

Danslara gelince "Rocky Horror"un Time Warp adında akıllara ziyan bir de dansı var. 90'ların ikinci yarısında ortalığı kasıp kavuran Macarena dansına taş çıkartacak kadar abuk olan bu dansı anlatmak zor, görmek lazım.

Elbette "Rocky Horror"un müziklerinde filmde Riff Raff'i oynayan Richard O'Brien'ın da katkısı olduğunu belirtmek lazım. O'Brien'ın aynı isimli oyunundan uyarlanan filmin senaryosu yönetmen Jim Sharman ile O'Brien'a ait. "Rocky Horror"un 1981 yılında yine Sharman ve O'Brien ortaklığı ile yapılmış "Shock Treatment" isimli bir devam filmi de var. Ancak bu film "Rocky Horror"un başarısına ulaşamadı ne yazık ki...

"The Rocky Horror Picture Show" birçok diğer kült film gibi ya sevilecek ya nefret edilecek filmlerden demek yanlış olmaz herhalde. Sevenlerin sevmek için birçok nedeni olduğu da rahatlıkla söylenebilir. Bunların başında hiç kuşkusuz Dr. Frank'N'Furter rolünde Tim Curry'nin sergilediği performans geliyor. Tüm film boyunca jartiyer ve avuç içi kadar bir külot içerisinde şarkı söyleyip, kırıtarak dans eden Tim Curry gerçekten de sinema tarihinde kolay kolay benzerine rastlanmayacak bir performans ortaya koyuyor. Özellikle "Sunset Bulvarı"ndaki Gloria Swanson'ı anımsatan, "I'm Going Home" şarkısını söylediği sahne unutulmaz nitelikte. Filmi çekici kılan bir diğer unsur ise, bazı yerlerde gönderme yapılan eski B-tipi filmler. Filmin açılışındaki "Science Fiction/Double Feature" isimli şarkının sözlerinden tutun Dr. Frank'N'Furter'in ismi-

Travestiler evrenin her yanında aynı...

ne kadar filmdeki birçok öğede bu tarz göndermeler var. Filmin oldukça eğlenceli olmasının yanında pek sık rastlanmayacak tipte bir cinsel özgürlük ve karmaşa sunması da enteresan. Her ne kadar Dr. Frank'N'Furter filmin "kötü adamı" olsa da, finalde tarzının abartılılığı, başka bir deyişle cinsel tercihleri nedeniyle yargılandığında ona acımamak imkansız. Hele ki böylelerini toplumdan uzak tutmalı yargısı ile karşılaştığında... Ama yine de "Rocky Horror" o kadar ciddiyetten uzak ve eğlenceli bir film ki; insanın gülmekten bu unsurlar üzerinde düşünmeye pek vakti kalmı-

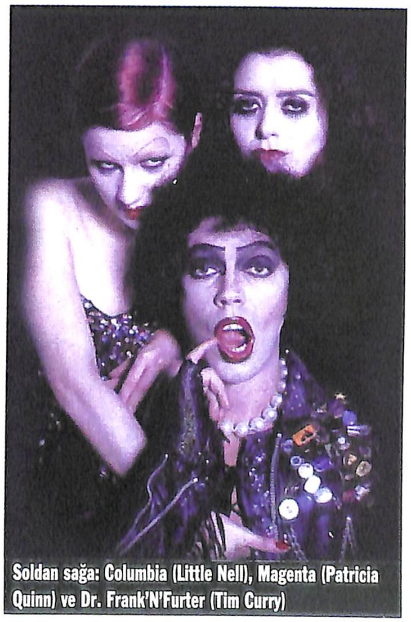

Soldan sağa: Columbia (Little Nell), Magenta (Patricia Quinn) ve Dr. Frank'N'Furter (Tim Curry)

MUHTELİF GÖNDERMELER

"The Rocky Horror Picture Show"dan bazı filmlere selamlar.

● Jenerik boyunca ekranda kıpkırmızı ruj sürülmüş bir çift dudak gözüküyor. Bu dudaklar jenerikte akan yazılara "Science Fiction/Double Feature" şarkısı ile eşlik ediyorlar. Ancak şarkının sözlerini dikkatli dinlediğinizde içinde şu filmlerin adlarının geçtiğini fark edebilirsiniz: "The Day the Earth Stood Still", "Flash Gordon", "The Invisible Man", "King Kong", "It Came From Outer Space", "Doctor X", "Forbidden Planet", "Tarantula", "The Day of the Triffids", "Night of the Demon", "When Worlds Collide".

● Eddie (Meat Loaf) "Hot Patootie-Bless My Soul" şarkısını bitirip motorsikletine atladığında, motoru çalıştırırken önce sağ, sonra da sol eli yakın plan olarak gözüküyor. Bu sahnede Eddie'nin sağ elinin parmakları üzerinde L.O.V.E. harflerinin dövmesi olduğunu görebilirsiniz. Sol elinin parmakları üzerinde ise H.A.T.E. harfleri var. Tıpkı Charles Laughton'ın 1955 yapımı "The Night of the Hunter"ında Robert Mitchum'un canlandırdığı Harry Powell'da olduğu gibi.

● Stanley Kubrick'in 1964 yapımı klasiği "Dr. Strangelove or How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb""ın final sahnesinde Dr. Strangelove'ın (Peter Sellers) kolunun refleksif bir şekilde nazi selamı verdiğini hatırlarsınız. "Rocky Horror"da da tekerlekli sandalyede bir doktorumuz var. Ama onun benzer bir refleks gerçekleştiren organı kolu değil bacağı oluyor. Filmin sonunda herkesin külotlu çorap ve jartiyerler içinde dans ettiği "The Floor Show" sahnesinde, Dr. Everett v. Scott da kendini tutamıyor ve ani bir refleksle bacaklarının üzerindeki örtüyü atıp külotlu çorap içerisindeki sağ bacağını ok gibi ileri uzatıveriyor.

● Tim Curry'nin canlandırdığı Dr. Frank'N'Furter'ın adının Dr. Frankenstein'dan esinlenerek konulduğu çok açık. Üstelik ikisi de yeni bir insan yaratıyorlar...

yor.

Ülkemizde bir iki yıl önce Cine5 ekranlarında gösterilen "The Rocky Horror Picture Show" ile daha yakından ilgilenmek isteyenler filmin resmi sitesi olan http://www.rockyhorror.com adresini ziyaret edebilir veya www.amazon.com aracılığıyla filmin VHS veya DVD formatını sipariş edebilirler. Gerçi filmi sinemada izleyenler, "Rocky Horror"u "izleyici katılımı" olmadan izlemenin hiç izlememek gibi bir şey olduğunu iddia ediyorlar. Ama yine de bu kült klasiğini video veya DVD aracılığıyla evde izlemek, hiç izlememekten daha iyi olsa gerek. Bu arada "Rocky Horror" fanatikleri de herhalde Time Warp dansını "yeniden" yapıyor olacaklardır. ■

Bir Senaryo Yazmak

Öyküleme teknikleri

Öyküleme, film öyküsünün (yani senaryoda olup biten her şeyin) işleniş tarzı demektir. Seyirciden kimi bilgilerin gizlenmesi, zaman kullanımı, tekrarlar, iç ses ya da anlatıcı kullanımı, flashbackler vb. teknikler öykülemenin alanına girerler.

TAMER BARAN

Çeşitli soruşturmalarda sinema tarihinin en iyi filmi seçilen 'Citizen Kane-Yurttaş Kane', 'öyküleme' tekniklerinin kullanımı bakımından da seçkin bir eserdir. Bu tekniklerin kullanımına görkemli bir örneği filmin ünlü kahvaltı sekansında buluruz. Orson Welles, Kane ile karısı arasındaki ilişkinin monotonlaştığını vermek için kestirme bir anlatım kullanır, çifti, birkaç kez üst üste sofrada gösterir. İlk kahvaltı sahnesine sıcak bir

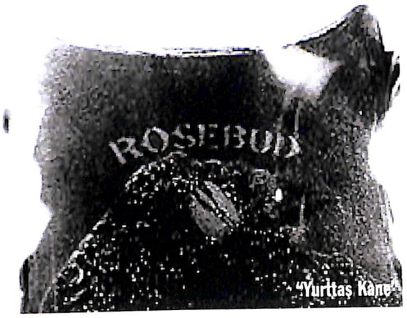

"Yurttaş Kane"

hava hakimdir, sahneler değiştikçe çiftin paylaştıkları azalır, aralarına bir duvar örülür, birbirlerinin yüzüne bile bakmaz olurlar. O yıllar için çok yenilikçi olan bu anlatım biçimi, bugün de pırıl pırıl durmaktadır.

Öyküleme, film öyküsünün (yani senaryoda olup biten herşeyin) işleniş tarzı demektir. Seyirciden kimi bilgilerin gizlenmesi, zaman kullanımı, tekrarlar, iç ses ya da anlatıcı kullanımı, flashbackler vb. teknikler öykülemenin alanına girerler. Anlatı, söylem, dramatik kuruluş gibi isimler de verilen öyküleme, en az filmin öyküsü kadar önemlidir. Kötü bir öyküleme iyi bir öyküyü başarısız kılabilir, parlak bir öyküleme ise sıradan bir öykünün keyifle izlenmesini sağlayabilir. Örneğin, ülkemizde birkaç yıl önce gösterilen Hollanda filmi "Karakter", çokca işlenmiş bir baba-oğul ilişkisini, sinema tarihinde bir benzeri yokmuş gibi sunuyor, seyircide bu etkiyi uyandırmayı başarıyordu. Filmde gerçekten yeni sayılabilecek tek şey ise öyküleme tarzı idi.

'Pulp Fiction-Ucuz Roman', 'La Haine-Protesto', 'The Usual Suspects-Olağan Şüpheliler', 'Trainspotting', 'Before the Rain-Yağmurdan Önce', 'High Fidelity', 'Snatch' gibi kimi son dönem filmleri de öyküleme tekniklerini kullanış biçimleriyle belleklerde iz bıraktılar. Dikkat ederseniz andığımız filmlerin çoğunda ahım şahım bir hikaye yok, ama tümünün öyküleri oya gibi işlenmiş.

Sinema tarihinde yeri olan filmlerin çoğu öyküleme tekniklerini ustaca, hatta bazen şairane biçimlerde kullanmışlardır. Örneğin 'Psycho-Sapık', Janet Leigh'in canlandırdığı genç kızı tanıtarak başlar. Kız işyerinden para çalar, günlerce yol gider, sonunda Bates Motel'e varır. Ve asıl film bundan sonra başlar! Hitchcock en kestirme anlatım biçimlerini kullanmakta inanılmaz usta bir yönetmendir, 'Sapık'ın girişinde lafı dolandırmasının nedeni 'sapık'ların insanların yaşamını nasıl bir anda değiştirdiklerinin altını çizmek ve seyirciyi şaşırtmaktır. O dönemin starı Leigh başrolde olduğu için filme gidenlerin, kadının, filmden çabucak, üstelik öldürülerek çıkmasıyla uğradıkları şoku düşünsenize! Ve tabii ki film, buna benzer şaşırtmacalarla sürer, ki bunların en önemlisi, herkesi öldürdüğünü sandığımız Norman'ın annesinin sağ olmadığını öğrenmemizdir.

Parlak bir öykülemenin ne mucizeler yaratabileceğine güzel bir örnektir 'Sapık'. Filmdeki sahneleri kronolojik sırayla aktarsalar neler olabileceğini düşünün: Norman'ın annesi ölür ve delikanlı çift kişilikli oluverir. Annesinin yaşadığını sanmakta, arzuladığı kızları öldürüp suçu kadına atmaktadır. Bir gün, çalıştığı işyerinin parasını çalan bir kız... Uzatmaya gerek yok, hikaye kurgusu olmasa 'Sapık'ın etkileyeciliğinin çok azalacağı ortada

Oysa örneğin 'The Birds-Kuşlar'ın öyküsü dümdüz bir çizgide ilerler. Hitchcock sinema sanatına kendisinden önce bulunmayan incelikleri taşımış bir ustadır, 'Sapık'ın onsuz edemeyeceği şaşırtıcı hikaye kurgusunun 'Kuşlar'da yersiz kaçacağını, hatta filmdeki gerilimi baltalayacağını tabii ki bilir.

Benzer bir örneği Sergio Leone'den verelim: Öyküleri kesişen üç kovboyun öyküsünü paralel olarak anlatan 'The Good, The Bad and The Ugly-İyi, Kötü, Çirkin' klasik hikaye kalıplarına uygun olarak gelişir. Yolları kesişen

"Gizli Gerçek"

üç adam ve bir kadının öykülerini paralel anlatan 'Once Upon a Time in the West-Batıda Kan Var'da ise hikaye kurgusu o denli grifttir ki karakterlerin birbirleriyle ilişkilerini çözüp öyküyü anlayabilmeniz için filmin ilk saatini tamamlamanız gerekir. Bu haliyle film (aynen son Leone eseri 'Once Upon a Time in America-Bir Zamanlar Amerika' gibi) 'iyi' olmanın ötesine geçer, belli bir dönem ve kültürün destanına, yitirilmiş değerler ve yaşamlara yakılmış bir ağıta dönüşür.

Her filmde öyküleme teknikleri kullanılır, fakat bazı türler belirli öyküleme biçimlerini adeta zorunlu kılarlar. Örneğin polisiye filmlerin hikaye kurgusunu hepimiz ezbere biliriz: Bir cinayet işlenir, dedektif(ler) olayı incelemeye başlar, çeşitli kişilerin ifadesini alır, araştırmalar yaparlar. Bulgular biraraya getirilir, katil tespit edilip yakalanır. Bu tür standart polisiyeler, satır aralarında bir hikayeyi daha barındırırlar. Polisiye trükleri kullanan 'What Lies Beneath-Gizli Gerçek'i düşünelim: Michelle Pfeifer'ın araştırmaları, kocasıyla kayıp genç kız arasındaki ilişkiyi açığa çı-

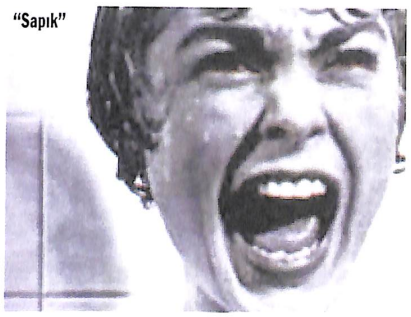
"Sapık"

karır, nitekim Harrison Ford da sevgilisiyle arasında geçenleri anlatır. Oradaki öyküyü kronolojik sırayla anlatırsanız, -ruhun varlığı bir yana- benzerlerinden pek farkı olmayan bir dram elde edersiniz ve tabii ki o filmde Norman Spencer genç kızı filmin başlarında öldürecek, cinayetin neden ve nasıl işlendiği de seyirciye aktarılmış olacaktır. Oysa polisiyeler, 'Katil kim?' sorusuna odaklanırlar, bu tür eserlerde tüm film bu sorunun yanıtlanmasına doğru ilerler.

Merkeze bir sorunun yerleştirilmesi çok işe yarayan bir öyküleme tekniğidir. 'Field of Dreams-Düşler Tarlası'nın başında gaipten gelen bir ses Kevin Costner'a 'İnşa edersen o gelecek,' der. Neyi inşa etmesi gerektiği hemen açıklanır, filmin finaline kadar seyircinin merakını ayakta tutan ise mısır tarlasındaki beysbol sahasına kimin geleceği olur. 'Immortal Beloved-Ölümsüz Sevgili' ise Beethoven'ın gizli aşkının kimliğine odaklanır. Sorularla ilişkisi bakımından sinema tarihinin belki de en ilginç filmi ise yine Welles imzasını

"Karakter"

taşıyan 'The Trial-Dava'dır. Ne suç işlediğini anlamaya çalışan Bay K.'nın hikayesini ele alan yapıt, ana sorusunu öyle labirentlerde dolaştırır ki film dev bir paranoyaya dönüşür. Bazen filmi 'Katil kim?' sorusuna odaklamak yerine bir noktasında bir cinayetin işlendiği bir dram yazmak daha sarsıcı olabilir. Georges Simenon bu tür romanlarla ün kazanmış, katilin, çevresindekilerin ya da tanıkların ruh hallerini incelediği, atmosfer üzerinde odaklandığı seçkin eserler vermişti. Çok ünlü bir başka örneği hepimiz biliyoruz: Dostoyevski, sıradan bir polisiye olabilecek bir hikayeden edebiyat tarihinin başyapıtlarından birini yaratırken sırtını öyküleme tekniklerine yaslamıştı. Gerçekten de 'Suç ve Ceza' -tüm büyük romanlar gibi- bir öyküleme harikasıdır.

Öyküleme, filmin merkezine bir sorunun yerleştirilmesiyle tamamlanmaz, o sorunun yanıtının ne zaman ve nasıl açıklanacağı da bu tekniğin sorumluluk alanına girer. 'Se7en-Yedi', katilin kimliği üzerine odaklanıyormuş gibi davranmayı umulmadık bir anda bırakır: Morgan Freeman ve Brad Pitt kütüphaneden adresini aldıkları eve gider gitmez katille karşılaşırlar, seyirci henüz bunun şokunu atlatamamışken katil kendi ayağıyla gelip teslim olur, filmin asıl sürprizi ise daha sonradır.

"Olağan Şüpheliler"

Hikaye kurgusunun ne işe yaradığına 'Yedi' çok güzel bir örnektir: O filmdeki katil kimliği ve cinayetler çok ilginçtir, bakış açısını değiştirerek katilin yaşamına odaklansanız çok etkileyici bir film elde edersiniz. Fakat böyle yaptığınızda merak unsurunu azaltmış olursunuz ve seyirci filmde özdeşleşebileceği birini bulamaz. Daha önemlisi katilin bakış açısından anlatılan bir 'Yedi' filmi o kadar sert olur ki, bunu yapabilmek için insanlığın o sertliğe hazır olduğundan emin olmanız gerekir.

'Sapık'ta gerçeğin anlaşıldığı an, sarsıcıdır: Bir el yaşlı kadının omzuna dokunur, koltuk döner ve bir kurukafayla yüz yüze kalırız. Oysa 'Fight Club-Dövüş Kulübü'nde Pitt, Edward Norton'un karşısına oturup kendisinin onun alt benliği olduğunu sakin sakin açıklar. Filmin bu büyük sürprizi o kadar sakin açıklanır ki bomba etkisi yapar. Aynı etkiye 'The Sixth Sense-Altıncı His'te de rastlarız. 'Yurttaş Kane'de Rosebud isminin anlamının açıklanması en sona, şiirin tamamlandığı, hüznün doruğa çıktığı ana saklanır. 'Olağan Şüpheliler'de Kayzer Söze'nin kimliğinin açıklandığı sahne de çok şıktır.

Öyle de olmalıdır zaten, film boyunca seyircinin tanımadığı bir adamdan çok etkileyici bir biçimde bahsederseniz, o adamın kimliği ve bunun açıklanış biçimi olabildiğince güçlü olmalıdır. Klasik bir tiyatro deyişi vardır: 'Oyunun başında bir tabanca görünüyorsa, finalde patlamalıdır,' derler. Öyküleme tekniklerini kullanmakta mahir olan senaristler, silahın patlayacağı en uygun anı seçmeyi bilir, daha önemlisi, namludan fırlayan kurşunu öyle birine, öyle bir biçimde saplarlar ki seyirci de yaralanır. ■

ev eğlencesi

- Jeremy Irons filmografisi
- "Young Frankenstein"
- İnternette adresler
- Yeni DVD'ler
- Film müzikleri
- Televizyonda seçme filmler

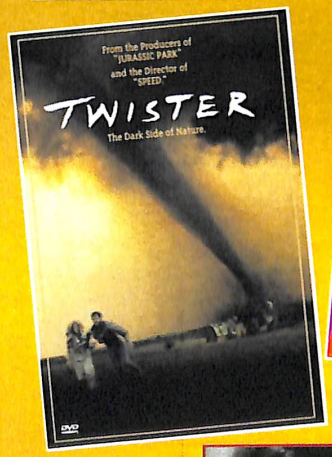

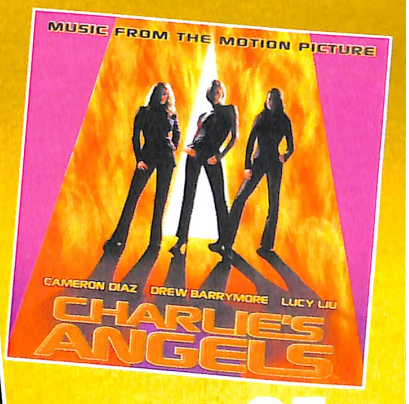

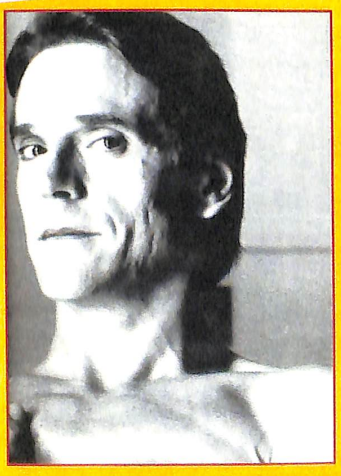

Yeni Kaset & CD

YILIN EN İYİ ALBÜMÜ

Wim Wenders iyi bir müzik dinleyicisi. Adının sıkı müzisyenlerle birlikte anılması, bütün filmlerinde en iyi müzisyenlerle birlikte çalışması da artık kimseleri şaşırtmıyor. Dünyanın en iyi müzisyenlerinden en müthiş şarkıların yer aldığı olağanüstü soundtrack albüm "Until The End Of The World"u bir hatırlayın. O da bir Wim Wenders filmi ne de olsa. Wenders'ın 30 yıllık sinema kariyerinde 20. filmi olan "The Million Dollar Hotel" de bu gelenekten payını fazlasıyla alıyor. Dahası, filmin hikayesinde rock müzik camiasının en karizmatik adamlarından biri olan İrlandalı rock grubu U2'nun solisti Bono'nun da payı var. Aslında Wenders - Bono ilişkisi çok eskilere dayanıyor. Wenders'in "Paris - Texas" filmi U2'nun başyapıtı sayılan "Joshua Tree" albümünün ortaya çıkmasında etkili olmuştu. Ardından Wenders U2'nun pek çok klibinin yönetmenliğini üstlendi, U2 da ünlü yönetmenin "Far Away, So Close," "Until The End Of The World" ve "The End Of Violence" filmlerinin soundtrack'lerinde boy gösterdi. Sonunda da Wenders, Bono'nun bir fikrinden yola çıkıp film çekince karşımıza "The Million Dollar Hotel" çıktı. Baştan sona filmle birlikte akıp giden müthiş müziklerin mimarı ise yine U2 ve uzun yıllar birlikte çalıştığı müzik dehası Brian Eno. "Never Let Me Go," "Stateless," "The First Time" U2 imzasıyla karşımıza çıkarken albümde başka sürpriz isimler de dikkat çekiyor. Jon Hassell, Daniel Lanois, Bill Frisell gibi önemli caz müzisyenleri filmi izleyerek aynı anda film kareleri üzerine emprovize çaldıkları nefis parçalarla albümün tadını belirliyorlar. Bono'ya olan yakınlığıyla tanınan yasaklı yazar Salman Rüşdü ise albümün açılış parçası olan "Ground Beneath Her Feet"in söz yazarı olarak karşımızda. Bir Lou Reed şarkısı olan "Satellite Of Love"ı söyleyen kişi ise filmin de başrol oyuncusu olan Milla Jovovich'ten başkası değil. Eskiden bir rock grubunda şarkı söylemiş olan Jovovich müzik konusunda da yetenekli olduğunu burada kanıtlıyor. Albümü dingin, ağır ve kasvetli havasından çıkaran, caz melodilerinin ardından tüm enerjisiyle patlayan "Anarchy In The USA" Sex Pistols'un ünlü "Anarchy In UK"inin ispanyolca versiyonu. Bu yıl piyasaya çıkan en güzel albümlerden biri. Sakın kaçırmayın.

The Million Dollar Hotel / Universal

MUTANT MÜZİK

Genetik olarak değişime uğramış yani mutant çizgi roman kahramanlarının filmi "X - Men". Ilginçtir filmin soundtrack albümü için de mutant bir müzik demek yanlış olmaz. Son yıllarda daha çok action filmleri için soundtrack çalışmaları yapmış olan Michael Kamen bu müziğin altına imzasını atan isim. Aslında kökleri rock müziğine uzanıyor Kamen'ın. Daha önce Metallica'nın düzenlemelerini yapan Kamen film müziklerine el attıktan sonra da "Die Hard / Zor Ölüm" gibi hızlı tempolu filmler için hızlı tempolu melodiler yazdı. "Robin Hood: Prince Of Thieves / Hırsızlar Prensi Robin Hood" filminde Brian Adams ile işbirliği yapması ise ona bir Oscar ödülü kazandırdı. Rock'tan pop'a oradan da klasiğe uzanan Kamen son soundtrack çalışması "X - Men"de de ne yapacağı belli olmayan, sınırları hiçe sayıp müzikal türler arasında geçişler yapmayı ve türleri birleştirmeyi seven maceracı ruh halini yansıtıyor. Çünkü Kamen bu albümde geleneksel orkestrasyonla yapılan klasik müzik ve elektronik müzik arasında gidip geliyor. Yaylılar ve piyanonun ön plana çıktığı albüm, "Batman" soundtrack'ini andıran karanlık bir girişle başlıyor; filmin duygusal anlarında yumuşuyor ve aksiyon saati geldiğinde dinlenmesi zor bir gürültüye dönüşüyor. Film gibi "bilimkurgu," film kahramanları gibi "mutant" bir albüm. Ama albümü dinlemeden önce filmi görmenizde fayda var.

X - Men / Sony

70'LERİN SOLUĞU

1970'li yılların unutulmaz dizilerinden biri olan "Charlie'nin Melekleri" eski dizileri müthiş aksiyon filmlerine dönüştürmeyi adet haline getiren Hollywood'un son gözdesi. "Mission Impossible / Görevimiz Tehlike" ve "Avengers / Tatlı Sert" tutmuştu. "Charlie's Angels / Charlie'nin Melekleri" de, Cameron Diaz, Drew Berrymore ve Lucy Liu gibi çarpıcı güzellikteki oyuncularıyla bu yeni akımdan karlı çıkacak. Filmin müzikleri ise film kadar iddialı değil ama filmin içeriğine müthiş bir uyum sağladığına şüphe yok. 70'lerin müzikleriyle günümüz modern müziğin iç içe geçtiği bir albüm var karşımızda. Açılışı "Charlie'nin Melekleri"ni aratmayacak kadar güzel üç zenci hatundan oluşan Destiny's Child "Independent Woman" ile yapıyor. 70'li yılların melodileri arasında Leo Slayer'ın Bee Gees'i andıran parçası "You Make Me Feel Like Dancing," The Vapors'un "Turning Japanese"i, 70'lerin radyolarda en çok çalınan parçalarından biri olan Looking Glass parçası "Brandy" ve Marvin Gaye'den "Got To Give It Up" dikkat çekenler. Elbette filme uygun olarak albümde "Angel" yani "melek"li birkaç şarkı

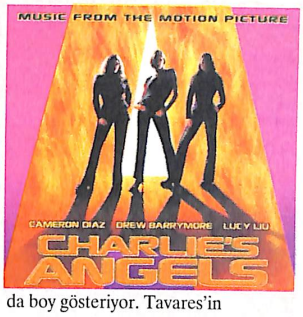

da boy gösteriyor. Tavares'in "Heaven Must Be Missing An Angel"ı ve daha çok baladlarıyla filmlerde boy göstermeyi adet edinmiş rock grubu Aerosmith'in film için yaptığı yepyeni ama oldukça sert parçası "Angel Eye" da bunlardan. Günümüz müziğinin parlak isimlerinden Apollo Four Forty ise 70'lerdeki televizyon dizisinin jenerik müziğini 2000'lere uyarlıyor. Filmin aksiyon sahneleri için birebir olduğuna inandığımız Fatboy Slim parçası "Ya Mamma" ve duygusal bir sahne için seçilmiş olduğuna inandığımız Spandau Ballet parçası "True" albümün en iyi parçaları arasında. Ama ne 70'ler ne de melekler konseptine uymadıklarından albüm genelinden ne yazık ki ayrı duruyor. Albüm yine de eğlenceyi garantiliyor.

Charlie's Angels / Sony

KIRIK SONBAHAR MELODİLERİ

Filmi henüz göremedik ama adından ve başrol oyuncularından konuyu tahmin etmek zor değil. "Pretty Woman"daki romantik sevgili rolünden sabıkalı Richard Gere ve Winona Ryder iki aşık rolünde. Ama film sonbaharda geçtiğinden bu aşkın biraz hüzünlü olacağını söylüyor sanki. Daha önce "The English Patient / İngiliz Hasta," "Message In A Bottle," "The Talented Mr. Ripley / Yetenekli Bay Ripley" gibi filmlerin müziklerine imzasını atan ünlü besteci Gabriel Yared bu albümde de karşımızda. Duygusal ve trajik filmleri melodilerle derinleştirmek konusunda usta olan Yared yine ününü konuşturmuş zaten. Albümde Jennifer Page'den "Beatiful," Yovanne Washington'dan "Autumn In New York," Sydney Forest'ten "Our Love Never Ends" dikkat çekiyor. Albümün geri kalanındaysa caz müziğin kalbinin attığı New York'a, filmdeki aşka ve hüzne soluk veren caz melodileri var. Duygusal ama biraz yoğun ve kasvetli melodiler... Hüzünlü aşkları sevenlere.

Autumn In NY / Balet

MİNE AKVERDİ

Filmografi

Jeremy Irons

19 Eylül 1948'de dünyaya gözlerini açan İngiliz aktör Jeremy John Irons henüz küçük bir çocukken kendine ideal meslek olarak veterinerliği görüyordu. Fakat veterinerlik okuluna giremeyince Briston Old Vic Tiyatrosu'nda oyunculuk eğitimi almaya başladı. Burada Shakespeare'den çağdaş dramalara dek pek çok tiyatro oyununda hayli deneyim kazanacaktı. İlk ciddi rolünü David Bowie'nin karşısında Yahya Peygamber'i canlandırdığı "Godspell" adlı popüler müzikalde elde etti. '70'lerde, genç bir sahne oyuncusuyken kendi kuşağındaki diğer oyuncular arasından sıyrıldı. Bu dönemde hem televizyonda hem de tiyatroda canlandırdığı karakterlerle ilgi çekti. İlk sinema filmi olan "Nijinsky"de (1980) gözüktükten sonra daha ikinci filminde bir anda geniş kitlelerce tanınan bir oyuncu haline geldi. 1981'de çekilen "The French Lieutenant's Woman-Fransız Teğmeninin Kadını" isimli bu 19. yüzyıl dramasında Meryl Streep'le birlikte oynadı. Bunu Evelyn Waugh'un 20. yüzyıl başında eşcinsel bir ilişki yaşayan üst sınıfa mensup iki gencin hikayesini anlattığı epik romanından uyarlanan BBC'nin mini dizisi izledi. Bu televizyon çalışması onun biraz daha tanınmasına neden oldu. Zaten Jeremy Irons daha kariyerinin başlarından itibaren sıradan rollere sırtını döndü ve daha ziyade arızalı karakterlerle haşır neşir oldu. 1984'te ilk Broadway deneyimini de Tom Stoppard'ın "The Real Thing" isimli oyunuyla Glenn Close karşısında boy göstererek edindi. Bu oyundaki rolü üstelik ona bir de Tony ödülü kazandırdı. 1986 tarihli "The Mission"da Robert De Niro'yla yan yana oynama fırsatı elde etti. Bir yandan sinemayla uğraşıyor bir yandan da Royal Shakespeare Company'nin sahne prodüksiyonlarında yeralıyordu. 1988'deki David Cronenberg filmi "Dead Ringers-Ölü İkizler"deki kompozisyonuyla bir adet Altın Küre kazandı. Buna 1990'da Glenn Close'la bir kez daha biraraya geldiği, Barbet Schroeder yönetiminde çekilen "Reversal Of Fortune"daki rolüyle kazandığı en iyi erkek oyuncu Oscar'ını ekledi. Ertesi yıl Steven Soderbergh'in "Kafka"sında boy gösterdi.

Jeremy Irons, Hollywood'un şaşaalı dünyasına hiç yüz vermedi ve sıradan filmlerde sıradan karakterler canlandırmaktan hep kaçındı. Cronenberg'le bir kez daha işbirliği yaptıkları "M. Butterfly"da 60'ların Çin'inde bir opera şarkıcısına aşık olan Fransız diplomat Rene Gallimard'ı oynadı. Aynı yıl "The House Of The Spirits-Ruhların Evi"nde bu kez zalim bir toprak ağası portresi çiziyordu. Irons bundan sonra da yeraldığı büyük küçük tüm filmlere damgasını vurdu. "Die Hard: With A Vengeance-Zor Ölüm 3"te Bruce Willis'le 'Simon diyor ki...' oyununu oynaması kimilerine göre filmin en güzel şeyiydi. Bertolucci'nin "Stealing Beauty-Çalınmış Güzellik"inde arka planda kalan rolü bile yine ilgi çekiciydi. Hep gündemde olan, sansasyon yaratan yapıtların gözde oyuncusu oldu. Örneğin Adrien Lyne'in 1997'de çektiği "Lolita"da Humbert Humbert karakterine hayat veren Irons gene gündemin ilk

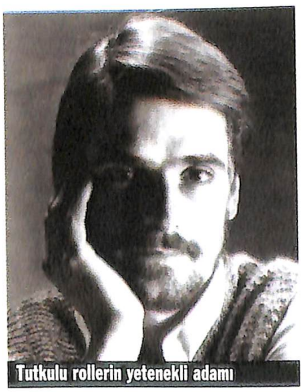

Tutkulu rollerin yetenekli adamı

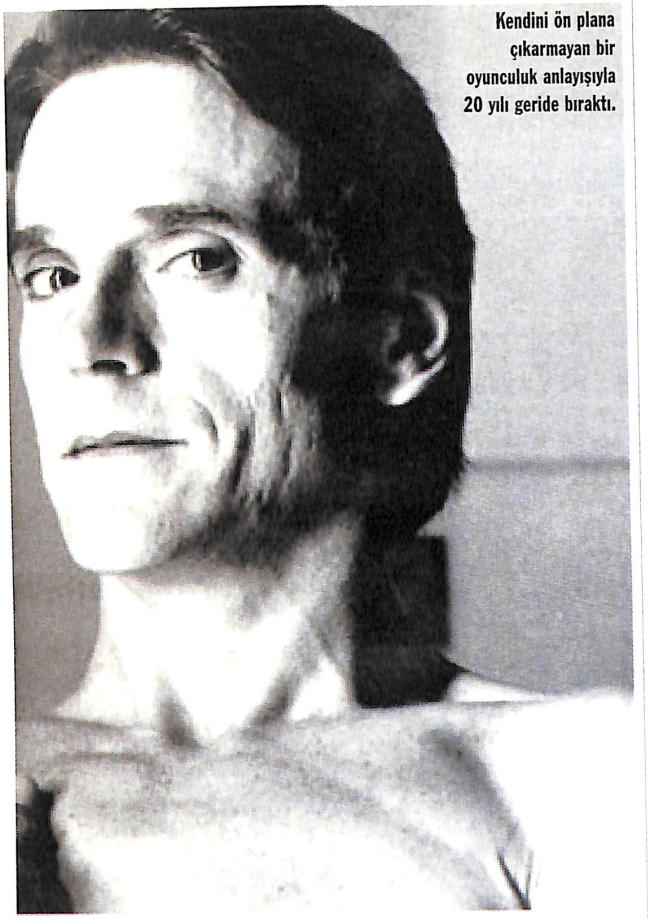

Kendini ön plana çıkarmayan bir oyunculuk anlayışıyla 20 yılı geride bıraktı.

sıralarını işgal eden bir filmde çıkmıştı karşımıza. Aynı yıl Wayne Wang'in -her zamanki gibi- düşük bütçeyle kotardığı "Chinese Box"ında rol aldı ve ardından da Athos, Portos, Aramis üçlüsünden sonuncusuna hayat verdiği "The Man In The Iron Mask-Demir Maskeli Adam"da çıktı hayranlarının karşısına. Bu ay "Dungeons & Dragons" isimli bir fantastik macera filmiyle sinema salonlarımızı ziyaret edecek olan Jeremy Irons yakında oynayacağı filmlerle yine ilgi çekici karakterlere bürünmeyi sürdürecek. Irons filmlerinde sürekli olarak vahşi, tutkulu (hatta takıntılı da denebilir) ve ateşli karakterleri canlandırmasına rağmen gerçek hayatta son derece ölçülü, sakin ve ağırbaşlı bir yaşam sürdürüyor. Eşi Sinead Cusack ve iki oğluyla birlikte 1978'den beri mutlu bir hayat süren yetenekli oyuncu yaptığı meslek hakkında "Aktörler çocuk gibi davranırlar ve dolayısıyla bizler bir çocuk gibi görülürüz. Bense büyümek istiyorum" diyor.

1980 NIJINSKY
1981 THE FRENCH LIEUTENANT'S WOMAN (FRANSIZ TEĞMENİNİN KADINI)
1982 MOONLIGHTING
1983 THE WILD DUCK
1983 BETRAYAL
1984 UN AMOUR DE SWANN
1986 THE MISSION
1986 THE STATUE OF LIBERTY (dışses)
1988 DEAD RINGERS (ÖLÜ İKİZLER)
1988 A CHORUS OF DISAPPROVAL
1989 AUSTRALIA
1990 REVERSAL OF FORTUNE
1991 ZEBRACKA OPERA
1991 KAFKA
1992 FROM TIME TO TIME
1992 WATERLAND
1992 FATALE
1993 M. BUTTERFLY
1993 THE HOUSE OF THE SPIRITS (RUHLAR EVİ)
1994 THE LION KING (ASLAN KRAL) (seslendirme)
1995 DIE HARD: WITH A VENGEANCE (ZOR ÖLÜM 3)
1996 STEALING BEAUTY (ÇALINMIŞ GÜZELLİK)
1997 CHINESE BOX
1997 LOLITA
1998 THE MAN IN THE IRON MASK (DEMİR MASKELİ ADAM)
1999 FAERIES (seslendirme)
2000 DUNGEONS & DRAGONS

Klasik Sahne

Young Frankenstein

Mel Brooks kariyerinin zirvesine 1974 yılında çektiği iki filmle ulaşır. Önce, western türünün ölüm fermanını imzalayan "Blazing Saddles"ı yapar. Bunu, korku filmleriyle alay etmekten adeta coşkulu bir neşe duyan "Young Frankenstein" izler. Gene Wilder ve Brooks, Mary Wollstonecraft Shelley'nin gotik hikayesini ti'ye alan ve başrollerinde fermuar-boyunlu bir canavarla (Peter Boyle), böcek gözlü bir uşağın (Marty Feldman) olduğu bir film yaratırlar. Senaryonun barındırdığı ince espriler ve yaratıcı zekanın filme bir Oscar adaylığı kazandırması, şüphesiz ki filmi 2.2 milyon dolarlık bütçesi yüzünden reddeden Columbia Pictures'ı çok üzer. Son gülen ise Brooks'a 2.8 milyon dolarlık bir bütçe ve montajda son karar yetkisini veren Twentieth Century Fox olur. Çünkü film 39 milyon dolara yakın hasılat yapar! Buradaki sahnede, Dr. Frederick Frankenstein (Wilder), onun büyüleyici laboratuvar asistanı Inga (Terri Gar) ve Igor (Feldman), canavarın hasarlı bir beyin ve talihsiz yan etkilerle canlandığını farkederler.

FREDERICK FRANKENSTEIN: Canlı bu! Canlı! *(Igor ve Inga'ya)* Geri çekilin! *(Masanın üzerinde yatan canavara, sakince)* Merhaba. Seni özgür bırakacağım. *(Igor ve Inga'ya, canavara çaktırmamaya çalışarak)* Yatıştırıcı hazır mı?

INGA: Evet, doktor.

FRANKENSTEIN: *(Canavara)* Oturmanı istiyorum. *(Canavar hantalca oturur.)* Ayağa kalk. *(Canavar korkmaktadır.)* Yapabilirsin, hadi. *(Ayağa kalkar.)* Şimdi yürü.

INGA: Doktor, korkuyorum.

FRANKENSTEIN: Korkma. *(Canavar, doktorun yardımıyla odanın içinde beceriksizce yürür.)* Aferin, işte böyle. *(Igor gelişmeleri seyrederken bir sigara yakar. Canavar yanan kibrite şiddetle tepki gösterir.)* Sorun nedir? *(Canavar Frankenstein'ı boğmaya başlar.)* Çabuk, verin ona... *(Kelimeler yarıda kesilir.)* Verin ona...

IGOR: Ne? Ne verelim? *(Doktor, sessiz film oyunuyla derdini anlatmaya çalışır.)* Üç heceli. İlk hecenin okunuşu... *(Doktor kafasını gösterir.)*

INGA: Kafa! *(head)* Okunuşu kafaya benziyor! Yatak! *(bed)* Söyledi! *(said)* *(Hala boğulmakta olan doktor başıyla onaylar.)*

IGOR: Söyledi *(said)*!

INGA: Söyledi *(said)*! İkinci hece. Küçük bir kelime. Bu, şu, o-

IGOR: Bir *(a)*! Söyledi bir... *(said a...)*!

INGA: Söyledi bir... *(said a...)*!

IGOR: Kötü söz! Söyledi bir kötü söz! *(Doktor üçüncü heceyi anlatmaya çalışır.)*

INGA: Okunuşu... ver *(give)* gibi...

IGOR: Söyledi... bir... ver *(said... a... give.)* Ona söyledi bir ver *(sedagive)* verin! *(Doktorun sinirlendiği açıkça görülmektedir.)*

INGA: Haa, tif, tif! Sedatif! *(Frankenstein sonunda bulduklarını belli etmeye çalışır.)*

IGOR: *(Heyecanla)* Tam burnunun üstünden! *(Inga canavara yatıştırıcı bir iğne yapınca, canavar ellerini Frankenstein'ın boynundan çeker ve bilinçsiz hale gelir.)*

FRANKENSTEIN: Sedagive?

INGA: Oh, Frederick? İyi misin?

FRANKENSTEIN: Evet. *(Oturur.)* Bana bir dakika müsaade eder misin canım?

INGA: Tabii ki, doktor.

FRANKENSTEIN: Igor? Seninle bir dakika konuşabilir miyim?

IGOR: Tabii ki.

FRANKENSTEIN: Otur lütfen.

IGOR: Teşekkür ederim.*(Yere oturur.)*

FRANKENSTEIN: Hayır, hayır. *(Tabureyi gösterir.)* Oraya.

IGOR: Teşekkür ederim.

FRANKENSTEIN: Bana verdiğin o beyin Hans Delbruck'un muydu?

IGOR: *(Suçlu suçlu)* Hayır.

FRANKENSTEIN: Oh, güzel. Peki acaba kimin beynini yerleştirmiş olduğumu söyleme inceliğinde bulunur musun?

IGOR: Sinirlenmeyecek misin?

FRANKENSTEIN: Hayır, sinirlenmeyeceğim.

IGOR: Abby bir şey.

FRANKENSTEIN: Abby bir şey. Abby kim?

IGOR: Abby... Normal.

FRANKENSTEIN: Abby Normal.

IGOR: Adının bu olduğundan neredeyse eminim. *(Bunun üzerine ikisi de kıkır kıkır gülmeye başlarlar.)*

FRANKENSTEIN: Yani şimdi sen bana 220 santimetre boyunda ve 135 santimetre genişliğindeki bu canavara anormal birinin beynini koyduğumu mu söylüyorsun? *(Çıldırmış bir şekilde Igor'u boğmaya başlar.)* Bana söylemek istediğin bu mu?!!

IGOR: *(Inga'ya)* Çabuk, ver ona...

INGA: Ne? *(Igor, Frankenstein'ın biraz önce yapmış olduğu hareketleri yapmaya başlar.)* Üç heceli, evet... *(Kapının gürültüyle çalınması onları durdurur.)*

FRANKENSTEIN: Bu saatte kim olabilir ki? Inga, çabuk gidip kim olduğuna bak! *(Igor'a)* Sen, Şu şeyi ameliyat masasının üzerine geri koy ve kollarını, bacaklarını sıkıca bağla. *(Gider.)*

IGOR: Nereye gidiyorsun?

FRANKENSTEIN: Yıkanmaya. Normal görünmem gerekiyor. *(Bunu söylerken, smokininin yakası açılıp fırlar.)* Hepimiz normal davranmalıyız.

"Young Frankenstein", Türkiye'de sadece birkaç kez televizyonlarda gösterildi.

Sine Net

sinema.birnumara.com.tr

GÖLGELERİN KİTABI ADINA!

"The Blair Witch Project-Blair Cadısı" çok değil, bir yıl önce gösterime girdiğinde nasıl bir gürültü koparmıştı, anımsatmama gerek var mı? ABD'de gösterime girdiği haftasonunda 1101 sinema bu 35.000 dolarlık filmi göstermiş ve film de 30 milyon dolara yakın hasılat yapmıştı. Üç hafta sonra kopya sayısı iki katına çıkarıldı ve film ABD'de 2538 salonda yolculuğuna devam etti. Sonuçta film Amerika'yı 140 milyon dolarlık bir hasılatla tamamladı. Ülkemize geldiğinde ise herkes tam anlamıyla ikiye bölündü. Bu arada yapımcılar da boş durmadılar ve "Siz tartışadurun, biz yenisini çekiyoruz" dediler. Böylece "Blair Witch 2: Book Of Shadows" ABD'de gösterime girdi. İlki kadar iş yapmadıysa da profesyonel bir kadroyla çekilen bu devam filmi yine maliyetini fazlasıyla çıkardı. Fakat bana göre bu sonuç tamamen ilkinin bıraktığı bir miras. Tabii çok yazıldı, çizildi: ilk filmin en önemli özelliği pazarlama şekliydi. Daha doğrusu interneti -örnek bir şekilde- pazarlama aracı olarak

kullanmasıydı. Bu ay bizde de gösterime gireceğini tahmin ettiğim bu cadaloz filmin resmi sitesine bir göz atmakta yarar var. Çünkü efsaneye tamamen vakıf olabilmek için cadılıkla ilgili eski söylentilere kulak vermek gerekli. İşte filmin resmi sitesi ilgi çekmek amacıyla bu tür bir sürü -boş- bilgi içeriyor. Herşeye rağmen bu bilgilere bir göz atmak eğlenceli. Artı, ikinci filme sıkı hazırlanabilmek için sitenin -neme lazım- bir dolaşılması gerekiyor. Yeni filmdeki öykü ve karakterler hakkında daha şimdiden geniş bilgi sahibi olmak "elinizin altında".

http://www.blairwitch.com/index.html

18'LİK BİR AMERİKAN GÜZELİ

"Amerikan Güzeli"nin üzerinden

Büyüyünce "güzel" olacak gibi.

aylar geçti; ama filmi hâlâ unutmayan çok geniş bir sinemasever kitlesi var, farkındayım. Filmin üç genç yıldız adayının yeni filmleri ise pesisıra sökün etmeye başladı. Geçtiğimiz aylarda Wes Bentley'yi "The White River Kid-Çorap Söküğü"nde izledikten sonra sıra geldi Thora Birch'e. Bu Amerikan çıtırını, içinde bulunduğumuz ayda "Dungeons & Dragons" filminde cicili bicili kostümlerle İmparatorice Savina rolünde seyredeceğiz. Gerçi daha ufacıkken televizyon dizileri ve reklam filmlerinde boy gösteriyordu; ama güzelliği şimdilik tek bir filmle tescillenmiş durumda. Yine de, sizler

"Dungeons & Dragons"da izlemeden önce Thora'nın aşağıdaki sitesine göz atma şansına sahipsiniz. Onun hayranları tarafından hazırlanan bu sitede onunla ilgili pek çok bilgi ve görsel malzeme mevcut. Ben siteye girdiğimde 6 Haziran 2000'den beri gelen 58.703'üncü ziyaretçiydim. İçerisinde belki çok ayrıntılı bilgilere henüz rastlayamayacaksınız; ancak henüz yıldızlık yolunda ilerleyen bu genç aktrisin ileride çok daha güzel ve "içerikli" sitelere sahip olacağını tahmin etmek için deha olmaya da gerek yok. Şimdilik aşağıdaki adresle yetinin ve sabırla bekleyin. Zira sabrın sonu selamettir!

http://thora.org/main.html

SİNEMA FİLMİ: GERÇEKLİK Mİ, YANILSAMA MI?

Bu ay bir aksilik çıkmazsa Coen Kardeşler'in son filmi "O Brother, Where Art Thou?" bizde gösterime girecek. Bu vesileyle altavista'ya girip Coen'lerle ilgili siteleri taramaya başladığım zaman karşıma onların "The Big Lebowski"sini de içeren bir makale çıktı. Michiel van der Ent tarafından yazılan makale temelde "sinema-gerçeklik" ilişkisini masaya yatırıyor. Kabaca gerçeklik kavramını

Tsai Ming-liang'ın yönettiği "The River".

açımladıktan sonra sinema filminin bir yanılsama olduğunu belirtiyor. Bundan sonra ise dört filmi baz alarak bu filmlerin -özellikle karakterlerinden yola çıkarak- gerçeklikle ilişkilerini inceliyor. Bu filmler Sandrine Veysset'in "Will It Snow For Christmas?"ı, Tsai Ming-liang'ın "The River"ı, Coen'lerin "The Big Lebowski"si ve Tom DiCillo'nun "Box Of Moonlight"ı. Yazı, nihayetinde gerçekliğin gerçekte neyi ifade ettiğini belirterek noktalanıyor. Sinemayla akademik bazda ilgilenenlerin bu çok da ağır olmayan makaleye bir göz atmasında yarar var.

http://www.cinemazine.com/engels/realisme/engreal1.html

BURÇİN S. YALÇİN
burcthecritic@hotmail.com

Sine DVD

MODERN TIMES/Charlie Chaplin/1936/103 dk./$25.49

Chaplin sinemaya ses 1929'da gelmesine rağmen bu yeniliğe ayak diremiş ve bu devrime karşı bir süre daha filmlerini sessiz çekmişti. "Modern Times-Modern Zamanlar", Chaplin'in sessiz dönem yapıtları arasında zamana en fazla dayanan, sanayileşmeye en fazla eleştiri getiren yapıtlarının belki de başında geliyor. Film aylak aylak dolaşırken bir fabrikaya işçi olarak giren bir "modern çağ garibanı"nın orada makinelerle mücadelesini ve bu arada evsiz bir kızla tanışıp ona aşık olmasını konu alıyor. Chaplin'in dışında filmde ustanın 1933'te evlendiği Paulette Goddard, Henry Bergman, Tiny Sandford ve Chester Conklin'e de rastlıyoruz. Filmin senaryosunu yazan ve yapımcılığı da üstlenen Chaplin daha sonra filmin müziklerini de kendisi bestelemişti.

WHAT ABOUT BOB?/Frank Oz/1991/99 dk./$25.49

Psikiyatrist Dr. Leo Marvin hayatta her istediğini gerçekleştirmiş bir adamdır: iyi bir işi, çok satan bir romanı, harika bir ailesi vardır. Bir gün kapısında yeni hastası Bob Wiley'nin belirmesi Leo'nun hayatında bir dönüm noktası olacaktır. Ancak onun henüz bundan haberi yoktur. Bob'a vakti olmadığını ve bir aylığına tatile çıkacağını söyleyen Leo onu adeta başından savar. Fakat Bob rahatsızlığı giderek arttığı için bir uzmanın yardımına ihtiyaç duyar ve ne yapar eder Leo Marvin'in tatilini New Hampshire'da geçirdiğini öğrenir. Bob kısa sürede Leo'nun özel hayatına girer ve ailesiyle çok yakınlaşır. Gelgelelim tüm bunlara tanık olan Leo Marvin, Bob'ın bu pervasızlığı karşısında giderek çılgına dönmektedir.

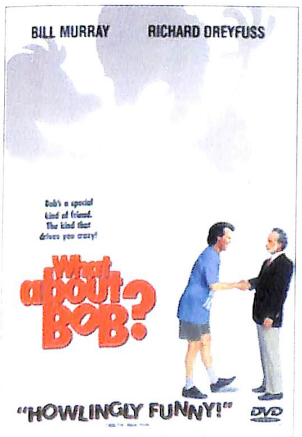

Komedi filmlerinin usta ismi Frank Oz, aslına bakarsanız, her filmiyle beni gülmekten kırıp geçirir. Aynı zamanda oyunculuk da yapan ve en çok da "Yıldız Savaşları"nda Yoda'yı seslendirmesiyle tanınan Oz, "What About Bob?-Peki Ya Bob?"la o her zamanki hafif komedilerinden birini kotarıyor. Henüz izlemediyseniz kaçırmayın!

TWISTER/Jan de Bont/1996/113 dk./$19.98

Jan De Bont'un "Speed"den sonraki bol özel efektli, bol "hız"lı, bol maceralı felaket filmi "Twister-Hortum". Televizyonda hava durumunu sunan Bill Harding hortumlara meraklı karısı Jo'ya boşanma kağıtlarını imzalatmak üzere Oklahoma'ya gider. Yanında yeni sevgilisi de vardır. Bill oraya vardıklarında Jo'nun hâlâ bıraktığı yerden devam ettiğini ve hortum peşinde koşturduğunu görür. Kağıtları Jo'ya imzalattıktan sonra dönme imkanı varken bir süre daha orada kalıp Jo ve ekibiyle birlikte "hortum peşine" düşer. Sonrası gerek kamyonetlerle gerekse de yaya sürdürülen bir kaçma-kovalamaca serüveni. Görkemli efektleri, basit bir düzleme oturtulmuş vasat senaryosuyla "Twister-Hortum" gösterime girdiği yılın en iyi gişe hasılatlarından birini yakalamış. Helen Hunt-Bill Paxton-Hortum üçlüsünden aldığı güçle izleyicisini heyecandan heyecana sürüklemeyi başarmıştı. Ünlü yazar

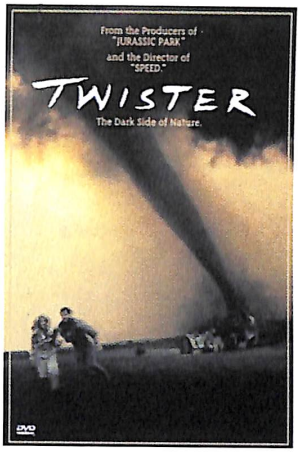

Michael Crichton ve Anne-Marie Martin'in yazdığı filmin yan rollerinde Philip Seymour Hoffman ve "The Million Dollar Hotel"in genç oyuncusu Jeremy Davies'e de rastlamak olası. Doğanın karanlık yüzünü keşfetme arzusunda olanlar bu "Hortum"un içine dalabilirler.

CRADLE WILL ROCK/Tim Robbins/1999/135 dk./$25.49

Geride bıraktığımız İstanbul Film Festivali'nin bu seneki en ilgi çekici filmlerinden biri de Tim Robbins'in yönetimindeki "Cradle Will Rock-Beşik Sallanacak"tı. 1930'ların Amerika'sında genç Orson Welles greve giden çelik işçilerinin öyküsünü anlatan bir müzikal sahnelemek istemektedir. Fakat "kızıl propagandası" yapacağı gerekçesiyle oyuna yetkililer tarafından izin verilmez. Bu yüzden oyunculardan bazıları işten atılma korkusu yaşar. Fakat herşeye rağmen hem Welles hem de oyuncular bu oyunu sahnelemek için çok çaba sarfedeceklerdir.

Uzun ve nefis bir planla başladığı filminde Robbins'in yetenekli bir dizi isimden oluşan kadroya sırtını yaslayarak son derece yetkin bir yönetim sergilediğini görüyoruz.

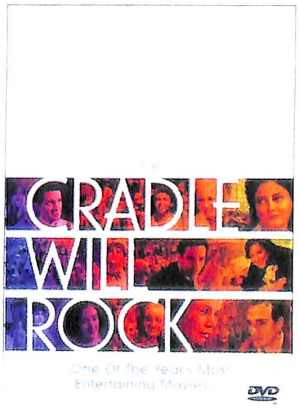

Senaryoyu da yazan Robbins; Hank Azaria, John ve Joan Cusack, Philip Baker Hall, Bill Murray, Vanessa Redgrave, Susan Sarandon, John Turturro ve Emily Watson'dan kurulu oyuncu kadrosundan alınabilecek en iyi sonucu alıyor. Nihayetinde Tim Robbins dönemin Amerika'sının tüm öğelerini biraraya getirirken filmin ana eksenine sanat ve politikayı yerleştiriyor, bu iki kavrama dair çok şey söylüyor. Robbins'in bu başyapıtına Amerikalı izleyicilerin pek ilgi göstermediğini de belirtmekte yarar var.

L'OURS/Jean-Jacques Annaud/1988/92 dk./$21.21

Zamanında bizde "Ayı: Bir Sevgi Filmi" sloganıyla gösterime sokulan, Fransız Jean-Jacques Annaud'nun içerisine belgesel tatta öğeler yerleştirdiği, az oyunculu yapıtı "L'Ours-Ayı" gösterildiği yıl en çok da hayvan sevgisi aşılayan mesajıyla ilgi toplamıştı. Yalnızca Tchéky Karyo, Jack Wallace ve André Lacombe'un oynadığı filmin senaryosu Roman Polanski'nin de sık sık işbirliğine gittiği

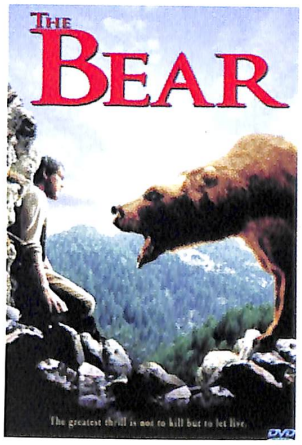

Gérard Brach tarafından James Oliver Curwood'un "The Grizzly King" isimli romanından uyarlanmış. Bir grup avcının elde tüfek, bir anne ayı ile yavru ayının peşine düşmesini konu alan filmde Bart isimli ayının da son derece iyi bir oyunculuk sergilediğini belirtmek lazım. İnsanoğlunun en acgözlü yüzünün dünyanın en hırçın hayvanlarından birine bile ne derece acımasız davranabileceğinin en güzel ispatı olan film ABD'de 32 milyon dolara yakın bir hasılat elde etmiş, seyircileri duygusal anlara sevketmişti.

BURCIN S. YALÇIN

Not: Yukarıdaki filmleri www.amazon.com adresinden temin edebilirsiniz.

ABONE 2001 KAMPANYASI

1 NUMARA (1N) HEARST

KUPONLU ABONELİK!

Adresim değişti, hala geçen ayki dergim gelmedi, promosyonunu çalmışlar gibi sorunlar artık bitti! *Kuponlu Abonelik* dönemi başladı.

Kuponlu Abonelik nedir?

Herhangi bir 1 Numara Hearst dergisine abone olduğunuzda size verilecek kuponlarla her ay istediğiniz bayiden abone olduğunuz dergiyi ilgili ay ve hafta içersinde alma sistemidir.

Kuponlu Abonelik sisteminin avantajları nelerdir?

- *1 yıl boyunca dergiye gelecek zamlardan etkilenmeyeceksiniz.*
- *Dergilerinizi zamanında okuyacaksınız.*
- *Derginizin kaybolması ya da gecikmesi gibi sorununuz olmayacak.*
- *Abone olduğunuzda seçmekte zorlanacağınız birbirinden değerli hediyelerden biri sizin olacak.*
- *Hediyesiz seçenekte bile 2 ay bedava abonelik kazanacaksınız!*
- *Türkiye'de ilk defa uygulanan bir sistemin ilk üyeleri olacaksınız!*

Hangi dergilere abone olabilirsiniz?

H Hediye seçenekli fiyat 2 2 ay indirimli hediyesiz seçenekli fiyat

2 44.000.000TL
H 52.000.000TL Haftalık

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

2 17.500.000TL
H 21.000.000TL

2 17.500.000TL
H 21.000.000TL

2 17.500.000TL
H 21.000.000TL

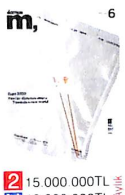

2 15.000.000TL
H 18.000.000TL 2 Aylık

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

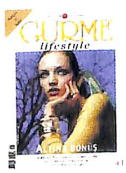

2 25.000.000TL
H 30.000.000TL

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

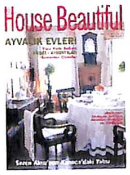

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

2 36.000.000TL
H 39.000.000TL Haftalık

2 37.000.000TL
H 41.600.000TL Haftalık

2 25.000.000TL
H 30.000.000TL

2 30.000.000TL
H 35.000.000TL Haftalık

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

2 17.500.000TL
H 21.000.000TL

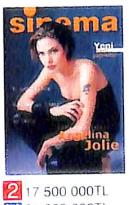

2 17.500.000TL
H 21.000.000TL

2 17.500.000TL
H 21.000.000TL

2 13.500.000TL
H 15.000.000TL Aylık

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

2 20.000.000TL
H 24.000.000TL

4 dergi

4 dergiye abone olanlar için hediye seçenekleri.

MS.4-003- Vestel Boombox CD'li Müzik Seti
MS.4-002- Asgold 14 Ayar Altın Bileklik
MS.4-001- Römer, Arabalar İçin Çocuk Güvenlik Koltuğu

3 dergi

3 dergiye abone olanlar için hediye seçenekleri.

AK.03-003- Rowenta Çay-Kahve Makinesi
AK.03-004- Philips Tıraş Makinesi
AK.03-005- Doluca Özel Kav Şarap Seti (6'lı)
AK.03-006- Uyku Tulumu
AK.03-007- Braun Silk.epil

2 dergi

2 dergiye abone olanlar için hediye seçenekleri.

MS.02-001- Beko Hand-Blender
MS.02-002- Esprit Bay veya Bayan Kol Saati
MS.02-003- Armani Bayan Parfümü
MS.02-004- Armani Bay Parfümü
MS.02-007- Ricoh Fotoğraf Makinesi
MS.02-009- Beko Ekmek Kızartma Makinesi
MS.02-012- Ördekçioğlu Tencere Tava Seti (3'lü)
MS.02-013- Vega Seyahat Seti
MS.02-014- Beko Taşgrill
MS.02-015- Fissler Düdüklü Tencere

1 dergi

1 dergiye abone olanlar için hediye seçenekleri.

MS.01-001- Rock Speaker 600 Watt
MS.01-002- Hayashi Saç Bakım Ürünleri
MS.01-007- Kulaklıklı Mikrofon+Mouse
MS.01-008- Sewland El Dikiş Makinesi
MS.01-009- Turkport 1 Yıllık Sınırsız İnternet Erişimi
MS.01-010- Kodak Fotoğraf Makinesi
MS.01-011- Home Store Bayan Çanta
MS.01-012- Tabu, kelime oyunu
MS.01-013- Samsonite Klasik Bayan Çanta
MS.01-014- Samsonite Spor Bayan Çanta
MS.01-015- Viole Bilgisayar Ekran Filtresi (14"-15")
MS.01-016- Home Store Şal
MS.01-017- Playskool: 2 hızlı pofuduk tekerler
MS.01-018- Vagary Bay veya Bayan Kol Saati
MS.01-020- Cenk, Çaydanlık Takımı
MS.01-021- Faciks Çatal-Bıçak Takımı (24 Parça)
MS.01-022- Pictionary, keyifli bir takım oyunu
MS.01-023- 500 parçalık Puzzle

Kuponlu abonelik sisteminin avantajlarını kullanarak birbirinden kaliteli hediyelere sahip olun.

Yazışma adresimiz:
1 Numara Hearst Yayıncılık A.Ş. Okur Hizmetleri
Bostan Sok. No: 8 / 80200 Teşvikiye / İstanbul
Tel: (0212) 315 30 63 / (0212) 315 30 87
e-mail: abone@birhumara.com.tr

ABONE FORMU

Abone formlarınız için faks numaramız: (0212) 219 91 68

DERGİLER: Yandaki dergilere abone oluyorum. Lütfen seçtiğim hediyeyi en kısa sürede dergi / dergilerimle birlikte adresime gönderiniz.
1 _____
2 _____
3 _____
4 _____

HEDİYELER: Seçtiğiniz hediye hediyelerin isimlerini kodlarıyla beraber yazınız.
1 _____
2 _____
3 _____
4 _____

Adı, Soyadı:

Doğum Tarihi: / /

Mesleği:

Adres:

Posta Kodu:

Semt:

Şehir:

Telefon:

Faks:

Cep Telefonu:

E-mail:

Kredi kartı hesabımdan ..... TL, alınız.

☐ Visa ☐ Master/Eurocard

Kredi Kartı No: ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐

Kredi kartı son kullanma tarihi: ☐☐ ☐☐

☐ Adrese teslim abonelik

☐ Kuponlu abonelik

Kuponlu abonelik şartlarını kabul ediyorum.
İmza:

Abone bedelini banka hesabınıza yatırdım. Makbuz ilişiktedir.
1 NUMARA HEARST YAYINCILIK A.Ş. (Bankalardan abonelik bedeli için havale ücreti alınmayacaktır.)

Y.Kredi Bankası, Güneşli Center Şubesi	1003713
Etibank, Nişantaşı Şubesi	667082
Garanti Bankası, Nişantaşı Şubesi	6299751

Fatura Bilgileri:
☐ Adıma kesiniz.
☐ Firma adına kesiniz.

Firma adı:
Adres:

Vergi Dairesi:

Vergi No:

Aboneliğiniz ne zaman başlatılsın? AY ☐☐ YIL ☐☐ ☐ Yeni Abone ☐ Abonelik Yenileme

Aboneliğinizin hemen başlayabilmesi ve çıkacak ilk sayıyı size gönderebilmemiz için belgelerinizin en geç her ayın 25'ine kadar elimize ulaşmış olması gerekir. PTT kanalıyla yapılan gönderilerde akan ya da kırılan promosyon gönderilmeyecektir. Kampanyaya iştirak eden abonelerimizin ürünleri en geç 1 ay içersinde belirttiğiniz adrese imza karşılığı teslim edilecektir.

Yurtdışı aboneliği posta gönderi ücreti dahil 100 $'dır.

Bu kupon 31/01/2001 tarihine kadar geçerlidir. Ürünler 1 Numara Hearst Yayıncılık A.Ş. stokları ile sınırlıdır.

TELEVİZYON
Ayın Filmleri

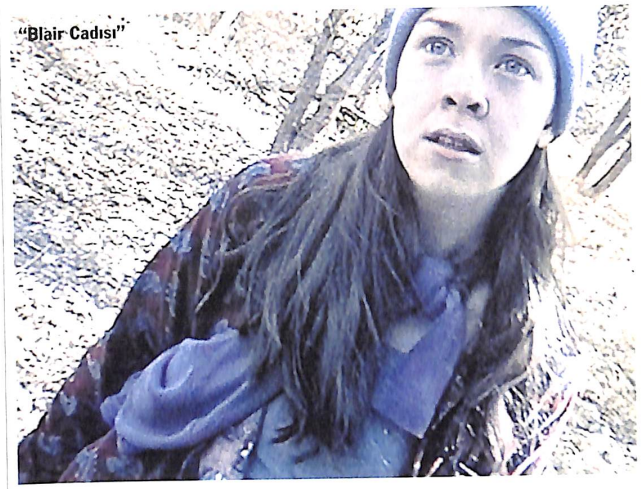
"Blair Cadısı"

Blair Cadısı
The Blair Witch Project

Bilinen anlatım kalıplarını altüst eden, genel beğeniye hiç uymayan ama daha çekim aşamasından itibaren internet üzerinden yapılan tanıtımlarıyla tam bir olaya dönüşen "Blair Cadısı" ekranda. Üç üniversiteli genç, Blair Cadısı efsanesini araştırırken ortadan kaybolur. Bu araştırma sırasında çektikleri görüntülerse bir yıl aradan sonra bulunur. Bu filmin ekrana geldiği hafta, sinemalarda da 2. bölümün vizyona gireceğini belirtelim. Filmin parodisi olarak çekilen "Sahte Blair Cadısı" (The Bogus Witch Project, 2000) da ertesi akşam yine DigiTurk'te yer alıyor.
8 Pazartesi DigiTurk-MovieMax

Demir Maskeli Adam
The Man in the Iron Mask

Alexandre Dumas'nın klasik yapıtından sinemaya uyarlanmış, romantizm ve aksiyonun içiçe geçtiği tarihsel bir yapıt. Yazarın efsanevi "Üç Silahşörler" üçlemesinin son bölümü olan "Demir Maskeli Adam"da (1998), Leonardo DiCaprio, John Malkovich, Jeremy Irons ve Gerard Depardieu başrolleri paylaşıyor. Fransa Kralı 13. Louis'nin en iyi ve en cesur silahşörları Aramis, Athos, Porthos ve D'Artagnan, bu kez Bastille Hapishanesi'nde uzun süredir yüzünde demir bir maskeyle yaşayan esrarengiz adamın sırrını çözmeye çalışıyorlar. "Cesur Yürek"in ünlü senaristi Randall Wallace'ın yazıp yönettiği filmin dekor ve kostümleri de çarpıcı. CINE5

Seninle ya da Sensiz
With or Without You

"Saraybosna'ya Hoşgeldiniz", "Seni İstiyorum" filmleriyle ülkemizde de beğenilen yönetmen Michael Winterbottom, İstanbul Film Festivali'nde seyirci önüne çıkan son filmi ile karşımızda. Çocuk sahibi olabilmek için her şeyi deneyen Rosie ve Vincent Boyd'un başlarından geçenleri anlatan film gerçekleşmeyen beklentilerin sarsıntıya uğrattığı bir evliliği gözler önüne seriyor. 1999 yapımı filmde başrolleri Christopher Eccleston ve Julie Graham paylaşıyorlar. CNBCe

İkiz Kasaba
Twin Town

Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı ödülüne aday gösterilen 1997 yapımı film, "Lewis ikizleri" olarak nam salan Julian ve Jeremy adlı iki gencin başından geçenleri anlatıyor. Uyuşturucu bağımlısı, araba hırsızı bu gençler bir iş kazası geçirip patronundan tazminat alamayan babalarının intikamını almaya soyunurlar. İngiliz sinemasından gelen, Kevin Allen'ın yönettiği bu ilginç komedide Rhys Ifans ve Dorien Thomas oynuyor.
Kanal 7

Örümcek Kadının Öpücüğü
Kiss of the Spider Woman

Manuel Puig'in aynı adlı romanından beyazperdeye aktarılan, büyük bir bölümü küçücük bir hapishane hücresinde geçen son derece etkileyici bir film. Güney Amerika ülkelerinden birinde, bir cezaevinde, aynı hücreye kapatılan Valentin ve Molina filmin iki baş karakteri. Valentin anti-faşist devrimci düşünceleri yüzünden siyasi bir suçla, Molina ise eşcinselliği yüzünden ahlaki bir suçla hüküm giymiştir. Tamamen farklı dünyaların insanları olan iki adam arasında önceleri soğuk ve uzak bir ilişki varken zaman içinde dostluk ve tutkunun içiçe geçtiği güçlü bir bağ oluşur. Başrollerdeki William Hurt ve Raul Julia'nın unutulmaz performanslarıyla zenginleşen 1985 yapımı filmin yönetmeni Hector Babenco. CNBCe

Aimee ve Jaguar
Aimee & Jaguar

Bu yılki İstanbul Film Festivali'nde gösterilen, çok başarılı bir dram. 2. Dünya Savaşı atmosferinde iki kadın arasında yaşanan dostluğu ve "aşkı" anlatan Alman filminde Maria Schrader ve Juliane Köhler oynuyor. Max Faerberböck'ün yönettiği 1999 yapımı film, meraklı sinemaseverlere ünlü klasik "Julia"yı anımsatacak.
31 Çarşamba DigiTurk-MovieMax

Aşk Mektubu
Message in a Bottle

Kumsalda yürürken bulduğu şişenin içinden çıkan kağıttaki şiirsellikten etkilenen ve bu metnin sahibini arayan kadının öyküsü. "Erkek Severse" filminin Meksika kökenli yönetmeni Luis Mandoki'nin imzasını taşıyan, sinemalarda da özellikle romantiklerin büyük beğenisini kazanan 1999 yapımı "Aşk Mektubu"nda Kevin Costner ve Robin Wright başrollerde.
5 Cuma DigiTurk-Salon 1

Sefiller
Les Misérables

Victor Hugo'nun dünyaca ünlü dev eseri daha önce de defalarca beyazperdeye aktarılmıştı. Gençliğinde açlıktan ölmemek için bir somun ekmek çalan ve tam 19 yıl hapse mahkum olan Jean Valjean'ın hikayesi, 1995 yapımı filmde biraz şekil değiştiriyor. Ünlü Fransız yönetmen Claude Lelouch o bildik öyküyü 1900 yılına taşıyor ve Jean Valjean'ı da haksız yere cinayetle suçlanan Henri Fortin adında bir şoföre dönüştürüyor. Jean-Paul Belmondo'nun başrolü üstlendiği film zengin oyuncu kadrosu ve Lelouch'un benzersiz yorumuyla zevkle izleniyor.
CNBCe

Arkadaşlar
Pals

Oscar ödüllü oyuncular George C. Scott ve Don Ameche'in canlandırdıkları Jack Stobbs ve Art Riddle emeklilik günlerini balık tutarak geçirmek isteyen iki eski arkadaştır. Bu rüyalarını gerçeğe dönüştürmenin yollarını arayan ikili günün birinde, içinde 3.6 milyon dolar bulunan bir valiz bulurlar. Bundan sonrası mafya ve FBI'ın eksik olmadığı komik ve süratli bir macera. CNBCe

"Aşk Mektubu"

"Sevimli Haydut"

Sevimli Haydut
Ordinary Decent Criminal

Çetesiyle Dublin sokaklarında soymadığı yer kalmayan Michael'ın gerçeklerden yola çıkan öyküsü. Bu sezon sinemalarımızda da gösterilen, "Hiçbir Şey Kişisel Değil" filmiyle tanınan Thaddeus O'Sullivan'ın yönettiği 2000 yapımı filmde Kevin Spacey ve Linda Fiorentino var.

22 Pazartesi DigiTurk-MovieMax

Malicious

Doug, sevgilisi kasaba dışına çıkmışken, genç ve güzel bir kadınla bir gecelik kaçamak yapmak ister. Fakat genç kadın Doug'ın peşini bırakmayacak ve kabus başlayacaktır. Konusuyla hemen "Öldüren Cazibe"yi çağrıştıran Ian Corson imzalı 1995 yapımı bu gerilimde Molly Ringwald ve John Vernon başrollerde. **CINE5**

Kaybetme Zamanı
The Gingerbread Man

Avukat Rick, Mallory ile bir gecelik bir ilişkiye girer ve ona tutulur. Ancak Mallory'nin sorunları vardır. Ruh hastası babası Dixon onu tehdit etmektedir. Amerikan sinemasının aykırı, bağımsız yönetmeni Robert Altman'ın Hollywood'un en pahalı senarist-yazarı John Grisham'dan uyarladığı, en ticari filmi. 1998 yapımı bu orta karar gerilimde Kenneth Branagh, Robert Duvall ve Daryl Hannah başrollerde.

Kanal 7

Hiçbir Şey Kişisel Değil
Nothing Personal

1975, Belfast, Kuzey İrlanda.. Protestan mahallesindeki bir pubda patlayan bomba sonucu birçok insan ölür ve yaralanır. Saldırı sonrası IRA ve Kraliyet güçleri arasında ateşkes ilan edilir. Ama bu ateşkes her iki taraftan da tepkiler toplar. Anti-IRA fraksiyonlardan birinin lideri olan Kenny ve en yakın arkadaşı Ginger bu duruma tahammül etmek istemediklerinden harekete geçerler ve küçük bir gerilla timi kurarlar. İngiltere-Irlanda ortak yapımı 1995 tarihli film, politik çalkantıların hiç eksik olmadığı İrlanda'ya ve İrlanda gerçeğiyle yaşamak zorunda olan insanların hayatına etkileyici ve çarpıcı bir bakış fırlatıyor. Thaddeus O'Sullivan'ın çektiği filmde Ian Hart ve John Lynch oynuyor.

CNBCe

Kurtar Beni
Rescue Me

Başrolünü aksiyon filmlerinin ünlü ismi Michael Dudikoff'un oynadığı 1993 yapımı film, Fraser adlı genç bir öğrencinin karşılık alamadığı aşkı için gösterdiği büyük fedakârlığın olağanüstü öyküsünü anlatıyor. Arthur Allan Seidelman'ın yönettiği bu klişe aksiyon, türün iflah olmaz hayranlarına... **Kanal 7**

ÇAĞDAŞ DÜNYA SİNEMASINDAN

Sinema Büyüsü

Atilla Dorsay ve Alin Taşçıyan'ın sundukları kuşak bu ay "Çağdaş Dünya Sinemasından" örnekler ekrana getiriyor. İlk haftanın filmi "Sessiz Dokunuş" (Dotkniecie reki -The Silent Touch-, 1992). Krzysztof Zanussi'nin yönettiği film, klasik müzik kompozitörü bir adamın ve çevresindeki insanların hikayesini konu alan filmde Max Von Sydow ve Lothaire Bluteau oynuyor. Sydow bu rolüyle Tokyo Film Festivali'nde ödül almıştı. İkinci haftanın filmi "Başkalarının Amerikası" (Someone Else's America, 1995). Goran Paskalyeviç'in yönettiği film, Amerika'ya göç eden ama mutluluğu yakalayamayan İspanyol göçmenlerin dramını perdeye taşıyor. Tom Conti ve Miki Manoyloviç başrolde. Sırada "Gülünç İlişkiler" (Ridicule, 1996) var. Patrice Leconte'un yönettiği film, Versay sarayında geçiyor ve fakir bir Fransız lordun zenginlere oynadığı oyunları anlatıyor. En İyi Yabancı Film dalında Oscar'a aday olan ve Altın Palmiye'ye de aday olan yapıtta Charles Berling ve Fanny Ardant oynuyor. Son sırada, birkaç yıldır yaptığı filmlerle adını tüm dünyada duyuran, filmleri festivallerin gözdesi haline gelen ve en çok da "Koş Lola Koş"la tanınan Alman yönetmen Tom Tykwer'ın yine en sevilen filmlerinden "Kış Uykusundakiler" (Winterschlaefer, 1997) yer alıyor. Üç kişinin etrafında gelişen öyküye, dağdaki bir villa fon oluşturuyor. Ulrich Matthes ve Marie-Lou Sellem'in oynadıkları film, pek çok festivalde ödüller almıştı.

Her Perşembe TRT 2

DeepStar Six

Yakın gelecekte geçen aksiyon ve gerilim yüklü DeepStar Six denizin altındaki gizli bir askeri laboratuarda yaşananları konu ediniyor. Dr. Van Gelder ve ekibi görevlerinin tamamlanmalarına az bir süre kala okyanusun tabanında büyük bir mağara bulurlar. Mağarayı araştırmaya koyulan ekip bir süre sonra vahşi saldırılarla karşılaşacak ve bilinen yaşam formlarından tamamen farklı bir yaratık türüyle tanışacaktır. Sean S. Cunningham'ım yönettiği "DeepStar Six" (1989) klostrofobik atmosferi ve gerilim dolu sahneleriyle öne çıkan başarılı bir bilimkurgu. Oyuncular Taurean Blacque ve Nancy Everhard...

CNBCe

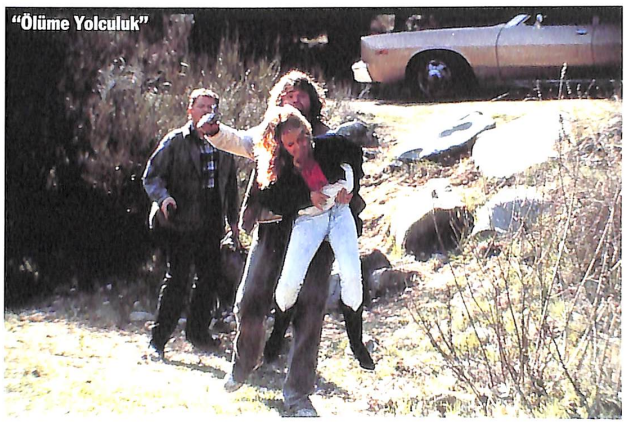
"Ölüme Yolculuk"

Büyük Kumar
The Baltimore Bullet

Bilardoda dünyanın en iyileri arasında gösterilen Nick ve öğrencisi Billy Joe ellerinde ıstakaları, tüm Amerika'yı baştan başa dolaşan ve fırsat buldukları her yerde bilardo oynayan küçük bir takımdır. Casey'nin en büyük amacı ise ezeli rakibi The Deacon'ı alt etmektir. Ancak The Deacon 20.000 Dolar'dan az bir paraya oynamayı kabul etmemektedir ve onu yenmek isteyen Casey ilk olarak bu parayı toplamak zorundadır. Kadrosunda James Coburn ve Omar Sharif gibi iki büyük yıldızı barındıran, Robert Ellis Miller imzalı "Büyük Kumar" (1980), birinci sınıf bilardo sahneleri ve hiç düşmeyen temposuyla sürükleyici bir macera.

CNBCe

Öğretmen
Teaching Mrs. Tingle

Kurallarıyla öğrencilere kan kusturan bir öğretmene ders vermeye çalışan üç öğrencinin gerilimli öyküsü. Kevin Williamson'ın yönettiği 1999 yapımı filmde Helen Mirren ve

TELEVİZYON
Ayın Filmleri

"Öğretmen"

Molly Ringwald başrollerde.
29 Pazartesi DigiTurk-MovieMax

Anasazi Moon
Kanun kaçağı iki mahkum, bir bebeği yanlarına almak zorunda kalırlarsa... Kameramanlıktan yönetmenliğe geçen ve "Karanlığın Ötesi" ile başarılı bir ilk filme imza atan David Seltzer'dan hem duygusal hem de eğlenceli bir yapım. Gary Oldman ve Skeet Ulrich, 2000 yapımı filmin başlıca kozları. CINE5

Çatlak Jack
Crackerjack
"Zor Ölüm" ve "Dağcı" karışımı sıkı bir aksiyon. Thomas Ian Griffith ve güzel yıldız Nastassja Kinski başrollerde. Bir kayak tesisi teröristlerce ele geçirilir. Ortada 50 milyon dolarlık bir kirli para vardır. Onları durduracak tek kişi ise Çatlak Jack'dir. 1994 yapımı filmi Michael Mazo yönetmiş.
Kanal 7

Firari Aşıklar
Love On The Run
Hollywood'un ünlü aktörlerinden Alec Baldwin'in ölümle burun buruna yaşayan bir mahkumu canlandırdığı, her anı gerilimle dolu sürükleyici bir film. Cezaevinde diğer mahkumlar tarafından ölümle tehdit edilen Sean'ın tek umudu genç ve güzel avukatı Diana'dır. Müvekkiliyle aynı zamanda tutkulu bir aşk da yaşayan Diana son çare olarak onu cezaevinden kaçırmaya ve her türlü tehlikeye onunla birlikte göğüs germeye karar verir. Yönetmen Gus Trikonis...
CNBCe

Ölüme Yolculuk
Terminal Voyage
Bilim adamlarından oluşan bir uzay ekibi, yeni güneş sistemine doğru yola çıkarlar. Küresel ısınma ve silahlanmayla dünya, her geçen gün sona yaklaşmaktadır. Ekip, evrenin tek kurtuluş şansı olan Trion gezegenine ulaşmak zorundadır. Onlarca yıl dondurulduktan sonra uyandıklarında korkunç bir sürprizle karşılaşırlar. Steven Bauer ve Brenda Bakke'nin rol aldığı 1994 yapımı bilimkurguyu Rick Jacobson yönetmiş.
Kanal 7

Masumiyetin İntiharı
The Virgin Suicides
Jeffrey Eugenides'in romanından, Francis Coppola'nın kızı Sofia Coppola'nın uyarladığı film. 1970'lerin sonlarında, Detroit banliyösünde yaşayan varlıklı bir ailenin beş kızının yaşamlarından kesitler sunuyor. 1999 yapımı filmde James Woods ve Kathleen Turmer başrollerde.
30 Salı DigiTurk-MovieMax

Vazgeçmek Yok
No Retreat No Surrender
Bruce Lee hayranı olan Jason Stillwell adlı genç, mahallesinde rakip çocuklardan sürekli dayak yemekte ve hakarete uğramaktadır. Bir gün bir mucize olur ve Bruce Lee'nin hayali Jason'a karate öğretir. Ancak Jason'un yeni yeteneklerini Seattle'ı bir suç çetesinin kötülüklerinden korumak için kullanması gerekecektir. Jean-Claude Van Damme'ın ilk dönem filmlerinden olan "Vazgeçmek Yok"u (1985) Corey Yuen imzalamış. Kanal 7

Onu Gördüğünde
Things You Can Tell Just By Looking at Her
Aynı bölgede yaşayan bir grup kadının yaşamlarındaki renklere tanıklık ediyoruz. Rodrigo Garcia'nın 2000 yapımı filminde Glenn Close ve Cameron Diaz oynuyor.
2 Salı DigiTurk-MovieMax

İtalyan Usulü Evlilik
Matrimonio All' Italiana
İtalyan yeni-gerçekçiliğinin üstadı Vittorio De Sica'dan, dört dörtlük bir romantik komedi. Ölüm döşeğindeki Filomena yaptığı ağır duygu sömürüsü sayesinde Domenico'yu kendisiyle evlenmeye razı eder. Ancak nikah sona erer ermez iyileşip yataktan kalkması genç adamı deliye çevirir. Derhal evliliği iptal ettirmeye çalışsa da Filomena ondan bir çocuğu olduğunu iddia ederek elinin kolunu bağlar. Başrollerini Marcello Mastroianni ve Sophia Loren'in paylaştığı 1964 yapımı unutulmaz klasik zevkle izlenecek.
CNBCe

Fotoğraftaki Periler
Photographing Fairies
1917'de iki kuzen çok ilginç bir iddia ortaya atmışlar ve bahçelerinde dans eden bir perinin fotoğrafını çektiklerini söyleyerek büyük tartışmalara sebep olmuşlardı. Bu olaydan esinlenilerek çekilen film, 1918 yılında Londra'da yaşayan ve sahte hayalet fotoğrafları çekerek geçinen Charles Castle adlı bir adamın öyküsünü anlatıyor. Toby Stephens, Emily Woof ve Ben Kingsley'in rol aldığı 1997 yapımı filmi Nick Willing yönetmiş.
CNBCe

Harry Tracy
Harry Tracy, Desperado
Türünün son örneklerinden olan kanun kaçağı ve tren soyguncusu Harry Tracy'nin hikayesi.. William A. Graham'ın 1982'de çektiği filmde Bruce Dern ve Helen Shaver'ı izliyoruz. Kanal 7

Gün Işığı
Light of Day
Şu sıralar parkinson hastalığıyla cebelleşen, "Geleceğe Dönüş" filmlerinin yıldızı Michael J. Fox'un başrolü Gena Rowlands ve 80'lerin ünlü kadın rock müzisyenlerinden Joan Jett ile paylaştığı "Gün Işığı" (1987) aile değerlerini ön plana çıkaran etkileyici bir drama. Yönetmen Paul Schrader...
CNBCe

"Masumiyetin İntiharı"

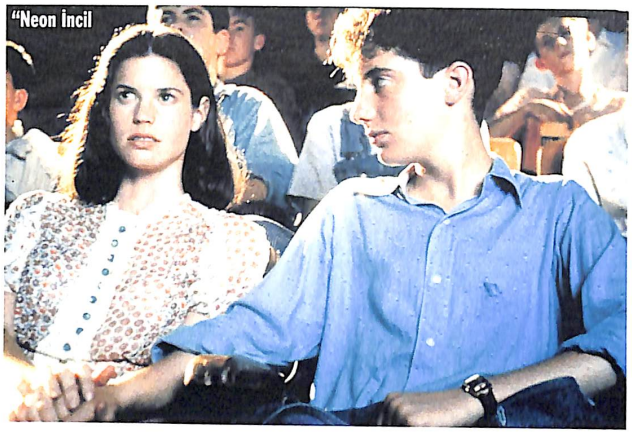
"Neon İncil

Neon İncil
The Neon Bible

Sinemalarımızda da gösterilmiş, İngiliz sinemasından gelen başarılı bir drama. Genç David'in, halasıyla ilgili anılarını konu alan filmi Terence Davies yönetmiş. 1995 yapımı filmin oyuncuları Gena Rowlands ve Denis Leary...
5 Cuma DigiTurk-MovieMax 2

Prenses Caraboo
Princess Caraboo

19. yüzyılda İngiltere'de yaşanmış gerçek bir olayı anlatan film, gözalıcı kostümleri, mizahi bir üslupla ve zekice yazılmış senaryosu, 1800'lerin İngiltere'sini başarıyla yansıtan çevre düzenlemesi ve usta oyuncularıyla başarılı bir yapım. Michael Austin imzalı 1994 yapımı filmde Phoebe Cates, Kevin Kline, John Lithgow ve Stephen Rea oynuyor. CNBCe

Tehlikeli Güzellik
Dangerous Beauty

16. yüzyıl Venedik'inde, meteliksizlikten tarihin seyrini değiştirecek konuma gelen bir kadının öyküsü. Daha önce karşımıza "Cesur Yürek"te de

çıkan Catherine McCormack'a Jacqueline Bisset'nin eşlik ettiği 1998 yapımı filmi, Marshall Herskovitz imzalamış.
12 Cuma DigiTurk-Salon 1

Martin Guerre'in Dönüşü
Le Retour de Martin Guerre

Le Retour de Martin Guerre son yirmi yıllık dönem içinde Fransız sinemasının en çok ses getiren filmlerinden biri olmuş, hatta Başrollerini Richard Gere ve Jodie Foster'ın oynadığı "Yıllar Sonra" filmine de ilham kaynağı olan yapıt, 16. yüzyıl Fransa'sında geçiyor ve 9 yıllık bir ayrılığın ardından evine dönen Martin Guerre'in öyküsünü anlatıyor. Gerard Depardieu'nün unutulmaz performanslarından birini sergilediği 1982 yapımı filmde karısını ise Nathalie Baye canlandırıyor. Yönetmen Daniel Vigne... CNBCe

Let The Devil Wear Black
Zengin babasının şüpheli ölümünü araştırmaya başlayan Jack, ummadığı sonuçlarla karşılaşır. Stacy Title imzalı 1999 yapımı bu ilginç gerilimde Jonathan Penner ve Jacqueline Bisset oynuyor. Modern bir "Hamlet" versiyonu.
CINE5

Yabancı
Not of This Earth

Başka bir gezegenden özel bir görevle dünyamıza gelen bir yabancı, dünyadaki insanların hayatı pahasına kendi türünü kurtarmaya çalışıyor. Bir tür kan hastalığına yakalanan türün tek umudu, dünyaya gönderdikleri ajanlardır. Michael York ve Parker Stevenson'ın oynadıkları

FELLINI TOPLU GÖSTERİSİ

CNBCe'de İtalyan sinemasının usta yönetmeni Federico Fellini'nin filmlerinden oluşan bir toplu gösteri ekrana geliyor. **"Beyaz Şeyh"** (Lo Sceicco Bianco) Fellini'nin 1952 tarihli ilk filmi. Fantezinin gerçekle karıştığı, gündelik hayatın sinemayla içiçe geçtiği büyüleyici bir yapıt. Leopoldo Trieste'nin genç karısı Brunella Bovo yaptığı evlilikten hiç de hoşnut değildir ve rüyalarını romantik sinema yıldızı Alberto Sordi ile süslemektedir. Sordi'nin son filmi "Beyaz Şeyh"in setine giden genç kadın kocasını terk edip rüyalarının erkeğiyle yaşamaya kararlıdır. Bir başka ünlü İtalyan yönetmenin, Michelangelo Antonioni'nin bir fikrinden yola çıkılarak çekilen film uzun yıllar sonra Gene Wilder'ın **"Dünyanın En Büyük Aşığı"** adlı filmine de ilham kaynağı olmuştu. **"Cabiria'nın Geceleri"**nde (Le Notti Di Cabiria, 1957), Fellini başrolü gerçek hayattaki eşi Giulietta Massina'ya vermiş. Massina'nın altın kalpli bir fahişeyi canlandırdığı film bıkıp usanmadan aşkı arayan bir kadının öyküsünü anlatıyor. Fellini'nin 'aşka aşık bir kadını öyküsü' diye nitelendirdiği Cabiria Geceleri yıllar sonra Broadway ve Hollywood'a da uyarlanmış ve **"Tatlı Charity"** adını almıştı. Filmle ilgili bir başka ilginç not da, senaristlerinden birinin yine İtalyan sinemasının aykırı ve önemli isimlerinden biri oluşu: Pier Paolo Pasolini... 1986 yapımı **"Görüşme"**de (Intervista) Fellini bir oto-belgesel denemesine girişmiş. Yeni filminin yapım çalışmalarına koyulan ünlü yönetmeni iş başında izlerken bir yandan da onunla röportaj yapan bir Japon televizyon ekibinin izlenimlerine konuk oluyoruz. Röportajlar sırasında eski günleri anımsayan Fellini 1960'lı yıllarda çektiği ünlü "La Dolce Vita" filminin oyuncuları Marcello Mastroianni ve Anita Ekberg ile tekrar bir araya gelir. Bu düşsel buluşma aynı zamanda İtalya'nın en büyük film stüdyoları olan ve Fellini'nin tüm klasik filmlerine ev sahipliği yapan Cinecitta'ya da bir saygı niteliğindedir.
CNBCe

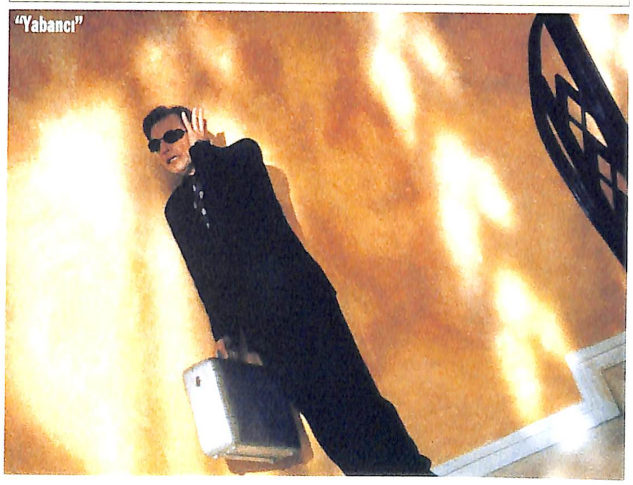
"Yabancı"

1995 yapımı filmi Terence H. Winkless imzalamış.
Kanal 7

Bulutların Ötesinde
Beyond the Clouds

İtalyan yönetmen Antonioni'nin 1996 yılında çektiği, insan ruhunun derinliklerinde basdöndürücü bir yolculuğa çıkan önemli bir film. Hasta ve felçli olsa da 83 yaşında bile sinema yapan Antonioni'ye bu filminde günümüzün önemli yönetmenlerinden Wim Wenders asistanlık yapmış. John Malkovich, Sophie Marceau, Fanny Ardant, Jean Reno, Peter Weller, Marcello Mastroianni ve Jeanne Moreau gibi, uluslararası bir yıldızlar topluluğunun rol aldığı filmde aşkın imkansızlığı teması etrafında dolaşan birden fazla öyküve akıllara kazınacak sayısız cümlecik var. CNBCe

Hazırlayan: OKAN ARPAC

Emilie Dequenne

İki yıl önce Dardenne Kardeşler'in yönetimindeki "Rosetta" ile David Cronenberg başkanlığındaki Cannes jürisinden en iyi kadın oyuncu ödülünü alan 19 yaşındaki oyuncu geçtiğimiz ay Avrupa Filmleri Festivali için Bursa'daydı.

En sevdiğin filmler hangileri?
Gerçekten sevdiğim tek film Jim Sheridan'ın yönettiği ve Daniel Day-Lewis'in oynadığı "In The Name Of The Father". Çok güzel bir öykü. Benim en çok beğendiğim film bu.

En sevdiğin oyuncular kimler?
(Sessizlik) Bilmiyorum. Ben filmleri severim ve hatırlarım. Ama oyuncuları hatırlamak zor. John Malkovich. Cameron Diaz'ı da severim. Tam bir çılgın. Gary Oldman, Fransız Vincent Cassel...

Peki ya en sevdiğin yönetmenler?
Milos Forman'ı gerçekten severim. Tuhaf filmler çeken Fransız yönetmen François Ozon. Tabii Dardenne Kardeşler (Gülüyor). Ben filmleri severim. Yönetmen ve oyuncuların isimlerini bilmem.

Çocukluk kahramanın kimdi?
(Sessizlik) Bilmiyorum. Sanırım Candy'ydi. Candy'yi biliyor musunuz? (Candy'nin şarkısını mırıldanıyor). Çizgi filmdi. Ben çok çok çok küçükken kahramanım oydu.

Son doğumgününü nasıl geçirdin?
Kısa süre önceydi. Çalışıyordum. Sette film çekimindeydim. Çalışıyordum ama harikaydı. O gün çalışmaktan çok sıkılmıştım, çalışmak istemiyordum. Fakat gün sonunda içmeye gittik ve hediyelerimi aldım. Harikaydı. Filmin yapımcısı bana bir DVD player verdi.

Tesadüflere mi inanırsın, kadere mi?
Ne ona ne ona. Ben doğru zamanda doğru karşılaşmaya inanıyorum. Bence bu tesadüf de değil, kader de... Bence bu senin gökteki küçük yıldızın.

Ayna karşısında konuşur musun?
Evet eskiden bazen konuşurdum. Küçükken. Fakat artık yapmıyorum.

Akşamlarını nasıl geçirirsin?
Değişir. Bazen uyuyorum, bazen film seyrediyorum. Film seyretmeyi çok seviyorum. DVD'de çok film seyrediyorum. Yapacak bir şeyim olmadığı bir akşamda 2-3 film seyrediyorum. Partiye gitmeyi severim. Partileri, arkadaşlarla birlikte olmayı ve büyük bir banyoyu seviyorum. Ailemle akşam yemeği yemeyi seviyorum. Fakat sık sık hiçbir şey yapmamayı, TV izlemeyi de seviyorum.

DVD'de en son hangi filmi seyrettin?
4 gün önce 7. kez "All About My Mother"ı izledim.

Sabah uyandığında ilk ne yaparsın?
(Kısık sesle) Tuvalete giderim (Gülüyor). Hayır hayır. Dişlerimi fırçalarım. Ve bir şeyler yerim. Çünkü uyandığımda çok çok aç oluyorum. Bazen önce duş alıyorum.

Ne tür müzikten hoşlanırsın?
Her tür. Ama ticari şeylerden nefret ederim. Para için yapılan müziği hissedebilirsiniz. Ve bu tip müziği sevmiyorum. Fakat şimdi techno müzik seviyorum. Erkek arkadaşım DJ. Bu yüzden her zaman partilere gidiyorum. Evde klasik müzik dinlemeyi severim. Mozart'ı severim. Eric Tati'yi severim. The Doors'u severim. Mano Negra'yı da... Başka o kadar çok seviyorum ki...

Hiç doğaüstü bir olaya tanık oldun mu?
Evet.

Neydi peki?
Daha önce spiritualizmle ilgiliydim. Fakat bundan konuşmak istemiyorum.

Neden?
Korkuyordum. Çok özeldi. Bunun yüzünden çok şey oldu. Bunu bir sene boyunca iki arkadaşımla haftada iki kez yaptım. Ruhlarla aramızda özel bir şeyler vardı. Şaka değil. Deli değilim. Çok korkmuştum. Üç sene önce bıraktım ve bir daha yapmadım. Çünkü çok tehlikeli.

En büyük korkun nedir?
Sanırım diğer insanların ölmesi; ailemdekilerin, arkadaşlarımın ölmesi. Sanırım kendiminkini umursamıyorum. Fakat sevdiğim insanların ölmesini umursuyorum.

Hangi şehirde yaşamak isterdin?
Britanya'da yaşamak isterdim. Ve Akdeniz'in güney sahilleri. Dünyanın dört bir yanında evim olsun isterdim. İtalya'da, İspanya'da, Brezilya'da, Hindistan'da... Her yere gitmek isterdim.

Alışverişten hoşlanır mısın?
Elbette. Bunun için çıldırırım. Alışveriş yapmak beni kendimden geçirir. Sevmediğim bir başka özelliğim de budur. Elbiselere çok para harcarım.

Galatasaray'ı biliyor musun?
Evet. Dün maçı izledim (Galatasaray-Fenerbahçe derbisini kastediyor).

Ne düşünüyorsun?
Onu daha önce duymuştum. Dün maçta diğer takım tamamen eh eh eh bir haldeydi. Galatasaray iyiydi; maçı hep kendi elinde tuttu. Tüm maça hakimdi. Dünkü maç onların hakkıydı.

Fenerbahçe'yi nasıl buldun?
Galatasaray karşısında çok yoruldular. Belki iyi bir takımdır. Ama dün yoruldular.

Benim sorularım bitti; ama belki bir şeyler eklemek istersin...
Ramazan'da oruç tutanları gerçekten çok takdir ediyorum. Bütün gün hiçbir şey yememek, içmemek zor. Bu yüzden onlara bravo diyorum, kutluyorum onları.

SÖYLEŞİ: BURCIN S. YALÇIN
FOTOĞRAF: NAZAN ÖZCAN

sinema KOLEKSİYON

SİNEMA TARİHİNDEN

JULES VE JIM

Fransız Yeni Dalga ekolünün en önemli temsilcilerinden biri olan François Truffaut'nun yönettiği 1961 yapımı film, bir kadın ile iki erkeğin yaşadığı sıradışı aşk hikayesi üzerine kuruluydu. 60'lı yılların kült sinema eserlerinden biri olan ve son 30 yılda birçok benzeri çekilen filmin başrollerinde Jeanne Moreau, Oskar Werner ve Henri Serre oynamıştı.

HER AY KOLEKSİYONCULAR İÇİN HEDİYE BİR FOTOĞRAF

SİNEMA TARİHİNDEN sinema KOLEKSİYON

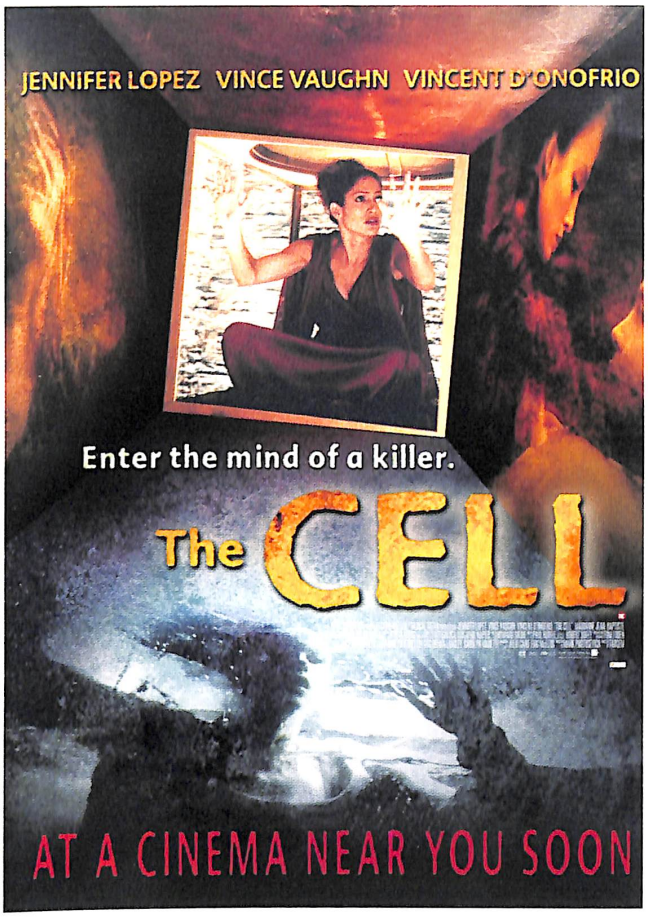
JENNIFER LOPEZ VINCE VAUGHN VINCENT D'ONOFRIO
Enter the mind of a killer.
The CELL
AT A CINEMA NEAR YOU SOON

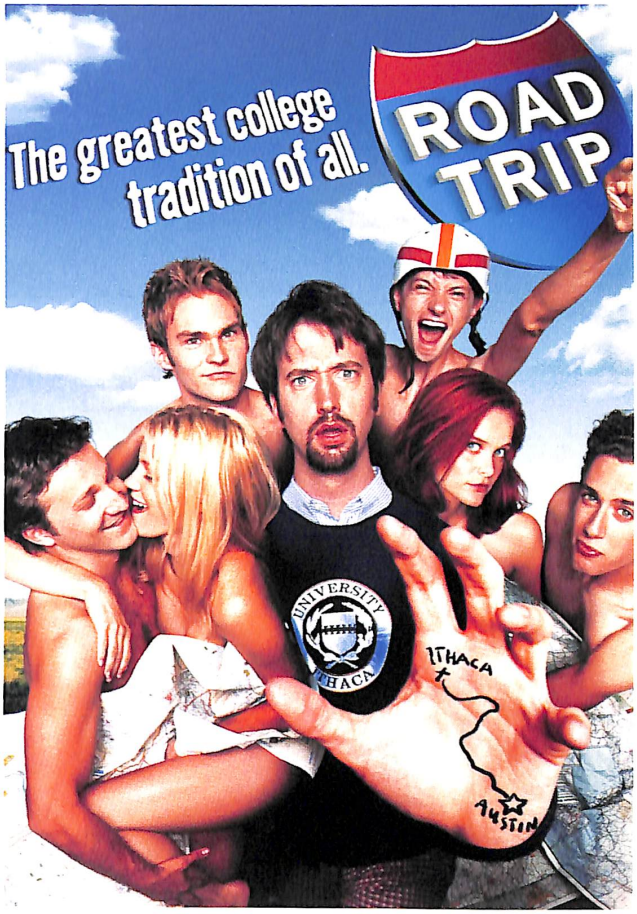
The greatest college tradition of all.
ROAD TRIP
ITHACA
AUSTIN

SCHWARZENEGGER
ARE YOU WHO YOU THINK YOU ARE
THE 6TH DAY
COMING SOON

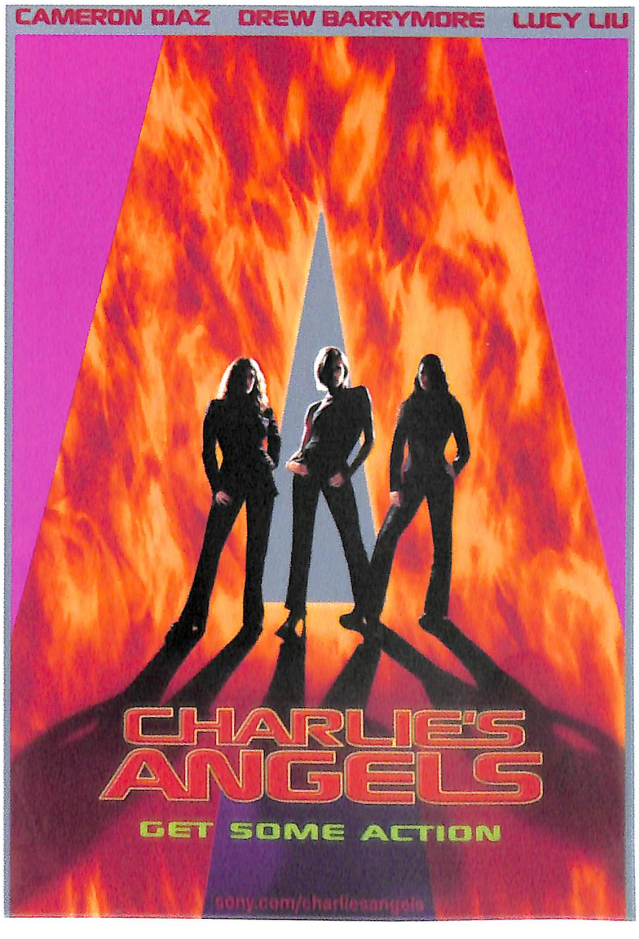
CAMERON DIAZ DREW BARRYMORE LUCY LIU
CHARLIE'S ANGELS
GET SOME ACTION

GEYİK MUHABBETİ

ROAD TRIP Yönetmen: Todd Philips. Oyuncular: Breckin Meyer, Seann William Scott, Amy Smart, Tom Green, Paulo Costanzo, DJ Qualls, Rachel Blanchard. Senaryo: Scot Armstrong. Todd Philips. Görüntü Yönetmeni: Mark Irwin. Müzik: Mike Simpson. Kurgu: Sheldon Kahn. Yapım Tasarımı: Clark Hunter. Yapımcı: Daniel Goldberg, Joe Medjuck. Süre: 93 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 17 Kasım.

Konu: Sevgilisinden çok uzakta yaşayan Josh bir gün kız arkadaşını başka bir kızla aldatır. Fakat daha da kötüsü bu ilişkiyi kamerayla kaydetmiştir. Bu olaydan çok kısa bir süre sonra bu kaset yanlışlıkla Josh'ın kız arkadaşının eline geçer. Yaptığı hatanın farkına varan Josh yanına iki kolej arkadaşını da alarak ilişkisini kurtarmak için New York'un Ithaca bölgesinden Teksas'ın Austin kendine uzanan 1800 millik bir yolculuğa çıkmaya karar verir. Bu yolculuğa çıkacak arabaları olmadığı için yanlarına bir kişi daha alarak dört kişi olurlar.

Yönetmen: Todd Philips, "Road Trip"ten önce iki film yönetmişti: ilki 1994 tarihli "Hated", diğeri de 1998'de çektiği "Frat House".

Oyuncular: Breckin Meyer'in oynadığı filmler "Freddy's Dead: The Final Nightmare", "Payback", "Clueless", "The Craft", "Escape From L.A.", "Prefontaine", "Dancer, Texas Pop. 81", "54", "Go", "The Insider" ve "Tale Lights Fade". Seann William Scott bizde de gösterilen "American Pie" ve "Final Destination-Son Durak" filmlerinde boy gösterdi. Güzel oyuncu Amy Smart'ın yeraldığı filmler ise şunlar: "The Last Time I Committed Suicide", "Starship Troopers", "High Voltage", "Campfire Tales", "How To Make The Cruelest Month", "Circles", "Starfucker", "Strangeland", "Varsity Blues" ve "Outside Providence".

sinema

HÜCRE

THE CELL Yönetmen: Tarsem Singh. Oyuncular: Jennifer Lopez, Vince Vaughn, Vincent D'Onofrio, Marianne Jean-Baptiste, Jake Weber, Dylan Baker. Senaryo: Mark Protosevich. Görüntü Yönetmeni: Paul Laufer. Müzik: Howard Shore. Kurgu: Paul Rubell. Yapım Tasarımcısı: Tom Foden. Yapımcı: Julio Caro, Eric McLeod. Süre: 107 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Umut Sanat.

Gösterim Tarihi: 17 Kasım.

Konu: Carl Stargher kurbanlarını cam hücreler içerisinde tutan ve olan biteni videoya kaydeden acımasız bir katildir. Polisin düzenlediği bir baskın sonucunda yaralanır ve komaya girer. Polis bu durumda psikolog Catherine Deane'den yardım ister. Çünkü Carl'ın son kurbanı hâlâ canlıdır; fakat nerede olduğu bilinmemektedir. Catherine yeni bir bilimsel gelişme sayesinde bir insanın beynine girip onların rüyaları ve derinlerde kalmış düşünceleri de dahil olmak üzere bilinçaltında olup bitenleri deneyimleyebilir. Şimdiye kadar Catherine bu metodu yalnızca komada olan bir çocuğu kurtarmak amacıyla kullanmıştır. Bu seferki görevi ise Carl'ın çılgın aklının içine girmek ve onun korkunç ve ölümcül ininin yerini tespit etmektir. Fakat bir katilin zihninin derinliklerinde yatan imgeler son derece korkunç ve canavarcadır. Diğer bir deyişle, Catherine katilin zihninin derinliklerindeyken kendi akıl sağlığını da korumak zorundadır.

Yönetmen: "Hücre", Tarsem Singh'in sinemadaki ilk yönetmenlik denemesi.

Oyuncular: Jennifer Lopez'in oynadığı filmler "My Little Girl", "My Family", "Money Train", "Jack", "Blood And Wine", "Selena", "Anaconda", "U Turn", "Out Of Sight" ve "Thieves". Vince Vaughn'un yeraldığı filmler "Rudy", "At Risk", "Swingers", "The Lost World: Jurassic Park", "The Locusts", "A Cool, Dry Place", "Return To Paradise", "Clay Pigeons" ve Gus Van Sant'in "Psycho"su.

sinema

CHARLIE'NİN MELEKLERİ

CHARLIE'S ANGELS Yönetmen: McG. Oyuncular: Cameron Diaz, Drew Barrymore, Lucy Liu, Bill Murray, Sam Rockwell, Tim Curry, Kelly Lynch. Senaryo: Ivan Goff, Ben Roberts, Ryan Rowe, Ed Solomon, John August. Görüntü Yönetmeni: Russell Carpenter. Müzik: Edward Shearmur. Kurgu: Wayne Wahrman, Peter Teschner. Yapım Tasarımı: Michael Riva. Yapımcı: Drew Barrymore, Leonard Goldberg, Nancy Juvonen. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros.

Gösterim Tarihi: 24 Kasım.

Konu: Knox Technologies'in yakışıklı kurucusu dahi çocuk Eric Knox ofisinden kaçırılmıştır. Knox parmak izi çıkartma tekniklerinden daha doğru saptamalar yapan, yabancı ellere geçerse bir felakete yol açabilecek, ama bilim dünyasında da çığır açacak bir ses tanıma yazılımı icat etmiştir. Knox'un ortadan kaybolmasından sonra Knox Technologies'in başkanı Vivian Wood kendisine bir adam ve üç seksi detektifin yardım edebileceğini bilmektedir. Natalie, Dylan ve Alex, nam-ı diğer Charlie'nin Melekleri işe Knox'un ezeli rakibi, dünyanın en büyük telekomünikasyon uydu ağına sahip Red Star Systems'ın sahibi Roger Corwin'i yakın takibe alarak başlar. Böylece meleklerimiz kâh uzakdoğu sporlarına kâh dişiliklerine kâh kılık değiştirme yeteneklerine başvurarak bu zorlu görevin altından kalkmaya çalışırlar.

Yönetmen: McG, "Charlie'nin Melekleri"yle ilk kez kamera arkasına geçiyor.

Oyuncular: Cameron Diaz, "The Mask"le parladıktan sonra "The Last Supper", "Feeling Minnesota", "Head Above Water", "My Best Friend's Wedding", "A Life Less Ordinary", "Fear And Loathing In Las Vegas", "There's Something About Mary", "Very Bad Things", "Being John Malkovich" ve "Any Given Sunday" gibi filmlerde oynadı. Drew Barrymore ise "E.T."yle tanındıktan sonra kariyerine "Firestarter", "Irreconcilable Differences", "Cat's Eye", "Wayne's World 2", "Bad Girls", "Mad Love", "Batman Forever", "Scream", "Ever After" ve "Never Been Kissed" filmleriyle devam etti.

sinema

6. GÜN

THE 6th DAY Yönetmen: Roger Spottiswoode. Oyuncular: Arnold Schwarzenegger, Robert Duvall, Michael Rapaport, Wendy Crewson, Tony Goldwyn, Michael Rooker. Senaryo: Cormac ve Marianne Wibberley. Görüntü Yönetmeni: Pierre Mignot. Müzik: Trevor Rabin. Kurgu: Michel Arcand, Mark Conte, Dominique Fortin. Yapım Tasarımcısı: James D. Bissell, John Willett. Yapımcı: Jon Davison, Mike Medavoy, Arnold Schwarzenegger. Yapım: Kanada-ABD. Dağıtımcı: Warner Bros.

Gösterim Tarihi: 15 Aralık.

Konu: İnsanların klonlanabildiği yakın bir gelecekte Adam Gibson modern dünyaya uyum sağlamakta zorlanan, eski kafalı bir aile babasıdır. Karısı ve kızıyla birlikte sakin bir yaşam sürmektedir. Bir zamanlar savaş uçaklarında görevlendirilen başarılı bir pilot olan Adam şimdi sanat harikası sivil uçakları uçurmaktadır. Arkadaşı Hank'le birlikte işini severek yapmaktadır. Bir akşam evine döndüğünde kendi klonuyla karşılaşması sonucunda Adam, kendisini bir anda cinayetlerle dolu bir muammanın ortasında bulur. Ayrıca hiç istemediği halde, dünyanın en zengin ve güçlü kişilerinden biri olan Michael Drucker ile arkadaşı kötü niyetli bilimadamı Graham Weir'in sırlarını keşfeder. Drucker da imparatorluğunu mahvedebilecek bu sırların Adam'in eline geçtiğini farkeder.

Yönetmen: Roger Spottiswoode'un bugüne dek yönettiği filmler sunlar: "Terror Train", "The Pursuit Of D.B. Cooper", "Under Fire", "The Best Of Times", "Shoot To Kill", "Turner & Hooch", "Air America", "Stop! Or My Mom Will Shoot", "Mesmer" ve "Tomorrow Never Dies".

Oyuncular: Arnold Schwarzenegger'in oynadığı filmlerden bazıları "The Terminator", "Commando", "Predator", "Twins", "Last Action Hero", "True Lies", "Eraser", "End Of Days". Tony Goldwyn'in yeraldığı bazı filmler "Ghost", "The Pelican Brief", "Nixon" ve "Kiss the Girls".

sinema

E-mail Muhabbeti başladı.

Muhabbet e-mail

Tüm Muhabbet Hat kullananlara, kısa mesaj gönderir gibi e-mail gönderme kolaylığı.

Üstelik formalitesiz!

Muhabbet Hattınızdan e-mail göndermek için:

- Cep telefonunuzun mesaj bölümüne girin
- Mesaj göndermeyi seçin
- E-mail göndereceğiniz kişinin e-mail adresini yazın
- Bir boşluk bırakın
- Mesajınızı yazın
- 5030'a gönderin

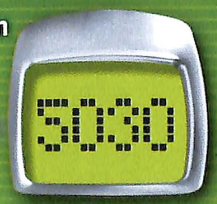

E-mailiniz gitti bile!

E-mail Muhabbeti, Muhabbet Hat'ta

Ayrıntılı bilgi için
Alo Muhabbet
0216 445 7007
Çağrı Merkezi

TURKCELL HİZMETİDİR

Atel

Muhabbet Hat

E-mail gönderim ücreti, her e-mail için 2 kontördür.

ısa mesaj gönderen herkes *e-mail* de yollayabilir!

Turkcell Mobil-mail

Turkcell Mobil-mail ile kısa mesaj gönderir gibi e-mail de yollayabilirsiniz. Üstelik, bu servisi kullanmak için ek bir teknoloji, özellik, abonelik veya kayıt da gerekmiyor.

İşte yapmanız gerekenler:

Cep telefonunuzun mesaj bölümüne girin.

Mesaj gönder bölümüne e-mail göndereceğiniz kişinin e-mail adresini yazın.

Bir boşluk bırakın.

- Mesaj metninizi yazın.
- Yazdığınız mesajı 5030'a gönderin.

Mobil-mail Turkcell'den. Güle güle kullanın...

Servis ücreti, 1 kısa mesaj gönderim ücreti kadardır.

Turkcell Müşteri Hizmetleri
444 0 532
www.turkcell.com.tr

TURKCELL
Çünkü iletişim çok şeyi değiştirir